

**Notulen van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht
gehouden op 10 juli 2019**

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht

Vergadering 10 juli 2019

BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 9 juli 2019, dienst/sector LFOECO, nummer PS2019BEM10, inzake regiodeal Food-Valley.

Daartoe besloten

PS2019BEM10

Motie M31, ingediend door de fractie van GroenLinks, inzake klimaat in regiodeal Foodvalley

De motie is ingetrokken.

Daartoe besloten

Motie M31a, ingediend door de fracties van GroenLinks en D66, inzake klimaat in regiodeal Foodvalley.

De motie is aanvaard.

Daartoe besloten

Motie M32, ingediend door de fractie van de PVV inzake regiodeal Foodvalley

De motie is ingetrokken.

Daartoe besloten

Amendement A6, ingediend door de fracties van de VVD, CDA, FvD, ChristenUnie en GroenLinks inzake regiodeal Foodvalley

Het amendement is ingetrokken.

Daartoe besloten

Amendement A6a, ingediend door de fracties van de VVD, CDA, FvD, ChristenUnie en GroenLinks inzake regiodeal Foodvalley

Het amendement is aanvaard.

Daartoe besloten

Amendement A7, ingediend door de fractie van de SP, inzake samenwerkingsovereenkomst Food Valley

Het amendement is verworpen.

Daartoe besloten

FINANCIËLE AUDITCOMMISSIE

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 juni 2019, dienst/sector SGU, nummer PS2019AC03, inzake evaluatie opdrachtgeverschap PS t.o.v. de accountant.

Daartoe besloten

PS2019AC03

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 juni 2019, dienst/sector SGU, nummer PS2019AC04, inzake opdrachtbevestiging controle Jaarrekening 2018.

Daartoe besloten

PS2019AC04

MILIEU, MOBILITEIT EN ECONOMIE

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 18 juni 2019, dienst/sector Uithoflijn, nummer PS2019MME01, inzake opheffing geheimhouding UHL.

Daartoe besloten

PS2019MME01

RUIMTE, GROEN en WATER

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 juni 2019, dienst/sector LFO, nummer PS2019RGW06, inzake bekrachtigen geheimhouding beoordeling nadere onderbouwing schadeverzoek Dolderseweg.
Daartoe besloten
PS2019RGW06

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 mei 2019, dienst/sector LFO, nummer PS2019RGW05, inzake wijziging subsidie-regeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap provincie Utrecht.
Daartoe besloten
PS2019RGW05

STATEN (provinciale)

Vaststelling agenda.

Ingekomen stukken.

Mondelinge vragen van de heer mr S.M. Sijbrandij over het schorsen van het proefbedrijf van de Uithoflijn.

Lijst met moties Provinciale Staten.

Vaststellen van de notulen van de statenvergaderingen van 27 mei en 5 juni 2019.

Beëdiging van de commissieleden de heer M. Fiscalini (FvD) te Maarssen en de heer R. Schalkwijk (50Plus) te Utrecht.

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 10 juli 2019, dienst/sector SGU, nummer PS2019PS20, inzake aanpassing bemensing gremia.
Daartoe besloten
PS2019PS20

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 juni 2019, dienst/sector BDV, nummer PS2019PS18, inzake Voorjaarsnota 2019.
Daartoe besloten
PS2019PS18

Motie M33, ingediend door de fractie van de VVD, inzake afsluiting BRU-hek.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M34, ingediend door de fracties van de VVD, PvdA en SGP, inzake duidelijkheid over randvoorwaarden bouwen buiten de rode contour.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M34a, ingediend door de fracties van de VVD, PvdA, SGP, D66, CDA en FvD, inzake duidelijkheid over randvoorwaarden bouwen buiten de rode contour.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M35, ingediend door de fracties van de VVD en D66, inzake één loket en benchmark omgevingsdiensten.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M36, ingediend door de fracties van 50Plus en PvdD, inzake geen vislood in het milieu.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Amendement A8, ingediend door de fractie van de VVD, inzake onttrekking saldireserve Voorjaarsnota 2019.
Het amendement is aanvaard.
Daartoe besloten

Amendement A9, ingediend door de fracties van de SGP, SP, 50Plus en PVV, inzake aanpak invasieve exoten.
Het amendement is ingetrokken.
Daartoe besloten

Amendement A9a, ingediend door de fractise van de SGP, SP, 50Plus en PVV, inzake aanpak invasieve exoten.
Het amendement is aanvaard.
Daartoe besloten

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 juni 2019, dienst/sector BDV, nummer PS2019PS19, inzake Kadernota 2020.
Daartoe besloten
PS2019PS19

Motie M37, ingediend door de fracties van de VVD, SGP, PVV en 50Plus, inzake analyse en oplossingen PAS-problematiek.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M38, ingediend door de fractie van de PVV, inzake stop de afbraak van de natuur en de leefomgeving.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M39, ingediend door de fractie van de PVV, inzake onderzoek zonneakkers.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M40, ingediend door de fractie van de PVV, inzake financiële verantwoording vooraf bij het overnemen van bestuurlijke taken.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M41, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake noodtoestand klimaat en biodiversiteit.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M41a, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake code rood klimaat en biodiversiteit.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M42, ingediend door de fracties van de PvdD en CDA, inzake steenbreek.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M43, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake carnivoor? geef het door.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M44, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake opvang zieke & gewonde dieren.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M45, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake stop afschot katten.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M46, ingediend door de fracties van de SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA en PvdA, inzake doorzetten van sanering asbestdaken, begeleiding agrariërs en energietransitie.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M47, ingediend door de fractie van de SGP, inzake lijn 80/X80.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M48, ingediend door de fracties van 50Plus en de PvdA, inzake kwaliteit Regiotaxi staat voorop.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M49, ingediend door de fracties van het FvD, D66, PVV, VVD en CDA, inzake afschaffing egaliseringsreserve.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M50, ingediend door de fractie van de SGP, inzake bedrijventerreinen.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Amendement A10, ingediend door de fracties van de VVD, CDA, FvD, ChristenUnie en GroenLinks, inzake opdracht Coali-
tieakkoord Kadernota 2020-2023.

Het amendement is aanvaard.

Daartoe besloten

Amendement A11, ingediend door de fractie van de VVD, inzake egaliseringsreserve algemene uitkering provinciefonds Ka-
dernota 2020-2023.

Het amendement is aanvaard.

Daartoe besloten

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van het FvD, inzake overlast eikenprocessierups.

De motie is verworpen.

Daartoe besloten

Motie M29 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van de PVV, inzake intrekking vergunning biovergis-
tingsinstallatie Bunschoten/Spakenburg

De motie is verworpen.

Daartoe besloten

Motie M30 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van het CDA, inzake verscherping en intensivering van
het toezicht op de werking van de biovergistinginstallatie (VDG) in Bunschoten

De motie is aanvaard.

Daartoe besloten

Motie M51 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van de PvdD, PvdA en GroenLinks, inzake laat de na-
tuur haar werk doen

De motie is verworpen.

Daartoe besloten

Stemverklaringen.

Stemming.

Presentielijst vergadering 10 juli 2019

Voorzitter:	mr. J.H. Oosters, commissaris van de Koning
Griffier:	mevr. mr. C.A. Peters
GroenLinks	J.J. Bart, Utrecht mevr. A.C. Boelhouwer, Wijk bij Duurstede mevr. M. van Elteren, Woudenberg mevr. mr. N.M. Groen MA, Doorn mevr. M. de Jong, Utrecht dr. A.R.S. Karataş, Utrecht D. Oude Wesselink, Utrecht mevr. T.M.S. Vrielink, Amersfoort
VVD	mr. B.M.H. de Brey MBA, Doorn mevr. J.C.A.M. van Gilse Bsc, Utrecht V.C. Janssen, Amersfoort drs. A.H.L. Kocken, Utrecht mevr. O. de Man, Zeist A.G. van Schie, Utrecht mr. S.M. Sijbrandij, IJsselstein mevr. mr. S.F. van Ulzen, Zeist
FvD	P.D.E.M. Bauduin Msc, Bunnik S.A. Berlijn, Utrecht drs. T. Dinklo, Driebergen mevr. N.J.F. Pouw-Verweij Msc, Maarssen W.J.A. Weijers, Zeist J.C. van Wijk, Zeist
D66	mevr. H. Chidi, Amersfoort M.J. de Droog Msc RA, Utrecht drs. E.A. Kamp, Doorn mevr. L.E. Veen, Utrecht mevr. ir. M. de Widt MPM, Utrecht
CDA	drs. D.G. Boswijk, Wilnis mevr. T. Koelewijn-Koelewijn RDM, Bunschoten mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoever, Zeist drs. A. Mourik-Geluk, Utrecht C. Westerlaken, Lopik
PvdA	mevr. W.A. de Boer-Leijnsma, Eemnes mevr. drs. J.P. d'Hondt, Utrecht mevr. H.M. Lejeune-Koster, Linschoten H.O. Suna, Soest
ChristenUnie	mevr. N. de Haan-Mourik, Amersfoort H. de Harder, Bunschoten-Spakenburg drs. J.H. van Oort, Utrecht mevr. H.J. Rikkoert, Utrecht
PvdD	mevr. H.J. Keller, Driebergen-Rijsenburg W. van der Steeg, De Meern
PVV	mevr. E.J. Broere-Kaal, Soest R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin
SP	M.E.J. Eggermont, Utrecht mevr. A.M. Poppe, IJsselstein
50Plus	mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
SGP	ing. B.C. van den Dikkenberg, Elst
Afwezig:	mevr. H. Bittich, Utrecht (DENK)

Leden van Gedeputeerde Staten:

mevr. mr. drs. H.G.J. Bruins Slot, Utrecht
ir. H.P. van Essen, Utrecht
ir. R.G.H. van Muilekom, Amersfoort
A.J. Schaddelee, Houten
drs. R.C.L. Strijk, Leiden

Opening.

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van Provinciale Staten van Utrecht. Ik heet u allen van harte welkom bij deze statenvergadering van 10 juli 2019.

Ik heb een bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Bittich van de DENK-fractie.

Een bijzonder welkom voor de gasten van de Staten die op tribune zitten. Welkom, fijn dat u onze gast bent. Wij zijn erg nieuwsgierig naar uw observaties. Ik heb begrepen dat de lunch waarvoor u uitgenodigd bent de gelegenheid biedt om met uw observaties met de Statenleden te delen.

Ik meld de Staten dat de lunch tussen 12.00 uur en 13.00 uur een aanvang zal nemen. Ik kijk op dat moment wat een mooi moment is om de vergadering te schorsen voor de lunch.

Ik kan u in het vooruitzicht stellen dat er na de vergadering een afsluitende borrel is in Bob's Bar. Daarop kunt u zich alvast verheugen.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Het presidium stelt voor om de agendapunten 7 en 11 af te doen als hamerstukken.

Mijn tweede voorstel heeft betrekking op de drie moties vreemd aan de orde van de dag. Het voorstel is om onder agendapunt 16a te spreken over de motie van het FvD over de eikenprocessierups, onder agendapunt 16b te spreken over de motie van de PVV over Van de Groep en onder agendapunt 16c te spreken over de motie van het CDA over Van de Groep. Ik heb met de fractievoorzitter van het CDA overlegt dat de motie van het CDA te laat binnenkwam. Iedereen vond het echter van belang om de zaken rond de firma Van de Groep in samenhang te bespreken.

Tot slot doen de fractievoorzitters het voorstel om de vragen in het vragenhalfuurtje van de ChristenUnie en de VVD over Van de Groep bij de agendapunten 16b en 16c te behandelen. Het voorstel is dat ik bij die agendapunten eerst het woord geef aan de vragenstellers van de ChristenUnie en de VVD. Daarna zal ik het woord geven aan de indieners van de moties vreemd aan de orde van de dag: de PVV en het CDA. Vervolgens zal de heer Schaddelee namens het college antwoord geven op dit vrij brede dossier, waarna uw Staten volop de gelegenheid krijgen om nadere vragen te stellen en eventueel met elkaar in discussie te gaan. Uiteindelijk gaan wij de besluitvorming over de twee moties vreemd aan de orde van de dag plegen aan het eind van onze agenda.

Als er van uw kant geen opmerkingen over de agenda of de volgorde van de agendapunten meer zijn, dan gaan wij het op deze manier doen.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Vragenhalfuurtje.

De VOORZITTER: Nadat wij hebben besloten om de vragen van de ChristenUnie en de VVD over Van de Groep aan het eind van de vergadering te bespreken, geef ik de VVD de gelegenheid om vragen te stellen over het proefbedrijf Uithoflijn. Ik geef het woord aan de heer Sijbrandij.

De heer SIJBRANDIJ (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD heeft een paar vragen voorbereid. Ik zag dat er een aantal additionele vragen is vermeld in de stukken, maar deze zal ik niet behandelen. Ik concentreer mij op de vragen die ik voorlees. Ik stel voor dat het college daarop reageert.

Dank aan het college voor de memo van gisteravond betreffende het proefbedrijf Uithoflijn. Veiligheid staat bij de VVD hoog in het vaandel en het doet ons deugd dat dit bij het college eveneens aan de orde is. Naar aanleiding van de memo blijven er voor de VVD nog wel een paar vragen openstaan voor tram 22 weer gaat rijden, zodat het gevoel van veiligheid ook bij de inwoners ontstaat. De vragen zijn:

- Om welke kruispunten gaat het?
- Is de veiligheid op enig moment in het geding geweest?
- Is de gewenningsperiode voldoende voor het publiek en de trambestuurders om veilig met de veranderende omgeving te leren omgaan?

- Is het college bereid om over de situatie bij de overwegen, de veiligheidsbeweging en de aanpassingen in gesprek te gaan met de betrokken 'stakeholders' in de omgeving, zoals het zwembad Krommerijn en de sportverenigingen op sportpark Maarschalkerweerd?
- Wanneer was het college er exact van op de hoogte dat het proefbedrijf op advies van de ILT door de VRU zou worden geschorst?
- Hoe kan het dat de media hiervan eerder op de hoogte is geweest dan Provinciale Staten of de gemeenteraad van de gemeente Utrecht?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dank aan de VVD voor het stellen van deze vragen, want ik kan mij voorstellen dat dit vragen zijn die breder leven dan alleen bij de VVD. Veiligheid is een belangrijk onderwerp, zeker bij een nieuwe tramlijn in een drukke stedelijke omgeving. Dat is de reden dat er door de provincie de opdracht is gegeven om een schouw te laten uitvoeren als controle of wij alle punten goed in beeld hebben en of wij de maatregelen op een goede manier uitvoeren. Die schouw heeft een conceptrapport opgeleverd dat vorige week bij ons terecht is gekomen. Ik zal de vragen langslopen die u gesteld heeft.

U vroeg welke kruisingen als ongewenst geclassificeerd zijn. Ongewenste situaties zijn situaties waarbij je moet afwegen of je maatregelen moet nemen. Dit zijn geen situaties waarbij je zegt dat de tram niet mag rijden, maar dat het ongewenst is. Het gaat hierbij over vier kruisingen: de kruising aan de Heidelberglaan, de kruising bij de halte Padualaan, het tram-busstation bij de halte UCC en de kruising aan de Jaarbeurszijde vlak voor de halte van het Jaarbeursplein. Uw vraag was of de veiligheid op enig moment in het geding is geweest. Dat is het niet. De veiligheid is op geen enkel moment in het geding geweest. Dat hebben wij extra nagevraagd en laten checken door de 'safety board' en de ÍLT. Dat hebben zij ons bevestigd.

U vroeg naar de gewenningsperiode. Dat is de reden dat wij een proefbedrijf hebben dat niet gelijk vanaf de eerste dag een volle dienstregeling gaat rijden met passagiers. Daarvoor is een ingroeimodel van vijf tot zes maanden en een proefbedrijf dat in frequentie steeds vaker gaat rijden, zodat het publiek en iedereen op de weg gaat wennen aan de nieuwe situatie. Daarnaast is er een bewustwordingscampagne ingezet en wij zijn bezig met het actief informeren en het in gesprek gaan met 'stakeholders'. U noemde onder andere het zwembad en de sportverenigingen bij Maarschalkerweerd. Wij zijn reeds actief met hen in gesprek over hoe zij de veiligheid beleven en wat wij er met elkaar aan kunnen doen om dat te verbeteren.

Uw volgende vraag gaat over het moment waarop wij geïnformeerd zijn over het advies van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) om te schorsen. Dat was op 1 juli jl. aan het einde van de dag. Toen zijn wij geïnformeerd in onze rol van beheerder van de trambaan. De volgende dag is het proefbedrijf op verzoek van de RUD gestaakt en is de stuurgroep Uithoflijn geïnformeerd. Wij hebben ons afgevraagd hoe wij met deze situatie moesten omgaan en hoe wij raden en Staten daarover actief gaan informeren. Van de vorige periode hebben wij geleerd om actief en transparant te informeren. Er lag een advies waarin werd gezegd dat het proefbedrijf moest schorsen, zonder dat wij exact wisten wat de problemen waren. Er was een conceptrapport waarvan wij de inhoud op dat moment nog niet kenden en dat conceptrapport wilden wij bespreken met de ILT; het toepassen van hoor- en wederhoor. Daardoor duurde het een aantal dagen voordat wij goed in beeld hadden wat er aan de hand was. Daarbij kreeg ik direct het advies vanuit de projectorganisatie dat het proefbedrijf veel dingen die in het conceptrapport genoemd worden eveneens geconstateerd had. Een deel van de genoemde punten in het rapport was reeds bekend bij het proefbedrijf en inmiddels verholpen of daarop waren acties uitgezet om het te verbeteren. De andere zaken waren overwegingen waarover wij met elkaar in gesprek konden gaan om een bepaalde situatie te beoordelen. Op dat moment hebben wij gezegd dat wij eerst over dit conceptrapport in gesprek gaan met de ILT. Als wij na dat gesprek zouden weten of de ILT de schorsing in stand houdt of opheft zouden wij raden en Staten informeren via een memo. Dat gesprek heeft gistermiddag plaatsgevonden en direct daarna heeft u het memo ontvangen met daarin de mededeling dat de schorsing opgeheven is en dat alle misverstanden en overwegingen zijn overgenomen door de ILT.

Hopelijk is dit een antwoord op uw vraag waarom PS pas gisteren is geïnformeerd. Het is een balans tussen snel, pro-actief en transparant informeren en tegelijkertijd de juiste informatie hebben om over te informeren. Dat is het gesprek dat wij met elkaar moeten aangaan: willen de Staten ieder concept-rapport onmiddellijk toegestuurd krijgen of is het handig als wij van een conceptrapport de opinie hebben van een 'safety board' en weten hoe daar technisch tegenaan gekeken wordt, zodat wij een uitgebalanceerd verhaal aan u kunnen voorleggen.

De heer SIJBRANDIJ (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wat de VVD-fractie betreft blijft het een vreemde situatie dat de media er eerder van op hoogte is dat de tram niet meer rijdt, los van wat de inwoners van Utrecht waarnemen en dat noch Provinciale Staten noch de gemeenteraad daarvan op de hoogte wordt gesteld. Ik snap dat enige zorgvuldigheid aan de orde is, maar aan de andere kant is de zorgvuldigheid naar Provinciale Staten zeker op dit onderwerp aan de orde. De VVD-fractie blijft het een vreemde afweging vinden dat Provinciale Staten gelet op dit dossier niet zijn geïnformeerd en dat wij uit de media moeten leren dat het proefbedrijf is stilgelegd. Ik vraag de aandacht bij het college dat hiervoor in de toekomst een andere afweging wordt gemaakt en Provinciale Staten onder voorbehoud geïnformeerd worden.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik deel het punt van de heer Sijbrandij, want het is vervelend om iets uit de media te moeten vernemen. Het is voor ons een zoektocht geweest op welk moment je de Staten gaat informeren en wat je dan kunt informeren. Ik onderstreep wat u zegt en dit is voor mij een leerpunt. Wij moeten zorgen dat wij de Staten zo snel mogelijk informeren. U moet niet nog een keer verrast worden door berichten vanuit de media.

De VOORZITTER: Dat is voldoende voor het vragenhalfuurtje.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik zou graag een aanvullende vraag stellen.

De VOORZITTER: U mag een aanvullende vraag stellen, maar het is niet de normale gang van zaken om een debat te houden in het vragenhalfuurtje.

De heer DERCKEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Iedereen kan reageren als in de eerste termijn de vragensteller en GS hebben geantwoord. Ik houd dat graag in ere. De gedeputeerde zei: "Wij zijn geïnformeerd op 1 juli." Betekent 'wij' ook de gedeputeerde zelf? Daarnaast gaat dit niet alleen over het conceptrapport, maar er zijn (onverstaanbaar) stilgelegd. Dat zie je in de fysieke omgeving gebeuren. Was het niet handig geweest om dat te communiceren met de Staten en de raad?

De VOORZITTER: Zijn er nog andere vragen vanuit uw Staten? Dat is niet het geval. Ik geef het woord aan de heer Schaddelee.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De provincie is op 1 juli geïnformeerd en ik ben hierover op 2 juli geïnformeerd. Dat was het moment dat wij doorkregen dat de RUD de opdracht gaf om het proefbedrijf stil te leggen.

De VOORZITTER: Dit onderwerp is voldoende besproken.

Lijst met moties en termijnagenda Provinciale Staten.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde aangepaste wijzen van afdoening.

Vaststellen van de notulen van de statenvergadering van 27 mei en 5 juni 2019.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergaderingen van 27 mei en 5 juni 2019 ongewijzigd vast.

Beëdiging van de commissieleden de heer M. Fiscalini (FvD) te Maarssen en de heer R. Schalkwijk (50Plus) te Utrecht.

De VOORZITTER: Ik vraag de heren Fiscalini en Schalkwijk naar voren te komen om hen te beëdigen als commissieleden. Ik vraag u allen te gaan staan.

Fijn dat u hier staat. U hebt beiden aangegeven de belofte te willen afleggen. Deze zal ik voorlezen. Daarna noemt de griffier uw naam, kom ik naar beneden en mag u mij antwoorden: "Dat verklaar en belooft ik."

"Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en belooft dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik belooft dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer FISCALINI (FvD): Dat verklaar en belooft ik.

De heer SCHALKWIJK (50Plus): Dat verklaar en belooft ik.

Felicitaties en overhandigen bloemen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 10.50 uur tot 10.53 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Statenvoorstel aanpassing bemensing Gremia.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel aanpassing bemensing Gremia, PS2019PS20.

Statenvoorstel opheffing geheimhouding UHL.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel opheffing geheimhouding UHL, PS2019MM01.

Statenvoorstel evaluatie opdrachtgeverschap PS t.o.v. de accountant.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel evaluatie opdrachtgeverschap PS t.o.v. de accountant, PS2019AC03.

Statenvoorstel opdrachtbevestiging controle Jaarrekening 2018.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel opdrachtbevestiging controle Jaarrekening 2018, PS2019AC04.

Statenvoorstel bekrachtigen geheimhouding beoordeling nadere onderbouwing schadeverzoek Dolderseweg.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel bekrachtigen geheimhouding beoordeling nadere onderbouwing schadeverzoek Dolderseweg, PS2019RGW06.

Statenvoorstel wijziging subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap provincie Utrecht.

De VOORZITTER: Een aantal van u heeft het woord gevraagd bij dit statenvoorstel. Als eerste geef ik het woord aan mevrouw Vrielink.

Mevrouw VRIELINK (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Bij dit voorstel gaat het vooral over technische aanpassingen, maar dit zijn wel belangrijke aanpassingen. Het wordt makkelijker om natuur te realiseren. GroenLinks wordt daar blij van.

De medeoverheden komen in aanmerking voor subsidie. De ChristenUnie was hier zeer kritisch op in de commissievergadering, omdat Vitens zijn eigen verantwoordelijkheid heeft bij de bestrijding van verdroging. GroenLinks deelt deze kritische houding van de ChristenUnie. Wij benadrukken dat Vitens zijn verantwoordelijkheid moet nemen bij het nemen van maatregelen tegen verdroging en dat er sprake is van een eerlijke kostenverdeling. Het uitgangspunt van GroenLinks is: de verdroger betaalt. In de beantwoording heeft Gedeputeerde Staten aangegeven hoe het dit wil aanpakken. Wij gaan ervan uit dat Gedeputeerde Staten tot goede afspraken zal komen. Wij worden graag op de hoogte gehouden. Op dit moment kan GroenLinks instemmen met dit voorstel.

De VOORZITTER: Mijn complimenten met uw maidenspeech. Dank u wel.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! In de commissievergadering hebben wij gezegd dat wij kunnen instemmen met deze wijziging, omdat er een meer 'level playing field' ontstaat voor alle organisaties en instellingen die zich bezig houden met natuurbeheer. De vragen zijn afdoende beantwoord. Bij de wijziging van de ambitiekaart heeft de gedeputeerde gemeld dat dit volgens de bestaande ro- en natuurprocedures gaat. Hiervoor vragen wij extra aandacht, zodat de mensen in de omgeving niet verrast worden met een wijziging van een bestemming.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Een wijziging van een subsidieregeling klinkt als droge stof die rijp is voor een hamerstuk. Het aangeleverde statenvoorstel riep echter veel vragen op in de commissie. Naast dat de leesbaarheid van het stuk beter kan, bracht dat een goed gesprek en een dialoog op gang. Wij hebben gesproken over aanpalende zaken en juridische kaders. De kern van dit instrument is dat er sneller en op bredere schaal natuur gerealiseerd kan worden, zodat onze ambities verzilverd worden en wij de voortgang kunnen versnellen. Dit is een extra impuls voor de natuur en het herstel van de biodiversiteit. De ChristenUnie wordt daar blij van. Dit is een belangrijke stap waarmee wij van harte instemmen.

Wij hebben wel een aantal vragen gesteld die ik zal langslopen. Wij hebben een vraag gesteld over de subsidiepot. Er is ruimte om meer en grotere subsidieaanvragers te bedienen. In de stukken staat echter niet helder verwoord dat er meer middelen beschikbaar zijn. Kan de gedeputeerde ons verzekeren dat het plafond omhoog is gegaan en dat er in absolute zin meer geld beschikbaar is?

Onze vragen over transparantie zijn afdoende beantwoord. Wel heeft de ChristenUnie een vraag over de kwaliteitsimpuls. In de commissie heeft de gedeputeerde meerdere malen gezegd dat wij daar scherp op moeten zijn. Kan de gedeputeerde dat concreter maken? Toetsing vooraf is genoemd, maar is er bijvoorbeeld monitoring achteraf in het kader van de doeltreffendheid van subsidies waarop wij scherp willen zijn in dit huis?

Ten slotte hebben wij een vraag gesteld over de mogelijkheid van overheden en waterwinbedrijven om subsidie aan te vragen. Laat het niet zo zijn dat nalatig gedrag wordt beloond. Met betrekking tot Vitens heeft PS de gedeputeerde in de vorige statenperiode regelmatig met moties op pad gestuurd in het kader van het herstel van de natuur, investering in verdrogingsprojecten en het herstel van de biodiversiteit. Wat gaat u doen? Welke boodschap neemt u mee, bijvoorbeeld op een aandeelhoudersvergadering? Is er de komende jaren een signaal namens de vijf provincies te maken?

Op voor meer en kwalitatief betere natuur. Daar zijn wij blij mee.

De VOORZITTER: Als de overige partijen geen behoefte hebben om het woord te voeren, dan geef ik het woord aan de gedeputeerde Bruins Slot voor de beantwoording.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik bedank de leden voor de brede steun aan dit voorstel. Het CDA, de ChristenUnie en GroenLinks zeiden heel duidelijk dat dit een extra impuls is voor de natuur die de provincie kan realiseren. Er zijn een aantal vragen en aandachtspunten gesteld.

Met betrekking tot Vitens heeft mevrouw Vrieling nadrukkelijk gezegd dat wij tot goede afspraken moeten komen. Voordat ik verder ga complimenteer ik mevrouw Vrieling met haar maidenspeech. Dit is een prima aftrap en ik hoop dat er een goede periode met nog meer mooie debatten komt.

Er moeten goede afspraken met Vitens komen. Op dit moment werken wij daar hard aan. Er is een aantal projecten die uitgevoerd worden en het lijkt mij goed om de Staten hiervan op de hoogte te houden. Daarbij komt de vraag van mevrouw Haan hoe ik Vitens ga aanspreken op datgene dat er gebeurt. Vanuit mijn bestuurlijke verantwoordelijkheid zal ik over het verloop van de projecten en het opzetten daarvan met Vitens in gesprek gaan. Bij de aandeelhoudersvergadering zal gedeputeerde Strijk vanuit het perspectief van verbonden partijen aanwezig zijn. Ik zal de gedeputeerde Strijk erop aanspreken als ik grond heb om vanuit de Staten of de verantwoordelijkheid van de gedeputeerde bij Vitens aan te geven dat zaken beter en anders kunnen.

De heer Westerlaken heeft een punt aangedragen dat de SGP tijdens de behandeling in de statencommissie nadrukkelijk naar voren heeft gehaald, toen bij monde van de heer Hazeleger. Het lijkt mij goed om voor de verslaglegging aan te geven hoe het proces in elkaar steekt. Ik mij kan indenken dat mensen verontrust zijn dat een bestemming plotseling gaat veranderen, bijvoorbeeld van agrarisch naar natuur, zonder dat daar inspraak is geweest. Dat is niet de bedoeling.

De inspraakprocedure voor het natuurbeheerplan, inclusief de ambitiekaart en de gewenste mogelijkheden voor natuurtypebeleid worden gehandhaafd. De wijziging van het artikel in deze verordening heeft te maken met het beheertype waarvan de prioritering al in het natuurbeheerplan is opgenomen. Het gaat niet over nieuwe locaties voor natuurontwikkeling. Het gaat slechts om de ambitiekaart met de beheertypen. Als er een ander beheertype komt, dan moet dat via het natuurbeheerplan keurig met inspraak doorlopen worden. Dat blijft staan waardoor mensen niet onverwacht verrast kunnen worden. Alle projecten voor nieuwe natuur, functieverandering en de vergunningprocedure blijven wij doorlopen, bijvoorbeeld in het kader van de ruimtelijke ordening van het bestemmingsplan. In zie de heer Westerlaken knikken.

Er is een vraag gesteld over de subsidiepot. Er is een bedrag beschikbaar gesteld van circa € 3.000.000 per jaar. Er is toetsing vooraf. Deze wordt gedaan door onze ecologen die kijken naar het inrichtingsplan dat gegeven is. Daarnaast is er toetsing achteraf. Dit voeren wij uit via ons provinciale monitoringsprogramma en wij rapporteren driejaarlijks.

De VOORZITTER: Als er geen behoefte is aan een tweede termijn, dan komen wij terug op dit statenvoorstel bij de besluitvorming.

Statenvoorstel regiodeal FoodValley.

De heer BART (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Zoals wellicht velen van jullie heb ik met grote interesse naar het Tweede Kamerdebat over het Klimaatakkoord gekeken. Situaties waarin wij reeds zitten met extreme hitte, extreme droogte en extreme neerslag geven een enorme urgentie aan een snelle transitie naar een duurzame samenleving. Iedereen zal daarin mee moeten gaan: de bedrijven, de overheden, de inwoners van onze mooie provincie en de agrariërs in de regio FoodValley. Of het Klimaatakkoord voldoende is voor de transitie zal moeten blijken.

GroenLinks is blij dat de provincie Utrecht zelf stappen zet en dat wij in onze regio gaan investeren in de transitie naar een duurzame agrarische sector, dat wij boeren gaan helpen in de omslag naar kringlooplandbouw en dat wij daarbij de aandacht aan de gezondheid van onze inwoners geven die dit ver-

dienen. Met deze regiodeal zien wij de mogelijkheid om drie vliegen te slaan in een klap. Wij zijn blij met de meerwaarde in alle drie de sporen van deze deal. Een versnelde transitie van de primaire sector; GroenLinks is voor. Gezonde voeding voor onze inwoners; GroenLinks is voor. De versterking van kennis en innovatie in onze provincie; GroenLinks is voor.

Wij plaatsen enkele kanttekeningen bij dit voorstel. De 'governance' van de regiodeal is op dit moment nog niet helder. Er gaat een overleg komen, maar hoe gaat dit overleg sturen? Hoe kan PS bijsturen als blijkt dat de doelstellingen niet gehaald worden? Wij zijn blij dat daarvoor een amendement wordt ingediend door de VVD.

De tweede kanttekening hebben wij bij spoor 1. Met dit plan helpen wij de boeren met de benodigde omslag naar een toekomstbestendige bedrijfsvoering. Een vermindering van de uitstoot van fijnstof, ammoniak en stikstof brengt aanzienlijke verbeteringen voor het milieu en de menselijke gezondheid met zich mee. Echter, terwijl in de introductie van de deal nog duidelijk de wetenschappelijk bewezen link tussen de uitstoot van broeikasgassen en de huidige klimaatcrisis wordt gelegd, zien wij de link met broeikasgassen vervolgens niet of nauwelijks terug in de voorstellen van spoor 1. Als wij spreken over emissiereductie, waarom gaat het dan niet over CO₂-reductie? Als wij onze inwoners en de boeren in de regio FoodValley echt willen helpen kunnen goede projecten op het gebied van het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen niet ontbreken. Een duurzame agrarische sector betekent een sector die zoekt naar manieren om CO₂-uitstoot te reduceren. GroenLinks wil niet dweilen met de kraan open. Een investering van 15.000.000 op verduurzaming is heel mooi, maar als de kraan openstaat kun je € 15.000.000 investeren in innovatief dweilen. Zullen wij kijken of wij de kraan een beetje dicht kunnen draaien?

GroenLinks is voorstander van deze deal. De motie die wij voorstellen is bedoeld om deze regiodeal beter te maken. Deze motie draagt het college op om zich in te spannen om de reductie van broeikasgassen, waaronder CO₂ waar mogelijk een onderdeel te maken van projecten die vanuit spoor 1 van de regiodeal gefinancierd worden, waar mogelijk te zoeken naar meekoppelkansen om emissiereductie-maatregelen van broeikasgassen uit andere initiatieven te koppelen aan projecten uit de regiodeal FoodValley en Provinciale Staten over de resultaten van deze inspanning te informeren. Wij hopen dat CO₂-emissie een plek krijgt in deze deal. Daarom vragen wij aan GS om hiernaar op zoek te gaan.

Onder de genoemde voorwaarden zijn wij blij met deze deal. Met deze boodschap vertrouwen wij op een mooi resultaat voor onze agrariërs, onze inwoners, onze kennisinstituten en voor ons klimaat.

De VOORZITTER: Mijnheer Bart, u heeft niet aangekondigd dat u een motie indient. Kunt u zeggen welke motie u indient? Daarna moet de motie nog ondertekend worden.

De heer BART (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! De motie die GroenLinks indient heet: klimaat in regiodeal FoodValley. Het dictum van de motie heb ik zojuist opgelezen.

Motie M31 (GroenLinks): klimaat in regiodeal Foodvalley

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op woensdag 10 juli 2019, aan de orde hebbende het Staten-voorstel Regio Deal Foodvalley, PS2019BEM10;

constaterende dat:

- *een klimaatneutrale landbouw een belangrijke pijler vormt van het provinciale landbouwbeleid, zoals dat onder meer is vastgesteld in de Landbouwvisie en de daaruit voortvloeiende Samenwerkingsagenda Landbouw;*
- *het recent gesloten Klimaatakkoord het belang van de reductie van de uitstoot van broeikasgassen nogmaals onderstreept en een afname van 3,5 Mton broeikasgasemissies als taakstelling opgeeft aan de landbouw- en landgebruiksectoren;*

overwegende dat:

- *in het coalitieakkoord is afgesproken om de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Landbouw te intensiveren;*
- *de Regio Deal Foodvalley hier een belangrijke bijdrage aan kan leveren;*
- *klimaat in de nu voorliggende Regio Deal Foodvalley één keer genoemd wordt, maar het in de uitvoeringssporen nauwelijks terugkomt;*
- *de provincie 10 miljoen investeert in de Regio Deal Foodvalley en het daarom van belang is dat deze investering waar mogelijk bijdraagt aan provinciale beleidsdoelstellingen;*
- *de reductie van broeikasgassen, waaronder CO₂, een belangrijke beleidsdoelstelling is en daarom in de uiteindelijke projecten moet terugkomen;*

dragen het college op:

- *zich in te spannen om de reductie van broeikasgassen, waaronder CO₂, waar mogelijk een onderdeel te maken van projecten die vanuit spoor 1 van de Regio Deal Foodvalley gefinancierd worden;*
- *waar mogelijk meekoppelkansen aan te grijpen voor emissiereductiemaatregelen van broeikasgassen uit andere initiatieven en die te koppelen aan projecten uit de Regio Deal Foodvalley;*
- *Provinciale Staten over de resultaten van deze inspanning te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt in het statensysteem gezet en maakt deel uit van onze beraadslaging.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Het is altijd mooi als je van maatschappelijke opgaven economische kansen kunt maken. Voor ons ligt een statenvoorstel dat dit beoogt te doen, zoals de landbouw en onze voedselvoorziening toekomstbestendig helpen maken, ons voedsel gezonder maken en er economisch op vooruit gaan. Wie wil dat niet? De ambitie in de regiodeal spreekt de VVD heel erg aan.

Wij hebben al vaker in deze zaal bepleit dat de provincie Utrecht moet beseffen dat in de provincie een deel van de FoodValley ligt. Het is heel goed om over de provinciegrenzen heen met elkaar samen te werken aan de economische kansen. Alleen dan blijven wij de Europese topregio waarvan onze inwoners zo genieten.

In de regiodeal zijn veel organisaties betrokken en wij begrijpen dat er nog meer mee willen doen. Dat is goed, want dat zorgt voor eigenaarschap, draagvlak en kan ervoor zorgen dat wij niet langs elkaar heen werken. Dat moet je wel goed organiseren. Veel partners houdt in dat je veel kunt overleggen zonder dat je tot resultaten komt. Vrijdag hebben wij een statenbrief gekregen. Ik snap dat de Algemene Rekenkamer hierachter zit, maar deze brief helpt niet om het vertrouwen te krijgen dat het goed georganiseerd wordt als de stuurgroep vervangen wordt door een overleg.

In de commissievergadering en in de vorige informatiesessie hebben wij met elkaar gesproken over de 'governance'. Hoe zorg je ervoor dat je van ambitie naar de tastbare resultaten voor onze ondernemers en inwoners komt? Hoe zorg je ervoor dat dit financieel allemaal goed geregeld is? Hoe zorg je ervoor dat er verantwoording afgelegd kan worden en dat de resultaten die wij behalen voor de toekomst geborgd blijven? De provincie geeft daaraan tenslotte € 10.000.000 uit. Destijds hebben wij een concept-amendement besproken. Vervolgens kwam er een suggestie van GS waarnaar een collega en ik taalkundig gekeken hebben en wij uitkwamen op drie à vier verschillende interpretaties. Dat is niet goed voor een besluit. In overleg met CDA, FvD, ChristenUnie en GroenLinks gaan wij een amendement indienen om het 'governancedeel' goed in het besluit te verankeren. Als wij de € 10.000.000 besteed hebben kunnen wij in elk geval zeggen dat wij weten waaraan het is uitgegeven, dat er mensen aanspreekbaar zijn en dat wij kunnen zorgen dat het voor de toekomst behouden blijft.

Amendement A6 (VVD, CDA, FvD, ChristenUnie, GroenLinks): inzake statenbesluit Regio Deal Foodvalley

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van de regio-deal Foodvalley;

besluiten:

aan het besluit toe te voegen:

"3. De effectuering van de bijdrage van de provincie ad 10 miljoen euro eerst mogelijk te maken na dat

- de Regio Deal Foodvalley door alle partijen is ondertekend en de regionale partners een samenwerkingsovereenkomst hebben vastgesteld met daarin aanspreekbare sturing en besluitvorming, kassiersfunctie en monitoring (governance) en borging van de resultaten, en deze is voorgelegd aan Provinciale Staten.*
- er een definitieve dekking is in de begroting 2020 voor de benodigde middelen voor dat jaar.*

Toelichting

De totstandkoming van de deal Regio Foodvalley is een belangrijke deal om de Utrechtse economie verder te versterken en over de provinciegrenzen heen samen te werken aan maatschappelijke opgaven en economische kansen. De resultaten van deze deal kunnen onder meer tot effect hebben dat elementen van de Landbouwvisie van de provincie ontwikkeld worden en dat is rechtstreeks van belang voor het provinciale beleid. De deal kan helpen bij de door ons beoogde versnelde transitie van de primaire (landbouw) sector, het bevorderen van gezonde voeding en versterking van de kenniscluster Foodvalley.

Geschat wordt dat de deal een overheidsbijdrage (rijk, provincies en gemeenten) zal kennen van 73 miljoen. Dat is een aanzienlijk bedrag en dat vereist, ook gezien het aantal samenwerkingspartners, veel aandacht voor de kwaliteit van de governance (sturing, begroting en verantwoording). De opzet van governance is echter nog niet gereed terwijl dit aspect aan de voorkant van de deal door partijen geregeld moet zijn. Tegelijkertijd is voor de voortgang van het proces nu wel een uitspraak van Provinciale Staten nodig over de deal.

In beginsel kan Provinciale Staten instemmen met de deal waarbij de bijdrage van de provincie wordt geëffectueerd wanneer de governance op orde is. Dit beginsel wordt verwoord in een toe te voegen derde punt aan het besluit inzake de regiodeal Foodvalley.

De VOORZITTER: Het amendement wordt in het statensysteem gezet en maakt deel uit van de be-raadslaging.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Als je een amendement indient wijzig je het voorstel en ga je met het voorstel akkoord. Welke rol moet PS dan pakken? Wilt u eerst zien wat wij gaan doen qua projecten en 'governance' of dient u een motie in en het komt allemaal wel goed? Mijn ervaring is dat het laatste hier niet altijd het geval is.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Mijn ervaring is hetzelfde. Vandaar dat wij er een amendement van gemaakt hebben, omdat je daarmee het besluit wijzigt. Wij willen zien hoe de 'go-vernance' geregeld is in de samenwerkingsovereenkomst zodat PS daar iets van kan vinden. Dat hoeft niet in een statenvergadering besproken te worden, maar kan in een commissievergadering aan de orde komen. Ik wil de gedeputeerde wel meegeven dat zij hiermee politiek een groot risico loopt. De posi-tieve variant hiervan is: top, ga zo door.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Het is niet gezegd dat het besluit wordt aange-nomen. Ik heb een motie bij mij om te zeggen: werk het uit en ga werken aan de 'governance' en de projecten. Kom dan met een voorstel waarop wij inhoudelijk kunnen reageren zonder dat het vertra-ging oplevert. Is dat geen betere manier van werken, zodat wij onze controlerende taak beter kunnen uitvoeren?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! In de tekst wordt het laatste formele moment ge-noemd waarop wij een besluit nemen. Op het moment dat de stappen daarvoor in onze lijn liggen en wij zien dat de 'governance' goed georganiseerd wordt, dan moeten wij de discussie niet met elkaar overdoen. Het Rijk en andere partners vragen om een intentie en een uitspraak en die willen wij met plezier geven.

In de informatiesessie hebben wij gesproken over het activiteitenoverzicht. Toen is toegezegd dat er vanuit het bedrag van € 73.000.000 een verdeling zou komen over de activiteiten, zodat wij konden zien wat waaraan is uitgegeven. Dat is een stukje van de 'governance'. Wanneer ontvangen wij dat overzicht van GS?

De heer VAN WIJK (FvD): Mijnheer de voorzitter! De voedseltransitie is een opgave die speelt van mondiaal tot regionaal niveau. 'Voedseltransitie' is een raar woord. Het klinkt alsof het voedsel moet veranderen, maar de vraag is echter hoe wij zorgen voor een voedselsysteem dat een positieve impact heeft op de aarde, de mensen, de dieren en de economie. Als wij dat voedseltransitie noemen, dan zal ik die term handhaven.

Het regionale stukje is niet onbelangrijk, omdat deze regio in nationaal opzicht een kenniscentrum is met onderzoeken die de kennis kan uitbreiden en mogelijk kan vermarkten. Om de nodige transitie te realiseren is innovatie cruciaal. Het FvD is voorstander van een gedegen onderzoek naar de mogelijkheden om te innoveren, zowel wetenschappelijk als praktisch. Experimenten in de voedselketen om te komen tot duurzaamheid zijn nodig en goede begeleiding is hierbij essentieel.

De samenwerking tussen de Universiteiten Utrecht en Wageningen lijkt een wetenschapsland in nieuwe vorm en kan de komende jaren wellicht voor goede innovaties zorgen die ingezet kunnen worden voor het verbeteren van de levenskwaliteit van mens en dier. De samenwerking tussen de wetenschap, het praktijkonderwijs en de bedrijven die de innovaties toepasbaar kunnen maken en hiervoor een internationale etalage worden, spreekt ons aan. De regiodeal kent onzes inziens teveel doelen, maar ambitie is een keuze.

Een ruime investering door verschillende partijen zijn voor het FvD een reden om de provincie Utrecht deel te kunnen laten nemen aan deze deal. De uitdaging om consumenten bewust te maken van het belang van duurzaam en gezond voedsel is een opdracht die er al vele jaren ligt en waar al langer aan gewerkt wordt. Het lijkt ons een doorlopende opdracht zonder de voorgestelde regiodeal hierin te kort te doen.

Het FvD heeft een kanttekening. Tijdens de informatiesessie en de commissievergadering is reeds gesproken over het ontbreken van de 'governance' en daarin concreet het management van de projecten en de meetbaarheid van de vooraf gestelde doelen. Dit is essentieel voor het slagen van een omvangrijk project als dit. Daarom is het FvD mede-indiener van het amendement dat zojuist door de heer Kocken is toegelicht. Het is niet ondenkbaar dat een project zoveel goede zaken en innovaties in gang zal zetten dat er na deze drie jaar een aanvulling gevraagd zal worden. Het is zeker van belang dat het duidelijk is welke prestatie-indicatoren gesteld zijn en wat daarvan terecht is gekomen om dan opnieuw een afgewogen besluit te kunnen nemen.

Bovenal is voor een transitie liefde en vertrouwen nodig. Liefde voor het nieuwe en het onbekende en het vertrouwen dat wij de volgende stap kunnen zetten en de omslag kunnen maken. Als de consument meebeweegt, de overheid de regels stelt en de ruimte geeft aan vernieuwende MKB-ers en grote marktpartijen de vernieuwing omarmen en het agrarisch onderwijs in de goede richting duwen, dan kunnen wij een duurzame golf veroorzaken in plaats van de paar rimpelingen in het water. Het is een scheppingsopdracht om de aarde goed te bebouwen en te onderhouden. Daarvoor is veel onderzoek en informatie nodig. Het aantal wereldbewoners stijgt en daarmee de vraag naar goed voedsel. In de Bijbel staat in Psalm 65 dat de velden bekleed zullen zijn met dieren, de dalen met koren, dat zij juichen en zingen om onze God hierin te eren.

Dan ga ik nog een aantal persoonlijke dingen zeggen, omdat dit mijn maidenspeech is. Bij het beluisteren van enkele speeches waarbij de historie van familieleden en de band met de provincie Utrecht werd opgehaald bekruipt mij het gevoel van verlorenheid. Voor zover mij bekend, heb ik geen historische banden met de provincie Utrecht en er zijn geen onderzoeken die zich tot 400 jaar terug laten voeren waarover ik enkelen gehoord heb. Mijn persoonlijke band met deze prachtige provincie gaat terug tot 1999 toen ik mij met mijn vrouw vestigde in Zeist, omdat ik daar destijds werkte. Veel dingen zijn veranderd in de afgelopen twintig jaar, maar mijn woonplaats en de straat zijn hetzelfde gebleven.

Ik ben geboren in Den Bosch in een bakkersgezin in de Bommelerwaard. Daardoor heb ik nog banden met voeding. Vandaar dat ik deze speech houd. Een enkeling van jullie weet dat mijn gezondheid niet meer optimaal is. Zestien jaar geleden ben ik gediagnosticeerd met MS. Sinds die tijd weet ik dat voeding belangrijk is om de kwaliteit van je lichaam op peil te houden. Overigens kan met het plaatsen van mij op de verkiezingslijst wel gezegd worden dat FvD diversiteit toepast, zonder dat dit met een charter is bekrachtigd. Daarnaast ben ik Christen. Ik hoop mijn krachten in te zetten om als weldenkende Nederlander mee te denken en de provincie leefbaar en mooi te houden, rekening houdend met mogelijkheden en onmogelijkheden. Het moet namelijk betaalbaar blijven. Dit alles hoop ik te doen in het licht van de Bijbel.

De VOORZITTER: Ik complimenteer u met uw maidenspeech. Dank u wel.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Provinciale Staten van Utrecht mogen vandaag hun zegen geven over 'work in progress'. Het CDA is verheugd met deze regiodeal. Door vele partijen en ambtenaren is hieraan keihard gewerkt. De regiodeal heeft een grote ambitie en een omvangrijke ambitie. Daarmee zetten wij iets unieks neer waar wij trots op mogen zijn. Daarnaast zet het de Utrechtse regio FoodValley definitief op de kaart. Dit stelt ons in staat om belangrijke doelstellingen ten aanzien van landbouw, transitie, gezondheid, gezonde voeding en de samenwerking tussen de kennisclusters Utrecht en Ede-Wageningen te realiseren. In de statenbrief wordt daaraan gerefereerd door de Landbouwvisie, de Samenwerkingsagenda landbouw en de Agenda schone lucht te benoemen. Het CDA gaat er daarmee vanuit dat de bijdrage van onze provincie aan de regiodeal die de Staten vandaag ter kennisgeving aannemen, zich binnen deze door de Staten gestelde kaders beweegt. Dat is de reden dat wij eraan hechten dat de gelden beschikbaar komen bij de begroting voor 2020, zoals staat in het amendement dat door de VVD is ingediend. Dat is het moment om dit binnen de kaders te markeren.

De zoektocht die de totstandkoming van de regiodeal was en is, gecombineerd met de urgentie en het grote aantal partijen dat zich hieraan verbindt, maakt dat de Staten 'ja' moeten zeggen op een deal in wording. Het maakt ook dat er nog een aantal open einden liggen waarvoor wij graag aan de zekerheden willen inbouwen 'conditio sine qua non'. Die liggen voor het CDA vooral op het vlak van de 'governance'. Die moet immers nog verder uitgewerkt worden. Het ons voor ons van belang dat de Staten deze uitwerking nog een keer terugzien. Niet in de Staten om het vast te stellen, maar in de commissie om hierover van gedachte te kunnen wisselen. Het gaat erom dat er heldere en voor één uitleg vatbare afspraken met derden komen.

Het gegeven dat in de laatste sessie van de deal de stuurgroep omgevormd is tot een overleg baart ons in dat opzicht zorgen. Wie is de baas van de deal? Hoe wordt de doorzettingsmacht gecreëerd? Wij missen een aansturend orgaan; een eigenaar die aanspreekbaar is en de juiste manier van het wegzetten van de middelen kan bewaken. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe zij daarnaar kijkt en hoe wij dat kunnen vangen. Bij een overleg voelt dat niet geborgd, omdat er geen rechtspersoon is. De samenwerkingsovereenkomst moet in dat opzicht cruciale zaken nog regelen. Hierin moet duidelijk worden wie er aanspreekbaar is op de deal. Er moet geborgd worden dat er echte resultaten geboekt worden en dat deze resultaten naar de toekomst toe geborgd worden. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat de maatschappelijk effecten die wij met dit doel beogen voorbij zijn als de regiodeal over een jaar of drie klaar is. Uiteindelijk gaat de hele regiodeal immers om het boeken van maatschappelijk effect. Niet voor niks gaan wij de brede welvaart (onverstaanbaar). Dat is de reden waarom wij samen met de VVD en andere partijen het amendement indienen.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! D66 ziet de regiodeal FoodValley als een prachtige samenwerking tussen verschillende partners, waaronder provincies, gemeenten en universiteiten waarmee wij belangrijke doelen op het gebied van het verduurzamen van de agrarische sector en gezonde voeding dichterbij kunnen halen in samenhang met economische kansen. D66 ziet uit naar de proeftuin waarin met praktische experimenten aan maatschappelijke opgaven gewerkt wordt. Daarnaast zijn wij positief over de kennisuitwisseling tussen de Universiteiten Utrecht en Wageningen en andere partners.

Los van de mooie ambities heeft D66 zich in de commissie kritisch uitgelaten over de kwaliteit van de stukken. Onder tijdsdruk om de middelen in Den Haag vrij te maken ontvangen wij een 85%-versie om in te stemmen met een bijdrage van € 10.000.000 vindt D66 een onjuist signaal richting de volksvertegenwoordiging. Wij vragen GS daarom om daar scherp op te blijven in het vervolg, ook naar het Rijk waar het gaat over de interbestuurlijke samenwerking en zorgvuldige besluitvorming. Wij spreken daarbij tevens de wens uit om statenvoorstellen direct met voldoende scherpte te voorzien van de juiste kaders. Het liefst beknopt, toegankelijk en met oog voor de lezer van het stuk aan PS voor te leggen.

Wij bedanken GS voor de nadere memo. Het valt ons op dat er erg veel kaders aan deze deal verbonden kunnen worden. Dat is positief, maar laat veel ruimte over aan de concrete uitwerking. D66 wil de vragen met betrekking tot de 'governance' van de VVD aanvullen of verder duiden met de vraag naar de uitwerking met betrekking tot de wijze waarop de gelden over de experimenten verdeeld worden. Wie besluit aan de hand waarvan over de toewijzing van middelen? Wie besluit of een project kan starten? Wat zijn de criteria om een experiment te staken met het oog op een optimaal maatschappelijk rendement van deze middelen? Een niet onbelangrijke afweging. Wij vragen GS daarom om PS goed en tijdig te informeren met betrekking tot de verder uitwerking daarvan. Tot slot vraagt D66 zich af hoe de hopelijk succesvolle resultaten uit deze regiodeal hun weg zullen vinden naar de samenleving. Hoe kunnen wij leren van de successen en hoe borgen wij de concrete doorwerking daarvan? Kan GS ons daarover blijven informeren?

De heer SUNA (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Allereerst is de PvdA blij dat wij onderdeel zijn van deze regiodeal. In het verleden hebben wij vaker gesproken over FoodValley en dat wij meer moeten samenwerken en aandacht moeten hebben voor FoodValley. Daarin zien wij dat deze concrete stappen verder worden uitgezet. Dit is een goed moment om daarbij aan te sluiten.

Uiteraard heb je te maken met de kosten die daarmee gemoeid zijn. € 10.000.000 is geen klein bedrag. Wij willen weten wat daarmee gaat gebeuren. Er staan veel goede zaken in de regiodeal, maar wij constateren dat het niet goed is uitgewerkt. Daarom hebben wij in de commissie vragen gesteld hoe SMART de doelen zijn die in de sporen zijn ingezet. De gedeputeerde heeft aangegeven hoe de uitwerking zal zijn. Daar kunnen wij ons in vinden. Wij verwachten wel meer duidelijkheid, met name op het gebied van 'governance'. Wij hebben het amendement gezien van de verschillende partijen. Dit moet wij nog goed bestuderen, maar waarschijnlijk zullen wij het amendement steunen om het concreter te maken. De bijdrage van onze provincie is zeer betrokken in het voedselprogramma van onze provincie. Wij kijken uit naar de uitwerking daarvan en hoe dat wordt meegenomen in de verdere samenwerking met de andere partners.

Deze regiodeal is natuurlijk het onderdeel van een groter aspect dat is geïnitieerd door het Rijk. De provincie Utrecht moet niet kijken naar een regionaal voedselprogramma of regionale landbouw die alleen de provincie betreft. Dit moeten wij breder zien. Nederland is een klein land en de provincie Utrecht is een kleine provincie. De kennis die straks wordt opgedaan in Gelderland zal ook goed zijn voor Utrecht of dat de voedselproductie in Gelderland goed zal zijn voor Utrecht of voor het Westland. In die zin moeten wij het wat breder zien. Daarin is een belangrijk aspect dat de samenwerkingsverbanden van de provincie Utrecht en andere programma's getoetst worden en dat het een geheel wordt. Daarom ben ik benieuwd naar de verdere uitwerking en de samenwerkingsovereenkomst. Wij hebben er alle vertrouwen in dat het college dit voortvarend zal oppakken en dat wij heel blij zullen zijn met de deal die gemaakt wordt.

GroenLinks heeft een motie ingediend. Wij hebben gezien dat emissiereductie veelvuldig voorkomt. Wij zijn niet tegen deze motie, maar wij zullen de reactie van de gedeputeerde afwachten.

De heer VAN OORT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Allereerst feliciteer ik de heer Van Wijk met zijn maidenspeech. Het zal u niet verwonderen dat die mij zeer aansprak.

In grote lijnen vinden wij de regiodeal FoodValley een ontzettend fijn voorstel. Het versterken van de economische kracht van de agrarische sector juichen wij van harte toe. In Gelderland en Utrecht liggen

enorm goede kansen om samen met de kennisinstellingen en de bedrijven grote stappen te maken. Uit ervaring weet ik dat een goed georkestreerde samenwerking met de verschillende partijen bewezen tot een versterking van de economie kan leiden. Het is mooi dat er grensoverschrijdend wordt samengewerkt. Dat is wat mensen, bedrijven en kennisinstellingen nodig hebben.

Er zit nog wel een aantal haken en ogen aan het stuk. Dat is een van de redenen dat wij mede-indiener zijn van het amendement van de VVD over de 'governance'. Wij hechten erg aan een aanspreekbaar bestuurlijk gremium en aan sturing op de duurzame versteviging van de innovatiekracht van de bij de regiodeal betrokken partijen. Wij zien het punt dat de heer De Droog maakte over de kwaliteit van de stukken. Hier en daar blijft het op een hoger abstractieniveau en soms zelfs vaag. Dat heeft te maken met het instrument zoals het van de rijksoverheid tot ons komt. Het zou aardig zijn als de Algemene Rekenkamer, de Randstedelijke Rekenkamer of het college het in artikel 217a van de Provinciewet genoemde onderzoek gaat uitvoeren naar de totstandkoming van dit beleid, de helderheid van doelstellingen, de monitoring daarvan en de sturingsinstrumenten die gebruikt worden om de voorgestelde veranderingen te laten beklippen.

De motie van GroenLinks klinkt ons positief in de oren. Wij zullen het antwoord van de gedeputeerde hierover afwachten.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De provincie is sinds jaar en dag de pinautomaat van de stad Utrecht voor onder andere gesubsidieerde festivals, fietsfeesten en een tramlijn van € 500.000.000. Dat terwijl de begroting van de stad Utrecht drie keer zo groot is als die van de provincie en zij miljoenen euro's over hebben om het illegalen naar de zin te maken. Wij zijn snel blij als er een keer aandacht is voor een andere regio in deze provincie. Toch wringt het voorstel op twee punten. Ten eerste is er eerst belastinggeld en vervolgens moeten wij daar problemen bij bedenken die wij zouden moeten oplossen. Wat ons betreft is dat de wereld op zijn kop. Eerst zou je een probleem moeten signaleren en vervolgens zou je daarbij een rol van de overheid kunnen bedenken. Ten tweede wringt het, omdat in het hernieuwde voorstel staat dat belastinggeld ter beschikking gesteld wordt onder voorbehoud van allerlei afspraken en monitoring. Dat vindt mijn fractie de wereld op zijn kop. Zo zou PS niet moeten willen werken. Als wij ons werk serieus zouden nemen, dan zeggen wij graag tegen het college: wij begrijpen dit voorstel, maar kom eerst met concrete projecten en een goed uitgewerkte 'governance' en dan kunnen wij alsnog geld ter beschikking stellen. Wij staan niet op voorhand negatief tegenover dit voorstel, maar het gaat wel om € 70.000.000 waarvan wij graag van te voren weten wat daarmee gaat gebeuren.

De financiering zou in de begroting van 2020 moeten landen. In de commissie hebben wij gewezen op Invest-NL. Het voorstel van Invest-NL is unaniem aangenomen in de Tweede Kamer en ligt in de Eerste Kamer. De kans dat dit voorstel daar struikelt is nihil. Er wordt met Invest-NL € 2.500.000.000 over het land uitgestrooid. Daarop moeten wij inhaken. De doelstellingen van Invest-NL sluiten naadloos aan bij deze doelstellingen. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft gezegd dat zij andere regiodeals gaat uitfasen. Wij zouden zeggen: doe dat dan ook. Ons voorstel is om deze regiodeal verder uit te werken met een positieve houding, te concretiseren en te bezien of deze projecten gefinancierd kunnen worden uit Invest-NL. Kom dan bij ons terug met een concreet voorstel. Daartoe dien ik een motie in.

Motie M32 (PVV): regiodeal Foodvalley

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de Regiodeal Foodvalley;

overwegende dat:

- *het huidig voorstel nog weinig concrete projecten benoemt welke vanuit het voorstel kunnen worden gefinancierd en dat derhalve e.e.a. nog de nodige uitwerking en tijd behoeft;*
- *dat de beoogde doelstellingen naadloos passen in de doelstellingen die zijn geformuleerd bij het project Invest NL waarin het Rijk 2,5 miljard euro steekt;*

- dat de provincie nog projecten dient te zoeken om aan te haken bij de financiële mogelijkheden van Invest NL;
- dat het voorstel ter zake Invest NL unaniem is aangenomen door de Tweede Kamer en dat derhalve het ondenkbaar is dat de Eerste Kamer dit voorstel zal afwijzen;
- dat de financiële middelen voor de financiering van de regiodeal in de begroting van 2020 worden opgenomen, terwijl Invest NL gelijktijdig de lucht in gaat;

verzoeken GS:

het statenvoorstel Regiodeal FoodValley verder uit te werken en concretiseren en de mogelijkheden om de plannen bij voorkeur te financieren vanuit Invest NL te onderzoeken en daarover PS te rapporteren, om vervolgens met een nieuw statenvoorstel te komen.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt in het statensysteem gezet en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Het kan geen geheim zijn dat wij niet in dezelfde jubelstemming zijn over dit onderwerp als sommige collega-fracties. Wie gaat er bepalen wat gezond voedsel is? De multinationals? Deze vraag hebben wij gesteld in de commissie, maar daarop hebben wij geen antwoord gekregen. De multinationals bepalen voor een groot deel wat wij eten en drinken, welk toiletpapier er bij ons op de wc hangt en welke was- en schoonmaakmiddelen er in ons huis staan. Wij weten dat de voedselindustrie al decennialang teveel zout en suiker gebruikt. Dit zijn hulpstoffen waarvan wij meer last dan gemak hebben. Dat is onwenselijk.

De stad Utrecht heeft veel geld betaald om het laboratorium van Danone naar het Utrecht Science Park te halen. Moet dat weer terug naar de FoodValley? Gaat het om gezond en duurzaam voedsel of gaan wij de reorganisatie van de deelnemende bedrijven financieren? Gaan wij ervoor zorgen dat de multinationals nog meer invloed krijgen?

Hoe zit het met de democratische invloed van PS op dit stuk als wij dit nu al vaststellen? Straks krijgen wij concrete plannen als uitvoeringsprogramma's voorgeschoteld en dan heeft PS er niks meer over te vertellen. Ter bescherming van de democratische invloed is het goed dat het voorstel wordt aangepast, zodat deze samenwerkingsovereenkomst terugkomt naar de Staten voordat deze wordt getekend. PS kan dit dan opnieuw beoordelen. Hiervoor dienen wij een amendement in dat scherper is dan het amendement van de VVD.

Amendement A7 (SP): samenwerkingsovereenkomst Food Valley

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van het statenvoorstel Regiodeal Food Valley;

gehoord de beraadslagingen;

besluiten:

een extra beslispunt toe te voegen, luidende:

"3. Voordat de samenwerkingsovereenkomst wordt getekend, deze eerst voor te leggen aan PS, ter besluitvorming."

Toelichting

Er is momenteel nog veel onduidelijk als het gaat om de afspraken in de regiodeal. Als die eenmaal is gesloten hebben de Staten slechts beperkte mogelijkheden om nog te sturen op de uitvoering. Vandaar dat de definitieve Samenwerkingsovereenkomst eerst ter besluitvorming aan PS dient te worden voor-gelegd.

De VOORZITTER: Het amendement wordt in het statensysteem gezet en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Mijnheer Van Wijk, van harte gefeliciteerd met uw maidenspeech. Psalm 65 is een soort danklied en lofzang. Mijn bijdrage is een lofzang op de regiodeal. Bij de behandeling van de regiodeal in de commissie hebben wij daar al een begin mee gemaakt, dus dit is het tweede couplet. Met deze regiodeal hebben wij goud in handen. Goud in de verbinding die gelegd wordt tussen Utrecht, Wageningen, de agrarische sector en de zorgsector. Dit zijn unieke verbindingen die de afgelopen jaren hun eerste resultaten al hebben afgeworpen. In de commissie zijn terechte zorgen geuit over de 'governance' van de organisatie van het geheel. De statenbrief die wij daarop hebben gekregen was voor ons niet nodig geweest, maar heeft bepaalde zaken wel verhelderd. Met name de kaderlijst met de gestelde kaders was heel helder. De koppeling is aangebracht met deze provinciale doelen en er is uiteengezet wanneer wij meer informatie krijgen over de precieze invulling van de 'governance'. Wij wachten die informatie af en kunnen instemmen met het principebesluit om geld beschikbaar te stellen voor deze gouden regiodeal. Een beslissing om het geld definitief beschikbaar te stellen hopen wij in het najaar te kunnen nemen op het moment dat de 'governance' ingeregeld is.

De motie van GroenLinks is erg sterk gefocust op CO₂. Ik zou deze deal omarmen in de emissiereductie, omdat emissiereductie veel breder is dan CO₂. Methaan is bijvoorbeeld een veel zwaarder broeikasgas. Als wij dat kunnen terugbrengen ontstaat er meer klimaatwinst dan bij de reductie van CO₂. Ik hoop dat ik GroenLinks niet als een 'one-issue-CO₂bestrijdingspartij' hoeft aan te kijken.

Ik wens de gedeputeerde veel succes van de zomer met haar verdere uitwerking. Wij zien de regiodeal in het najaar graag ondertekend tegemoet. Veel succes met de uitvoering.

De VOORZITTER: De Staten hebben het woord gevoerd in de eerste termijn. Ik geef het woord aan gedeputeerde Bruins Slot.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Allereerst complimenteer ik de heer Van Wijk met zijn maidenspeech, met de persoonlijke noot die hij toevoegde aan de plek waar hij vandaan komt, de inspiratie die hij vindt om onder andere dit statenwerk te doen en zijn persoonlijke motivering daarbij. Het was mooi om te horen. Dank daarvoor.

Deze regiodeal is inderdaad een gouden deal, zoals de heer Van den Dikkenberg het noemde, omdat je een hele goede samenwerking kunt aangaan met de gemeenten van de FoodValley, Wageningen en Utrecht. Daarin kan een meerwaarde gecreëerd worden voor de regio. Datzelfde hoor ik terug bij mevrouw Maasdam en de andere sprekers, zelfs een beetje bij de heer Dercksen. Ik vond het mooi dat mevrouw Maasdam zeer nadrukkelijk haar complimenten gaf aan de organisatie die hier ontzettend hard aan heeft gewerkt. Dat ondersteun ik. Als ik kijk naar de verzoeken die de Staten hebben gedaan sinds de laatste statencommissie en datgene dat daarna in beweging is gezet, dan zijn er extra stappen gezet. Dank voor het uitspreken van het compliment. Dat onderstreep ik van harte.

Terecht zijn er door alle sprekers vragen gesteld en opmerkingen gemaakt bij de 'governance'. Dat is het gedeelte van het voorstel waarbij verdere invulling noodzakelijk is. In die zin kan ik mij goed de lijn indenken die door de VVD, het CDA en de andere partijen is ingezet met het amendement. Er zijn vragen gesteld over de stuurgroep die een overleggroep is geworden. Dat heeft te maken met de keuze die het Rijk heeft gemaakt naar aanleiding van het advies van de Rekenkamer om er een decentralisatie-uitkering van te maken. Dat betekent dat het Rijk zegt: u krijgt het geld en u moet met elkaar beslissen hoe u dit geld gaat besteden. Dat maakt dat de stuurgroep waar het Rijk in zit geen stuurgroep meer kan zijn, omdat het Rijk niet actief mag meesturen op het besteden van het geld. Dat houdt in dat de samenwerkingsovereenkomst des te belangrijker is. Daar moeten wij vanuit de positie van de provincie Utrecht goede afspraken maken over het besteden van ons geld. Daarom is het goed om te zien dat mede door de inzet van de provincie in de regiodeal staat dat de samenwerkingsovereenkomst getekend en afgesloten moet zijn voordat met de uitvoering van de deal kan worden begonnen. Dat stond er eerst niet in en is mede dankzij de inzet van de statencommissie in het voorstel gekomen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde zei dat het stuk ondertekend moet zijn voordat aan de uitvoering kan worden begonnen. Dan kan het toch nog wel naar de Staten komen?

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik probeer aan te geven dat de samenwerkingsovereenkomst moet worden afgesloten voordat met de uitvoering kan worden begonnen. Met het aannemen van het amendement van de heer Kocken zal de samenwerkingsovereenkomst eerst langs de Staten gaan ter bespreking in de commissie.

De vraag was hoe de verdeling is van de gelden over de diverse activiteiten. Er is een activiteitenoverzicht van twintig pagina's. Ik ben het eens met dat de heer Dercksen zei dat de 'governance' niet helder is. Dat moet nog uitgewerkt worden. Op de vraag wat wij gaan doen hebben wij een uitgewerkt programma liggen. Mijn insteek is om voor de volgende statencommissie RGW een nadere verdeling per activiteit te geven. Dat vraagt overleg met de verschillende partners. Dat moet een zorgvuldig overzicht zijn. Dat ga ik doen.

Voor de doorzettingsmacht komt een regiodealteam met een programmamanager. Per spoor zal er een programmamanager worden aangesteld en zij vormen het regiodealteam. Daarboven zal er door de regiopartners exclusief het Rijk een stuurgroep komen. Daarvoor is het van belang dat er een goede borging van de resultaten komt. Wij gaan werken met 'key performance' indicatoren (KPI) en wij zullen jaarlijks monitoren op de output. Later zullen wij kijken naar de 'outcome': het directe effect op de omgeving en op de situatie en op het effect voor de samenleving. Dat onderwerp is door de heer Van Oort en mevrouw Maasdam in de statencommissie eerder naar voren gebracht. Voor de regiodeal geldt dat de resultaten landelijk gemonitord en geëvalueerd worden. Dat zal voor de toekomst, als er een vervolg komt, een uitgangspunt bieden om bepaalde zaken te verbeteren.

De heer Bart begon zijn inbreng met de urgentie van het klimaatakkoord en de stappen die wij hierna moeten nemen. Het is bijzonder om te zien dat de Landbouwvisie die de Staten hebben aangenomen en waarin de kringlooplandbouw wordt genoemd een voorzet is geweest voor de stappen die landelijk worden genomen. Daarin zie je de wisselwerking die daarin plaatsvindt. De heer Bart heeft mij opgeroepen om meer werk te maken van de CO₂-reductie. In de trajecten die uitgevoerd worden zal CO₂-reductie plaatsvinden. Dat is niet het directe doel, maar de maatregelen zullen indirect CO₂-reductie realiseren, zoals kringlooplandbouw, voerantsoenen, het gebruik van regionale bronnen, hergebruik van grondstoffen en het verminderen van grondstofimport. Als ik dan kijk naar het eerste dictum van de motie, dan wil ik geen valse verwachtingen scheppen. Alle activiteiten kunnen niet direct omgebouwd worden tot trajecten waarin CO₂-reductie voorop staat. Zoals de heer Van den Dikkenberg zegt staat er een aantal andere soorten emissiereductie centraal, zoals ammoniak en fijnstof. Ik ga wel een poging doen om in de stuurgroep naar voren te brengen om de gevolgen van de CO₂-reductie bij de verschillende activiteiten inzichtelijk te maken. Als ik het eerste deel van het dictum op deze wijze kan interpreteren, dan kan ik daarmee uit de voeten. Daarvoor geldt dat er altijd meekoppelkansen zijn.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben de motie gelezen en het tweede deel van het dictum waarborgt de uitspraak van de gedeputeerde. Je kijkt naar de meekoppelkansen, je kijkt wat er vanuit het enorme palet van activiteiten al in de regiodeal zit en wat je kunt doen om de motie waar te maken. Daarmee belast je de activiteit niet met extra inzet. De vraag is hoe je dat moet regelen ten opzichte van alle andere partners.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat is een opmerking waarop de heer Bart een antwoord moet geven. Ik kan daarover zeggen dat je in dat kader ziet dat de activiteiten die worden ontwikkeld tot een CO₂-reductie zullen leiden. Het is interessant om te kijken of wij dat in beeld kunnen brengen. Daarmee kunnen wij leren voor het vervolg. Zo wil ik het eerste deel van het dictum uitleggen dat wij daaruit inzichten krijgen. Met die opdracht ga ik terug naar de stuurgroep om te bezien of ik dat voor elkaar kan krijgen.

Daarnaast zijn er vragen gesteld over de verschillende pijlers. Voordat ik daarop inga, kom ik terug op Invest-NL. Ik ben het met de heer Dercksen eens dat daar waar meekoppelkansen zijn deze er moeten

kunnen zijn. Ik kan niet inschatten in hoeverre wij het geld van Invest-NL kunnen verbinden aan de regiodeal FoodValley. Bij de vraag of wij Invest-NL alles laten financieren wat wij gaan doen in FoodValley, vraag ik de heer Dercksen: wilt u Wouter Bos het geld van Utrecht laten beheren? Wouter Bos is de directeur van Invest-NL.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Mijn motie richt zich er niet op om het geld uit Invest-NL te halen, maar ik stel voor om dat te onderzoeken. Wij gaan provinciaal € 10.000.000 investeren, maar er zijn wellicht andere mogelijkheden van het Rijk. Wij moeten veel doen om projecten te vinden van Invest-NL. Wij hebben er met de heer Van den Berg een discussie over gehad dat ze de hele wereld over reizen om projecten te verzinnen. Hier liggen de eerste projecten binnen handbereik. Als dat kan, doe dat dan.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De precieze tekst van de motie heb ik nog niet gelezen, maar er zitten twee aspecten aan vast. Als het amendement van de VVD wordt aangenomen, zullen de Staten voor 2020 beslissen over het toekennen van het geld. Ik begreep de inbreng van de heer Dercksen zodanig dat de € 10.000.000 vervangen moet worden door het geld van Invest-NL. Daarin ben ik terughoudend, omdat Invest-NL een specifieke insteek kent waarbij je nieuwe ontwikkelingen wilt financieren die niet door de markt kunnen worden opgepakt. Echter, als je dit daar neerlegt heeft de provincie geen sturing meer, omdat het niet meer ons geld is. Wellicht begrijp ik de heer Dercksen verkeerd.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ten eerste heb ik gevraagd om een onderzoek om te kijken wat er mogelijk is. Als wij op hetzelfde spoor zitten, dan is dat winst. In de tijd loopt het bijna gelijk, want het voorstel ligt in de Eerste Kamer en zal in de loop van dit jaar worden aangenomen. Invest-NL gaat per januari in werking. Dit komt in de begroting van 2020. Waarom zouden wij het niet elders financieren dan provinciaal als wij die mogelijkheid hebben?

De VOORZITTER: De heer Dercksen vraagt of het onderzocht kan worden.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het lijkt mij goed dat ik eerst de tekst van de motie lees om een oordeel te geven. Ik gaf alleen mijn eigen inkadering.

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! Invest-NL is een vennootschap en gaat individuele casussen en bedrijven financieren. Voor zover ik weet is Invest-NL niet bedoeld om allerlei projecten publiek te cofinancieren. Deze gaat zeer waarschijnlijk begin oktober van start. Het is zeker de moeite waard om te onderzoeken, maar ik zou hiervan op voorhand geen grootse verwachtingen hebben gezien de doelstellingen van Invest-NL.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat is helder.

Mevrouw Poppe had terecht een aantal opmerkingen over multinationals die niet altijd het beste voorbeeld geven van gezonde voeding. Vanuit een andere ervaring kan ik zeggen dat het een behoorlijke strijd is om een reductie teweeg te brengen van suiker, zout en dergelijke in voeding. Als het gaat over FoodValley in de regiodeal, dan onderzoeken wij hoe wij voedsel gezonder kunnen maken. Dat gaan wij niet met Danone doen, maar met de regiopartners, het Rijk en de rijksinstituten zoals het RIVM. In de eerste pijler zie je dat wij daarnaar kijken, omdat wij ervoor willen zorgen dat gezond voedsel uit FoodValley sneller in de regio kan worden afgezet. Daarin zie ik met deze regiodeal een aantal positieve ontwikkelingen. Daar kunnen wij winst behalen. Daarbij zijn de partners aanwezig die dat niet doen vanuit winstbejag, maar vanuit de overtuiging of onderzoek of omdat zij een bijdrage willen leveren aan betere voeding, bijvoorbeeld voor oncologiepatiënten of jonge moeders. Er zitten zaken in het tweede spoor die een wezenlijke bijdrage leveren aan gezonde voeding.

Ik ontraad het amendement van de SP, omdat je het samen moet organiseren als je interbestuurlijk samenwerkt. Daarom is de samenwerkingsovereenkomst zo belangrijk, omdat je daarin duidelijke afspraken maakt. In het amendement van de heer Kocken is het goed geregeld dat eerst de 'governance' helder moet zijn en dat daarna het geld ter beschikking wordt gesteld. Dat is een goede afbakening.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Het amendement van de SP gaat over het geld dat wij beschikbaar stellen. Als wij dit stuk bekrachtigen dan krijgen wij een uitvoeringsprogramma. Als PS dan vindt dat dit niet goed genoeg is, dan kunnen wij niet meer terug. Ik wil dat de samenwerkingsovereenkomst terugkomt naar Provinciale Staten voordat hij getekend is en niet naar de commissie, omdat Provinciale Staten het budgetrecht hebben.

De VOORZITTER: Dank u wel voor de nadere duiding van uw amendement. De gedeputeerde heeft daarop reeds gereageerd.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik heb aangegeven dat de weg die door het amendement van de VVD wordt ingeslagen meer steun krijgt van mijn kant. Mevrouw Poppe zegt terecht dat de Staten hierover beslissen.

De VOORZITTER: Daarmee hebben wij de eerste termijn inclusief de beantwoording van het college gehad. Ik kijk naar de Staten of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer BART (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben vandaag een aantal keren over het geloof gesproken. Bij deze ontboezem ik dat ik ooit gelovig ben opgevoed. Ik geloof helaas niet in wonderen, dus die verwacht ik niet van onze gedeputeerde als het gaat om de motie van GroenLinks. De nadruk in het eerste dictum ligt op 'waar mogelijk'; kijk waar de kansen liggen om in de regiodeal te kijken naar waar je CO₂-reductie of CO₂-equivalenten mee kunt nemen in de uitvoering van de regiodeal. In die zin zit er wel degelijk een verschil tussen het eerste en het tweede dictum. Het eerste dictum vraagt om te kijken hoe je dit mee kunt nemen in de regiodeal zelf. Het tweede dictum vraagt om te kijken waar je dit kunt koppelen aan andere projecten, andere maatregelen en zaken uit het klimaatakkoord en om te kijken hoe je daar de verbinding kunt leggen. Beide dicta hebben daardoor een toegevoegde waarde.

Het is fantastisch als dit al in een aantal projecten zit, maar maak het dan expliciet. Daarmee help je de sector doordat je weet in hoeverre dit bijdraagt aan de opgave die in het klimaatakkoord staat en je helpt PS om een inzicht te krijgen in de wijze waarop dit bijdraagt in de reductie van CO₂-equivalenten. Daarin moet ik de heer Van den Dikkenberg gelijk geven. Het gaat ons absoluut niet alleen om CO₂, maar om broeikasgassen in een bredere zin. Dat komt eveneens naar voren in de strekking van de motie. Ik hoop dat ik hiermee de motie enigszins verduidelijk heb.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik ben blij met de antwoorden van de gedeputeerde. Kijkend naar de samenwerkingsovereenkomst geeft dit het vertrouwen dat wij er uit komen. Het is goed om dat in de commissie te bespreken. Mijn voorstel is om dit in de commissie BEM te doen in plaats van in de commissie RGW; dat terzijde. Het is goed om te kijken naar de 'outcome', want dat is waar het ons om gaat. Het gaat ons om de meerjarige maatschappelijke effecten die wij willen bereiken.

Ik sta hier vooral om te reageren op de motie van GroenLinks. De gedeputeerde heeft gezegd dat CO₂-reductie niet het directe doel is, maar wel indirect wordt meegenomen. Daarbij is het beroemde woord 'meekoppelkansen' ter sprake gekomen. De gedeputeerde geeft aan dat zij bereid is om zaken inzichtelijk te maken. Dat is een mooie toezegging. De motie gaat ons echter te ver, met name vanwege het verzoek in het eerste dictum om CO₂-reductie volledig mee te nemen. Het CDA zal de motie niet steunen, maar maakt graag gebruik van de toezegging van de gedeputeerde om daar waar mogelijk de reductie van CO₂-equivalenten inzichtelijk te maken.

De heer BART (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Waarom vindt u dat het eerste dictum te ver gaat? In het eerste dictum staat duidelijk 'waar mogelijk'. Zoals de gedeputeerde zelf aangeeft wil zij dit meenemen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): U stuurt de gedeputeerde op pad met een opdracht om dit een onderdeel van de regiodeal te maken. Het is geen onderdeel van de regiodeal, maar een indirect effect. Als

een boer aan de gang gaat, dan is het prachtig als daar meerdere doelen gediend kunnen worden. Het is mooi om dat inzichtelijk te hebben, maar de regiodeal gaat over de maatschappelijke effecten. Het gaat bijvoorbeeld over fijnstof, zeker in de FoodValley waar er sprake is van fijnstofemissie bij pluimveehouderijen. Het eerste dictum gaat een stap te ver, maar het inzichtelijk maken hiervan tijdens het proces is prima.

De heer BART (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! De motie vraagt niet om een doelstelling aan de regiodeal toe te voegen. Wij begrijpen dat dit op dit moment niet meer mogelijk is en je daarmee de regiodeal dwarsboomt. Dat is niet onze intentie. Het gaat erom dat je bij de opdrachten die worden uitgevoerd kijkt hoe CO₂-reductie daarin kan worden meegenomen. Dat komt duidelijk in de motie naar voren.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Dat is voldoende gewaarborgd in de toezegging van de gedeputeerde.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! D66 sluit zich aan bij de woorden van het CDA over de motie van GroenLinks wat betreft het eerste dictum. Ik hoop dat de heer Bart overweegt om daarin mee te denken.

Dan hebben wij nog een vraag aan de heer Dercksen. De motie van de PVV is een goede motie, maar het laatste stukje van het dictum roept op om met een nieuw statenvoorstel te komen. Is de heer Dercksen bereid om die oproep te laten varen. Dan zouden wij hiermee kunnen instemmen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Wat is dan het alternatief? Ik wil een moment inbouwen waarop wij definitief groen licht geven voor de plannen en de 'governance' die worden voorgesteld. Dat wordt gedaan in een statenvoorstel. Hoe ziet u dat voor zich?

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Wij geven GS het mandaat om dit verder uit te werken. Wij kunnen GS wel een aantal dingen meegeven als kansen om dit verder te versterken zonder met een extra statenvoorstel te komen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik begrijp het voorstel van de heer De Droog niet. De bevoegdheid om € 10.000.000 van de provincie te spenderen moeten wij pas geven als wij concreet weten hoe wij dat met de 'governance' gaan doen en aan welke projecten wij het geld gaan geven. Dat is mijn motie in het kort. Hoe zegt u dat het anders kan?

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik herken wat de heer Dercksen zeg. In mijn eerste betoog heb ik aangegeven dat wij die zorg zeker delen. In het amendement van de VVD komt dit zeker aan de orde. Op het moment dat blijkt dat er later stukken naar boven komen die absoluut niet passen, dan kunnen wij zeggen dat wij daarover het debat willen voeren. Laten wij op dit moment vaststellen dat wij de gedeputeerde het mandaat geven om dit te gaan doen.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat er een verschil van opvatting is blijven bestaan tussen u beiden.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik doe een laatste poging richting de heer Dercksen. Formeel nemen wij het besluit bij de begroting. Met het amendement bouwen wij daar een stap tussen, namelijk de commissiebespreking over de samenwerkingsovereenkomst. Daarin kunnen wij onderzoeken of dit ons voldoende vertrouwen geeft om met een gerust hart € 10.000.000 vrij te geven. Als dat niet het geval is, dan zou ik als gedeputeerde met een gewijzigde versie komen en teruggaan naar mijn partners. Anders hebben wij altijd nog het ultieme moment van de begrotingsvaststelling. Als de stukken die wij tussentijds zien in lijn liggen met wat wij graag willen, dan gaan wij niet nog een keer moeilijk doen bij de begroting.

De VOORZITTER: Ik zie dat mevrouw Poppe nog wil reageren.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Ik begrijp de angst niet voor het amendement van de SP. De Staten moet er vertrouwen in hebben dat wij het voorstel van het college goedkeuren als dit een goed voorstel is. Het enige wat ik vraag is dat het voorstel in de Staten wordt besproken in plaats van in de commissie. De commissie heeft geen bevoegdheid. Heb er vertrouwen in dat het voor elkaar komt als het een goed stuk is.

De VOORZITTER: Het is helder waar de verschillen van opvatting zitten. Ik wijs u erop dat wij nog enkele uren te gaan hebben voordat wij hierover gaan stemmen en raad u aan om elkaar tijdens de schorsing hierover op te zoeken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Natuurlijk wordt het pas in de begroting definitief geaccordeerd, maar de kans dat de heer De Droog de begroting zal afkeuren vanwege dit onderwerp acht ik niet groot.

De VOORZITTER: Er is voldoende gezegd. Dank aan de heer De Droog voor zijn inbreng en het bieden van de gelegenheid aan u om met elkaar hierover te beraadslagen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Tijdens de schorsing moeten wij kijken of wij de neuzen dezelfde kant op krijgen. Ik heb het idee dat velen dezelfde richting op willen. Ik krijg nog graag de bevestiging van de gedeputeerde dat zij naar Invest-NL gaat kijken. Dat was een toezegging die zij aan de heer Weijers gaf die ik graag bevestig hoor. Mocht ik mijn motie aanhouden, dan stel ik voor deze alvorens het voorstel in stemming te brengen.

De VOORZITTER: De Staten hebben in de tweede termijn de gelegenheid gekregen om te reageren. Ik geef het woord aan de gedeputeerde voor de beantwoording in de tweede termijn.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de inbreng in de tweede termijn. Ik heb het debat tussen de heer Bart en mevrouw Maasdam goed gevolgd. Daarom is het goed dat ik mijn woorden verhelder ten opzichte van de eerste termijn. Ik heb aangegeven dat het eerste dictum uit de motie van GroenLinks een inspanningsverplichting is in plaats van een resultaatverplichting. Ik heb begrepen dat het eerste dictum niet betekent dat er een nieuw voorstel moet komen vanuit de regiodeal. Er moet alleen gekeken worden waar de effecten van CO₂-uitstoot zitten en hoe je deze kunt meenemen. Ik wil een poging doen om het in de stuurgroep neer te leggen of het mogelijk is om CO₂-reductie mee te nemen in de monitoring en inzichtelijk te maken. Dat is wat ik kan toezeggen op het eerste dictum. Als er meekoppelkansen liggen, dan moeten wij dat doen. Vanuit de stuurgroep moeten wij kijken hoe wij dat voor elkaar kunnen krijgen.

De motie van de PVV heb ik inmiddels gelezen. Het is goed om dit te onderzoeken als er meekoppelkansen zijn met Invest-NL, maar het zal een streven van de stuurgroep moeten zijn om dat te doen. Ik ben van mening dat ik daarvoor geen apart statenvoorstel maak, want in het amendement van de VVD is er een spoorboekje gekozen waarin verschillende afwegingsmomenten zitten.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik zie dit als een toezegging om naar Invest-NL te kijken. Ik vraag niet om een statenvoorstel, maar om dit te onderzoeken en ons daarover te rapporteren. Als u dat toezegt, dan is dat deel van de motie overbodig geworden.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Daarvoor geldt wel dat wij dat pas kunnen doen op het moment dat Invest-NL van start gaat. Ik ga dus geen uitspraak doen over een termijn, omdat ik dat slecht kan inschatten. Ik zal in de stuurgroep inbrengen om te kijken of daar mogelijkheden zitten en ik hoop dat ik de steun van anderen krijg om dat te gaan doen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Gaat u dat aan ons rapporteren?

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het lijkt mij altijd goed dat ik het naar de Staten terugkoppel als ik iets bereik.

De VOORZITTER: Dat zijn twee toezeggingen. De motie M32 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

De heer VAN OORT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Begrijp ik het goed dat in de lezing van de gedeputeerde de motie van GroenLinks door een toezegging overbodig is geworden?

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! In mijn beleving niet, omdat de motie van GroenLinks een extra aspect toevoegt ten opzichte van de discussie die wij eerder gevoerd hebben.

De VOORZITTER: De gedeputeerde is klaar met haar beantwoording. Wij hebben voldoende beraadslaagd over dit voorstel. Bij het betrokken agendapunt gaan wij stemmen over dit voorstel en over de moties en amendementen die daarover zijn ingediend.

Ik stel voor om de vergadering tot schorsen tot 13.00 uur en de lunch te gebruiken. Ik wens u smakelijk eten. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 12.14 uur tot 13.00 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de statenvergadering. Aan de orde is agendapunt 14, het statenvoorstel betreffende de Voorjaarsnota 2019.

Statenvoorstel Voorjaarsnota 2019.

De VOORZITTER: Als eerste geef ik het woord aan mevrouw Boelhouwer.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks heeft in de commissie vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over de voorjaarsnota. Wij zien dat de druk op de begroting is toegenomen door niet goed voorziene ontwikkelingen, zoals cao-consequenties en Vijfheerenlanden. Wij stemmen in met het voorstel van het college om de definitieve consequenties te verwerken en bij de najaarsrapportage met een nader voorstel te komen. Inhoudelijk heeft GroenLinks geen toevoegingen op wat er in de commissie ter sprake kwam.

Ik krijg nog wel graag de toezegging van het college dat de claim voor de matchmaker cultuur voor het vmbo, motie M61 van vorig jaar, netjes in de najaarsnota geregeld wordt, zoals via de beantwoording op onze technische vraag is aangekondigd.

GroenLinks benadrukt dat de aanpak invasieve exoten een prioriteit moet blijven. Wij vragen hier al vier jaar om en de uitvoering moet van de grond komen. Wij zijn van mening dat er doorgepak moet worden, want elk moment dat wij niks doen neemt de verspreiding toe en wordt de bestrijding lastiger. Onderschrijft de gedeputeerde deze urgentie?

Tot slot maak ik een compliment, omdat de indexering van de partnerinstellingen eindelijk is doorgevoerd. De afgelopen jaren was er sprake van een bezuiniging en het is fijn dat dit is rechtgezet. Dat is een kwestie van goed werkgeverschap. Bij de kadernota zal ik ingaan op andere inhoudelijke zaken.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! De twee algemene beschouwingen die voorliggen zijn de cyclusdocumenten voorjaarsnota en kadernota. Ik zal beginnen met een persoonlijke onthulling van de fractievoorzitter waarvan het doel later zal blijken. Niet alles is wat het lijkt. Onder deze teflonlaag en 87 kilo James Bond zelfvertrouwen schuilt vaak een onzeker jongetje. Mijn onzekerheid blijft meestal opgesloten in onuitgesproken vragen in mijn hoofd. Ben ik wel een leuke vader? Ben ik wel aardig genoeg voor al onze dienstvaardige bodes en ondersteuning? Ben ik niet te aardig voor de gedeputeerden? Ben ik niet te streng voor mijn fractie? Ziet iemand die vlek op mijn pak? Wat is mijn eigen toegevoegde waarde? Dit zijn grote en kleine vragen. Het zijn geen grote lasten om te dragen, maar bevatten onzekerheid. Onzekerheid is het sleutelwoord voor de politieke periode die na verkiezingen domineert. Wat gaat er veranderen en wat betekent dat voor onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties? Helaas moesten wij constateren dat het coalitieakkoord nog veel vra-

gen en onzekerheden opriep en openlaat. Bij de bespreking van de voorjaarsnota en kadernota vandaag is dat nog niet heel anders; deze zijn beleidsarm. Het scheppen van orde, het geven van duidelijkheid en het wegnemen van onzekerheid is een belangrijke opgave voor het openbaar bestuur. Wij bepalen immers de regels van de samenleving. Soms zijn wij de scheidsrechter, soms de VAR, vaak de UEFA, maar altijd de stem op de tribune.

Bij de cyclusdocumenten praten wij over alles en helaas kunnen wij niet alle onzekerheden in de samenleving wegnemen. Daarom hebben wij naar aanleiding van de commissiebehandeling een aantal punten waarop wij vandaag terugkomen. Wij hopen op wat meer duidelijkheid over de afwikkeling van de BRU-verplichtingen. Gezien de ervaringen met de jaarrekening 2017, willen wij daarmee niet wachten op de jaarrekening 2019. Daarom hebben wij een motie waarbij wij het college verzoeken om bij de najaarsnota een uitgebreide voortgangsrapportage te geven over de stand van zaken met betrekking tot de BRU-middelen, inclusief een prognose voor het eindsaldo, eventueel resterende verplichtingen en een richtinggevende uitspraak te doen over de bestemming van het eindsaldo.

Motie M33 (VVD): afsluiting BRU-hek

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 10 juli 2019, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2019;

constaterende:

- *dat per 2020 het BRU-hek in de begroting komt te vervallen;*
- *dat desgevraagd de gedeputeerde Financiën bij de behandeling van de voorjaarsnota 2019 in de commissie BEM aangaf op zijn vroegst bij de jaarrekening 2019 rapportage te willen doen over de stand van zaken met betrekking tot de bestedingen, resterende ruimte en verplichtingen mbt. de BRU-middelen;*

overwegende:

- *dat de jaarrekeningen 2017 en 2018 op dit moment nog niet bij de Staten liggen en de jaarrekening 2019 op zijn vroegst in het late voorjaar van 2020 gepresenteerd wordt;*
- *dat tijdige inzage in de stand van zaken gewenst is om waar nodig te kunnen anticiperen of bijsturen;*

verzoeken het college van GS:

bij de najaarsnota 2019 een uitgebreide voortgangsrapportage te geven over de stand van zaken met betrekking tot de BRU-middelen, inclusief een prognose voor het eindsaldo, eventueel resterende verplichtingen en een richtinggevende uitspraak over bestemming van het eindsaldo.

En gaan over tot de orde van de dag.

Er is nog steeds veel onduidelijkheid en onzekerheid over de bouwplannen in onze provincie. Grote kernen, grote gemeenten, kleine kernen en kleine gemeenten worstelen net zoals wij met de ruimte-vraag. Helaas biedt het coalitieakkoord wel perspectief, maar weinig zekerheid. Het is jammer om daarmee te wachten tot de Omgevingsvisie aan het eind van de rit is vastgesteld en pas plannen te maken als de Omgevingsverordening van kracht is. Onze wethouders wonen en huidige en toekomstige inwoners willen graag zo snel mogelijk weten waar zij aan toe zijn. Het antwoord kan soms 'nee' zijn. Dat biedt eveneens zekerheid. Daarom dient de VVD een motie in over de duidelijkheid over de randvoorwaarden voor het bouwen buiten de rode contour. Hiermee vragen wij het college zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk december 2019, een afwegingskader voor het bouwen buiten de rode contour aan ons voor te leggen, dit te baseren op de gesprekken met voornamelijk de kleine gemeenten over de rode contouren en de woningbouwopgave en dit zo in te richten dat het als bouwsteen kan dienen voor de conceptomgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Deze motie wordt mede ingediend namens de PvdA en de SGP.

Motie M34 (VVD, PvdA, SGP): duidelijkheid over randvoorwaarden bouwen buiten de rode contour

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2019;

overwegende:

- *de ingekomen statenbrief d.d. 6 juni 2019 met als onderwerp Oplegger Voorjaarsnota 2019 en de Kadernota 2020;*
- *dat het coalitieakkoord "Nieuwe energie voor Utrecht" aangeeft dat voor bouwen buiten de rode contour bij kleine kernen in 2019 een systematiek wordt ontwikkeld (p.21);*
- *dat de portefeuillehouder tijdens de commissie RGW heeft aangegeven de systematiek participatief met gemeenten te willen opstellen, en dat de systematiek deel zal uitmaken van de omgevingsvisie en omgevingsverordening;*
- *dat de omgevingsvisie en omgevingsverordening in concept eind 2019 worden voorgelegd aan de Staten;*
- *dat de omgevingsvisie en omgevingsverordening pas in 2021 rechtskracht krijgen;*
- *dat de kleine kernen vragen om duidelijkheid over de nieuwe afwijkingmogelijkheden van de rode contour, vooral daar waar binnenstedelijke ruimte niet of beperkt aanwezig is en de contour als knellend wordt ervaren;*
- *dat op de 'Stranddagen' naar voren kwam dat we meer samen tot oordeelsvorming willen komen, dat de behandeling van de hele omgevingsvisie in een keer een hele opgave kan worden en dat 'opknippen' in deelgebieden kan helpen bij een efficiënte behandeling die recht doet aan het onderwerp;*
- *dat gemeenten zo snel mogelijk ruimtelijke procedures willen kunnen opstarten voor hun (woning)bouwprojecten buiten de rode contour;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk december 2019, een afwegingskader voor bouwen buiten de rode contour ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten;*
- *dit afwegingskader te baseren op de gesprekken die met voornamelijk de kleine gemeenten worden gevoerd over de rode contouren en de woningbouwopgave;*
- *dit afwegingskader zo vorm te geven dat het kan dienen als bouwsteen in de later vast te stellen (concept) Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Mevrouw De Haan heeft een vraag aan de heer Van Schie.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Ik zie de voorjaarsnota als een voortzetting van het huidige beleid. U dient een motie in met betrekking tot woningbouw, maar tot voor kort was het beleid daarover heel helder. Daarnaast ademt het coalitieakkoord ruimte in de woningbouw. Waarom dient u deze motie dan in bij de voorjaarsnota?

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Deze motie kan ook ingediend worden bij de kadernota. Wij merken dat er al jarenlang een grote vraag ligt bij onze gemeenten voor woningbouwlocaties, ook buiten de rode contour. Het is fijn dat daarop een perspectief is, maar veel plannen zijn niet te concretiseren als wij niet weten welke randvoorwaarden er zijn. Het coalitieakkoord biedt een paar handvatten. Deze zijn niet altijd positief. Een aantal handvatten is beperkend en een aantal biedt ruimte. Hoe eerder dat concreet is, hoe eerder de gemeenten aan de gang kunnen. Wijk bij Duurstede en IJsselstein willen dolgraag bouwen en geen twee jaar wachten voordat zij plannen kunnen maken.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Ik constateer dat de voorjaarsnota een voortzetting van het huidige beleid is, inclusief de inspanning die het vorige college had op woningbouw. Het is onterecht om deze motie bij de voorjaarsnota in te dienen.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! De positie van het vorige college was om het instrument van de rode contour te handhaven. Dat instrument sluit niet uit dat je de randvoorwaarden aangrijpt om het bouwen buiten de rode contour mogelijk te maken. Wat mij betreft is het daarmee niet strijdig. Desalniettemin hoop ik op de steun van mevrouw De Haan.

Onze VTH-taken zijn belegd bij twee omgevingsdiensten. Een stip op de horizon was voor de VVD uiteindelijk een fusie van die omgevingsdiensten over een aantal jaren. De brief van het college over de voortgang van die samenwerking roept echter veel vragen op en zorgt voor onzekerheid over die richting. Hierover willen wij graag snel duidelijkheid. Al was het maar omdat de Omgevingswet eraan komt en ons vraagt hierin stappen te zetten. Daarom ga ik een motie indienen die vraagt om een loket voor de inwoners en bedrijven in onze provincie en vraagt een uitspraak van de Staten, namelijk dat wij efficiency en verdere samenwerking gewenst vinden. Wij vragen vervolgens aan het college om met de omgevingsdiensten RUD en ODRU afspraken te maken over het loket en om voor ons een benchmark uit te voeren hoe het bij andere provincies gaat. Uiteraard willen wij daarover geïnformeerd worden. Wij hopen dat Gedeputeerde Staten voor zichzelf kan formuleren waar het naartoe werkt met de omgevingsdiensten. Deze motie wordt mede ingediend namens D66.

Motie M35 (VVD, D66): één loket en benchmark omgevingsdiensten

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2019;

overwegende:

- *de ingekomen statenbrief d.d. 16 april 2019 met als onderwerp verkenning intensivering samenwerking RUD-ODRU;*
- *dat voor een fusie van RUD en ODRU op dit moment geen draagvlak bestaat bij beide besturen;*
- *dat met het ministerie van Infrastructuur en Milieu is afgesproken om beide omgevingsdiensten in de toekomst samen te voegen tot een provinciebrede RUD;*
- *dat nauwe (operationele) samenwerking tussen de diensten noodzakelijk is ten behoeve van efficiëncy, veiligheid en transparantie;*
- *dat de provincie vanuit het belang voor de leefomgeving belang heeft bij een effectieve en efficiënte uitvoering van de VTH-taken en zo een taak heeft bij de verdere intensivering van de samenwerking tussen beide diensten;*
- *dat in het kader van de één-loket-gedachte onder de Omgevingswet gekeken wordt naar de beide uitvoeringsdiensten;*

spreken als hun mening uit dat:

efficiëncy in de verdere samenwerking van de uitvoeringsorganisaties RUD en ODRU gewenst is;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *deze mening nadrukkelijk onder de aandacht te brengen bij de besturen van RUD en ODRU;*
- *zo spoedig mogelijk – maar uiterlijk met de invoering van de omgevingsverordening – met RUD en ODRU afspraken te maken hoe men één loket kan vormen voor overheden, bedrijven en ingezetenen in onze provincie;*
- *Provinciale Staten binnen vier maanden te informeren hoe andere provincies omgaan met meerdere omgevingsdiensten en hoe de prestaties van provincies met één uitvoeringsorganisatie zich verhouden tot de situatie in de provincie Utrecht (benchmark);*
- *Provinciale Staten binnen vier maanden te informeren welke middelen praktisch en juridisch beschikbaar zijn – als eigenaar en als opdrachtgever – om samenwerking nog nader te intensiveren;*
- *Provinciale Staten binnen vier maanden te informeren over de langetermijnvisie van Gedeputeerde Staten over de uitvoering van de VTH taken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De heer Westerlaken heeft een vraag aan u.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Voor zover mij bekend zit de provincie in de gemeenschappelijke regeling RUD en niet in die van de ODRU. Onze VTH-taken worden door de RUD uitgevoerd. Wellicht dat de motie hierdoor anders geformuleerd moet worden, want u zei dat zowel de ODRU als de RUD deze taken uitvoeren.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Er zijn allerlei taken belegd bij de beide uitvoeringsdiensten. Die zitten elkaar soms in de weg en soms worden taken uitbesteed aan andere omgevingsdiensten. Het verzoek aan GS is om te besluiten hoe wij binnen onze provincie alle VTH-taken beleggen en met de verschillende uitvoeringsdiensten die daarbij betrokken zijn in gesprek te gaan om uiteindelijk te komen tot een efficiënte en doelmatige uitvoering van de taken die bij ons belegd zijn. Volgens mij verschillen wij hierover niet veel van mening met de CDA-fractie.

Er is een grote algemene onzekerheid die vandaag niet onbesproken kan blijven: hoe staat de provincie er financieel voor? Volgens de winst- en verliesrekening staat de provincie er best goed voor. Een oppervlakkige aanschouwer denkt dan: top. Bij nadere analyse blijkt dat het college voorstelt om € 1.600.000 te onttrekken aan de algemene saldireserve om tussentijdse tegenvallers te dekken. Wij willen graag een transparante en zuivere presentatie. Daarom dient de VVD een amendement in dat erop toeziet die onttrekking niet impliciet, maar expliciet te doen, om dit te verwerken bij het jaarrekeningsresultaat en bij het bestemmingsvoorstel van de jaarrekening 2019 en dan een voorstel te doen om op dat moment te dekken uit de algemene saldireserve.

Amendement A8 (VVD): onttrekking saldireserve Voorjaarsnota 2019

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 10 juli 2019, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2019;

*wijzigen het besluit horend bij statenvoorstel Voorjaarsnota als volgt:
"1. De Voorjaarsnota 2019 vast te stellen."*

wordt gewijzigd in:

"1. De Voorjaarsnota 2019 vast te stellen exclusief het voorstel om een onttrekking te doen aan Algemene Saldireserve in verband met de negatieve ontwikkeling van de Algemene Uitkering op basis van de septembercirculaire 2018.

"2. Het college van GS te verzoeken de ontwikkeling van de Algemene Uitkering te verwerken in het jaarrekeningresultaat 2019 en bij het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2019, indien nodig, een voorstel te doen voor dekking uit de Algemene Saldireserve."

Toelichting

Het college van GS stelt voor om op basis van de septembercirculaire 2018 de tegenvallende opbrengst uit de septembercirculaire van €1,6 miljoen te dekken uit de Algemene Saldireserve. Hiermee een wordt een tussentijdse tegenvaller gedekt uit de Algemene Saldireserve. Deze tussentijdse onttrekking uit de reserves laat het jaarrekeningresultaat 2019 rooskleuriger uitpakken dan het feitelijk is. De definitieve uitkomst van de Algemene Uitkering kan bovendien nog sterk afwijken van de stand van zaken bij de septembercirculaire 2018. Hiermee vertroebelt het beeld op het werkelijke jaarrekening-resultaat en wordt afbreuk gedaan aan de gewenste financiële transparantie.

Ik rond af met enige onzekerheden en vragen over de ambities van de energietransitie. In de voorjaarsnota wordt voor bijna alle onderwerpen betreffende de energietransitie een bijstelling voorgesteld. De VVD vraagt zich af of het wenselijk is om extra ambities en doelstellingen neer te leggen terwijl de huidige ambities nog niet zijn gehaald. Hoe realistisch en haalbaar is het om, zoals in het coalitieakkoord staat, in 2040 alle benodigde energie in Utrecht zelf op te wekken? Is het verstandig om ons eerst te richten op de doelen van de klimaatwet en het provinciaal beleid daarop in te richten? Hoe

verhouden de ambities van de provincie zich tot de drie restregio's in onze provincie en hoe gaan wij die terugzien in de verantwoordingsdocumenten?

Elke dag een stukje minder onzekerheid voor onze inwoners en een beetje meer zelfvertrouwen voor ons en ons bestuur; zou dat geen mooi streven zijn?

De VOORZITTER: De moties en het amendement zijn toegevoegd aan het statensysteem een maken deel uit van de beraadslaging.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Deze voorjaarsnota is beleidsarm. Dit was te verwachten, omdat de coalitieonderhandelingen nog niet waren afgelopen en wij nog geen jaarrekening 2017 en 2018 hebben vastgesteld. Daarom kunnen wij nog niet precies zeggen wat de stand van de algemene reserve is. Wij hopen dat dit bij de najaarsnota en begroting wel mogelijk is. Daarom is er in deze voorjaarsnota nog steeds sprake van een mechanistische manier van toevoegen en onttrekken van de reserves, mede op basis van de geconstateerde wijzigingen van baten en lasten. Een resultaat op het totaal van deze wijzigingen kan gedekt worden uit het vermogen van de provincie. Dit binnenlijnsverantwoord van de af- en toenames van de programma's had en heeft niet onze voorkeur. Wij begrijpen dat de gehanteerde methodiek niet veranderd moet worden, maar wij verzoeken om dat bij de begroting 2020 te doen. Dan kunnen wij alle veranderingen in een klap invoeren en de actuele kaders ten behoeve van de begrotingsuitvoering meenemen, zeker waar wij denken aan egaliseringsreserves. Bij het bespreken van de kadernota komt mijn collega Boswijk daarop terug.

In de commissie is door ons opgemerkt dat het lijkt alsof het tekort van de provinciale herindeling wordt veroorzaakt door de gemeente Vijfheerenlanden. Volgens ons is dat niet het geval. Misschien is het beter om deze tekst te heroverwegen en daarvan te maken 'een provinciale grenscorrectie'. Het is niet de gemeente die dit tekort veroorzaakt, maar de grenscorrectie.

Wij zijn niet blij met een dik erratum dat is toegevoegd, maar het is niet anders. Als wij dat meenemen in het werk dat is verzet om deze voorjaarsnota bij ons af te leveren, spreken wij ons respect uit voor al het werk dat door de ambtenaren is gedaan. Het is goed om te constateren dat de voorjaarsnota het beeld oproept dat de provincie het spoor volgt zoals wij dat afgesproken hebben.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een korte bijdrage. Bij de kadernota zal ik hier wat meer over uitweiden. Kijkend naar de stukken liggen er nog twee vragen. De eerste vraag heeft betrekking op de rode contour, zoals door de VVD naar voren is gebracht. Wij zijn erg benieuwd naar het verhaal van GS. Onze indruk is dat wij met het coalitieakkoord beogen om dit jaar daarop een antwoord te geven. De tweede vraag gaat over de invasieve exoten. Ik krijg graag wat meer duiding van GS over hoe wij dit stukje tekst in de voorjaarsnota moeten lezen. Onze indruk is dat het verzoek niet zoveel prioriteit heeft als het daarin staat.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Een beleidsarme voorjaarsnota. In die paar zinnen moeten wij dit voorstel niet afdoen als formaliteit. Allereerst geef ik een terugblik op het eerste kwartaal. Het beeld is dat de uitvoering van de beleidsdoelen in de programma's conform de planning is. Dank voor alle inspanningen binnen de organisatie hieraan en hiertoe geleverd. Hoe voelt het om beleidsarm te zijn? Voor mij voelt dit als een winterjas aan het einde van het winterseizoen. De winterjas is oud, uitgewoond en versleten, maar kan nog niet weg. Er hangt nog wat vrieskou en kilte in de lucht. Het lentezonnetje schijnt, maar het is nog te koud voor de tijd van het jaar. Daar aan mijn kapstok hangt al die fleurige, vrolijke lentejas klaar. Je staat te popelen om hem aan te trekken. Die lentejas aan de kapstok genereert al energie, zelfs als je hem nog niet aan kunt trekken. De winterjas heeft nog zakken die geleegd moeten worden voordat deze weg kan. Er zit nog een hoop troep in van korter of langer geleden wat moet worden opgeruimd. De uitblijvende jaarrekening 2017, de vertraging op de jaarrekening van 2018 en financiële ontwikkelingen rondom Vijfheerenlanden die niet gecalculeerd zijn. Een winterjas met een erfenis van neerwaartse bijstellingen. Te midden van die winterkiltte is de energie van het voorjaar al zichtbaar en voelbaar: de knoppen in de bomen die op openbreken staan en tulpenbollen die zich omhoog werken. Dat is het plaatje dat ik vandaag in deze formele constellatie al wel zie vanuit mijn perspectief. Energie, gedreven en daadkracht bij de nieuwe

statenleden en de nieuwe gedeputeerden. Dat moet al effect hebben op de voortzetting van het huidige beleid; dat is mijn stellige overtuiging.

Dan de voorjaarsnota en de rode en de oranje stoplichten. Wat is de inspanning van de gedeputeerde om op die programma's de vertraging niet verder op te laten lopen? Er zit best wat discrepantie tussen de rode stoplichten en de ambities in het coalitieakkoord. Ik loop er een aantal langs met vragen voor de gedeputeerde. Hoe zit het met de bijdrage aan de gezonde en veilige leefomgeving nu de capaciteit en deze ambitie niet matcht? Waar maken wij de keuzes? Wij maken een punt van de asbestdaken waarbij het Rijk de ambitie naar achteren heeft geschoven, terwijl wij de druk op die ambitie hoog willen houden. De SP zal daarover later een motie indienen.

Dan de ambitie in het coalitieakkoord over energiebesparing. Hoe zorgen wij ervoor dat wij op koers blijven met de energiebesparing en wat kunnen wij doen om 2019 niet als een verloren jaar te beschouwen?

Dan de ambitie voor waterveiligheid en klimaatadaptatie. In de commissie hebben wij de urgentie benadrukt van het tijdig acteren richting gemeenten en waterschappen, met name in het kader van het Deltaplan en de meekoppelkansen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw De Haan sprak over het op koers blijven daar waar het gaat over energiebesparing. Volgens mij zijn wij helemaal niet op koers en hebben wij daarvoor nauwelijks middelen. Kunt u dit nader duiden?

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Dit was geen juiste formuleren, want wij lopen achter op de energiebesparing; dit is een rood stoplicht. Ik vraag de gedeputeerde wat hij doet om de vertraging niet verder op te laten lopen met de middelen die wij tot onze beschikking hebben. Dank voor die correctie.

Met betrekking tot de meekoppelkansen vragen wij de gedeputeerde om in te gaan op de uitnodiging van het waterschap om te kijken welke meekoppelkansen er liggen op het gebied van fietsvoorzieningen op de Lekdijk.

In de commissie is veel aandacht besteed aan de invasieve exoten. Wij benadrukken de urgentie van die aanpak en niet alleen de financiën. Wij waren hopeloos traag in het vaststellen van de voorstellen en wij moeten nog uit de startblokken komen met betrekking tot de uitvoering. Dat kan niet zo zijn. Ik hoor graag de toezegging van de gedeputeerde om richting de najaarsrapportage en de begrotingsbehandeling ervoor te zorgen dat de € 1.200.000 veiliggesteld wordt en in de najaarsrapportage terug te komen op de € 300.000 die op dit moment genoeg zou zijn.

De lentejas hangt aan de kapstok en genereert al veel nieuwe energie. Het is nog wat koud, maar de lenteson prikkelt op onze huid. Het wordt vast een prachtig seizoen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De PvdD richt zich alleen op de kadernota.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Er is al veel gezegd over deze voorjaarsnota. Wij hadden vier pagina's met technische vragen en een erratum van zeven pagina's nodig om het een beetje te snappen. Dat kan en dat moet beter. Samen met de SGP dienen wij een amendement in over de bestrijding van invasieve exoten, omdat dat geen vertraging kan oplopen. De SGP zal ingaan op dit amendement.

Wij gaan ervan uit dat de nieuwe gedeputeerde snel schoon schip zal maken, in die zin dat hij zal zorgen voor meer ondersteuning van ambtenaren en inzichten zal geven in de potjes die wij allemaal kennen, zodat het volgende stuk duidelijker en transparanter zal zijn. Misschien is het een idee dat de gedeputeerde bij deze klus gebruik maakt van de gouden bezem van onze voorzitter.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Het is begrijpelijk en terecht dat de voorjaarsnota beleidsarm is. Een kersvers college kan immers niet alles naar zijn hand zetten. Het is terecht om daar wat tijd voor te nemen. Dat mag echter niet betekenen dat wij de prioritaire doelen die niet kunnen wachten op de politiek laten lopen. Dat is wat er lijkt te gebeuren bij de bestrijding van de

invasieve exoten. In de commissie hebben wij daar de vinger bij gelegd en komen vandaag met een amendement om dit gesignaleerde tekort te dekken. In de wandelgangen heb ik begrepen dat de dekking wat vragen oproept. Ik hoor graag van het college of er andere voorstellen zijn voor de dekking. Dan kunnen wij het amendement daarop aanpassen en in de tweede termijn mogelijk een gewijzigd amendement indienen. Daar staan wij voor open.

Amendement A9 (SGP, SP, 50Plus, PVV): aanpak invasieve exoten

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019;

gehoord de beraadslagingen over het Statenvoorstel Voorjaarsnota 2019;

constaterende dat:

- *in de Voorjaarsnota wordt vastgesteld dat "wanneer er geen extra middelen beschikbaar komen voor 2019, dan zal de uitvoering stagneren en zal de Uitvoeringssubsidieverordening biodiversiteit niet kunnen worden opengesteld vanaf 1-8-2019 maar wordt dat in 2020";*
- *toch geen extra budget wordt aangevraagd voor de aanpak van invasieve exoten;*

overwegende dat:

- *invasieve exoten een ernstig bedreiging vormen voor natuur, milieu, biodiversiteit, waterbeheer etc.;*
- *de aanpak van invasieve exoten geen jaar kan wachten;*

besluiten:

besluitpunt 1 als volgt te wijzigen:

"De Voorjaarsnota 2019 vast te stellen, met dien verstande dat het budget voor het programma invasieve exoten met 0,96 miljoen wordt verhoogd tot 1,26 miljoen en deze verhoging te dekken uit de reserve Programma Landelijk gebied."

De VOORZITTER: Het amendement wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Verder steunen wij de voorjaarsnota, al moet het ons wel van het hart dat wij het buitengewoon betreuren dat er zulke grote lappen tekst weggevallen zijn. Met dank aan collega Eggermont zijn deze weer boven water gekomen.

De voorjaarsnota is een moment van bijsturen. Wij pleiten ervoor de communicatie van dit college transparanter te maken. Neem de Uithoflijn waarbij wij via de media moesten vernemen dat er een week lang niet gereden werd. Daarnaast moesten wij uit vacatures van de provincie halen dat de directie als zelfstandige laag is afgeschaft. Dat is een behoorlijke wijziging in de structuur van onze organisatie dat wij uit een vacaturetekst moeten halen. Het baart ons zorgen als wij op die manier bij onze informatie moeten komen. De voorjaarsnota is een mooi moment om een fris geluid te laten horen. Bij de kadernota kom ik hierop terug.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! 50Plus heeft een paar opmerkingen over de voorjaarsnota en gaat een motie indienen samen met de PvdD. De eerste opmerking gaat over de bestrijding van de invasieve exoten. Dit verstikt alle gezonde populatie van de oorspronkelijke waterplanten in het oppervlaktewater. Dit heeft verstrekende gevolgen voor vissen en andere waterfauna en -flora. Hierdoor zal de balans verder verstoren, met alle gevolgen van dien. Ik weet niet of iedereen het boek 'De planetenoorlog' kent. Dit is een science fiction uit 1898 van de heer Wells. Ruim 120 jaar later dreigt dit langzaam maar zeker werkelijkheid te worden als wij dit niet rigoureus aanpakken. De Martianen van Mars met liaanachtige ledematen die zich overal doorheen woekeren tot in de huizen als een soort duizendknoop om zich te voeden met menselijk bloed. Uiteindelijk worden zij verslagen door bacillen. Zover is het hier nog niet, maar als wij niet meer doen gaat het wel zo ver komen. Om te beginnen zal een belangrijke keten in de flora en fauna worden doorbroken.

Er zijn meer bedreigingen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater, zoals het vislood. Door het gebruik van lood door hengelaars komt er per jaar 54.000 kilo lood in het zoete oppervlaktewater. De loodcode van de Sportvisserij Nederland stelt: "Lood hoort niet in het milieu. Het is gevaarlijk voor mens en dier." Toch blijft men lood gebruiken. Tussen de waterschappen is er in 2018 samen met andere partijen de 'green deal sportvisserij loodvrij' gesloten. De strekking hiervan is om binnen tien jaar het gebruik van lood in de sportvisserij te stoppen. 50Plus en de PvdD dienen hierover gezamenlijk een motie in. Voor ons is tien jaar veel te lang. Daardoor komt 6.000 kilogram lood bij. De provincie moet het voortouw nemen om in overleg met gemeenten en waterschappen zo snel mogelijk actie te ondernemen om het gebruik van vislood te stoppen. Dat onze zorg rechtvaardig is blijkt uit de opmerkingen van de Bossche hengelsportvereniging. Hij wil best van het lood af, maar waarschuwt voor al te hoge verwachtingen. Ik citeer: "Ze kunnen ondertekenen wat ze willen, maar ik zie niet gebeuren dat de sportvisserij over tien jaar loodvrij is. Die kans is net zo groot als dat ik over tien jaar op Mars woon." De provincie moet daadkracht tonen in het belang van iedereen: voor flora, fauna, milieu, gezondheid en voor de mens jong en oud; op en aan het oppervlaktewater voor nu en in de toekomst.

Motie M36 (50Plus, PvdD): geen vislood in het milieu

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van de Voorjaarsnota 2019;

constaterende dat:

- *door het gebruik van lood door hengelaars jaarlijks naar schatting 54.000 kilo lood in het zoete oppervlaktewater terechtkomt en jaarlijks 470.000 kilo in zee- en kustwater (citaat uit Green Deal);*
- *de Loodcode van Sportvisserij Nederland stelt: "Lood hoort niet in het milieu. Het is gevaarlijk voor mens en dier." (citaat Loodcode);*
- *in Europese regelgeving lood wordt aangemerkt als een significant risico voor het aquatisch milieu (zie tekst Green Deal);*
- *loodgebruik naast een bron van vervuiling voor het milieu, ook directe gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Bij het verwerken van lood tot vislood komen giftige dampen vrij die kunnen worden ingeademd en die als zeer fijn loodstof binnen enkele tientallen meters neerslaan (zie tekst Green Deal);*
- *de waterschappen op 22 mei 2018 samen met andere partijen de Green Deal Sportvisserij Loodvrij hebben gesloten, waarbij de partijen bij de Green Deal ernaar streven om binnen 10 jaar het gebruik van lood in de sportvisserij te stoppen;*
- *dit streven niet geborgd wordt door een algemeen verbindend voorschrift en het resultaat volledig afhangt van goodwill van partijen;*
- *in Denemarken een totaal loodverbod geldt;*
- *de provincie Utrecht, net als gemeenten en waterschappen, zelf ook visrechten bezit die vergeven kunnen worden;*
- *de provincie kaderstellend is voor de waterschappen;*

spreken als hun mening uit:

tien jaar een te lange termijn te vinden om loodgebruik door hengelaars uit te faseren uit de Utrechtse wateren;

verzoeken het college van GS om:

in overleg te treden met de Utrechtse gemeenten en waterschappen om te onderzoeken hoe het gebruik van vislood zo snel mogelijk gestopt kan worden en hierover terugkoppeling te geven aan PS.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de bearaadslaging.

Wij zijn aan het einde van de bijdrage van de Staten in de eerste termijn. Het college van Gedeputeerde Straten zal antwoorden. Ik stel voor dat de gedeputeerde financiën de heer Strijk het woord voert.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik zal allereerst ingaan op de vraag van de heer Westerlaken over de provinciale grenscorrectie. De meerderheid van de kosten bij Vijfheerenlanden komt doordat er allerlei nieuwe gemeenschappelijke regelingen zijn ontstaan vanwege de provinciale grenscorrectie. U maakt op dat punt een terechte opmerking. In het algemeen is het goed bij Vijfheerenlanden te benadrukken te kijken naar financiële aspecten die vastzitten aan het samengaan van deze drie gemeenten en de provinciale grenscorrectie. In die technocratische benadering vergeten wij soms dat wij al deze inwoners meer dan van harte welkom heten in onze provincie.

De heer Van Schie zei: "Niet alles is wat het lijkt." U vroeg steun aan de andere fracties voor het ondersteunen van uw moties en amendementen. Ik kan u een impuls geven aan uw zelfvertrouwen, want alle moties en amendementen die op mijn portefeuille betrekking hebben kan ik omarmen. Allereerst is dat de motie M33 over het BRU-hek. Het is goed om te constateren dat dit hek in de begroting van 2020 definitief weg is en de jaarrekening 2019 een verantwoordingsmoment in zich zal hebben. Ik begrijp uw vraag dat met de vertraagde oplevering van de jaarrekening 2017 en 2018 u behoefte heeft aan een prognose van de eindafrekening. Die kan ik u toezeggen bij de najaarsrapportage. De motie M33 kan het college omarmen en uitvoeren.

Het amendement over de saldireserve kan het college omarmen. Later gaan wij wellicht nog een gesprek voeren over de egaliseringsreserve in het algemeen, maar dit punt kan ik omarmen.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een vraag over dit amendement. Heeft u het gevoel dat u voldoende armslag heeft richting de begroting? Dat vragen wij ons af, aangezien er een aantal zaken op ons afkomt met de meicirculaire. Wij kunnen ons goed voorstellen dat u de begroting niet gaat uitvoeren met deze regels in het achterhoofd, maar dat u de vrijheid neemt om dingen alvast te wijzigen.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Kunt u herhalen over welk punt dat gaat?

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Ten aanzien van de saldireserve, want die gaat bijvoorbeeld over de motorrijtuigenbelasting en de opcenten daarvan.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Daarvan hebben wij prognoses die meegevoerd worden in het meerjarenbeeld.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! In het amendement wordt een heel stuk uit de kadernota geschrapt waarin het college aan de Staten vraagt om meer ruimte te krijgen voor de programmabegroting.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik lees in het amendement alleen de technische afhandeling van een negatieve ontwikkeling van de algemene uitkering en hoe wij die verwerken. Het voorstel was om deze in mindering te brengen in de saldireserve en het amendement vraagt dit bij de jaarrekening goed inzichtelijk te maken. Met dat punt kan het college instemmen.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Excuus, mijn opmerking hoort bij het volgende amendement.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Er ligt nog een motie van de VVD en D66 over de RUD: motie M35. Deze motie kan het college omarmen. Ik maak daarbij twee noties. Inmiddels hebben de stad Utrecht en de provincie Utrecht aan de RUD de opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren waarbij wij een analyse laten maken van de verbeterpunten in de kwaliteit van onze dienstverlening. Daaruit komt een koersdocument. De opdracht was om dit aan het eind van het jaar te hebben. Over vier maanden kan ik u een goede stand van zaken geven. Een maand of twee later kom ik wellicht opnieuw met een informerende brief in uw richting, maar het punt is mij helder. Daarnaast

vind ik het belangrijk om te blijven benadrukken dat de samenwerking van onderop is. De provincie is weliswaar een van de eigenaren van de RUD, maar wij dienen er samen met de andere partners uit te komen. De motie M35 kan ik goed uitvoeren en kan ik daarom omarmen.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dank u wel voor uw vragen. Er zijn vragen gesteld over twee verschillende onderwerpen. Het eerste onderwerp betreft het bouwen buiten de rode contour. Daarover is een motie ingediend door de VVD samen met de SGP en PvdA. Het lijkt mij goed om te schetsen hoe dit is voorzien, want het is een belangrijk onderdeel van het coalitieakkoord dat wij daarnaar gaan kijken en daarvoor een systematiek gaan ontwikkelen. De motie geeft duidelijk aan dat tot 1 januari 2021 de huidige PRS/PRV van kracht blijft en vanaf dan de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening van kracht worden. Alles wat wij daarin vastleggen wordt vanaf dat moment het kader waaruit wij gaan werken. Ik lees dat in de motie en het is mijn intentie om daar niet op te wachten. Sterker nog, als wij dit op 1 januari 2021 goed voorbereid willen hebben, dan moeten wij veel eerder beginnen. Wij zijn al bezig met de voorbereidingen.

Een belangrijk element in de implementatie van de Omgevingswet is het onderwerp van de rode contour. Dit is politiek belangrijk en voor gemeenten en voor u een belangrijk onderwerp dat om keuzes vraagt. Komende week gaan wij er in de commissie omgevingsvisie nader over spreken en na de zomer zullen wij de diepte ingaan om te kijken hoe wij dit kunnen concretiseren. In het coalitieakkoord staan al wat eerste ideeën, maar dat vraagt veel meer uitwerking en keuzes. Dat proces gaan wij in, met als doel te zorgen dat die systematiek is uitgewerkt in de ontwerpconceptomgevingsvisie. Het streven is dat deze nog dit jaar door Gedeputeerde Staten wordt vastgesteld en in het eerste kwartaal van volgend jaar in de Staten op tafel komt.

Met de motie beoogt u dat wij geen jaar meer wachten met het nadenken over de systematiek, maar dat wij daar op korte termijn het gesprek over aangaan om te zorgen dat er duidelijkheid komt over de systematiek die wij gaan hanteren. Dat is eveneens het plan van het college. Ik hoop dat wij elkaar daarin vinden.

Wat de motie vraagt kan lastiger zijn in het hele proces. De motie vraagt om dit stukje uit de Omgevingsverordening te trekken en al eerder vast te stellen wat de methodiek is die wij gaan hanteren. Op het moment dat wij dat zouden doen nemen de Staten een voorschot op het vaststellen van de Omgevingsverordening in de loop van 2020 door alvast te kiezen hoe wij dat stuk gaan invullen. Dat betekent dat u daarop kunt terugkomen in de loop van volgend jaar als u op basis van allerlei zienswijzen tot het inzicht bent gekomen dat u het anders wilt. Het lijkt mij niet verkeerd om die ruimte te nemen, want de zienswijzen hebben wij niet voor niks.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Dat zijn mooie voornemens. Wij ondersteunen de intentie van de motie van de VVD van harte om snel aan de slag te gaan met het afwegingskader. Echter, zoals de gedeputeerde het schetst worden wij allemaal betrokken en meegenomen in dat afwegingskader, maar gaat er voor 2021 nog niks concreets gebeuren. Als er in de tussentijd al mooie plannen zijn van gemeenten die voldoen aan wat wij voor ogen hebben, is het dan geen mogelijkheid om daarop vooruit te lopen in de vorm van een pilot?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Vanaf 2021 gaan wij werken vanuit de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Tot die tijd blijft de PRS/PRV van kracht. Dat betekent dat de aanvragen daaraan getoetst zullen worden en dat wij moeten werken binnen de ruimte die de PRS/PRV biedt. Daarbinnen zitten mogelijkheden om buiten de rode contour te bouwen. Ik kan u toezeggen dat ik een overzicht maak van de mogelijkheden binnen de huidige regelgeving. Daaruit kan een gemeente morgen al gaan werken. Tegelijkertijd lees ik in de motie de intentie om dit jaar duidelijkheid te geven over welke richting wij op willen werken in de nieuwe verordening die wij volgend jaar vaststellen. Het leven hangt van onzekerheden aan elkaar, maar het kan duidelijkheid geven aan de buitenwereld als wij dit jaar het gesprek daarover voeren en in de ontwerpconceptomgevingsverordening de richting bepalen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Iemand van de PvdA zei ooit: "In gelul kan je niet wonen." Daar moest ik aan denken toen ik deze gedeputeerde hoorde spreken. Wanneer kunnen wij de stukken tegemoet zien voor de gemeenten die hier al bij herhaling aan de bel hebben getrokken, zoals Oudewater en Wijk bij Duurstede. Wanneer gaat u met hen in gesprek? Hebben zij zich bij u gemeld? Wanneer kunnen deze mensen aan de gang?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Op dit moment ben ik gesprekken aan het plannen met alle wethouders die dit in hun portefeuille hebben. Een aantal gesprekken heb ik reeds gevoerd en een aantal gesprekken zullen de komende weken plaatsvinden tot ver in het reces en kort daarna. Die gesprekken worden gevoerd om op te halen wat er in de gemeenten leeft en wat de ideeën zijn. In het kader van de Omgevingsvisie is een heel proces opgetuigd om met gemeenten en andere maatschappelijke organisaties het gesprek aan te gaan over de belangrijke keuzes in de Omgevingsvisie. Dit is er daar uiteraard een van. In een verordening en een Omgevingsvisie kun je niet wonen. Wij moeten ervoor zorgen dat wij een keuze maken in de ruimte die gevraagd wordt.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Het wordt voor mij niet helder. Ik heb een handtekening gezet onder een coalitieakkoord waarin staat dat wij in 2019 zullen werken aan de kaders. 2019 eindigt op 31 december 2019 en niet op 1 januari 2021.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat klopt. Die kaders zullen wij opstellen. Dat is het gesprek dat wij de tweede helft van dit jaar gaan voeren. Het juridische karakter hangt op dit moment af van de PRS/PRV en dit zal landen in de Omgevingsvisie. Dat wordt pas van kracht op 1 januari 2021. Dat kunnen wij niet veranderen.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Dan heb ik bij andere onderhandelingen gezeten. Tijdens de onderhandelingen was het onze intentie dat wij niet zouden wachten met mogelijkheden en helderheid voor de gemeenten totdat de nieuwe Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening zouden worden vastgesteld.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Die helderheid geven wij als wij in een ontwerpconceptverordening opschrijven hoe die systematiek er uitziet. Hoe zou u die ruimte juridisch eerder willen scheppen?

De VOORZITTER: De gedeputeerde stelt een vraag aan de heer Westerlaken, maar ik stel voor dat wij eerst mevrouw De Haan en de heer De Droog het woord geven.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde zegt dat de PRS/PRV een wet van Meden en Perzen is. Wij hebben dat kader gesteld met het oog op de woningbouwopgave en de dingen die in de afgelopen maanden zijn afgesproken. Klopt het dat dit het kaderstellende beleid is?

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik herken mij volledig in de woorden van de heer Westerlaken. Ik ben overigens benieuwd in welke mate wij hier zelf in kunnen voorzien in het najaar zodat wij u met een ander juridisch kader op pad kunnen sturen, want volgens mij gaan wij over de kaders.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De PRS/PRV is hier vastgesteld. Door mijn voorganger is een deel van dit debat op 22 mei in de commissie aan de orde geweest om te bespreken wat de mogelijkheden zijn om voor 1 januari 2021 de PRS/PRV te herijken. Dat is het alternatieve scenario. Zoals mijn voorganger heeft aangegeven ga je een heel traject in als je een herijking start wat pas eind 2020 afgerond zal zijn. Dat is ongeveer rond de invoering van de Omgevingswet. Qua tijd winnen wij daar weinig mee. Ik voel de urgentie en begrijp uw oproep. Ik ben op zoek naar mogelijkheden om invulling te geven aan de afspraak uit het coalitieakkoord, maar wij hebben te maken met de wettelijke termijnen en procedures die hiervoor gelden. Binnen die kaders wil ik met u zoeken naar maximale mogelijkheden. Dat is de reden om het gesprek over de hoe de criteria eruit

moeten zien dit jaar met elkaar te voeren. Daarnaast moeten wij zoeken wat er binnen de huidige kaders van de PRS/PRV mogelijk is.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik moet nog een vraag beantwoorden van de gedeputeerde. Voor een deel heb ik de gedeputeerde zelf de vraag al horen beantwoorden. Ik benadruk dat wij op dit moment niet zeggen dat de Omgevingsverordening en de Omgevingsvisie in beton verankerde wetgeving voor de provincie worden, net zoals dat bij de PRS/PRV niet het geval is. Wij kunnen herijken. Dat hoeft geen jaar te duren, maar kan afhankelijk van de plannen die er liggen veel sneller. Daarnaast hebben wij nog een instrument dat reeds in de PRS/PRV zit, namelijk het kernrandzonebeleid. Als u aan mij vraagt hoe snel het kan, dan kan het volgens mij heel snel.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Kan de heer Westerlaken formuleren welke concrete stappen hij wil zetten in 2019, zoals de gedeputeerde hem vroeg.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Een hele concrete stap is dat wij helderheid geven over welke criteria wij stellen, los van de mogelijkheden bij de kernrandzone en de herijkingsmogelijkheden. Wij moeten helderheid geven over wat de gemeente van ons kan verwachten op het terrein van de regelgeving over waar wij een rode contour kunnen afbuigen.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dit was mijn intentie. Die systematiek moeten wij helder krijgen, zodat dit kan landen in de Omgevingsverordening die volgend jaar definitief wordt. Tegelijkertijd hoor ik u iets zeggen over de kernrandzones. Er zijn meerdere mogelijkheden binnen de huidige PRS/PRV, waaronder de kernrandzones. Het is goed om met elkaar en waar mogelijk met gemeenten te kijken naar de mogelijkheden die dat biedt.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dank aan de gedeputeerde voor de antwoorden. Ik heb het gevoel dat wij dicht bij elkaar zitten. Voor de publieke opinie en richting de gemeenten is het fijn dat er een signaal komt vanuit deze Staten wat zij kunnen verwachten. Een aantal dingen zijn al opgeschreven in het coalitieakkoord. Dit moet gespecificeerd worden en het moet duidelijk worden wat dit betekent voor de zeventien gemeenten die uitbreidingsplannen buiten de rode contour hebben. Wij moeten het niet groter maken dan het is. De motie ziet erop toe dat wij het gesprek voeren en dat de Staten daarover het liefst een uitspraak doen, omdat dat richting geeft. Daarvoor hebben wij het college niet nodig, maar het is fijn om het debat ordentelijk met elkaar te voeren. Wij geven het vertrouwen aan het college om dit goed met ons voor te bereiden, want het college voert de gesprekken met de gemeenten en kan de inventarisatie het beste aan ons voorleggen.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik ben blij met de laatste opmerking van de heer Van Schie. Ik vraag aan het college of wij 2020 kunnen gebruiken voor gemeenten om hen te helpen met de voorbereiding op de criteria die wij dit najaar gaan ontwikkelen. Dan kan er snel geacteerd worden. Er komt een procedure en er komen criteria. Dat betekent niet dat de schop in de grond kan als dat klaar is. Wij kunnen gemeenten aan het stuur zetten om te zorgen dat de geformuleerde criteria alvast gevolgd worden door gemeenten.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat is een goede opmerking, want de implementatie van een nieuwe systematiek kan complexiteit met zich meebrengen. Op het moment dat u een systematiek besluit dat u wilt laten landen in de Omgevingsverordening, kan de onzekerheid voor de buitenwereld zijn dat u in de tweede helft van volgend jaar op basis van zienswijzen tot een ander inzicht komt. Die afweging is aan u, maar ik kan mij voorstellen dat het een onzekerheid is waarmee de buitenwereld rekening moet houden. Dat is de waarde van uw eigen uitspraak op dat moment. Het is goed om die afweging daarbij mee te nemen.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Helaas geldt voor alles in het leven dat je zeker kunt zijn van zekerheden tot dit onzekerheden worden. Het is voor ons belangrijk om de systematiek van de nieuwe omgevingswet in het afwegingskader terug te laten komen. Wij kunnen nog geen in beton gegoten systematiek voorleggen aan de gemeenten en de wethouders die met plannen zitten, maar

ik proef in het coalitieakkoord dat de rode contour op sommige plekken niet wordt opgerekt. Gemeenten, inwoners en bedrijven zijn gebaat bij helderheid hierover. Als wij die kunnen geven in december, waarom zouden wij dat dan nalaten?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het is helder om duidelijkheid te geven waar dat kan. Dat is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid als wij dit jaar tot een methodiek komen die u voorstaat. Dat vraagt enige discipline om daar in de loop van volgend jaar geen hele andere invulling aan te geven, want dat kan de onzekerheid in de buitenwereld voeden. In de motie wordt gezegd dat gemeenten betrokken moeten worden. Het is onze intentie om het mede op basis van de input van gemeenten te doen. Het besluit daarover is aan u. Wellicht dat wij in de commissie van volgende week kunnen bekijken wat een goede modus is om aan de ene kant voldoende zekerheid en duidelijkheid te geven en anderzijds te zorgen dat wij recht doen aan de onzekerheid die hier inherent aan is zolang de Omgevingsverordening niet is vastgesteld.

Een ander onderwerp waar ik kort op in zal gaan betreft de energietransitie. Er zijn drie partijen die hierover vragen hebben gesteld en hebben aangegeven dat het raar is om de ambities te verhogen als deze op dit moment niet gehaald worden. Dat zou inderdaad raar zijn en dat gebeurt niet. De ambities in het coalitieakkoord zijn gelijk aan de ambities in het koersdocument. In het koersdocument staat eveneens de ambitie dat wij in 2040 energieneutraal zijn. Er is geen sprake van een bijstelling van ambities. U vraagt terecht of dit vraagt om extra inspanningen op het moment dat je ziet dat je zo ver achterloopt. Het antwoord daarop is dat dit om extra inspanningen vraagt. Dat is wat wij aan het voorbereiden zijn, uiteraard binnen de huidige kaders. Wij zijn bezig om een nieuw energieplan voor te bereiden voor het energieplan dat aan het einde van dit jaar afloopt en wij kijken hoe het team opgebouwd kan worden. Wij kijken hoe wij gemeenten op dit moment kunnen ondersteunen bij het uitwerken van de regionale energiestrategieën. Daarvoor kom ik gauw bij u terug.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De ambities in het huidige coalitieakkoord zijn gelijk aan de ambities van de VVD. In het verleden heb ik uitgerekend hoeveel zonnepanelen er in de provincie moeten komen. Dat is ter grootte van meer dan de gemeente Utrecht. Hoe gaan wij dat realiseren? De helft van de doelstellingen moet behaald worden door het besparen van energie. Het is te bizar om daaraan te beginnen. Zou het niet verstandiger zijn om doelstellingen te formuleren die realistischer zijn en die passen bij het instrumentarium van de provincie en bij de portemonnee van de provincie?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De ambities zijn in lijn met wat er in het klimaatakkoord is afgesproken. Ik ben het met de heer Dercksen eens dat het stevige ambities zijn. Tegelijkertijd kan het goed isoleren van een huis tot 100% energiebesparing leiden en het overgaan van een fossiele auto naar een elektrische auto tot 50% energiebesparing leiden. Het idee dat er met technische maatregelen niet veel energie te besparen is doet geen recht aan de huidige samenleving en de technische mogelijkheden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De ambities zijn niet stevig, maar volstrekt idioot. Het gaat niet op dat je de helft van alle energie bespaart die wij gebruiken in de provincie voor vervoer, openbare verlichting, gebouwen, de industrie en wonen. Als u zegt dat het stevig is, maar wij er tegenaan gaan, dan moet u boter bij de vis leveren en zie ik graag een stuk tegemoet hoe u dat gaat doen en vooral hoe u dat gaat betalen.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het is een gezamenlijke opgave en laten wij in de provincie niet de illusie hebben dat wij de hele energietransitie voor elkaar krijgen. Ik ben het met de heer Dercksen eens dat dat niet gaat lukken. Tegelijkertijd hebben wij daarin onze eigen rol te spelen, samen met maatschappelijke organisaties, bedrijven, inwoners, gemeenten en het Rijk. Dat is de manier waarop wij op dit moment intensiveren.

De VOORZITTER: De heer Van Essen is klaar met zijn beantwoording. Ik geef het woord aan mevrouw Bruins Slot.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik bedank de leden voor hun vragen. GroenLinks, D66, ChristenUnie en de SGP hebben zeer terechte opmerkingen gemaakt over de aanpak van de invasieve exoten en zich afgevraagd hoe wij ervoor kunnen zorgen dat wij dat zo goed mogelijk doen. Er zijn extra stappen gezet dan eerder van plan was. Dat betreft de € 300.000 die ter beschikking is gesteld. Eerst was het plan dat wij pas in 2020 zouden beginnen met de subsidieregeling, maar daarmee beginnen wij al in 2019. Daarmee zijn er verdere stappen te zetten dan aanvankelijk de bedoeling was.

De SGP vraagt in een amendement om € 1.260.000 beschikbaar te stellen voor de strijd tegen de invasieve exoten. Dat ontraad ik, omdat dit teveel geld is voor het restant van het jaar en het geld uit de reserve landelijk gebied komt. Wij hebben afgesproken dat wij die reserves niet vrijmaken voor de biodiversiteit, omdat dit ten kosten gaat van nieuwe planvorming, bijvoorbeeld voor een vitaal platteland. Ik heb wel iets anders gedaan. In de statencommissie hoorde ik geluiden van diverse leden om meer te doen dan het ter beschikking stellen van € 300.000. Ik zou nog € 160.000 uit de reserve realisatiestrategie natuur vrij kunnen maken voor het restant van het jaar. Daarmee kunnen de subsidieplafonds omhoog, kunnen wij meer doen aan de bestrijding en is er voor de rest van het jaar iets meer dan € 400.000 ter beschikking. Dit geld komt wederom uit de reserve. Als de Staten beslissen om hierin meer te investeren, dan hebben wij het komend jaar een extra tekort om te vullen om weer tot voldoende geld te komen.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Is de € 160.000 genoeg om temporisatie in 2019 te voorkomen? Wij lezen dat er in 2019 geen financiële ruimte zit in de voorjaarsnota en dat de uitvoering zal stagneren als er geen extra middelen komen.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Voor de rest van het jaar is € 300.000 beschikbaar gesteld voor de bestrijding van invasieve exoten. In die zin is er al een stap gezet ten opzichte van de Ausgangssituatie. Dit is voldoende voor een groot aantal subsidieverzoeken. Met het oog op het aantal maanden dat dit jaar nog heeft, de tijd van aanbestedingen en het verlenen van subsidies kan met dit geld het nodige gebeuren. Daarmee acht ik het voldoende. Het is aan de Staten om dit te beoordelen.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! U grijpt naar de € 300.000 die beschikbaar is. Dit wordt in de voorjaarsnota een terugvaloptie genoemd. Wat mij betreft is dat ongewenst voor de invasieve exoten. Zaterdag heb ik gekanood van Veenendaal naar Amersfoort en waar je vorig jaar de Japanse Duizendknoop zag die is weggespoten met glyfosaat staat nu de reuze berenklaauw. Daarin hebben wij een uitdaging. Dat is de terugvaloptie. U schat dat in als genoeg. Waarop baseert u het dat € 160.000 erbij genoeg is ten opzichte van wat er in de voorjaarsnota gesteld wordt?

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! In totaal kom je uit op € 460.000 dat wij in 2019 aan subsidies kunnen besteden. Die regeling is net opgezet en de eerste aanvragen komen binnen. Daarnaast is het seizoen veranderd waardoor een aantal planten zal verdwijnen. Daarom is de inschatting dat dit voor het restant van het jaar voldoende is. Hierbij benadruk ik dat wanneer de Staten beslissen om € 160.000 extra te investeren uit de reserve realisatiestrategie natuurvisie, wij voor 2020 een extra opdracht hebben om voldoende geld vrij te maken voor de biodiversiteit. Dat is een afweging voor de Staten. Ik ontraad het amendement van de SGP, maar heb wel gekeken wat wij verder kunnen doen.

Mevrouw De Haan heeft een terechte vraag gesteld over de meekoppelkansen van de dijkversterking. Wij zijn aangehaakt op de processen en aangehaakt bij de waterschappen. Er is procesgeld ter beschikking gesteld om goed in de projecten mee te lopen. Als de projecten gerealiseerd worden moet er extra geld geïnvesteerd worden in bijvoorbeeld recreatie en fietspaden.

U vroeg naar de ambities op het gebied van klimaatadaptatie. Gemeenten zijn op dit moment hard bezig met het maken van plannen. Daarvoor staan ambities in het coalitieakkoord die verder uitgewerkt moeten worden. In het licht van de begroting 2020 en de kadernota zullen die ambities vertaald moeten worden in een plan van aanpak en verdere financiering.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een verhelderende vraag over de meekoppelkansen. In de commissie heeft u aangegeven dat wij nog tijd hebben. Tegelijkertijd is het waterschap al bezig met de besluitvorming over het eerste deel van de Lekdijk. Wij hebben erop aangedrongen om de tijd niet te laten verlopen en tijdig te kiezen voor het in gesprek gaan over de meekoppelkansen, omdat het waterschap verder is dan wij. Ga pro-actief in gesprek op het gebied van fietsrecreatie.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De provincie is in gesprek met het waterschap en loopt mee in dat traject.

De laatste vraag kwam van mevrouw Hoek en betreft het vislood. Het uitgangspunt is dat er in Utrecht geen overschrijdingen van lood in het water geconstateerd worden. Los daarvan is het wel van belang om daar inzet op te plegen. Op dit moment is de 'green deal' getekend door het ministerie van EZK, LNV, IWV, de minister van Welzijn en Sport, Unie van Waterschappen, Vereniging Natuurmonumenten en Sportvisserij Nederland. De provincie ondersteunt deze 'green deal'. Daarnaast zou ik met de provincie geen initiatief willen ondernemen. Zeker niet, omdat in de 'green deal' heel duidelijk de doelstelling staat om in 2021 het gebruik van 30% vermindering van het vislood voor elkaar te krijgen. Daarmee ontraad ik het amendement.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een drietal punten. Als eerste de vraag van mevrouw Boelhouwer over de matchmaker cultuureducatie vmbo. Dat gaan wij een plek geven in de programmabegroting. Wij gaan kijken welk bedrag wij hiervoor beschikbaar stellen en hoe structureel wij dat kunnen maken. Dat komt in oktober naar u toe.

Een ander punt was de vraag van de heer Van den Dikkenberg over de organisatieverandering. Er gaat een organisatieverandering plaatsvinden per 1 september. Volgende week zullen wij de Staten verder informeren over de verandering die in de topstructuur gaat plaatsvinden. Na het reces wil ik verder praten over de organisatie en alles wat daarbij aan de orde gaat komen.

Tot slot is de ambitie voor het terugbrengen van asbest genoemd, maar ik heb begrepen dat de motie hierover bij de kadernota wordt ingediend. Ik stel voor om dit bij de kadernota verder te beantwoorden.

De VOORZITTER: Wij hebben de eerste termijn van de Staten en het college afgehandeld. Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD wil de motie aanpassen en vraagt hiervoor een schorsing van tien minuten.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing van 14.11 uur tot 14.22 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Aan het begin van de tweede termijn heeft de heer Van Schie om een schorsing gevraagd. Ik geef hem graag het woord.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! De aangepaste motie wordt op dit moment ondertekend waarna ik deze zal indienen.

De VOORZITTER: Kunt u aangeven wat er gewijzigd is, zodat uw collega's hier eventueel op kunnen reageren?

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dank voor een vruchtbaar debat over de randvoorwaarden en de rode contour en dank voor de steun van veel collega's. De motie M34 ga ik intrekken en de aangepaste motie M34a indienen. In het dictum is het gesprek met de gemeenten wat minder hard geworden door dit te veranderen in 'betrekken'. Verder is het dictum gelijk gebleven. De motie wordt mede ingediend namens de PvdA, SGP, D66, CDA en FvD.

Motie M34a (VVD, PvdA, SGP, D66, CDA, FvD): duidelijkheid over randvoorwaarden bouwen buiten de rode contour

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2019;

overwegende:

- *de ingekomen statenbrief d.d. 6 juni 2019 met als onderwerp Oplegger Voorjaarsnota 2019 en de Kadernota 2020;*
- *dat het coalitieakkoord "Nieuwe energie voor Utrecht" aangeeft dat voor bouwen buiten de rode contour bij kleine kernen in 2019 een systematiek wordt ontwikkeld (p.21);*
- *dat de portefeuillehouder tijdens de commissie RGW heeft aangegeven de systematiek participatief met gemeenten te willen opstellen, en dat de systematiek deel zal uitmaken van de omgevingsvisie en omgevingsverordening;*
- *dat de omgevingsvisie en omgevingsverordening in concept eind 2019 worden voorgelegd aan de Staten;*
- *dat de omgevingsvisie en omgevingsverordening pas in 2021 rechtskracht krijgen;*
- *dat de kleine kernen vragen om duidelijkheid over de nieuwe afwijkingsmogelijkheden van de rode contour, vooral daar waar binnenstedelijke ruimte niet of beperkt aanwezig is en de contour als knellend wordt ervaren;*
- *dat op de 'Stranddagen' naar voren kwam dat we meer samen tot oordeelsvorming willen komen, dat de behandeling van de hele omgevingsvisie in een keer een hele opgave kan worden en dat 'opknippen' in deelgebieden kan helpen bij een efficiënte behandeling die recht doet aan het onderwerp;*
- *dat gemeenten zo snel mogelijk ruimtelijke procedures willen kunnen opstarten voor hun (woning)bouwprojecten buiten de rode contour;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk december 2019, een afwegingskader voor bouwen buiten de rode contour ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten;*
- *bij dit afwegingskader mede te betrekken de gesprekken die met voornamelijk de kleine gemeenten worden gevoerd over de rode contouren en de woningbouwopgave;*
- *dit afwegingskader zo vorm te geven dat het kan dienen als bouwsteen in de later vast te stellen (concept) Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Motie M34 is ingetrokken en motie M34a wordt toegevoegd aan hetstatensysteem en maakt deel uit van de beraadslaging. Is er behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Dank aan GS voor de beantwoording van onze vragen. Dank aan de VVD voor het aanpassen van de motie. De GroenLinks-fractie gaat de motie nog goed bekijken, maar ik denk dat wij deze kunnen steunen.

Ik heb nog een vraag aan de gedeputeerde in verband met de aanpak van de invasieve exoten. Als wij de extra middelen uit het potje realisatie natuurstrategie halen, waar gaat dat dan ten kosten van?

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de beantwoording van GS. Ik sluit mij aan bij de vraag van GroenLinks over de invasieve exoten. Wij blijven de urgentie hiervan benadrukken en vinden dat de financiën daaraan ondergeschikt moeten zijn. Wij zien met belangstelling het amendement van de SGP tegemoet.

De heer VAN DER STEEG (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Helaas is mijn gevoel dat de gedeputeerde zich er in de eerste termijn makkelijk vanaf maakt door te verwijzen naar de 'green deal'. Geen loodoverschrijding betekent niet dat er geen kilo's onnodig lood in het Utrechtse milieu terechtkomen.

In de toekomst kan dit een probleem zijn door middel van nalevering. Het is jammer dat de gedeputeerde de motie ontraadt, want wij vragen alleen aan de gedeputeerde om in gesprek te gaan met gemeenten en waterschappen. Wat kan daar tegen zijn? De provincie heeft zelf visrechten te vergeven. Daarbij is de gedeputeerde niet afhankelijk van anderen om te regelen dat er geen lood meer gebruikt wordt in onze eigen wateren. Zo simpel zit de wereld in elkaar. Ik hoop dat de gedeputeerde naar aanleiding van mijn bijdrage in de tweede termijn de motie aanraadt.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Dank aan GS voor de beantwoording. Het is opvallend dat er een financiële discussie ontstaat waarover in de voorjaarsnota staat dat de beoogde doelen niet gerealiseerd worden in 2019 als er niet meer geld beschikbaar komt. In de voorjaarsnota wordt een andere nuance gelegd dan in uw beantwoording over de haalbaarheid. Hoe kan die discrepantie daartussen ontstaan? Wij hebben ons amendement over invasieve exoten aangepast. Wij trekken amendement A9 in en dienen amendement A9a in, waarbij wij het bedrag met € 160.000 verhogen en deze verhoging te dekken uit de reserve realisatiestrategie natuurvisie

Amendement A9a (SGP, SP, 50Plus, PVV): aanpak invasieve exoten

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019;

gehoord de beraadslagingen over het Statenvoorstel Voorjaarsnota 2019;

constaterende dat:

- *in de Voorjaarsnota wordt vastgesteld dat "wanneer er geen extra middelen beschikbaar komen voor 2019, dan zal de uitvoering stagneren en zal de Uitvoeringssubsidieverordening biodiversiteit niet kunnen worden opengesteld vanaf 1-8-2019 maar wordt dat in 2020";*
- *toch geen extra budget wordt aangevraagd voor de aanpak van invasieve exoten;*

overwegende dat:

- *invasieve exoten een ernstig bedreiging vormen voor natuur, milieu, biodiversiteit, waterbeheer etc.;*
- *de aanpak van invasieve exoten geen jaar kan wachten;*

besluiten:

besluitpunt 1 als volgt te wijzigen:

"De Voorjaarsnota 2019 vast te stellen, met dien verstande dat het budget voor het programma invasieve exoten met € 160.000 wordt verhoogd tot 0,46 miljoen en deze verhoging te dekken uit de reserve Realisatiestrategie Natuurvisie."

De VOORZITTER: Het amendement A9 is ingetrokken en het amendement A9a wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! De heer Van der Steeg heeft al het nodige gezegd over het vislood in het oppervlaktewater. Hier ga ik nog een punt aan toevoegen. Het streven dat is afgesproken bij de 'green deal' is niet geborgd door een algemeen verbindend voorschrift. Het resultaat hangt af van de inzet van de partijen. Vandaar dat 50Plus en de PvdD aan de gedeputeerde vragen om meer kracht uit te oefenen op de provincies en de waterschappen zodat de vermindering van 30% van het vislood meer kan worden. Wij hebben eigen gronden en eigen viswater. Hoe gaan wij daarmee om? Eventueel kunnen wij daar onze eigen wil opleggen als wij gronden verpachten waarin viswater aanwezig is. Dat is een stapje in de goede richting. Hoe minder lood er in oppervlakte water en natuur komt, hoe beter het is voor ons allemaal. Wij vragen de gedeputeerde om deze vreselijke toestand met 54.000 kilo lood per jaar in het water krachtiger terug te brengen.

De VOORZITTER: Ik concludeer dat alle fracties de gelegenheid hebben gehad om een inbreng in de tweede termijn te leveren. Het college beantwoord uw vragen in de tweede termijn.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De heer Van den Dikkenberg stelde een terechte vraag over de invasieve exoten en hoe het kan dat dit in de voorjaarsnota staat en dat mijn toon enigszins anders is. De doelen staan voorop. Mijn toon is anders, omdat wij sinds het verschijnen van de voorjaarsnota besloten hebben om de subsidieregeling open te stellen. Naar aanleiding van het geluid dat u in de statencommissie heeft gehoord en de urgentie die u uitspreekt, hebben wij een aantal acties ingezet. Het gewijzigde amendement A9a kan ik ondersteunen.

Mevrouw Boelhouwer en mevrouw De Haan vragen waarvan dit ten koste gaat. Wij maken gebruik van de incidentele ruimte uit de reservepot, omdat invasieve soorten onder biodiversiteit vallen. Hiermee bereiken wij dezelfde doelstelling op een andere manier. Het gaat om incidentele ruimte.

Ik blijf de motie van 50Plus en PvdD ontraden. Wellicht kan ik een andere stap doen. De ambitie in de 'green deal' is dat men met de hengelsportvereniging in 2021 probeert om 30% minder lood te gebruiken. Mijn voorstel is dat de provincie in gesprek gaat met de provinciale hengelsportvereniging om te kijken of er draagvlak is om voorloper te zijn op die ontwikkeling. Dat kan ik u toezeggen. Ik ontraad de motie, maar deze stap wil ik zetten.

De heer VAN DER STEEG (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de toezegging van de gedeputeerde om in gesprek te gaan met de Algemene Utrechtse Hengelsportvereniging. Neemt u in dit gesprek de gemeenten en de waterschappen mee? Zij hebben met name de visrechten te vergeven.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Bij de eerste kennismaking met deze hengelsportvereniging wil ik geen heel leger meenemen aan andere overheidsinstanties. Wij gaan eerst de gesprekken met haar aan om te kijken waar haar ambities liggen en of daarin gemeenschappelijke doelstellingen zitten. Wellicht heeft zij naar ons toe nog bepaalde wensen of zaken waarmee wij haar kunnen helpen.

De heer VAN DER STEEG (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Ik hoor twee toezeggingen van de gedeputeerde, namelijk dat zij in gesprek zal gaan met de Algemene Utrechtse Hengelsportvereniging en dat daarvoor een gesprek zit met de waterschappen. Hoor ik dat verkeerd? Ik hoor u wel zeggen dat u gaat kijken waar wij elkaar kunnen vinden. Zijn dat de waterschappen en de gemeenten?

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik zal in gesprek gaan met de hengelsportvereniging.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Kunt u een terugkoppeling geven aan de indieners van de motie over uw bevindingen uit de gesprekken? Is het een idee dat wij de motie aanhouden en na uw gesprekken kijken of wij eventueel met een aangepaste motie terugkomen?

De VOORZITTER: U stelt de vraag aan de gedeputeerde of u een terugkoppeling krijgt. De andere vraag moet u met uw mede-indiener regelen in de schorsing.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik zal u een terugkoppeling geven.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik dank de indieners voor het aanpassen van de motie. Het is goed om aan te geven dat zij de inbreng van de gemeenten meenemen, maar dat dit niet de enige inbreng is. Ik heb nagedacht over uw voorstel om een besluit te nemen over een bouwsteen. De intentie is om dit jaar helderheid te scheppen naar gemeenten hoe de criteria eruit gaan zien. Een bouwsteen kan onderweg aangepast worden voordat deze gebouwd wordt, dat geldt eveneens voor deze bouwsteen. In die zin kan ik uit de voeten met deze motie. Het voorstel komt dit jaar, maar het vaststellen daarvan komt wellicht pas in het eerste kwartaal van volgend jaar in PS. Hiervoor is uiteraard een zorgvuldig proces nodig. Het is goed om daar volgende week bij stil te staan in de commissie van de Omgevingsvisie.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Uw laatste opmerking is een goed idee. De motie is erop gericht om enige urgentie in het proces te brengen. Als u het dictum duidt dat het ergens in

het voorjaar komt, dan vinden wij dat te losjes. Wij snappen het verhaal over de bouwsteen en dat dit niet in beton gegoten is. Die interpretatie delen wij. Laten wij ervan uitgaan dat wij dit in december vaststellen. Als wij onderweg nog iets uit te zoeken hebben, dan komen wij er onderling wel uit. Laten wij proberen om de urgentie erin te houden en ernaar te streven om dit jaar hierover het gesprek aan te gaan.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De urgentie is duidelijk. Daarom is het goed om dit jaar het signaal te geven aan de buitenwereld welke koers wij gaan bewandelen. Laten wij daarnaar streven en de komende maanden kijken of het haalbaar is. Laten wij dat samen bekijken bij de uitwerking van deze motie.

De VOORZITTER: Het voorstel is recht gedaan in de behandeling. Later vandaag gaan wij stemmen over de amendementen en de moties.

Statenvoorstel Kadernota 2020.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Een aantal onderwerpen die ik te berde wil brengen is reeds bij de voorjaarsnota besproken. De dag na het aantreden van GS vraagt het om het coalitieakkoord uit te werken in de begroting 2020. GroenLinks is daar voor. Wij zien het coalitieakkoord als een belangrijk opdrachtenpakket; een pakket moties dat uw volle aandacht verdient. GroenLinks heeft daarbij uiteraard opmerkingen, vragen en aansporingen.

In de commissies stelde GroenLinks vragen over de aanpak van de energietransitie. Wij vragen u met klem vaart te maken. De urgentie neemt toe. Ik laat een surrealistische foto zien die deze urgentie onderkent. Een beeld zegt meer dan duizend woorden. Er zijn meer foto's die aantonen wat de gevolgen van de stijging van de zeespiegel zijn. De Utrechtse fotograaf Kadir van Lohuizen ging de hele wereld over en maakte overal foto's van verdwijnende plekken op de aarde. Hij zegt dat het geen probleem is van de komende generaties, want het water staat mensen nu aan de lippen. Nederland loopt achter en Utrecht loopt achter.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Er is een aantal eilanden die allang verdwenen hadden moeten zijn, zoals de Maladieven, maar die zijn er nog. Onderschrijft mevrouw Boelhouwer dat er in de metingen geen enkele versnelling van de stijging is waar te nemen?

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Dat onderschrijf ik niet, want die stijging is er wel degelijk. Ik zal u een link toesturen waaruit blijkt dat er sprake is van een stijging sinds 1990.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Daar ben ik heel benieuwd naar, want er zijn zelfs plekken waar de zeespiegel daalt, bijvoorbeeld bij Alaska. Dat komt doordat er wat ijs is gesmolten op de Noordpool. Daardoor is er minder cohesie van het water; het trekt zich minder op aan de massa. Als u de cijfers van het Compendium voor de Leefomgeving erbij haalt, dan ziet u dat de stijging in Nederland 1,8 millimeter per jaar is. Zolang de metingen er zijn is hierin geen enkele versnelling zichtbaar. Ik weet niet welke versnelling u ziet, maar deze is er niet.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik ben blij dat u zo goed op de hoogte bent van de cijfers. Ik praat niet alleen over Nederland en over de tegenwoordige tijd, maar eveneens over later en daar. Het gaat over de toekomstige generaties. Mijn vraag aan de gedeputeerde is: hoe staat het met de menskracht in dit huis voor de aanpak van de energietransitie? Hoe kan GS hierin samen met andere provincies slim optrekken?

GroenLinks is blij met het initiatief van de SP om door te zetten met de asbestsanering. Zoals aangegeven in de coalitieonderhandelingen willen de collegevormende partijen graag goed samenwerken met alle partijen. Dit voorstel past goed bij onze ambities. Wij ondersteunen de motie van de SP erg graag. De SP zal deze motie verder toelichten.

Ons bereiken enthousiaste berichten van agrariërs naar aanleiding van de berichten over de beoogde intensivering. Deze agrariërs willen een gezondere leefomgeving die goed is voor de biodiversiteit. GroenLinks is daar heel blij mee. Wij moedigen het college aan door te pakken met wie zich meldt en u te melden waar wij kansen zien. Samen met het Rijk die hierin een grote opgave ziet kunnen wij slagen maken. Wat gaat GS doen op de korte termijn?

Het college heeft ambities betreffende de woningbouwopgave. Van de woondeale regio Utrecht is de inkt net droog. Het is hier en daar nog vaag, maar zeker concreet over negentien versnellingslocaties. Wanneer mogen wij stappen verwachten van dit college en welke stappen mogen wij verwachten? Wij vragen u daarbij met klem niet alleen inspanningen te doen op het gebied van de kwantiteit, maar ook voor de diversiteit van woningen en woonvormen op al deze locaties.

GroenLinks heeft oog voor de noden van de provinciale organisatie. Goed werkgeverschap vraagt om een heldere doorvertaling aan de binnenkant. De organisatie ziet nieuwe en stevige ambities op zich afkomen en is hiervoor nog niet geheel toegerust. Hoe gaat u mensen meenemen en met hen onze ambities vertalen in strategieën en activiteiten? Hoe kunnen GS en PS dat gezamenlijk met medewerkers verder vorm geven? De ontmoeting behoeft aandacht. In 2011 werden Statenleden aan ambtenaren gekoppeld om van elkaars perspectief te leren. Dat leverde goede inzichten op. De Statenleden kregen een beeld van de procesgang van stukken in het provinciehuis, ambtenaren kunnen bij hun producten daarbij rekening houden met hoe de Statenleden dat lezen. Kan GS dat idee onderschrijven en hoe zullen wij dat aanpakken?

De financiële vertaling van dit ambitieuze pakket zien wij graag tegemoet. Wij vertrouwen erop dat met een grondige en zorgvuldige aanpak de ruimte die nodig is gevonden wordt. Er is structurele begrotingsruimte; in het overgangsdokument zie je dat wij de opcenten gaan indexeren. De bestemmingsreserves worden tegen het licht gehouden en u gaat op zoek naar medefinanciers. Indien nodig schuwt GroenLinks een verhoging van de opcenten niet, maar dat is nog niet aan de orde. GroenLinks wenst dit college ontzettend veel succes en roept het op om Provinciale Staten en inwoners te betrekken waar dat kan.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Mag ik een punt van orde maken? Bij de behandeling van de kadernota is het gebruikelijk dat eerst de grootste oppositiepartij het woord krijgt, gevolgd door de grootste coalitiepartij. Zo was ik het in de vorige periode gewend.

De VOORZITTER: Dat is mij niet meegegeven bij de overdracht van het voorzitterschap. Ik stel voor om het deze keer zo af te maken en de volgende keer met de fractievoorzitters overleggen of wij de oude traditie in ere herstellen.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik ga verder met de voorjaarsnota en de onzekerheid die deze ons biedt. Ik begin met het onderwerp waarmee ik zojuist ben geïndigd, namelijk de energietransitie. Ik ben al een paar jaar geen woordvoerder meer op het onderwerp energietransitie, maar ik merkte bij mijzelf en collega's altijd wat spanning over de begrippen als wij over de energietransitie spraken. Wanneer is wat beter? Moet ik energieneutraal, klimaatneutraal of CO₂-neutraal zijn? Als een oplossing goed is voor het milieu, is deze dan ook goed voor het klimaat? Bestaat er wel zoiets als klimaatvriendelijk? Is kleinschalige landbouw goed voor het klimaat, de biodiversiteit of voor beide? Hierover ontstaat altijd veel rumoer. Daarom hebben wij in de commissie voorgesteld een masterclass energie te organiseren om deze periode met een gezamenlijk begrippenkader de debatten te kunnen voeren. Daarbij denken wij dat het verstandig is om in de cyclusdocumenten die vanaf nu komen goede prestatie-indicatoren op te nemen voor het milieu, duurzaamheid, het klimaat en gezondheid en deze te voorzien van een goede nulmeting op de beleidsmatige activiteiten van de provincie. Hierdoor zijn wij in staat om de ambities en intensivering te volgen. De Staten zullen daarin hopelijk gezamenlijk optrekken en vragen het college hierbij te helpen.

Veel onzekerheid in de samenleving en de politiek is er over de stikstofaanpak in ons land. Sinds de uitspraken van de Raad van State van 29 mei jl. over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) is er ruoer ontstaan. In onze provincie zijn er eveneens projecten die door de PAS-problematiek geraakt zullen worden. Uiteraard is onze regering als eerste aan zet om de uitspraak van de Raad van State recht te doen en met passende maatregelen te komen om te voorkomen dat ons land piepend en krakend tot stilstand komt. Sommige van die oplossingen bevatten provinciale inspanningen of samenwerkingsopgaven. Een voorbeeld van een oplossingsrichting die wij willen adresseren is die van de provinciale stikstofbank. Dat was voorheen een instrument dat door de PAS overbodig is geworden. Wellicht is het nuttig om oude technieken boven tafel te halen om initiatieven mogelijk te maken. Ik ga een motie indienen waarin wij het college verzoeken om een inventarisatie te maken van de omvang van de problemen die door de interpretatie van de stikstofregelgeving zijn ontstaan. Wij verzoeken het college in overleg te treden met het Rijk en andere provincies om te komen tot een analyse van mogelijke oplossingsrichtingen, de financiële en beleidsmatige consequentiesrichting voor ons te inventariseren en daarbij de provinciale stikstofbank als een mogelijke oplossingsrichting in kaart te brengen en ons daarbij te betrekken. Daar waar de urgentie is: draal niet en ga over tot besluitvormingsvoorbereiding, want dit is erg belangrijk voor veel initiatieven. Deze motie is mede ondertekend door de SGP en de PVV.

Motie M37 (VVD, SGP, PVV, 50Plus): analyse en oplossingen PAS-problematiek

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 10 juli 2019, ter bespreking van de Kadernota 2019;

constaterende:

- *dat de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) de basis bevatte om toestemming te geven voor activiteiten die stikstof uitstoten;*
- *dat de Raad van State op 29 mei jl. middels twee uitspraken1 heeft geoordeeld dat de PAS niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt;*

overwegende:

- *dat deze twee uitspraken van de Raad van State gevolgen kunnen hebben voor vergunningen die nog niet definitief zijn en die dus nog kunnen worden aangevochten bij de rechter;*
- *dat deze twee uitspraken van de Raad van State gevolgen kunnen hebben voor vergunningen voor projecten die nog moeten worden aangevraagd;*
- *dat deze twee uitspraken van de Raad van State gevolgen hebben voor projecten die eerst vergunningvrij waren;*
- *dat hierdoor de provincie op het gebied van sommige milieubelastende activiteiten op slot kan raken;*
- *dat een van de mogelijke oplossingsrichtingen een provinciale stikstofbank betreft;*
- *dat een provinciale stikstofbank toestemming verleent voor activiteiten via een salderingsregeling, waarbij er pas ruimte ontstaat nadat maatregelen zijn uitgevoerd;*
- *dat een dergelijke regeling daarom geen saldering verschaft die op dat moment niet bestaat;*

verzoeken het college van GS:

- *een inventarisatie te maken van de (omvang van de) problemen die bedrijven en activiteiten ondervinden door de recente interpretatie van de stikstofregelgeving;*
- *in overleg met het Rijk en de andere provincies zo snel mogelijk te komen tot een analyse van mogelijke oplossingsrichtingen en de financiële en beleidsmatige consequenties van deze oplossingsrichtingen;*
- *het instrument van een (provinciale) stikstofbank als mogelijke oplossingsrichting in te brengen in het volgend Bestuurlijk Overleg;*
- *Provinciale Staten nauw te betrekken in dit proces;*
- *waar nodig en mogelijk besluitvorming voor te bereiden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De kadernota is beleidsarm, maar er zit veel onzekerheid in, zoals de financiële consequenties van het coalitieakkoord. Dat debat gaan wij niet helemaal overdoen, maar wij dienen een amendement in omdat het beslispunt van de kadernota niet verwoord wat wij logisch vinden. Het beslispunt van de kadernota over de verwerking van het coalitieakkoord willen wij daarom iets wijzigen. Wij vragen het coalitieakkoord financieel door te rekenen en de keuzes, daaruit voortvloeiende dekkingsvoorstellen en programmawijzigingen voor de programmabegroting 2020 transparant en expliciet voor te leggen aan Provinciale Staten. Wij prijzen de memo van de gedeputeerde die wij gisteren mochten ontvangen over een gemeenschappelijke werksessie. Dat ligt in de lijn die wij in dit amendement voorstellen. Het amendement is mede ingediend door D66 en CDA.

Amendement A10 (VVD, CDA, FvD, ChristenUnie, GroenLinks): opdracht Coalitieakkoord Kadernota 2020-2023

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 10 juli 2019, ter bespreking van de Kadernota 2020-2023;

wijzigen het besluit horend bij statenvoorstel Kadernota 2020-2023 als volgt:

"1. De Kadernota 2020-2023 vast te stellen en Gedeputeerde Staten de opdracht geven om het Coalitieakkoord door te vertalen naar de Programmabegroting 2020 en daarbij ook de programma-indeling tegen het licht te houden."

wordt gewijzigd in:

"1. De Kadernota 2020-2023 vast te stellen.

"2. De ambities uit het Coalitieakkoord financieel door te rekenen en keuzes, daaruit voortvloeiende dekkingsvoorstellen en programmawijzigingen voor de Programmabegroting 2020 transparant en expliciet voor te leggen aan Provinciale Staten."

Toelichting

Het college van GS stelt voor om bij de Kadernota 2020-2023 opdracht te geven om het coalitieakkoord door te vertalen naar de Programmabegroting 2020. Tot op heden is er nog geen financiële paragraaf of doorrekening bij het coalitieakkoord. Het is wenselijk voorafgaand aan het maken van keuzes inzicht te hebben in de financiële consequenties van het coalitieakkoord, overige beleidswensen en beschikbare financiële ruimte. Hiermee bevorderen we de financiële transparantie en het politieke debat in de Staten.

De meicirculaire uit Den Haag brengt onzekerheid met zich mee. Vele gemeenten en onze provincie hebben daaruit slecht nieuws herleid en een stevige neerwaartse bijstelling van het Provinciefonds. Hoe gaat het college daarmee om? Wat betekent dat voor de kadernota, de begroting en het coalitieakkoord?

Het college heeft voorgesteld om de regels van de egaliseringsreserve algemene uitkering aan te passen. De VVD wil zekerheid en een solide financieel beleid. Het college moet de reserves niet inzetten om gaten te dichten. Onze woordvoerder werd nerveus van deze werkwijze en dat moet het college onzeker maken. Daarom dienen wij een amendement in waarbij wij het aan het statenvoorstel kadernota als beslispunt toevoegen: de bestaande afspraken over de voeding van de egaliseringsreserve algemene uitkering provinciefonds en opcenten MRB te handhaven en in de Kadernota 2020-2023 de tekst vanaf het kopje 'Aanvullende afspraken....etc.' (pag.8) te schrappen.

Amendement A11 (VVD): egaliseringsreserve algemene uitkering provinciefonds Kadernota 2020-2023

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 10 juli 2019, ter bespreking van de Kadernota 2020-2023;

besluiten:

*aan het besluit horend bij het Statenvoorstel Kadernota 2020-2023 als beslispunt toe te voegen:**

"X. De bestaande afspraken over de voeding van de egaliseringsreserve algemene uitkering provinciefonds en opcenten MRB te handhaven en in de Kadernota 2020-2023 de tekst vanaf het kopje 'Aanvullende afspraken....etc.'" (pag.8) te schrappen.

**omnummering beslispunten door de griffie ambtelijk te verwerken*

Toelichting

Het college van GS stelt voor om aanvullende afspraken te maken over de voeding van de egaliseringsreserve algemene uitkering Provinciefonds en opcenten MRB. In de commissie BEM van 19 juni 2019 heeft het college van GS toegezegd de termijnkalender kaderstelling aan te passen zodat de kaders geactualiseerd worden. De voorgestelde aanvullende afspraken over de voeding van de egaliseringsreserve lopen vooruit op de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen. Met het maken van de aanvullende afspraken gaan de egaliseringsreserve en algemene saldireserve feitelijk als communicerende vaten functioneren. Hiermee ontstaat het risico dat de algemene saldireserve sluipenderwijs uitgehold wordt. Ook vertroebelt het vormen van 'potjes' het beeld op het zuivere jaarrekeningresultaat en doet afbreuk aan de gewenste transparantie.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De heer Van Schie weet zijn onzekerheid over het algemeen prima te verbergen. Ik complimenteer hem, want de VVD fractie is inmiddels actiever dan de afgelopen acht jaar. Echter, de egaliseringsreserve is een VVD-potje. De VVD-gedeputeerden hebben dat hier te vuur en te zwaard verdedigd. Wij zijn daar altijd tegen geweest, omdat het een manier is om PS buiten spel te zetten. Het staat u vrij om tegen uw eigen voorstellen te stemmen, maar kunt u reflecteren op de afgelopen jaren waarin de VVD dit soort potjes gecreëerd heeft?

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD heeft hier 49 jaar aan de potten gezeten, dus er valt ons vast veel te verwijten. U kunt het zien als voortschrijdend inzicht. Wij zijn graag helder en transparant. Dit is de lijn van onze fractie.

Het coalitieakkoord is vaag op het gebied van mobiliteit, terwijl veel van onze gemeenten en inwoners een dagelijkse zorg ervaren bij hun dagelijkse transport. Mijn fractie is erg benieuwd naar de uitwerkingen van het coalitieakkoord. Niet zozeer de financiële uitwerking, maar met name hoe de vervoersproblemen breed in onze provincie worden aangepakt. Ik heb veel wethouders gesproken die deze onzekerheid delen. Mijn vraag aan de gedeputeerde mobiliteit is of hij bereid is om tijdens de kennismakingsgesprekken met deze wethouders de komende tijd recht te doen aan de ingezette beleidsvoorstellen van zijn voorgangers en de gewekte verwachtingen waar te maken. Iedereen is erbij gebaat dat twijfels weggenomen worden.

Onzekerheid mag soms leiden tot twijfel. Dit kan de aanleiding zijn tot kritische vragen, zelfreflectie en kritiek. Onzekerheid kun je adresseren door met je omgeving goed te kijken naar de aanleiding van de onzekerheid en helderheid te geven aan jezelf, je naasten en betrokkenen. In het geval van de opdracht van deze Staten kunnen wij vandaag duidelijkheid scheppen over belangrijke onderwerpen voor onze inwoners. Na een goed debat een gefundeerd besluit nemen is wat mijn fractie betreft het beste medicijn tegen onzekerheid.

De VOORZITTER: De motie en amendementen worden toegevoegd aan het statensysteem en maken deel uit van de beraadslaging.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Nadat de grootste oppositiepartij aan het woord is geweest, wil de belangrijkste oppositiepartij graag wat zeggen over de kadernota. Voor ons ligt de kadernota 2020-2023, het document waarin de kaders worden gesteld. Dit is een belangrijk sturingsinstrument voor de Staten. Ik citeer uit de nota: "Bij het opstellen van de kadernota was het nieuwe coalitieakkoord nog niet bekend. De financiële en beleidsmatige consequenties zijn daarom niet in de kadernota opgenomen. De kadernota is om die reden beleidsarm." Wij moeten nog wachten op de uitwerking van de financiële gevolgen van de dure ruimtevertrekkende zonnemolens en windweides, waarbij de ambitie van het coalitieakkoord is om in 2040 energieneutraal te zijn. Het FvD geeft het advies om een aantal kerncentrales te bouwen, want dan is er geen sprake meer van het CO₂-probleem. Dit advies is gratis en mag opgenomen worden in de kadernota.

Ik concentreer mij vooral op de financiële consequenties van deze kadernota. De inhoudelijke bespreking daarvan doen wij als de begroting er ligt en het duidelijk is hoe de ambities uit het coalitieakkoord financieel vertaald worden.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Kunnen wij erop rekenen dat u de komende tijd met een voorstel komt waar de kerncentrale in onze provincie geplaatst zal worden?

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het ligt nog ter discussie of de kerncentrale in onze provincie geplaatst zal worden. Wij zullen zeker met een voorstel komen om kernenergie serieus te gaan onderzoeken als optie om de CO₂-uitstoot te reduceren.

De kadernota is voor ons zeer lastig te lezen en te begrijpen. Deze kadernota is niet op zichzelf te begrijpen, maar vergt uitgebreide kennis van de begroting 2019. Wij pleiten ervoor dat een kadernota op zichzelf te begrijpen en te lezen is. De heer Westerlaken zei al eerder dat de provincie haar financiële huishouding op een manier presenteert hoe een gemiddeld persoon het niet doet. Wat de provincie doet is het resultaat presenteren na onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. Wij pleiten ervoor dat de financiën bij deze kadernota en bij de begroting op dezelfde manier gaan bijhouden zoals wij ons eigen huishoudboekje bijhouden. Oftewel, wij kijken hoeveel geld wij binnen krijgen; de baten. Wij kijken wat alles kost; de lasten. Als wij meer hebben uitgegeven dan onze baten, dan halen wij geld van ons spaarbankboekje. Daarmee onttrekken wij geld aan de reserves. Als wij minder hebben uitgegeven dan onze baten, dan voegen wij toe aan de reserves. Ik krijg graag een reactie van de gedeputeerde op dit voorstel.

Namens het FvD heb ik technische vragen gesteld over de baten en lasten voor de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves over 2020-2023. Ik concludeer daaruit dat de provincie een verlies verwacht te lijden van € 30.000.000 in 2020 volgens de kadernota, te dekken uit de reserves. In 2021 verwacht de provincie op € 0 verlies uit te komen. In 2022 verwacht de provincie € 8.000.000 winst te behalen en € 20.000.000 in 2023. De indexering van opcenten is daardoor niet nodig. Klopt deze conclusie?

Wij hebben de meicirculaire mogen ontvangen. Daaruit blijkt dat de provincie de ramingsystematiek moet bijstellen. Onze conclusie is dat er € 25.000.000 minder binnenkomt tussen 2019 en 2023. Dit is te dekken uit de winsten die gedraaid worden volgens onze huidige kadernota. Klopt deze conclusie?

Wij sluiten ons aan bij het verhaal van de VVD over de egalisatiereserve. Ons standpunt is echter dat deze egalisatiereserve zo snel mogelijk mag worden afgeschaft. Het is een vestzak-broekzak verhaal. Er wordt gesuggereerd dat er door het creëren van de egalisatiereserve een potje wordt gecreëerd voor moeilijke tijden. Echter, wanneer wij minder geld binnen krijgen gaat het af van de algemene reserve en als wij meer binnen krijgen wordt het toegevoegd aan de algemene reserve. Kan de gedeputeerde hierop een reactie geven?

De heer BOSWIJK (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik sluit mij aan bij de opmerking van de heer Dinklo over de leesbaarheid van de kadernota. Wij hebben het geluk dat Willem Wijntjes deel uitmaakt van onze fractie.

De kadernota is een beleidsarm document. Dat heeft ermee te maken dat de verkiezingen en de onderhandelingen anderhalve maand geleden waren en dat het tijd nodig heeft om alles te verwerken. De beslissing om de kadernota beleidsarm te maken is helder. De beleidsveranderingen als gevolg van het coalitieakkoord zullen in de begroting zijn weerslag hebben. Het CDA is van mening dat dit het moment is om het beleid van de reserves en de kader met betrekking tot de investeringen te herzien. De begroting 2020 is het moment om de wenselijke verandering in gang te zetten. Gedeputeerde Strijk heeft afgelopen week een memo verstrekt met daarin een globale planning voor de komende begroting. Dat verschaft veel helderheid en laat zien dat de partijen nog tijd hebben om zich daarop voor te bereiden.

De begroting 2020 is het moment om de negatieve effecten van de ontwikkelingen van de bijdragen aan het provinciefonds te verwerken. In de meicirculaire is duidelijk te zien dat wij er over vier jaar

tijd € 25.000.000 op achteruit gaan. Het is goed om dat mee te nemen in de begroting van 2020. Door het college is toegezegd dat de planning voor de verandering van deze kaderstellingen naar voren gehaald moet worden wil er sprake zijn van consistent en ingekaderd begrotingsbeleid. Dat is de reden dat het CDA het niet juist vindt om het beleid ter zake van de egaliseringsreserve te wijzigen. Wij steunen daarom het amendement van de VVD.

Een bijzonder onderwerp is het vraagstuk van de resultaatbepaling, de resultaatbestemming en de verantwoording van GS en PS. In de commissie BEM zijn daaraan woorden gewijd. Op dit moment is het bestaande beleid dat de bestemming zogenaamd binnenlijns plaatsvindt. De voordelige of nadelige resultaten op fondsen worden voor de vaststelling van het rekeningresultaat alvast verwerkt in de betreffende fondsen. Het CDA is van mening dat ter wille van het beter en transparanter maken van een verantwoordingscyclus, de Staten het gehele resultaat moeten vaststellen. Vervolgens moeten wij het begin van het voorstel van GS, het vastgestelde resultaat, bestemmen. Wij zijn benieuwd naar de mening van het college hierover.

Met instemming begroeten wij het vrijmaken van de begrotingsmiddelen voor het aanpakken van de invasieve exoten. Het is een beginsel voor het bestrijden van exotische flora.

Het laatste punt dat aandacht verdient, is dat 2019 en 2020 benut moeten worden om de achterstanden in de verantwoordingscyclus ongedaan te maken. Daarmee doel ik op de jaarrekeningen.

Ik sluit af met het college heel veel wijsheid, creativiteit en succes te wensen in de komende periode. Ik hoop, verwacht en vertrouw erop dat wij een hele mooie begroting en een goed voorstel hebben liggen.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Beleidsarm strijdt vandaag met meekoppelkansen als woord van de dag in de kadernotabingo. In een verkiezingsjaar is het niet vreemd dat de kadernota beleidsarm is. Toch is het bijzonder dat er nog geen harde financiële kaders zijn voor 2020. Natuurlijk hebben wij een coalitieakkoord, dat D66 graag ziet landen in de nieuwe begroting.

Ik ga het met u hebben over alle mooie dingen die in het coalitieakkoord staan. D66 is er trots op dat wij de energietransitie en betaalbare woningbouw versnellen, dat wij de fiets en openbaar vervoer meer prioriteit geven en dat wij investeren in natuur en de provincie verder willen helpen om te verduurzamen, zowel bij duurzame landbouw, circulaire economie en onze eigen provinciale taken. Dit is gedragen door een sterke internationale economische regio die bijdraagt aan de kwaliteit van ons leven. D66 is er trots op dat wij investeren in de ROM en de aansluiting van het onderwijs en de arbeidsmarkt. In meer abstracte termen zou D66 het als volgt formuleren: wij hebben de intentie om meer te doen dan volgens kerntaken noodzakelijk is door sober en doelmatig te zijn en wij willen integraal werken. Termen als duurzaam, leefbaar, sociaal, innovatief, kwalitatief en mooi schatten wij op waarde. De complexiteit van het combineren van al die wensen willen wij onder ogen zien. Daarop zullen wij de komende jaren ongetwijfeld dieper ingaan.

Vandaag heb ik het met u over vertrouwen. De afgelopen jaren stonden in het teken van de Uithoflijn, de Dolderseweg, de onderlinge verhoudingen in de Staten en de opgave in de ambtelijke organisatie, specifiek de financiële functie. Tijdens de onderhandelingen werd het ons duidelijk dat er nog veel werk te doen is, zeker op het gebied van de financiën. Ik geef het u te doen dat u zonder de uitbreiding van de financiële organisatie, onder druk van beladen politieke dossiers en met het afronden van een jaarrekening uit 2017 ook nog ruimte moet maken om te werken aan het versterken van de organisatie en de kwaliteit van de financiële informatie. Daarom is een belangrijk speerpunt voor dit college: helderheid, scherpheid en duidelijkheid op financiën en nieuwe energie in de ambtelijke organisatie. Wij moeten niet alleen de administratie en informatievoorziening op orde krijgen, maar in staat zijn om financieel te besturen om de grote ambities waar te kunnen maken.

Die scherpheid bleek helaas niet haalbaar bij het akkoord. Dan kun je gestaag doorgaan met elkaar, maar soms is het goed om hier eerst goed naar te kijken, het uit te werken en te zeggen: "Best college, hier heeft u de bouwstenen. Wij vertrouwen jullie dit toe. Wij hebben er vertrouwen in dat jullie dit kunnen oppakken. Wij hebben vertrouwen in de organisatie en dat hier een mouw aan te passen is." Wij willen samen met de Staten kijken hoe dit concreet landt in de begroting en hebben er vertrouwen in dat wij

hiervan een goed en concreet verhaal kunnen maken. Vertrouwen betekent de sprong in het diepe durven maken en de verbinding aangaan waarvan je de hoop of verwachting hebt dat die tot het goede gaat leiden. Je kunt alles van te voren bespreken of dichttimmeren of met een open vizier naar de toekomst gaan staan met een missie, open, nieuwsgierig en creatief naar wat er op ons afkomt. Wij moeten een houding cultiveren die ons adaptief en wendbaar maakt en die rekening houdt met anderen en de omstandigheden. Daarop mag u de komende jaren rekenen bij D66.

De open houding naar de toekomst is makkelijk te verwarren met mist. Op zulke momenten wil D66 bouwen op de mensen die de bron van de mist gaan aanpakken. Wij willen de provincie scherpere geven; een provincie die haar ogen richt naar buiten en gaat doen. Een provincie die het accepteert als er fouten worden gemaakt. Een provincie die open, eerlijk en vol vertrouwen is. Dat betekent dat wij moeten kunnen loslaten. Het is belangrijk om dat op de juiste manier te doen. Op mijn werk gebruik ik altijd een visualisatie als voorbeeld. Stel dat dit GS is: vrolijk, creatief, positief en kleurrijk. De Staten kunnen loslaten en buiten spel gaan staan, maar loslaten kan ook op een andere manier. Wij kunnen GS loslaten door het te steunen in het grote werk dat het wil bereiken. Natuurlijk zullen wij onderweg minder mooie momenten tegenkomen. D66 zal die momenten vanuit een positief kritische bril benaderen en bezien hoe GS en PS dan kunnen leren om de provincie Utrecht mooier te maken.

Voorlopig rest ons niets anders dan wachten. Wachten op een heldere uitwerking van de begroting en op de doorrekening van het coalitieakkoord. Begrijp ons niet verkeerd, want D66 is net zo ongeduldig als ieder ander. Wij moeten de organisatie echter de tijd, de ruimte en het vertrouwen geven om met ons samen te kunnen werken aan de toekomst, te beginnen met een glasheldere begrotingsbehandeling in dit najaar.

Zoals wij na de verkiezingen al uitspraken heeft D66 de oprechte wens en intentie om samen te werken met alle partijen in Provinciale Staten. Bij de tekst in het voorliggende voorstel kunnen wij ons voorstellen dat dit zo is begrepen dat een niet-collegevormende partij zich daarin voor de vraag ziet gesteld op voorhand in te stemmen met het coalitieakkoord. D66 en VVD dienen daarom een amendement in om niet-collegevormende partijen de ruimte te laten in te stemmen met deze beleidsarme kadernota, zodat wij tijdens de begrotingsbehandeling een gewogen debat kunnen voeren over de inhoud aan de hand van een duidelijk overzicht van de impact van het coalitieakkoord.

D66 zal zich de komende jaren positief kritisch blijven opstellen en oplossingsgericht met GS meedenken, zowel over de grote opgave op het gebied van de energietransitie, de woningbouwopgave als de verduurzaming van mobiliteit. D66 is ervan overtuigd dat dit hand in hand kan gaan met de versterking van het groene en mooie karakter van onze provincie. Dat begint met een sterk team en een houding waarin wij elkaar wat gunnen. Die intentie zien wij terug in de eerste schreden van het nieuwe college van Gedeputeerde Staten.

Deze provincie wordt de komende jaren ongetwijfeld groener, gezonder en slimmer. Waardevast en vol vertrouwen koersen wij deze collegeperiode in. Wij zijn nieuwsgierig naar wat er onderweg nog te ontdekken valt.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! 'De provincie Utrecht krijgt een linkse coalitie' was de kop van RTV Utrecht bij de presentatie van het onderhandelingsresultaat eind mei. Een kop waarmee je in PvdA-kringen thuis kunt komen en waaraan wij de komende vier jaar volop invulling gaan geven. In de voorliggende beleidsarme kadernota zien wij nog geen concrete voorbeelden van dat linkse beleid, want de voorstellen uit het coalitieakkoord worden allemaal nog nader uitgewerkt in de begroting voor 2020.

Voor de PvdA is het van belang dat het provinciaal beleid niet alleen gaat over het netjes uitvoeren van provinciale taken op het gebied van wegenonderhoud, vergunningverlening of landschapsbeheer, maar juist over het sociaal beleid. Dit is niet te verwarren met het beleid in het sociaal domein. U hoeft niet bang te zijn dat wij de zaken die bij het Rijk en gemeenten liggen, zoals zorg of onderwijs, zelf gaan oppakken of ons ertegenaan gaan bemoeien. Althans, niet al te vergaand. Voor de PvdA is al het provinciaal beleid sociaal beleid, of het gaat over wonen, energie of landbouw; het zijn de inwoners van Utrecht die hiermee te maken hebben.

Niet alle Utrechters profiteren in gelijke mate mee van de economische groei. Voor hen die dreigen achter te blijven willen wij een stapje extra zetten, zodat iedereen het goed heeft in onze mooie provincie.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! De heer De Droog zei zojuist: "Wij gaan een coalitie aan waarin alle partijen kunnen meespreken." Mevrouw d'Hondt zegt echter dat het een linkse coalitie is die links beleid gaat uitvoeren. Hoe moet ik dat zien? Gaat u niet met de overige partijen praten en gaat alleen D66 dat doen?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Zeker niet. Ik citeer de kop van RTV Utrecht. Wij zeggen niet dat het een linkse coalitie wordt, maar kennelijk wordt het op deze wijze opgevat in de media. Daar zijn wij trots op.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Deelt u die kop of deelt u die kop niet?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De PvdA zit met vier andere partijen in een coalitie en niet alle partijen zullen even trots zijn op deze krantenkop. PvdA is dat wel. Wij staan open voor allerlei voorstellen die bijdragen aan een sociale provincie, zowel wanneer deze van links, rechts of het midden komen.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik hoor in uw woorden minder een uitnodiging dan in de woorden van de heer de Droog. U noemt de linkse partijen en zegt dat er een duidelijk verschil is tussen de coalitie en de oppositie.

De heer BOSWIJK (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik snap dat mevrouw d'Hondt de kop van RTV Utrecht als een compliment ziet. Ik heb een advies voor haar. Mijn opa zei altijd: "Het enige dat klopt in kranten zijn de begrafenisadvertenties." Ik heb het vermoeden dat dit het geval is bij deze kop. Het CDA is zeker geen linkse partij en deze vergadering is er een prima voorbeeld van dat er veel voorstellen worden ingediend en waarschijnlijk aangenomen tussen de coalitie- en oppositiepartijen. Laten wij dat vasthouden.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik was gebleven bij het sociaal beleid. Wij geven mensen een tweede kans op de arbeidsmarkt door middel van een onderwijsvoucher, middels een statenbreed aangenomen motie. Daarmee kunnen wij steun bieden aan jongeren of ouderen die vroegtijdig hun studie hebben gestaakt of ex-gedetineerden om een relevante opleiding te doen.

Niet alleen een goede baan is van belang, want je moet ergens kunnen wonen. Wij kennen allemaal de voorbeelden van mensen in onze omgeving: starters, ouderen en gezinnen die niet voor een redelijke prijs aan een goede woning kunnen komen. Voor het eerst gaat de provincie zich niet alleen bemoeien met waar en hoeveel woningen er gebouwd worden, maar ook met de soort huizen. Wij hebben afgesproken dat dit voor 50% betaalbaar moet zijn. Dat wil zeggen: sociale en middeldure huur- en koopwoningen. Hoe gaan wij dat doen? Ik hoor de sceptici al roepen 'Daar gaat de provincie toch niet over?' Kan de gedeputeerde nader toelichten hoe hij aan deze ambitie vorm wil geven zonder in de schoenen van de gemeenten te gaan staan.

Wat de PvdA betreft is de energietransitie vooral een sociale transitie. Als je in een sociale huurwoning woont, zou je in een goed geïsoleerde woning moeten kunnen profiteren van een lage energierekening. Wij willen dat dit college zich maximaal inspant om de doelen van energiebesparing en hernieuwbare energie te halen, bijvoorbeeld door werk te maken van een fonds waarmee mensen die geen goed gevulde spaarrekening hebben toch kunnen investeren in een duurzame woning.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Wat is er sociaal aan een stijgende energierekening van € 334 per jaar?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Wij willen tegemoetkomen aan de mensen met een kleine beurs die te maken hebben met stijgende woonkosten en energierekening door middel van een fonds om hun huis beter te isoleren. Daardoor hebben deze mensen een beter en mooier huis om in te wonen en gaat de energierekening naar beneden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Deze mensen moeten dus € 334 betalen aan hun energierekening. Als zij hun huis gaan isoleren moet dat betaald worden door weer andere mensen met een fonds. Uiteindelijk moet het geld door iedereen worden opgebracht. Ik ben het met u eens dat het sociaal moet gebeuren, maar dat gaat niet omdat de rekening omhoog gaat. Weet u hoeveel geld € 334 per jaar voor veel mensen is? Dat is veel geld. Dat is 30% in de maand van een bijstandsuitkering. Dit kabinet, deze coalitie en de PvdA steunt dat beleid al sinds jaren dag. Hoe kunt u zeggen dat u een sociaal beleid wil met dure en onbetaalbare energie?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik ondersteun uw pleidooi dat de energierekening niet alleen betaald moet worden door de mensen in arme gezinnen. Het is niet sociaal dat de mensen die geld op hun spaarrekening hebben staan om te investeren in zonnepanelen en warmtepompen uiteindelijk een lagere energierekening hebben. Wij gaan niet over de voorstellen van het Rijk, maar de provincie kan de investeringen wel ondersteunen zodat de energierekening omlaag gaat.

De planeet is geen abstracte hobby van bakfietsrijdende speciaal bierdrinkers, maar van iedereen; nu en in de toekomst. Om een concreet voorbeeld te geven van de schadelijke gevolgen van de klimaatverandering: die vermaledijde eikenprocessierups. Het christelijke deel van deze Staten zal hierin wellicht de terugkeer van oudtestamentische plagen herkennen, maar wij denken dat wij deze vooral over onszelf hebben afgeroepen door te lang te wachten met het aanpakken van de klimaatverandering. Eigen schuld, jeukende bultjes. Daarom dienen wij samen met de PvdD een motie in die vraagt om een pilot om de aanwezigheid van natuurlijke vijanden, zoals vogels, vleermuizen en sluipwespen te stimuleren. Dat is echter dweilen met de kraan open. Het roer moet echt om en heel snel ook.

Dan heb ik een punt van orde voordat u mij gaat onderbreken. Mijn spreektijd loopt bijna af. Ik heb echter een dubbele spreektijd aangevraagd, omdat ik de spreektijd van de voorjaarnota hierbij ga betrekken.

De VOORZITTER: Gaat u de aangekondigde motie indienen?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De Partij voor de Dieren gaat deze motie indienen.

De VOORZITTER: Rondt u dan af in iets extra tijd.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! In het coalitieakkoord hebben wij afgesproken dat wij de uitkomst van de regionale energiestrategieën die de gemeenten opstellen afwachten en alleen ingrijpen als daar onvoldoende uit komt. Wij vertrouwen erop dat gemeenten hun uiterste best doen. Bieden wij daarbij actief onze hulp aan en waaruit bestaat deze hulp? Is er een concrete deadline voor de oplevering van die regionale energiestrategieën? Wat gebeurt er als deze niet gehaald wordt?

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! U zegt dat de provincie alleen gaat ingrijpen als de regionale energiestrategieën van de gemeenten niet kloppen. Kunt u daar een doelstelling aan hangen? Wanneer gaat u dat doen?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Als ik het goed heb begrepen zijn de regionale energiestrategieën een aanbod geweest van de VNG aan het Rijk om mee te doen aan de energietransitie. Dat aanbod moeten wij eerst afwachten en kijken wat daar uit komt. Als dat niet voldoet aan wat wij met de energietransitie beogen, dan moeten wij daar consequenties aan verbinden. Daarop durf ik nog niet vooruit te lopen.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Concreet, als een gemeenteraad een plan goedkeurt, dan gaat de provincie daaroverheen? Dan gaan wij ingrijpen in de democratie van de gemeente. Begrijp ik dat goed?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Dat is niet het idee. De regionale energiestrategieën zijn een aanbod aan de gemeenten om iets te doen aan de ambities. Als de ambitie van de gemeente niet aansluit op de ambitie van de provincie, dan moeten wij daarover een stevig gesprek met elkaar voeren. Wij gaan de besluitvorming in de gemeenteraad echter niet overdoen.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Mijn conclusie is dat de gemeente beslist en de provincie daar niet op ingrijpt.

De VOORZITTER: Als objectieve luisteraar praat u wat langs elkaar heen. Wellicht dat de gedeputeerde in zijn beantwoording in kan gaan op de regionale energiestrategieën.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! In dat kader is er een sector die een belangrijke omschakeling moet maken om nog een goede boterham te verdienen, namelijk: de landbouw. Minister Schouten heeft onlangs haar realisatieplan richting kringlooplandbouw gepresenteerd. Om eerlijk te zijn sloegen wij niet stijl achterover van de daaruit sprekende daadkracht. De provincie moet het zelf oppakken. Daarom roept de PvdA Gedeputeerde Staten op om in Utrecht het voortouw te nemen naar een innovatief landbouwbeleid ten gunste van de boeren, de natuur, het milieu en omwonenden.

Sociaal beleid betekent voor de PvdA ook dat openbaar vervoer niet wordt gezien als een financiële 'bleeder', zoals een van de illustere voorgangers van de VVD-fractie het een paar jaar geleden verwoordde. De PvdA ziet het openbaar vervoer als een voorziening die essentieel is voor onze inwoners. Het streven is niet om het OV kostendekkend te krijgen of om er files mee op te lossen, maar om het hoofd te bieden aan een belangrijk maatschappelijk fenomeen, namelijk vervoersarmoede. Wij zijn er bijzonder trots op dat er in de provincie Utrecht een proef komt met gratis openbaar vervoer in de daluren voor ouderen met een krappe beurs. Ook een voorziening zoals de regiotaxi maakt deel uit van het regionale openbaar vervoer voor die groep mensen die niet zelfstandig gebruik kunnen maken van het gewone OV. Wij zijn er niet geheel gerust op dat het contractbeheer van deze service gefaseerd zal worden overgedragen aan gemeenten. Daarom hebben wij de motie van 50Plus hierover mede ondertekend.

Een nieuw college is hopelijk de start van een nieuwe bestuurscultuur in de provincie. Dat betekent dat fouten niet onder het tapijt geschoven moeten worden, maar dat er openlijk over fouten wordt gecommuniceerd. Een goed voorbeeld daarvan was de overboeking van € 1.000.000 in 2017 naar een verkeerd rekeningnummer. Een fout die de nieuwe gedeputeerde in zijn eerste commissievergadering moest opbiechten. Fouten maken mag als je deze maar durft toe te geven en ervan leert. Kan het college toezeggen dat zij deze nieuwe manier van communiceren, ook over slecht nieuws, durft voort te zetten?

De PvdA heeft er alle vertrouwen in dat dit nieuwe college dit coalitieakkoord goed gaat oppakken. Wij hopen dat u nog veel gaat merken van het linkse geluid van de rode rakkers in de coalitie. Wij gaan ons best doen.

Mevrouw RIKKOERT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Het goede zoeken voor alle inwoners. Ik woon in de wijk Overvecht in de gemeente Utrecht, in een huurflat met enkel glas en stadsverwarming. De aankomende jaren maken wij in onze wijk een grote duurzaamheidsslag. Daar ben ik blij mee, maar de vragen die spelen in de wijk zijn: kan iedereen straks meekomen met de energietransitie en hoe kunnen wij dit betalen? Ik wil mij inzetten voor een samenleving waarbij iedereen mee kan doen en een samenleving waarin mensen voor elkaar klaar staan als meedoen toch niet lukt. Deze drijfveer sluit mooi aan bij de uitgangspunten waar de ChristenUnie de komende vier jaar mee aan de slag gaat: dienstbaarheid, vrijheid en duurzaamheid. Wij gaan ons inzetten voor de schepping die ons gegeven is, voor een rechtvaardige samenleving en voor een maatschappij waarin oog is voor

ieder mens. We gaan voor politiek die dienstbaar is aan de samenleving. Ik neem u graag mee in een aantal belangrijke thema's voor de ChristenUnie waarin wij deze kernwaarden zien.

Als eerste vinden wij het belangrijk dat gezondheid centraal staat. Een voorbeeld hiervan is dat het voor de gezondheid van inwoners van groot belang is dat de openbare ruimte uitnodigt tot ontspannen en bewegen. De ChristenUnie is van mening dat de provincie met het oog op de omgevingskwaliteit haar positie moet benutten voor het bevorderen van gezond gedrag; ongeacht welke wijk of gemeente. Wij willen werken aan een betere luchtkwaliteit. De ChristenUnie vindt het niet rechtvaardig als mensen moeten leven in een luchtkwaliteit die door anderen is verknoeid en gezondheidsschade oplopen door de uitstoot van fossiele brandstoffen. Verduurzaming betekent voor ons niet alleen iets voor het klimaat, maar ook voor de gerechtigheid voor mensen die lijden onder de uitstoot.

Voor de noodzakelijke transitie van de landbouw is het essentieel dat boeren en burgers beter gaan samenwerken. Voedsel van dichtbij verbindt mensen met hun omgeving en de tijd van het jaar. Goed samenwerken voorkomt grote transportkosten, zowel uitgedrukt in geld als in ecologische schade. Daarnaast draagt minder tussenhandel bij aan betere verdiensten voor land- en tuinbouwers in onze omgeving. Wij moeten samen werken aan goed en veilig voedsel, een beter milieu en meer biodiversiteit op het boerenland. Kortom: een rendabele kringlooplandbouw.

De ChristenUnie vindt dat wij zuinig moeten zijn op onze aarde. Wij moeten recht doen aan de generaties na ons en aan de mensen in andere delen van de wereld die lijden onder onze energieconsumptie. Daarom kiezen wij voor duurzame energiebronnen en voor besparing. Besparing van energie in de industrie, maar ook het energiezuiniger maken van gebouwen en woningen.

De VOORZITTER: Mijnheer Dercksen, ik wijs u erop dat dit de maidenspeech is van mevrouw Rikkoert.

Mevrouw RIKKOERT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! De overgang van gas en fossiele brandstoffen naar meer gebruik van groene, duurzame stroomvoorzieningen en besparing brengen veel investeringskosten met zich mee. De ChristenUnie roept het college op ervoor te zorgen dat inwoners uit alle lagen van de bevolking kunnen meedoen en profiteren van deze transitie. De provincie moet er zoveel mogelijk voor zorgen dat de energietransitie niet bijdraagt aan het vergroten van de economische ongelijkheid om recht te doen aan de mensen van het hier en nu.

Het verkeer moet slimmer, schoner en zuiniger. Daarom willen wij dat de provincie bij haar investeringen in mobiliteit de hoogste prioriteit geeft aan het stimuleren van de schoonste vormen van vervoer, namelijk de fiets en het openbaar vervoer. Naast schoner en zuiniger, vinden wij de toegankelijkheid van het OV erg belangrijk en de regiotaxi is hierin een belangrijke schakel.

Wij waarderen de kracht van de samenleving en geven graag ruimte aan burgerinitiatieven. Er moet ruimte zijn voor inwoners die initiatief nemen, bijvoorbeeld in coöperaties op het gebied van energie, zorg, cultureel erfgoed en de lokale economie. Als de vraag er is, reikt de provincie een helpende hand om een initiatief verder te brengen. Wij zien mooie voorbeelden in de provincie, zoals tientallen energiecoöperaties, buurtbusinitiatieven, armoedebestrijding, zorginitiatieven en startende voedselcoöperaties. Wij zijn blij met het nieuwe kleine kernen project 'Vliegwielen van Gemeenschapskracht' van het netwerk 'Omzien naar elkaar' dat deze bewonersinitiatieven komend jaar gaat ondersteunen en verder faciliteren.

Bij goed bestuur gaat het niet alleen om de inhoud, maar ook om de manier waarop je dingen doet. De ChristenUnie vraagt daarom aandacht voor meer betrokkenheid van burgers en betere communicatie naar burgers.

Veel van de bovenstaande onderwerpen komen waarschijnlijk in samen de integrale Omgevingsvisie. De Omgevingswet en de bijbehorende visie brengen de komende tijd veranderingen met zich mee. Het is daarom opvallend dat de Omgevingsvisie niet in de voorjaarsnota en de kadernota wordt genoemd.

Kan de gedeputeerde ons verzekeren dat wij voortvarend, maar wel zorgvuldig voortgaan en werken aan de wendbaarheid van de organisatie om omgevingswetproof te worden?

Wij mogen terugkijken op mooie stranddagen in Bergen. Ik kijk uit naar deze vier jaar waarin wij met elkaar mogen samenwerken. Wij mogen misschien soms intens van mening verschillen, toch blijft het altijd heel belangrijk dat wij de dialoog voeren waarbij wij het gezamenlijke doel voor ogen houden: een mooiere provincie en goed bestuur. Vanuit de ChristenUnie doen wij dat op basis van de drie kernwaarden: dienstbaarheid, vrijheid en duurzaamheid om zo het goede te zoeken voor alle inwoners. Tot slot wil ik aan het college, de collega's in de Staten en de ambtenaren veel wijsheid en Gods zegen toewensen.

De VOORZITTER: Mijn complimenten voor uw maidenspeech.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De kadernota en de voorjaarsnota zouden zich moeten verhouden tot de jaarrekening 2018. Het gesprek in de financiële auditcommissie met de accountant heeft niet de indruk gewekt dat er niks aan de hand is, integendeel. Uit een personeelsadvertentie van de provincie blijkt dat men een concernmanager bedrijfsvoering zoekt, omdat wij op 1 januari zijn gestart met een nieuwe structuur. In de advertentie staat: "Wij hebben besloten dat wij de directie als aparte laag willen afschaffen." Zo hoor je nog eens wat. Het is jammer dat het in een personeelsadvertentie staat zonder dat wij dat weten. Ik hoor hierop graag een toelichting van de gedeputeerde. Als dit transparant is, dan schieten wij daar niet veel mee op.

In de kadernota staat dat men niet langer alleen wil denken vanuit de wettelijke taken, maar ook vanuit de vraagstukken van de samenleving. Dat spreekt mijn fractie zeer aan. 62% van de Nederlanders vindt de islam een bedreiging voor Nederland. Doe daar wat mee. 30% van de Nederlanders wil niets betalen aan het klimaatgeleuter. 23% van de Nederlanders wil € 10 per maand betalen aan het klimaatbeleid en 70% van de samenleving wil niet meer dan € 20 per maand betalen aan het klimaatbeleid. Waarom doen wij niks met deze vraagstukken uit de samenleving als de energierekening al met € 30 per maand gestegen is? Wat voor een impact heeft deze informatie uit de samenleving? Hebben wij niet al genoeg miljarden euro's weggegooid?

Een van de weinige zaken die mijn fractie aansprak in het coalitieakkoord was dat men het eeuwige geschuif met potjes wil gaan aanpakken. Daartegen ageert mijn fractie al acht jaar. Als wij iets bereikt hebben, is dat wellicht aan te wijzen. Dat is een goede richting. Ik heb mijn verbazing al uitgesproken richting de VVD-fractie, omdat het gaat over een VVD-potje. Het is goed dat deze geschrapt wordt, vooral omdat dit het budgetrecht van PS ondermijnt.

Bij de overname van het BRU bleek de provincie opgezadeld te zijn met een enorm financieel risico. Dat hebben wij bij de Uithoflijn meegemaakt en bij de gemeente Vijfheerenlanden is het weer prijs. Er zijn weer stevige financiële risico's die wij achteraf pas kunnen vaststellen. Als je in de markt een overname of een fusie doet, dan doe je een uitgebreide financiële 'due dilligence', een uitgebreid financieel onderzoek om alle risico's uit te sluiten of te minimaliseren. Hier schijnt dat allemaal anders te zijn. Als PS moeten stemmen over bestuurlijke herindelingen, dan dient dat een voorstel te zijn met financiële 'due dilligence'. Wij moeten weten waar wij financieel aan toe zijn, zodat wij achteraf niet geconfronteerd worden met financiële tegenvallers. Ik heb daartoe een motie, zodat wij dat in de toekomst niet meer doen. Gaan wij gemeenten herindelen of anderszins, dan willen wij vooraf weten wat de financiële consequenties zijn.

Motie M40 (PVV): financiële verantwoording vooraf bij het overnemen van bestuurlijke taken

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019;

constaterende dat:

- *bij het opheffen van het BRU een aantal taken bij de provincie terecht kwam die, naar later bleek, grote financiële impact hadden (Uithoflijn);*

- *bij de toetreding van Vijfheerenlande tot onze provincie het wederom in een later stadium duidelijk werd dat er significante financiële gevolgen zijn voor de provincie Utrecht;*
- *PS in deze cases statenvoorstellen heeft geaccepteerd op een moment dat het onduidelijk was welke financiële gevolgen dit voor de provincie heeft;*

overwegende:

dat dit een ongewenste situatie is die grote impact heeft op de financiële huishouding van de provincie, die tevens de rol van PS als controleur van het bestuur ondermijnt;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

om Provinciale Staten slechts dan voorstellen te doen in het kader van het toe- of uittreden van gemeenten bij de provincie Utrecht, maar ook bij het overdragen van activiteiten en taken van of aan een openbaar lichaam (zoals het voormalige BRU), alsmede in alle andere vergelijkbare gevallen, als deze zijn voorzien van een financiële due diligence waardoor Provinciale Staten een verantwoord oordeel kunnen vormen over de financiële gevolgen van een dergelijk voorstel.

En gaan over tot de orde van de dag.

In de voorjaarsnota staan lovende teksten over het integriteitsbeleid; de belangrijkste voorwaarde voor het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur. Dat vertrouwen is voor een groot deel verdwenen, om over de rechtsstaat nog maar te zwijgen. Een klokkenluider bij de EU wordt ontslagen door Frans Timmermans, de politiek stuurt wetenschappelijke rapporten van het WODC, ambtenaren bij de Belastingdienst frustreren onderzoek naar de Belastingdienst en belazeren de kluit, er worden politieke processen gevoerd in Nederland en betrokken ministers en ambtenaren hebben opeens last van geheugenverlies. Het PBL rotzooit met politiek gemotiveerde rapporten en als je de topambtenaren van EZ volgt op Twitter, dan denk je dat je met actievoerders van Greenpeace te maken hebt. Je krijgt een boete voor een kilometer te hard rijden, maar er wordt niks gedaan aan zwembadterreur. Op basis waarvan kun je dan nog vertrouwen hebben in de overheid?

Je kunt opschrijven dat je integriteit belangrijk vindt, maar dat alleen maakt je niet integer. Integer is doen en laten. Het zou integer zijn geweest als het in de voorjaarsnota had gestaan dat wij geen integriteitsbeleid hadden en dat het door de oppositie is geagendeerd.

De heer VAN OORT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Ik hoor een toespraak waarbij van alles van over de hele wereld bij elkaar gehaald wordt. Het gaat hier over de provincie. Aan het begin van uw toespraak maakte u een opmerking over de islam. Ik weet niet of de angst voor de islam cijfermatig klopt, maar de ChristenUnie staat voor de vrijheid van godsdienst. Ik ageer tegen uw opmerking over de islam.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Het is al een tijdje geleden dat ik sprak over de islam. Maurice de Hond heeft in een onderzoek vastgesteld dat 63% van de Nederlanders de islam als een bedreiging ziet voor Nederland. Het is bijzonder vreemd dat een christelijke partij dit niet ondersteunt. Als u de geschiedenis nagaat dan ziet u dat de christenen na de joden als eerste de sjaak zijn.

De VOORZITTER: Mijnheer Dercksen, ik verzoek u zich te houden aan wat wij hier in de statenzaal bespreken. Ik verzoek de andere leden om de discussie niet op te zoeken op dit punt dat niet past in het provinciale huis.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik zou niet weten waarom dit punt niet past in het provinciale huis, want dit zijn thema's die spelen in de provincie. Het college schrijft dat het zich met provinciale vraagstukken uit de samenleving wil bemoeien. Dit is een algemene beschouwing waarbij ik over mijn eigen tekst ga in plaats van dat de voorzitter hierover gaat.

De VOORZITTER: Ik heb u toegestaan om uw teksten uit te spreken en reageer op de wijze waarop u antwoord op de heer Van Oort. Ik roep de leden op om dit niet verder in deze statenzaal te bediscussieren.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik negeer de teksten van de heer Dercksen en hoop dat de anderen dat eveneens doen. Ik roep u op om dit soort verzoeken aan de heer Dercksen vaker te doen.

De VOORZITTER: Wij kunnen doorgaan met het betoog van de heer Dercksen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! 63% van de Nederlanders mag hier klaarblijkelijk zijn mening niet naar voren brengen.

Ik sprak over het integriteitsbeleid. Het was fraai geweest als in de voorjaarsnota en de kadernota had gestaan dat het integriteitsbeleid met name op de agenda is gezet door de oppositiepartijen van het vorige college. Het college dat in strijd handelde met de wet. Dat zou eerlijk, transparant en integer zijn geweest. Daarmee win je vertrouwen. Je wint vertrouwen als je de Staten volledig en op tijd informeert, ook als het je politiek even niet uitkomt, zodat wij geen debatten hoeven te voeren met stukken die alleen GS welgevallig zijn. Integer zijn is niet op oneigenlijke gronden stukken geheim verklaren. Er is nog een lange weg te gaan.

Massa-immigratie komt voor in de kadernota. Bij het drinkwater wordt namelijk verwezen naar de groei van de bevolking. Het is vreemd dat hier alleen bij drinkwater naar gekeken wordt, want de meeste politieke thema's hebben te maken met de groei van de bevolking. Iedereen weet dat dit komt door immigratie. De vraag moet beantwoord worden in welk land wij willen leven: in een bomvol en onleefbaar land of in een groen en westers land? Het oproepen van deze vragen maakt je bij kans tot een nazi, zoals wij weten.

De VOORZITTER: U bent door uw spreektijd heen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dat kan niet. Ik heb de spreektijd van de voorjaarsnota en de kadernota bij elkaar opgeteld en ik heb nog twee minuten uit het eerste debat dat ik heb overgeslagen. Ik heb ingeschreven op acht minuten.

De VOORZITTER: Vervolgt uw verhaal en probeer tot een afronding te komen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De toename van de bevolking speelt op alle provinciale thema's: wonen, recreëren en vervoer. Wij hebben meer energie nodig met een groeiende bevolking. Waarom wordt de groei van de bevolking dan alleen bij drinkwater genoemd? Waarom slopen partijen die zeggen voor de natuur te zijn deze natuur met zonneakkers en windmolens? Waarom doet de provincie alsof het pro-natuur is, maar geeft het ontheffingen om dieren van de rode lijst, zoals vleermuizen, in de pan te hakken bij windmolens van 250 meter hoog? Het nieuwe college wil geen 'verdozing' van het landschap. De klimaatminaretten van 250 meter hoog zijn echter wel weer goed, ondanks dat deze per molens 230.000 insecten per dag kapot slaan. De hoofdonderzoeker uit Duitsland die dit vaststelde roept op tot nader onderzoek. Wij roepen al heel lang op tot een onderzoek naar de zonneakkers en gaan dit voor de derde keer doen. Daarnaast is er geen onderzoek gedaan naar gevolgen van de windmolens voor de biodiversiteit. Daarvoor dienen wij eveneens een motie in. Trek de ontheffing aan het windpark Goyerbrug in, want het slacht vleermuizen. Dit zijn dieren die op de rode lijst staan en Europees beschermd zijn. Waarom worden deze geofferd voor de overlastmast? Ga daar onderzoek naar doen. Amerikaans onderzoek wijst uit dat de vleermuizenpopulatie in gevaar komt door de windmolens.

Motie M38 (PVV): stop de afbraak van de natuur en de leefomgeving

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van kadernota;

constaterende dat:

- onderzoekers hebben vastgesteld dat grote hoeveelheden insecten slachtoffer zijn van windmolens (230.000 insecten per dag per windmolen);
- insecten een belangrijk onderdeel zijn van het ecologisch systeem en biodiversiteit;
- de onderzoeker vaststelde dat windmolens wellicht niet de beslissende bedreiging zijn voor insecten, maar wel een significante invloed hebben op de populaties en dat verder onderzoek noodzakelijk is.
- insecten voor tal van bedreigde diersoorten de (belangrijkste) voedingsbron zijn;
- dat uit antwoorden op vragen van de PVV-fractie blijkt dat de provincie een ontheffing heeft verstrekt op de verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming voor het beoogde windpark Goyerbrug in Houten. De verwachting is dat het windpark jaarlijks aan 18 vleermuizen het leven kost, 13 gewone dwergvleermuizen, 1 ruige dwergvleermuis, 2 laatvliegers en 2 rosse vleermuizen). Vleermuizen staan op de rode lijst van beschermde diersoorten;
- dat GS bevestigt dat er geen specifiek onderzoek hiernaar is gedaan;
- dat uit wetenschappelijk onderzoek^{1,2} blijkt dat het voortbestaan van vleermuizenpopulaties door windmolens wordt bedreigd;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

om de ontheffing op basis van de WNB voor windpark Goyerbrug in te trekken en onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de gevolgen voor insectenpopulaties en rode-lijst-dieren, zoals vleermuizen en andere fauna, en daarbij de onderzoeksresultaten van de wetenschappers Frick Bearwald, Pollock, Barclay, Szymanski, Weller, Russel, Loeb, Medellin en McGuire mee te nemen, alsook die van Phd. Paul Cryan die hierover herhaaldelijk publiceerden.

En gaan over tot de orde van de dag.

¹We investigated whether fatalities at wind turbines could impact population viability of migratory bats, focusing on the hoary bat (*Lasiurus cinereus*), the species most frequently killed by turbines in North America. Using expert elicitation and population projection models, we show that mortality from wind turbines may drastically reduce population size and increase the risk of extinction. For example, the hoary bat population could decline by as much as 90% in the next 50 years if the initial population size is near 2.5 million bats and annual population growth rate is similar to rates estimated for other bat species ($X = 1.01$). Our results suggest that wind energy development may pose a substantial threat to migratory bats in North America. If viable populations are to be sustained, conservation measures to reduce mortality from turbine collisions likely need to be initiated soon. Our findings inform policy decisions regarding preventing or mitigating impacts of energy infrastructure development on wildlife.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0006320716310485>

²Phd Paul Cryan, verbonden aan het aan de overhead gelieerde USGS science for a changing World, stelde zelfs vast dat windmolens één van de hoofdoorzaken is van dode vleermuizen (MME=Multiple Mortality Events in bats)

Two factors led to a major shift in causes of MMEs in bats at around 2000: the global increase of industrial wind-power facilities and the outbreak of white-nose syndrome in North America. Collisions with wind turbines and white-nose syndrome are now the leading causes of reported MMEs in bats.

Motie M39 (PVV): onderzoek zonneakkers

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de kadernota / voorjaarsnota:

overwegende:

- dat de PRS/PRV ruimte biedt voor het aanleggen van zonneakkers;
- dat GS heeft bevestigd dat er geen onderzoek is gedaan naar de gevolgen van zonneakkers, waaronder begrepen:
 - verlies bodemvruchtbaarheid;

- *verlies koolstofvastlegging (dus minder CO2 opname!);*
- *geen voedselproductie;*
- *minder reinigend vermogen;*
- *slechtere waterhuishouding, waterbergend vermogen;*
- *verslechtering lokale klimaat;*
- *effect oppervlaktewater, grondwaterkwaliteit;*

verzoeken GS:

onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de gevolgen van zonneakkers en tot die tijd geen vergunningen te verstrekken.

En gaan over tot de orde van de dag.

In het klimaatakkoord van de gebroeders Grimm staat dat mensen niet gedwongen worden om verplicht van het gas af te gaan. Ik hoor graag van de gedeputeerde of hij dat beleid deelt.

De VOORZITTER: De moties worden toegevoegd aan het statensysteem en maken deel uit van de be-
raadslaging.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! U bent van de PvdD gewend dat wij een ander geluid laten horen. Bij de bespreking van het coalitieakkoord heeft onze fractie u een belofte gedaan, namelijk dat GS in de nabije toekomst voorstellen van ons kan verwachten waarmee wij Utrecht donkergroen willen kleuren. Belofte maakt schuld en de nabije toekomst is hier. Voor ons ligt een beleidsarme kadernota. Graag helpen wij het college met het beleid een eindje op weg aan de hand van onze voorstellen. De motie met de PvdA over de eikenprocessierupsen wordt overigens ingediend tijdens agendapunt 16a.

Het eerste voorstel is voor PS: de grootste uitdagingen in onze ogen zijn op dit moment het tegengaan van zowel klimaatverandering als de daling van de biodiversiteit. De problemen die hiermee gepaard gaan worden steeds beter zichtbaar. Volgens het laatste IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) rapport nadert de opwarming van de aarde de limiet. Ook de cijfers van het onlangs uitgebrachte IPBES-rapport (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) zijn schokkend: "Nog nooit was het aantal plant- en diersoorten dat met uitsterven bedreigd wordt zo groot". Wetenschappers spreken van een zesde uitstervingsgolf. De provincie moet alles op alles zetten binnen ons bereik om deze ontwikkelingen te keren. Parijs, Keulen, Amsterdam, Canada, Verenigd Koninkrijk en Ierland; in totaal hebben 744 steden en lokale overheden in 16 landen de noodtoestand al uitgeroepen. De provincie Utrecht bevindt zich dan in goed gezelschap. Wij dienen een motie in waarin wij de noodtoestand uitroepen voor het klimaat en de biodiversiteit.

Motie M41 (PvdD): noodtoestand klimaat en biodiversiteit

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van het statenvoorstel Kadernota 2020-2023;

constaterende dat:

- *de klimaatcrisis een grote bedreiging vormt voor het leven op aarde;*
- *de zesde uitstervingsgolf in volle gang is, omdat de biodiversiteit in snel tempo afneemt;*
- *wereldwijd diverse landen en steden inmiddels de klimaatnoodtoestand hebben uitgeroepen;*

van mening dat

- *het uitroepen van de biodiversiteitsnoodtoestand een sterke erkenning is van de gezamenlijke opdracht om een maximale inspanning te leveren om de biodiversiteit te beschermen en herstellen;*
- *het uitroepen van de noodtoestand voor klimaat een sterke erkenning is van de gezamenlijke opdracht om een maximale inspanning te leveren om de opwarming van de aarde zo veel als mogelijk te beperken;*

roept de noodtoestand uit voor het klimaat en de biodiversiteit, en gaan over tot de orde van de dag.

En gaan over tot de orde van de dag.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een vraag over de biodiversiteit. De vorige spreker sprak heel enthousiast over de bescherming van vleermuizen, insecten en dergelijke bij windmolens. Heeft u voor deze motie afstemming gezocht met de PVV? Ik denk dat zij deze motie samen met u wil indienen, als ik zo het betoog van de vorige spreker heb aangehoord.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben aan geen enkele partij gevraagd om de motie mede in te dienen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik ken de motie niet die mevrouw Keller gaat indienen. Realiseert zij zich wel dat een veld vol zonnepanelen niet goed is voor de biodiversiteit, CO₂-opname, waterberging enzovoorts waarvoor ecologen waarschuwen? Kunnen wij daarin optrekken?

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De PvdD is ervoor om eerst de daken te beleggen met zonnepanelen voordat de weilanden worden vol gelegd. Een concrete maatregel voor het verbeteren van de biodiversiteit en om de provincie te wapenen tegen klimaatverandering, is het aanleggen van meer groen. Onze leefomgeving versteent namelijk, niet alleen in tuinen. Er worden meer en meer asfalt, bedrijventerreinen en nieuwbouwwijken aangelegd. Dit is niet alleen slecht voor de soortenrijkdom, maar is ook niet klimaatproof.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! U heeft aangekondigd een motie in te dienen waarin u de noodtoestand uitroept. In Nederland kennen wij de noodtoestand voornamelijk bij een aantal antidemocratische maatregelen die genomen kunnen worden, bijvoorbeeld ten aanzien van censuur en andere zaken. Hoe ziet u die noodtoestand voor u?

Mevrouw KELLER (PvdD): Wij zien de noodtoestand als een sterke erkenning dat de Staten de toestand van het klimaat en de afname van de biodiversiteit erkent.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Is het niet beter om het een crisis te noemen in plaats van een noodtoestand, waarbij deze antidemocratische connotatie duidelijk naar voren komt?

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De term 'noodtoestand' wordt internationaal gebruikt in honderden gemeenten en in diverse landen.

De VOORZITTER: Wij kennen de tekst van de motie nog niet letterlijk. Ik stel voor dat u daarnaar kijkt in de schorsing.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Betegelde tuinen en een versteende openbare ruimte kunnen bij hoosbuien immers bijdragen aan overstromingen en de verontreiniging van de natuur en het milieu. De provincies Overijssel en Noord-Brabant hebben zich daarom aangesloten bij de Stichting Steenbreek, die onder de campagne 'Operatie Steenbreek' samen met overheden, bedrijven en particulieren acties onderneemt ter vergroening van de privé- en openbare ruimte. In onze tweede motie, die is mede ondertekend door het CDA, verzoeken wij het college om als derde provincie aan te sluiten bij de Stichting Steenbreek.

Motie M42 (PvdD, CDA): steenbreek

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van het staten-voorstel Kadernota 2020 - 2023;

constaterende dat:

- *de provincies Overijssel en Noord-Brabant zich hebben aangesloten bij de Stichting Steenbreek;*
- *9 van de 26 gemeenten in de provincie Utrecht zich hebben aangesloten bij de Stichting Steenbreek;*
- *onder de campagne Operatie Steenbreek, door overheden, bedrijven en particulieren acties worden ondernomen ter vergroening van de privé- en openbare ruimte;*

overwegende dat:

- *betegelde tuinen en een versteende openbare ruimte niet 'klimaatproef' zijn;*
- *een groene leefomgeving goed is voor de biodiversiteit;*
- *betegelde tuinen en een versteende openbare ruimte bij hoosbuien kunnen bijdragen aan overstromingen en verontreiniging van natuur en milieu;*
- *groen het overtollige water beter vast kan houden en daardoor de kans op vervuilende riooloverstorten helpen verminderen;*
- *verstening zorgt voor afname van het leefgebied van bijvoorbeeld egels, vlinders, bijen en insecten, en heeft daardoor ook een negatief effect op vleermuizen en vogels;*
- *verstening het hitte-eilandeffect versterkt (het temperatuurverschil tussen stad en buitengebied);*

verzoeken het college van GS:

om zich aan te sluiten bij de Stichting Steenbreek.

En gaan over tot de orde van de dag.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De PvdD is inmiddels bekend om de vegetarische catering en wij dienen opnieuw een motie in die heet 'Carnivoor? Geef het door.' Wij zijn ervan overtuigd dat een beter klimaat begint op je bord. In het rapport 'Duurzaam en gezond. Samen naar een houdbaar voedselsysteem' adviseert de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI) de veestapel te reduceren en minder vlees, zuivel en eieren te consumeren. De overgang naar meer plantaardig voedsel en een duurzamer en gezonder voedselsysteem is volgens de RLI nodig om de klimaatdoelen te halen, het milieu te ontzien en risico's voor de volksgezondheid te minimaliseren. Meerdere overheden, waaronder de gemeente Utrecht, hebben inmiddels besloten het goede voorbeeld te geven en niet meer standaard vlees te serveren. Dit kan dan echter nog wel altijd op aanvraag worden aangeboden. Ons voorstel is om hier als provincie bij aan te sluiten en daarvoor dienen wij de motie in: Carnivoor? Geef het door.

Motie M43 (PvdD): *carnivoor? geef het door.*

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van de Kadernota 2020 - 2023;

constaterende dat:

- *een vegetarisch voedingspatroon positief bijdraagt aan het verminderen van broeikasgasemissies en zorgt voor minder dierenleed;*
- *de voedselkeuze in sterke mate wordt bepaald door het aanbod en de sociale norm;*

overwegende dat:

- *het college aangeeft te willen streven naar een beter milieu;*
- *het college aangeeft dierenwelzijn belangrijk te vinden;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten

om de catering standaard vegetarische gerechten, bij voorkeur regionaal, te laten serveren bij lunches, diners en snacks tijdens (commissie)vergaderingen van Provinciale Staten, waarbij biologisch vlees of vis als dieetwens kan worden opgegeven.

En gaan over tot de orde van de dag.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Er wordt in Utrecht al jarenlang gesproken over de opvang van in het wilde levende dieren. Daar gaan wij opnieuw aandacht aan besteden. De PvdD wil graag het door GS opgestelde onderzoeksrapport 'Keten transport en opvang van natuurdieren in de provincie Utrecht' bij deze kadernota betrekken. In dat rapport is duidelijk geworden dat, om te zorgen voor een solide, structurele basis voor de gehele keten, structurele financiering nodig is. Op dit moment ontbreekt het daar aan en ook lezen wij in het rapport dat dit een politieke keuze is.

De VOORZITTER: U bent door uw spreektijd heen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Ik vraag om clementie, omdat wij nog niet achter het spreekgestoelte hebben gestaan vandaag. Kan ik nog twee minuten krijgen?

De VOORZITTER: Ik kijk naar uw collega's, want wij doen het met elkaar. U krijgt nog twee minuten.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Dank u wel. Er is draagvlak nodig. In de vergadering van de commissie RGW van 4 februari jl. bleek er draagvlak te zijn voor de opvang van in het wilde levende dieren. Daarom vragen wij aan GS bij de programmabegroting 2020 met een structureel voorstel te komen over de opvang van zieke en/of gewonde in het wild levende dieren.

Motie M44 (PvdD): opvang zieke & gewonde dieren

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van het statenvoorstel Kadernota 2020 - 2023;

constaterende dat:

- *GS het 'Onderzoeksrapport Keten transport en opvang van natuurdieren in de provincie Utrecht' hebben opgesteld;*
- *hieruit blijkt onder andere dat er meer financiële middelen nodig zijn voor een "solide, structurele basis voor de gehele keten" en "om tot een gedragen financiële oplossing te komen voorname-lijk politieke wil nodig is";*

overwegende dat:

bij de bespreking van dit rapport in de commissie RGW van 4 februari 2019 er politieke wil aanwezig bleek te zijn voor de opvang van zieke en gewonde in het wild levende dieren;

verzoeken het college van GS:

om bij de Programmabegroting 2020 met een structureel voorstel te komen ten aanzien van de opvang van zieke en/of gewonde in het wild levende dieren.

En gaan over tot de orde van de dag.

Als laatste dient de PvdD een motie in over het afschot van katten in de provincie Utrecht. Utrecht is een van de twee provincies waar verwilderde katten nog mogen worden afgeschoten. Het verschil tussen een huiskat en een verwilderde kat in de natuur is nauwelijks te maken, wat jagers ook beweren. Daarom pleit de PvdD voor het stoppen van het doodschieten van verwilderde katten en onder andere de TNR-methode (Trap Neuter Release) uit te breiden om de populatie verwilderde katten te vermindern.

Motie M45 (PvdD): stop afschot katten

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van de Kadernota 2020 - 2023;

constaterende dat:

vermeende wilde katten nog steeds in twee provincies, waaronder de provincie Utrecht, door jagers mogen worden afgeschoten;

overwegende dat:

- *het onverantwoord is om katten af te schieten, omdat niet met blote oog valt vast te stellen of het om een verwilderde /zwerfkat gaat of om een huiskat;*
- *het maatschappelijk draagvlak voor het doden van zwervkatten beperkt is;*

verzoeken het college van GS:

- *om afschot van vermeende verwilderde katten niet langer toe te staan binnen de provincie Utrecht;*
- *alleen diervriendelijke methoden zoals de TNR-methode 1 in te zetten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De moties worden toegevoegd aan het statensysteem en maken deel uit van de beraadslaging.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Verwilderde katten zijn een van de grootste predatoren van weidevogels. Hoe ziet u dat? Kiest u voor de wilde kat of voor de weidevogel?

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Om de populatie weidevogels in stand te houden helpt het niet om de katten af te schieten, maar om de grondwaterstand te verhogen en minder landbouwgif te gebruiken.

Uit de laatste drie moties blijkt dat mijn partij voor de dieren is. Onze partij heet onder andere daarom Partij voor de Dieren in plaats van Partij van de Dieren. Wij zullen dit keer geen motie indienen voor het goed uitspreken van onze partijnaam, maar houden dit voor een volgende keer in overweging.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik ben altijd verbaasd over de creativiteit van de PvdD. Over de predatoren in het weidegebied heb ik vanmorgen nog gezien hoe een predator werkt bij de tweede leg van de kievit. Zelfs mijn hond stond er met verbazing naar te kijken, want het was een kat die aanviel. Ik kan u daarbij zeggen dat het verhogen van de grondwaterstand in bijvoorbeeld het Kromme Rijngebied, waarschijnlijk niet de goedkeuring van de boeren wegdraagt.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Ik hoor geen vraag in het verhaal van de heer Westerlaken.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Waarop baseert mevrouw Keller haar uitspraak dat het verhogen van de grondwaterstand beter is voor de weidevogels dan de afschot van predatoren?

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Het aantal weidevogels neemt dramatisch af. Dat is al jaren aan de gang. U kunt niet zeggen dat dit door predatoren komt. Dit komt door heel veel oorzaken. Er zijn nog zo weinig weidevogels, dat wij de katten afschieten om het kleine beetje weidevogels te redden. Dit helpt niet. Je kunt elke zondagochtend luisteren naar het programma VARA Vroege Vogels waar ze vaak spreken over de weidevogels. De situatie blijkt zeer zorgwekkend. Wij komen wel met een ander voorstel om de populatie verwilderde katten af te laten nemen.

De VOORZITTER: Wij zitten aan het einde van de extra tijd van de PvdD. De heer Van den Dikkenberg mag een laatste vraag stellen op dit punt.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Kent u de samenwerking tussen Natuurmonumenten, Weidevogelvereniging Eemland en de jagersvereniging over de diverse aspecten die daar spelen? Dit is gebaseerd op diverse onderzoeken waarin staat dat 85% van de kuikens die niet

vliegvlug worden komt door predatie vanuit diverse bronnen: katten, ooievaars, marters, vossen en dergelijke. Bent u daar wel eens geweest en kent u de resultaten waardoor het daar behoorlijk goed gaat dit jaar of baseert u zich alleen op VARA Vroege Vogels?

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Ik baseer mij absoluut niet alleen op VARA Vroege Vogels, maar ik zei dit om aan te geven dat de informatie voor iedereen toegankelijk is. Als mensen daarvoor belangstelling hebben, dan is dat een makkelijk medium om informatie in te winnen. Daarnaast zijn er allerlei rapporten en samenwerkingsorganen. De PvdD is ertegen om dieren te doden als deze overlast veroorzaken.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Het voordeel dat je wat later aan de beurt bent is dat er al heel veel gezegd is en ik niet veel hoeft te herhalen. Wij hebben nog wel een paar vragen. Hoe gaat de gedeputeerde de motie aangaande de dienstregelingen uitvoeren? Gaat u het plafond dienstregelingen aanpassen of opheffen? Doet u hetzelfde voor de nieuwe dienstregeling die aan het eind van het jaar voor 2020 in moet gaan? Hoe gaat u ervoor zorgen dat alle klachten aangaande de nieuwe dienstregeling die zijn binnengekomen en wellicht nog binnenkomen goed worden behandeld en dat alle mensen gehoord worden?

De SP gaat een motie indienen die betrekking heeft op de regeling 'asbest eraf en zonnepanelen erop'. Het Rijk heeft weliswaar op de rem getrapt, maar dat betekent niet dat wij rustig afwachten. Asbest zal verwijderd moeten worden. Hoe langer je wacht, hoe meer erosie er ontstaat en hoe lastiger het wordt om asbest te verwijderen. Er ontstaan meer gezondheidsrisico's en een hoger kostenplaatje. Deze motie is mede ondertekend door GroenLinks, ChristenUnie, CDA en PvdA.

Motie M46 (SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA, PvdA): doorzetten van sanering asbestdaken, begeleiding agrariërs en energietransitie

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de Kadernota 2019;

constaterende dat:

- *het Rijk heeft besloten de deadline voor het saneren van asbest(daken) van 1-1-2024 los te laten;*
- *het college zegt' de nadere invulling van dit besluit af te willen wachten alvorens te besluiten over de te nemen maatregelen door de provincie;*
- *het nieuwe coalitieakkoord ambitieuze doelen stelt voor de opwekking van duurzame energie; (16% in 2023);*
- *er in de statenbrief 81EB9339 "uitwerking Motie 98(2018) "asbest eraf, zonnepanelen erop" en Motie 13 (2019) "landbouwcoaches breder inzetten" een voorstel aan PS is gedaan voor erfgoedbegeleiders dat zowel tot een versnelling van asbestverwijdering als een toename in zonnepanelen kan leiden"*
- *er nog geen dekking is voor de invulling van de moties 2018/98 'Asbest eraf, zonnepanelen erop' en 2019/13 'Landbouwcoaches breder inzetten';*
- *er pas ten tijde van de Programmabegroting 2020 financiële invulling wordt gegeven aan het coalitieakkoord;*

van mening dat:

- *het loslaten van de deadline door het Rijk geen afstel, maar slechts uitstel betekent;*
- *uitstel van saneringen leidt tot hogere kosten later en toename van het gevaar op verwerking en het vrijkomen van asbestvezels;*
- *de urgentie voor een versnelling van de energietransitie en daarbij behorende aanleg van zonnepanelen hoog is;*
- *de provincie agrariërs effectief kan ondersteunen in beide vraagstukken door middel van een erfgoedbegeleider;*

dragen het college op:

- *de inzet op het saneren van asbestdaken en aanleg van zonnepanelen onverminderd voort te zetten, conform de uitspraken gedaan door PS in de moties 2018/98 en 2019/13 en de op 20 mei overeengekomen uitvoering (erfbegeleiders) daarvan;*
- *de hiertoe benodigde middelen, inclusief vrij te komen rijksmiddelen, op te nemen in de Programmabegroting 2020.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Met deze uiterst smalle kadernota gaan wij ervan uit dat de collegepartijen ruimhartig zullen zijn bij de behandeling van de begroting. Daar dring ik expliciet op aan, omdat het college anders begint met een valse start met deze twee boterzachte nota's.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de raadsdeling.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Wij lezen in de Bijbel van de wijze koning Salomo dat hij uitmuntende schatten had. Niemand was aan hem gelijk in rijkdom. Er was een periode van vrede en qua geld kon het niet op. Hij bouwde paleizen en een reusachtige tempel. Echter, bij de wijze koning Salomo trad gewenning op, waardoor hij aan het einde van zijn leven zwaar tekort schoot in de regering van zijn land. Na zijn dood kwam zijn zoon Rechabeam aan de macht. Het volk vond de belastingen torenhoog en vroeg om lastenverlichting. Rechabeam vraagt de oude raadsman van zijn vader om raad. Zij geven hem aan dat het verstandig is om naar het volk te luisteren om aan gezag te winnen en in verbinding te zijn met zijn volk. Daarna vraagt Rechabeam bij zijn leeftijdsgenoten om raad. Zij geven aan dat het een tandje zwaarder kan en om zijn ambities waar te maken kan er nog wel een tandje bij. Rechabeam besluit naar de raad van de jonge adviseurs te luisteren. Het gevolg daarvan is dat het volk in opstand kwam en het grote Israëliësche rijk in twee stukken scheurde.

Bij deze kadernota die geen kaders heeft moest ik aan deze geschiedenis denken. Te meer omdat het coalitieakkoord van het nieuwe college dat alles anders gaat doen, nadrukkelijk de optie benoemd om lasten te verzwaren om nieuwe ambities vorm te geven. In de commissie bleek dat zowel aan de inkomsten- als uitgavenkant geen garanties gegeven konden worden of dit plafonds waren. Hoewel ik zelf jong ben, is de SGP de oudste partij in deze zaal. Onze raad is gelijk aan die van de oude raadsman: hanteer de inkomstenkant als kader en richt uw ambities daar binnen. Kan het college de garantie geven in deze begroting de opcenten niet te verhogen om de ambities waar te maken?

De provincie staat voor een uitdagende periode. De klimaatwet zal tot hysterische investeringen leiden die verstandig bestuur buitenspel zetten. De uitspraken rondom de PAS-regeling zet al een rem op de werkgelegenheid. Dit zal op verschillende projecten binnen onze provincie een enorme impact hebben. Vervolgens is er in de landbouw een transitie ingezet naar kringlooplandbouw terwijl er dagelijks 200.000 extra monden gevoed moeten worden op deze wereld. De SGP roept het college op om in de komende tijd te investeren in een goede relatie met onze inwoners middels participatie, onze boeren en andere bedrijven vanwege de grote uitdagingen die op ons afkomen.

Onze bedrijven zijn niet allerlei buitenlandse bedrijven en allerlei marketingtours naar het buitenland om bedrijven binnen te halen. Laten wij eerst beginnen met onze eigen bedrijven. Het kan toch niet zo zijn dat wij ten tijde van een klimaatcrisis de hele wereld overvliegen om bedrijven te zoeken en te vragen om in Utrecht te komen, terwijl de loodgieter uit Rhenen, Woerden of Bunschoten geen plaats kan vinden voor zijn bedrijf. Is de gedeputeerde het met de SGP eens dat de eigen lokale bedrijvigheid daarin een belangrijke plaats verdient? Deelt de gedeputeerde onze mening dat wij daarom zo snel mogelijk moeten starten met een MER-procedure voor de zeven bedrijventerreinen waarvan de noodzaak reeds is vastgesteld in eerder onderzoek? Wij overwegen op dit punt een motie in de tweede termijn als het nodig is voor een steuntje in de rug.

Bij de voorjaarsnota hebben wij een amendement ingediend om de invasieve exoten te kunnen blijven bestrijden. Kan de gedeputeerde toezeggen hiervoor de juiste middelen en mensen beschikbaar te stel-

len in het meerjarig kader, zodat wij deze discussie niet naar de komende jaren moeten verplaatsen als wij hier door de duizendknoop het bos niet meer zien?

Het mobiliteitsbeleid van dit college zal zich de komende jaren primair gaan richten op het openbaar vervoer en de fiets. Tot onze schrik begrepen wij dat de directe busverbinding van Rhenen naar Veenendaal via station Veenendaal De Klomp wordt weggenomen. Station Veenendaal De Klomp is een belangrijk station in de regio FoodValley. Dit begrepen wij, want wij hebben het conceptvervoersplan nooit gehad. Ik vraag dit voor de zekerheid na aan de gedeputeerde, maar wij hebben het nooit tot ons kunnen nemen. Kan het college toezeggen dat wij voortaan het conceptvervoersplan ter informatie ontvangen, zodat wij niet afhankelijk zijn van de nieuwsvergaring uit de regio en alle onrust die daarvoor ontstaat?

Deelt het college onze opvatting dat het niet past met de ambities die het zelf heeft in het coalitieakkoord om zulke lijnen weg te nemen, zoals het schrappen van zeven busstations in Elst? Hoe gaat het college voorkomen dat de mensen in de auto stappen om de gewenste treinverbinding naar Arnhem op een fatsoenlijke manier te halen via de Rondweg Oost en het kruispunt bij Rhenen dat wij willen ontlasten? De opeenstapeling van effecten en de integraliteit lijkt mij hier duidelijk van toepassing. Een groot deel van de regio heeft baat bij deze busverbinding en is hiervan afhankelijk voor de volledige OV-reis. Kan de gedeputeerde aangeven hoe hij dit gaat repareren? Wij zijn graag bereid de gedeputeerde hierin een steuntje in de rug te geven in de vorm van een motie voor het behoud van lijn 80/X80. Dit gaat over Renswoude, Veenendaal en Rhenen die daardoor extreem geraakt worden.

Motie M47 (SGP): lijn 80/X80

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2018;

gehoord de beraadslagingen over de Kadernota 2020;

constaterende dat:

Syntus voornemens is lijn 80/X80 tussen Veenendaal De Klomp en Rhenen te schrappen;

overwegende dat:

- *dit voornemen nadelig is voor een groep OV-gebruikers in Rhenen en Veenendaal die via Veenendaal De Klomp naar hun werk/studie reizen;*
- *dit voornemen nadelig is voor de inwoners van de gemeente Renswoude die een rechtstreekse verbinding met Veenendaal en Rhenen verliezen;*
- *de openbaar vervoervoorziening in Renswoude de afgelopen jaren steeds verder verslechtert;*
- *dit voornemen niet past bij het voornemen van de nieuwe coalitie om meer mensen met het openbaar vervoer te laten reizen;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *zorg te dragen voor behoud van een rechtstreekse verbinding tussen Rhenen en Veenendaal De Klomp;*
- *een verdere verslechtering van het openbaar vervoer in Renswoude te voorkomen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ik wens het college bij het opstellen van de begroting de komende maanden de wijsheid toe die de wijze Salomo en zijn regering in rijke mate heeft ontvangen en daarbij Gods zegen.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik ondersteun uw pleidooi geheel dat het een kwalijke zaak is dat buslijnen verdwijnen. Die onrust zien wij echter niet alleen in Veenendaal en Rhenen, maar ook in Nieuwegein, De Ronde Venen, Houten en de stad Utrecht. Er verdwijnen meer

bushaltes en lijnen in de conceptvervoersplannen. In de commissie hebben wij hierover gesproken en toen heeft de gedeputeerde toegezegd dat hij met de vervoerders gaat kijken naar oplossingen hiervoor. Ik ben bang dat het indienen van deze motie de aanleiding is voor het indienen van vijftien andere moties. Zullen wij de gedeputeerde de kans geven om tot een oplossing te komen en dan alsnog te heroverwegen of wij dit plan kunnen steunen?

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Als er vijftien andere lijnen zijn die problemen opleveren laat die vijftien moties dan maar komen, want dit is het kaderstellend moment. Als wij daarmee wachten tot september, dan is het te laat. Syntus gaat dan al bijna rijden met de nieuwe dienstregeling, waardoor het vervoerplan niet meer gewijzigd kan worden. Dit hebben wij eerdere jaren al geprobeerd. Als wij haltes en lijnen schrappen in de regio, dan zijn er veel mensen die in de auto stappen. Dit is het moment om die kaders op te rekken en te verruimen.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik snap uw intentie, maar zijn de andere haltes minder belangrijk als wij prioriteit geven aan Veenendaal en Rhenen?

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Het is mooi dat u dat vraagt, want wij voeren bijna nooit een gesprek over de haltes, de kaders en wat wij met het OV willen. Wij willen in de regio zijn van wat wij met het OV willen. In dit soort gebieden zie je dat de kaalslag harder gaat dan bijvoorbeeld in de stad Utrecht. Relatief verdwijnen er meer lijnen en stations in het buitengebied waarbij wij zeggen dat wij deze mensen in de bus willen hebben. Dit is het moment om de kaalslag te stoppen. Laat dit een tussenjaar zijn, zodat wij volgend jaar kunnen vaststellen binnen welke kaders wij het meerjarig gaan doen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Dat is de reden waarom wij aan de gedeputeerde hebben gevraagd wat hij gaat doen met het dienstregelingplafond en hoe hij met alle klachten en nieuwe dienstregelingen omgaat. Het klopt dat overal haltes en lijnen verdwijnen. Dat is een afbreuk aan wat wij hebben en wat wij willen. Wij willen een goed openbaar vervoer dat een alternatief moet zijn voor de auto. Dat kan niet als je alsmaar blijft strekken, rekken en haltes weghalen.

De VOORZITTER: U maakt een duidelijk punt, maar stelt geen vraag aan de heer Van den Dikkenberg.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Mijn vraag aan de heer Van den Dikkenberg is: kunt u uw motie in de tweede termijn inbrengen, zodat wij de gedeputeerde in de eerste termijn antwoord kunnen laten geven op de vragen die gesteld zijn.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Dat kan inmiddels niet meer, want de motie zit al in het systeem.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik vraag via de heer Van den Dikkenberg aan de gedeputeerde of de gedeputeerde kan schetsen welke opties er zijn voor de Staten.

De VOORZITTER: De gedeputeerde neemt deze vraag mee in de beantwoording.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik moet de vraag doorgeleiden naar de gedeputeerde. Ik hoop dat de aangekondigde koerswijziging er een zal zijn die wat betekent voor deze regio.

Mevrouw RIKKOERT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Wij hoorden net dat er meerdere lijnen zijn weggevallen. Waarom gaat uw motie dan specifiek over lijn 80?

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! De gemeenteraad van Rhenen heeft gisteren een unanieme motie aangenomen. Dat gebeurt niet vaak in Rhenen. De laatste keer was bij de brug in Rhenen. Alleen als er echt iets gebeurt in Rhenen is de raad daar unaniem. Hij heeft deze

motie aangenomen als signaal. In Renswoude hebben wij al langer signalen gezien en wij hebben inspraakreacties binnengekregen op de aangekondigde wijzigingen, waarin wordt gezegd dat het een kaalslag is die elk jaar een stapje verder gaat. Wij willen een einde aan die trend, want je ziet dat dit een behoorlijke impact heeft in die dorpen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! In het verlengde van de inbreng van de heer Van den Dikkenberg meld ik dat er een motie unaniem is aangenomen in de gemeente Stichtse Vecht tegen de bushaltes die wegvallen in gebieden die grenzen aan de stad Utrecht. Dat heeft verstrekkende gevolgen voor de inwoners die niet meer goed bij een bushalte kunnen komen.

De voorlopige begroting geeft een doorkijk naar 2020-2023. Het is een beleidsarm document. Een aantal zaken zijn hierin nog niet opgenomen, omdat de financiële beleidsmatige consequenties nog niet in de kadernota opgenomen konden worden. Daarom zal ik mij beperken tot de gezamenlijke motie van 50Plus en de PvdA: kwaliteit regiotaxi staat voorop. Wij maken ons grote zorgen over de overdracht van de regiotaxi aan de gemeenten. De regiotaxi is een aanvullend openbaar vervoer in de gebieden waar het openbaar vervoer zeer verschaalt. De regiotaxi heeft een functie van deur tot deur. Er zijn veel gebieden waar helemaal geen openbaar vervoer meer is. In het gebied waar ik woon is nog een busje voor acht personen die een cirkellijntje maakt, maar deze rijdt niet meer na 18.00 uur. Als je om 16.00 uur ergens naartoe gaat, kun je na 18.00 uur niet meer thuiskomen.

De regiotaxi vinden wij heel belangrijk. Als de regiotaxi overgaat naar de gemeenten, hebben wij de angst dat gemeenten ten tijde van bezuinigingen in de verleiding komen om de regiotaxi te verschromen. Gisteravond hebben wij dit meegemaakt in de gemeenteraad van Stichtse Vecht. Er moet gekort worden en dan worden dit soort zaken geschrapt. Dat gaat ten koste van de kwaliteit van het openbaar vervoer, vooral in de buitengebieden.

50Plus en de PvdA verzoeken het college om te borgen dat bij de overdracht van het contractbeheer van de regiotaxi aan de gemeenten, de kwaliteit van de dienstverlening minstens op het huidige niveau gehandhaafd blijft op het gebied van punctualiteit en klantvriendelijkheid. Wij verzoeken het college ten behoeve hiervan een nulmeting uit te voeren naar de klanttevredenheid voor de gebruikers van de regiotaxi en dit jaarlijks te herhalen. Het college moet PS twee keer per jaar informeren over de voortgang van de overdracht, zowel inhoudelijk als financieel inclusief eventuele vervolgstappen, indien uit de metingen blijkt dat de kwaliteit van de regiotaxi onder het gewenste niveau zakt.

Motie M48 (50Plus, PvdA): kwaliteit Regiotaxi staat voorop

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de Kadernota 2020-2023;

constaterende dat:

- *het contractbeheer van de regiotaxi in 2023 wordt overgedragen naar de gemeenten;*
- *de provincie in 2020 begint met een gestaffelde afbouw van de subsidie en dat vanaf dat moment in opbouw tot 2023 de gemeenten deze kosten overnemen;*
- *de regiotaxi een enorm belangrijke aanvulling is op het reguliere openbaar vervoer voor mensen die niet (meer) zelfstandig kunnen reizen;*
- *vooral ouderen en mensen met een beperking veelvuldig gebruik maken van de regiotaxi ten behoeve van bijvoorbeeld bezoek aan het ziekenhuis, familie of sociale activiteiten;*
- *er samen met de gemeenten een gezamenlijk plan van aanpak wordt uitgewerkt met pilots ten behoeve van een soepele overdracht, waarvoor de provincie jaarlijks tot 2023 3,5 miljoen euro ter beschikking heeft gesteld vanuit de begrotingspost Regiotaxi U-taxi exploitatie;*

overwegende dat:

- *de provincie een hoogwaardig, gebruiksvriendelijk en betrouwbaar OV voor alle inwoners nastreeft;*
- *voornoemde kwetsbare groepen de zekerheid moeten hebben dat zij kunnen beschikken over passend vervoer van deur tot deur;*

- *het risico bestaat dat bij overdracht aan de gemeenten een diversiteit aan regelingen zal ontstaan, wat kan leiden tot onduidelijkheid bij de gebruikers en een vermindering van de kwaliteit van de dienstverlening;*
- *het gevaar dreigt dat in geval van tekorten bij gemeenten de regiotaxi een van de eerste posten zal zijn waarop bezuinigd zal worden;*
- *de provincie de expertise voor contractbeheer van de regiotaxi in huis heeft;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *om te borgen dat bij de overdracht van het contractbeheer van de regiotaxi naar de gemeenten de kwaliteit van de dienstverlening minstens op het huidige niveau gehandhaafd blijft op het gebied van punctualiteit en klantvriendelijkheid;*
- *ten behoeve hiervan een 0-meting uit te voeren naar de klanttevredenheid van de gebruikers van de regiotaxi en dit jaarlijks te herhalen;*
- *PS over de voortgang van de overdracht zowel inhoudelijk als financieel 2 keer per jaar te informeren inclusief eventuele vervolgstappen, indien de kwaliteit van de regiotaxi onder het gewenste niveau zakt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de be-
raadslaging.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik heb nog een korte reactie op het verhaal van de heer Dinklo over de kernreactoren, want bij zijn inbreng was ik te laat om een vraag te stellen. Bedoelt de heer Dinklo een traditionele kernreactor of een thorium reactor?

De VOORZITTER: Ik stel voor dat die vraag zich uitstekend leent voor de schorsing.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik wil graag verduidelijkt hebben wat hij daarmee bedoelt, want het zijn twee heel verschillende reactoren. De een zou echt zonneweides en windmolens kunnen besparen.

De VOORZITTER: U bent aan het einde van uw termijn. Ik zie aan de heer Dinklo dat hij bereid is om u in de schorsing van een antwoord te voorzien.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik ben de kleinste fractie, maar misschien wel de fijnste.

De VOORZITTER: Daarover heeft de voorzitter geen oordeel. Bij de kadernota hebben wij de inbreng uit de Staten in de eerste termijn ten volle genoten. Het college gaat antwoorden in de volgorde die begint bij gedeputeerde Strijk.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Gisteren was het college te gast in de gemeente Doorn op de Utrechtse Heuvelrug waar wij een ontmoeting hadden met de colleges van de 26 gemeenten uit onze provincie. In de gesprekken die ik daar voerde merkte ik dat bij veel van hen een soort rust was neergedaald na het eerste jaar dat zij er waren, ondanks dat zij op dit moment soms ingewikkelde gesprekken voeren over hun kadernota. Velen memoreerden bij mij dat zij zich herinnerden dat zij vorig jaar na de verkiezingen en in een situatie kwamen waarin zij achter de feiten aan hobelden. Ik kan mij voorstellen dat u een aantal keren heeft gedacht: wat jammer dat wij nog niet over beleidsrijke stukken kunnen spreken. Helaas is dat niet mogelijk in dit verkiezingsjaar en de vier á vijf weken die er te gaan zijn tot het zomerreces. U mag ervan uitgaan dat wij de discussie over de begroting na het zomerreces kunnen voeren. Ik ben blij met uw begrip. Aan de andere kant begrijp ik de frustratie die af en toe doorklonk.

Er is een aantal vragen op mij afgekomen. Allereerst van de heer Van Schie die zich afvroeg wat de meicirculaire betekent en de vertaling hiervan voor de provincie Utrecht. Dat is een forse tegenvaller, want het beeld van de algemene uitkering die wij krijgen uit het Provinciefonds is lager dan wij hebben ingeschat. De vraag om bij de begroting aan de vele ambities uit het coalitieakkoord tegemoet te komen wordt ingewikkelder als het bedrag dat wij uit het Provinciefonds krijgen lager wordt. Ik ben wel een aanhanger van de opmerking van Cruijff: "Elk nadeel heb zijn voordeel." Dit betekent namelijk dat wij scherp moeten kijken naar wat wij op dit moment doen, wat wij op een andere manier kunnen doen of niet meer doen en welke reserves wij aanhouden. Dat proces wilde het college al goed gaan doorlopen. Ik voel het als een extra uitnodiging om dit met elkaar te doen en straks met u te bespreken. Het beeld is helder.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Wat is het bedrag dat wij na de meicirculaire tekort komen?

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik kijk naar de laatste jaarschijf, 2023, omdat dit het structurele bedrag is dat je moet vinden. Dan komen wij uit op een tekort van € 2.000.000. In de jaren 2020 en 2021 is dat een tekort van € 10.000.000 en in het jaar 2022 € 9.600.000. Als je dat bij elkaar optelt krijg je € 25.000.000 minder binnen over vier jaar. Dat is fors. Deze cijfers staan in de brief die wij u vorige week gestuurd hebben.

Er zit een aantal componenten in waarom de algemene uitkering lager is. Een daarvan zit hem bijvoorbeeld in een lagere indexatie van prijzen en lonen bij het Rijk die leiden tot een daling van het Provinciefonds. Dat moet een vertaling krijgen aan de lastenkant. Wij weten niet exact wat de cao-lonen doen in die jaren, maar dan zou het er aan de batenkant bijkomen. Dat ter duiding.

De heer Dinklo gaf aan dat hij de kadernota een ingewikkeld en niet zelfstandig leesbaar stuk vindt. Ik heb de ambitie dat deze stukken beter zelfstandig leesbaar worden en meer transparant zijn. Ik vind het leuk om mijn tanden daarin te zetten. Daarbij stel ik mijzelf de vraag of u het aan uw buurvrouw of familieleden kunt laten lezen en zij het begrijpen. Ik hoop de komende jaren eraan bij te dragen om stukken transparanter en leesbaarder te maken. Dat is zeker de inzet van het college. Ik zou het heel leuk vinden om daarover met u in gesprek te zijn. Wat vindt u dat wij de komende tijd beter kunnen doen? Ik sta open voor uw advies op dat punt.

U gaf aan dat wij met de meicirculaire verlies lijden. Zo zou ik het niet noemen, omdat de in het verleden geprognoseerde bijdrage lager wordt bijgesteld. Uw rekenkundige optelsom van een tekort van ongeveer € 25.000.000 over vier jaar is juist. Daarover heb ik zojuist al wat gezegd.

De egalisereserve zal ik bespreken, want daar ligt een uitdaging. Ik heb een aantal partijen gehoord die zeggen 'weg ermee'. Dat zou ik u niet meegeven, ondanks dat ik er wel een voorstander van ben om de hoeveelheid potjes terug te brengen en inzichtelijker te maken. Daarmee kunnen wij Provinciale Staten in staat stellen om daarin keuzes te maken. Waarom is de egalisereserve in de kadernota opgenomen? Wij hebben drie type reserves. Het eerste type is de reserve met een spaarfunctie. Wij zetten geld apart voor een fietstunnel in de toekomst of een landgoedontwikkeling. Het tweede type reserve heeft een bufferfunctie: het weerstandsvermogen voor onverwachte tegenvallers. Het derde type is de egalisereserve die in 2016 is ingesteld door PS en in 2017 op uw verzoek geëvalueerd. Die evaluatie was positief en het advies was om de egalisereserve in stand te houden. Het is belangrijk om terug te kijken naar eerdere conclusies.

De egalisereserve heeft als doel om de financiële rust te brengen in het lopende financiële jaar alleen daar waar het gaat om baten. Als u de begroting vaststelt en aan de batenkant naar de opbrengsten van het provinciefonds kijkt, dan doet u dat op basis van de meicirculaire van het Rijk die zeven maanden daaraan voorafgaand wordt opgesteld. In de meicirculaire maakt het Rijk de beste inschatting die het heeft op dat moment. Wij denken dat het Provinciefonds er zal zijn, maar allerlei redenen kunnen ervoor zorgen dat het wat lager of hoger wordt. Dat ziet u in het lopende jaar in mei, september en december. De kans dat het nul is, is nihil. Er zijn altijd mutaties die voor u niet beïnvloedbaar zijn; dit

zijn autonome ontwikkelingen. Het heeft te maken met de gaswinning in Groningen of het wel of niet kopen van een aantal straaljagers; wij hebben hier weinig invloed op.

De Staten moet zich richten op het deel waar u wel over gaat en wat u kunt beïnvloeden. Als er aan de lastenkant overschrijdingen zijn, dan ligt de vraag bij ons voor of wij daarmee aan de slag kunnen. Is er ergens anders in de programmabudgetten geld te vinden? Waar kunt u bijsturen? Waar kunt u met deze nieuwe wensen invulling geven aan die budgetten? Dat kunt u beïnvloeden. Daarom ben ik er een voorstander van om zaken die je niet kunt beïnvloeden, maar wel je cijfer vervuilen, volgens een min of meer vaste methodiek af te handelen. Dat doet de egalisereserve. Komt er € 300.000 bij, dan stoppen wij deze in de egalisereserve. Krijgen wij € 300.000 minder, dan halen wij deze uit de egalisereserve. In de afgelopen jaren is dat goed gegaan, maar inmiddels lijkt de egalisereserve onder de € 0 te zakken. Dat is de reden dat wij voorstellen om de egalisereserve aan te vullen tot het bedrag van € 3.000.000.

De heer JANSSEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! De egalisereserve heeft ooit op € 4.800.000 gestaan. Jaar op jaar constateren wij dat wij moeten uitputten uit deze reserve. Is het dan geen tijd om na te denken of wij de algemene uitkering structureel te hoog ramen en of wij het probleem op die manier moeten oplossen? U zet het hek open naar de algemene saldireserve, terwijl wij daarentegen de algemene uitkering conservatiever kunnen ramen.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij baseren ons wettelijk op de meicirculaire. Het is de inschatting van het ministerie van Financiën die in een bepaald jaar zegt wat de hoogte van het Provinciefonds is en welk percentage de provincie Utrecht daarvan krijgt. Die raming nemen wij over. Overigens zal het u goed doen dat het college het zwaarwegend advies uit de brief van de meicirculaire van dit jaar overneemt om de raming over het BTW-compensatiefonds neerwaarts bij te ramen waar het gaat. Daar gaat het hier niet over. Het gaat hier over het lopende kalenderjaar en hoe je met een incidentele meevaller of tegenvaller omgaat, omdat de werkelijkheid altijd anders is dan je een jaar geleden veronderstelde.

De heer JANSSEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Als de werkelijkheid jaar op jaar negatiever uitvalt dan je van tevoren had gedacht, zou je behoedzaam beleid kunnen voeren. De wet verbiedt het ons niet dat wij alvast ruimte inramen, omdat wij weten dat het jaar op jaar tegenvalt. Op dit moment zijn wij onze algemene reserve langzaam aan het opeten en daarvan is de VVD geen voorstander.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat is een optie. De Staten kunnen besluiten om een afslag te geven op de te verwachten opbrengsten. Dat je jezelf iets armer rekent dan je bent, omdat je een veiligheidsmarge inbouwt zet je wel voor de keuze om een aantal ambities niet in te vullen. Ik ben een voorstander van reëel begroten. Wij moeten omgaan met het veranderende beeld dat ontstaat naarmate het jaar vordert, maar wij moeten onszelf niet onnodig arm rekenen.

De heer DINKLO (VVD): Mijnheer de voorzitter! U zegt dat de egalisereserve gaat over baten waarop wij geen invloed hebben. Dat begrijp ik, want wij begroten vooraf en dan blijkt de begroting naderhand niet te kloppen. Volgens mij is dat de essentie van een begroting: je begroot en het kan naderhand niet kloppen. Bij de egalisereserve voelt het voor mij alsof het makkelijk wordt aangevuld als het niet goed begroot is. Daarom blijf ik principieel tegen een egalisereserve. Het is niet erg als er verkeerd begroot is, want wij begrijpen dat wij geen invloed hebben op de basis. Wij willen dat echter wel zien. Daarom zijn wij tegen de egalisereserve. Als er begroot wordt en het Rijk verantwoordelijk is voor de daling van de baten, dan zijn wij voorstander om dat te laten zien en aan het eind van het jaar pas via het resultaat weg te boeken.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Aan de andere kant staat bij de toelichting van het amendement dat het doel is om de financiële transparantie en het politieke debat te versterken. De Staten kunnen beter in debat gaan over dat waarover u gaat dan dat wat min of meer autonoom op u afkomt. U heeft geen invloed op de hoogte van het Provinciefonds, maar dient daar alleen mee om te gaan. Ik ben een voorstander van een vaste methodiek om om te gaan met die kleine voor- en tegen-

vallers, want dat brengt u naar het debat waar u wel over gaat, namelijk hoe het college budgetten uitgeeft en daarover verantwoording aflegt.

De heer DINKLO (VVD): Mijnheer de voorzitter! Het gaat mij om de principiële keuze. Ik begrijp dat wij geen invloed hebben op de baten, maar wij moeten een begroting goedkeuren waarin wij willen zien hoe dit op en neer gaat.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn een voorstander van zo weinig mogelijk geschotte reserves. Wat is het voordeel ervan dat wij het een egalisatiereserve noemen in plaats van een algemene reserve?

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik deel uw opvatting dat wij geen lange lijst met reserves moeten hebben, omdat je dan het inzicht in de begroting kwijtraakt. Die discipline geldt vooral daar waar de spaarfunctie in beeld komt. De algemene reserve heeft vooral als functie om een buffer te zijn en weerstandsvermogen te bieden. Deze reserve zou ik zo min mogelijk vervuilen met een andere functie, namelijk de egalisatiefunctie. Ik zit hier voor u wellicht erg boekhoudkundig technocratisch in. Ik denk dat uw inzicht groter wordt door de egalisatiereserve. Voor mij is alles erop gericht om u het juiste debat te kunnen laten voeren. In de principiële lijn deelt het college de mening dat wij moeten proberen minder reserves te hebben. Bij deze reserve ben ik het echter niet met u eens.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dat is jammer. Natuurlijk krijgen wij geld en valt het de ene keer mee en de andere keer tegen hoeveel wij krijgen. Wat is het voordeel omdat via een egalisatiereserve te laten lopen? Wanneer kunnen wij voorstellen van het college verwachten om minder met dit soort geschuif te maken te krijgen? In de tijd dat ik hier zit heb ik gemerkt dat alle reserveringen voor projecten onzeker zijn. Als wij een Uithoflijn aanleggen kan er opeens € 84.000.000 uitgegeven worden. Het is allemaal boterzacht. Mijn voorstel is om het zoveel mogelijk via de algemene reserve te begroten en te boekhouden.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik deel uw lijn in de reserves die u noemt, maar dat zijn vooral bestemmingsreserves en daar hebben wij er een heleboel van. U vindt mij aan uw zijde als wij kijken hoe wij dat kunnen opschonen. Het college zal daarvoor voorstellen doen bij de komende begroting en richting de kadernota van volgend jaar daarin verdere slagen maken.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik mis nog een antwoord op de vraag van de heer Janssen wat er pleit tegen het constructief inschatten van de middelen van het Provinciefonds. Ik begrijp dat de consequentie van deze reserve is dat wij ruimer in ons beleid kunnen begroten. Als dit echter iedere keer tegenvalt ga je de algemene reserve uithollen. Ik snap dat het minder complex is om de egalisatiereserve er tussenuit te halen.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! In de periode dat de egalisatiereserve bestaat zijn er momenten geweest waarop de egalisatiereserve de andere kant op werkte en een meevaller in de provinciale uitkering niet direct verjubeld werd. Deze meevaller werd daardoor niet direct uitgegeven, maar kwam terecht in de reserve. Het werkt dus aan twee kanten. De laatste tijd zien wij toevallig wel een neerwaartse bijstelling. Kijkend naar de meicirculaire en het zwaarwegend advies van BZK van het miljoenen euro's lager ramen van de bijdrage die uit het BTW-compensatiefonds komt, dan is dit een forse bijstelling die de kans op toekomstige meevallers groter maakt. Hierdoor gaan wij namelijk al conservatiever begroten. Als je daar nog scherper in gaat zitten, dan hebben wij een zwaarder debat met u over het invullen van de ambities.

De VOORZITTER: Volgens mij is het helder. De heer Janssen mag tot slot een vraag stellen.

De heer JANSSEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wat is het principiële verschil tussen de egalisatiereserve en de algemene saldireserve? De sluis stond naar een kant toe open, maar u stelt voor om deze dubbel open te zetten. Daardoor zie ik het verschil niet meer tussen de beide reserves.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik ken partijen die voorstander zijn van een reserve waar alles inkomt en uitgaat. Degene die aan het eind van het jaar nog iets probeert te begrijpen van die reserve en wat daaraan onttrokken en gestort is komt daar nooit meer uit, want daarop staan dan duizenden mutatieregels. Je maakt reserves om helder te maken wat er specifiek uit die ene reserve komt. Het belangrijkste verschil tussen deze reserves is dat de egalisereserve als doel heeft om te egaliseren en de algemene reserve als hoofddoel heeft om een buffer te zijn voor een tegenvaller die anders is dan deze orde. Dat is in karakter dermate verschillend en moet je niet vervuilen in een reserve. Ik begon deze dialoog met aan te geven dat ik hoor hoe u hierin staat. Ik hoor wat u gaat besluiten, maar ik heb betoogd waarom ik denk dat de Staten beter geïnformeerd zijn als u deze egalisereserve in stand houdt.

De heer Boswijk stelde dezelfde vraag over de egalisereserve en sloot aan bij de vragen die door de heer Dinklo werden gesteld ten opzichte van het omgaan met het transparant maken van het verschil tussen het saldo van baten en lasten: de lopende exploitatie. Het is mijn streven om dat transparanter te maken. Ik zit vast aan de BBV en heb een verantwoordingsplicht, maar met een andere manier van presenteren kunnen wij dit inzichtelijk maken. Op uw vragen kan ik toezeggen dat wij het gaan proberen. Mocht u hierop kritiek hebben of aanbevelingen hebben hoe het beter kan, dan sta ik daarvoor zeer open.

De PvdA heeft vragen gesteld over de bestuurscultuur en over het openlijk communiceren over een fout. Dat kan ik u namens het college toezeggen. Dat is het streven van hoe wij hier zitten en hoe wij dat de komende tijd gaan doen. Ik doe de oproep terug die ik in de commissie al deed. Wij willen staan voor een organisatie waar mensen werken, waar soms fouten worden gemaakt en waar maatregelen worden genomen om te voorkomen dat die fouten in de toekomst opnieuw worden gemaakt. Dat betekent dat wij kritisch op fouten mogen reageren en daarnaast altijd opbouwend, constructief en respectvol moeten zijn. De manier waarop je de toon voert over een geconstateerde fout heeft direct zijn weerslag op de manier waarop de volgende keer opnieuw een fout gemeld zal worden. Ik vraag uw aandacht om dat op die manier te doen. Ik maak het wat ruimer. Als het college gaat investeren in de bedrijfsvoering, dan gaan wij wellicht merken dat wij van onbewust onbekwaam naar bewust onbekwaam gaan. Bewust onbekwaam worden heeft als doel bewust bekwaam te worden en later zelfs onbewust bekwaam. Ik sluit niet uit dat wij vaker aan u gaan melden wat er fout is gegaan en wat wij daaraan verbeteren. U mag kritisch zijn, want wij moeten fouten oplossen. Daarbij vraag ik uw aandacht voor een cultuur waarin wij dat met elkaar durven te delen.

De heer Dercksen heeft een motie ingediend over Vijfheerenlanden. Aan de ene kant ben ik een warm voorstander om altijd inzichtelijk te hebben wat de financiële aspecten zijn van een besluit dat je neemt en aan de andere kant gaat het hier over de verwachtingen die uit die motie naar voren komen. Een 'due diligence' onderzoek is een bedrijfsmatige manier om daarnaar te kijken. Het gaat hier over gemeenten met inwoners die besluiten te fuseren, omdat zij bepaalde opgaven niet meer alleen aankunnen omdat de samenleving complexer wordt. Daar zit een ander maatschappelijk vraagstuk onder dan bij de overname van een bedrijf. Het is belangrijk om bij Vijfheerenlanden in acht te houden dat de oorsprong van het fuseren zit in het functioneren van drie gemeenten. Het gaat te kort door de bocht als je daar alleen bedrijfsmatig naar kijkt met een 'due diligence'. Ik kom uit het gemeenteland en heb wel eens met een gemeentelijke herindeling te maken gehad. Op het moment dat dit soort precaire processen spelen en de provincie daarnaast gaat staan met de financiële lat en doorrekent wat het kost, dan voelt het alsof wij de analyse maken dat wij dit stukje van de provincie wegsturen vanwege het gemaakte verlies. Zo kijken wij niet in overheidsland. U moet inzichtelijke informatie krijgen, maar er zit een verwachting onder de motie waaraan ik niet kan voldoen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik weet niet van welke verwachting u uitgaat, maar ik ga van de verwachting uit dat wij een stuk krijgen op basis waarvan wij een verantwoord financieel besluit nemen. Ik heb 'due diligence' genoemd, omdat je dit in het bedrijfsleven ziet. Alle sociale vraagstukken die daaronder liggen hebben een financiële consequentie. Als je de inwoners van de provincie goed wil besturen, dan moet je weten wat de consequenties zijn van een herindeling. Als je

van tevoren weet dat het ons € 6.000.000 kost, dan heb je de mogelijkheid om hierover te debatteren en hierover een oordeel te vellen. Op dit moment is het onduidelijk en dat moeten wij veranderen.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Een provinciale herindeling gebeurt niet zo vaak, dus wij hebben er niet veel ervaring in. Utrecht zou de eigenaar van een deel van het Merwedekanaal worden dat nog bij Zuid-Holland zat, al moest Zuid-Holland dit nog overnemen van het Rijk. De vragen die hierbij naar voren kwamen, zijn: wat kost het stuk kanaal? Wat krijg je er als onderhoudsvoorzieningen bij? Op het moment dat wij met drie gemeenten in gesprek waren over het fuseren tot een gemeente, bijvoorbeeld omdat zij hun jeugdzorg goed willen regelen, had de provincie dan moeten zeggen dat wij eerst willen weten wat het Merwedekanaal kost? Of dat wij eerst willen doorrekenen wat precies de effecten zijn op de brandweerpost in Zwijndrecht? Dat is niet te doen. Je kunt 'best guesses' doen, maar je gaat dit pas doorrekenen op het moment dat het daar is. Dat proef ik in de motie van de PVV. Je moet er wel indicatief op rekenen, maar het verbaast mij niet dat wij voor de opgave staan om € 1.600.000 structureel in ons meerjarenbeeld te plaatsen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! In de motie vraag ik om een 'best guess'. De conclusie kan zijn dat het ons € 1.600.000 per jaar meer kost en dan kunnen wij daarover oordelen. De procedures duren erg lang, dus dit kan in de tussentijd netjes uitgerekend worden of een 'best guess' over gedaan worden. Op dit moment hebben wij gestemd over een herindeling zonder iets te weten.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Bij een debat over moties is het altijd belangrijk om de duiding erbij te hebben. Ik interpreteer uw motie als volgt: als wij opnieuw voor dit soort vragen komen te staan gaan wij een financiële doorrekening geven, maar wij weten dat dit over complexe zaken gaat en dat er achteraf wellicht verschillen zijn met wat u vooraf heeft gekregen. Met die duiding kan ik de motie omarmen.

De VOORZITTER: Ik zie de heer Dercksen knikken.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De SGP heeft de vraag gesteld of het college de garantie kan geven dat de opcenten niet verhoogd zullen worden. Die garantie kan ik u niet geven. U mag er wel vanuit gaan dat dit college in de voorbereiding van de begroting kritisch kijkt naar de uitgaven, de reserves en de dingen die wij niet meer doen. De knop van de opcenten is de laatste knop om aan te draaien. Als dit noodzakelijk is, dan is het een afweging van een ambitie die u wilt invullen. Ik zeg dit soort dingen liever niet, omdat ik de maximale druk zet op het interne proces dat wij te doorlopen hebben bij het maken van een sluitende meerjarenbegroting binnen de bestaande middelen. Ik kan u echter niet de garantie geven dat dit lukt.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Kan de gedeputeerde de garantie geven dat hij het wel doet wanneer het nodig is voor de ambities die geformuleerd staan in het coalitieakkoord.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij moeten zoveel mogelijk kijken naar de andere te beïnvloede lasten. Het college heeft echter de opdracht gekregen om ambities in te vullen. Als wij deze niet kunnen invullen met de bestaande middelen, dan zullen wij het open en transparant aan u voorleggen dat wij extra geld nodig hebben.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Gaan wij eerst een kerntakendiscussie voeren met de nieuwe ambities, voordat wij aan de inkomstenkant gaan sleutelen?

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik weet niet of het een kerntakendiscussie is. Ik heb u een memo gestuurd over de twee stukken die het college doorloopt en waarvoor wij een werksessie houden over het college-uitvoeringsprogramma. Die discussie kunnen wij een keer met u voeren voordat wij dat met u vaststellen. Daar komt het college met voorstellen over middelen die naar beleidsdoelen gaan, bijvoorbeeld om deze minder intensief te doen, anders te doen of te combineren. Die voorstellen zullen wij doen. In de doorlichting van de reserves zullen wij met voorstellen komen

welke reserves wij anders willen alloceren. Misschien kan ik alle ambities voorzien als ik met die doorlichting kom, maar ik heb oprecht dat beeld nog niet. Zo krijgt u straks informatie, indachtig de geamendeerde tekst van de VVD.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik wil ingaan op de SGP. Het is verstandig een ambitie- en takendiscussie te voeren, maar GroenLinks heeft geen behoefte aan de kerntakendiscussie van jaren terug. Het is duidelijk dat wij de ambitie hebben om breder te kijken dan puur de kerntaken.

De VOORZITTER: Ik zag aan de heer Van den Dikkenberg dat hij zich kan vinden in het voorstel van de gedeputeerde om daarover met elkaar te praten.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik ga de moties en amendementen doorlopen om ze van commentaar te voorzien. Gesproken over openheid en transparantie: gisteren is op de rekening van de provincie € 69.124.588 overgemaakt door het ministerie van BZK. Het is belangrijk voor u om te weten dat de korting die in eerste instantie was gedaan vanwege het te laat vaststellen van de jaarrekening 2017 is overgemaakt. Overigens is hetzelfde bedrag op dezelfde dag teruggestort op de schatkist van financiën, omdat wij geen liquiditeit hebben. Het Rijk heeft het dus weer teruggekregen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Het is heel vreemd dat wij nog steeds geen jaarrekening 2017 hebben. Wij hebben een korting gekregen omdat wij geen jaarrekening hebben. De regels zijn echter zo dat er na een half jaar betaald wordt, waardoor er betaald is. Dat kunnen wij niet ongemerkt laten passeren. Wij hebben € 69.000.000 ontvangen terwijl wij nog steeds ons huiswerk niet gedaan hebben. Ik weet niet welke vraag ik hierover kan stellen.

De VOORZITTER: Wellicht dat u een geschikte vraag kunt doorgeven aan uw collega's in de Tweede Kamer.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik loop scherp door het amendement van de VVD over opdracht coalitieakkoord. Het college kan dit amendement ondersteunen. Wij begrijpen de legitimatie om het op deze manier op te schrijven. Het zal u niet verbazen dat wij het amendement over de egaliseringsreserve ontraden. Bij de motie over de financiële verantwoording vooraf bij bestuurlijke taken laat ik het oordeel over aan de Staten, met de duiding die ik hierbij gegeven heb. Dat zijn de beste prognoses die je op dat moment kunt geven.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik bedank de Staten voor de levendige inbreng in de eerste termijn, inclusief de mooie woorden over vertrouwen en samenwerken en het voortschrijdend inzicht. Ik zal ingaan op een aantal vragen binnen mijn portefeuilles.

GroenLinks vroeg hoe het zit met de menskracht voor het vraagstuk van de energietransitie. Bij de voorjaarsnota heb ik al gezegd dat wij bezig zijn om dat het team op orde te brengen. De mogelijkheid om samen te werken met andere provincies is zeker aan de orde. Bij de regionale energiestrategieën werken wij samen met gemeenten en in FoodValley werken wij eveneens samen met de provincie Gelderland, waar vijf van de acht FoodValley-gemeenten gelegen zijn. De EBU en het Rijk zijn andere belangrijke samenwerkingspartners, los van bedrijven, energiecoöperaties enzovoorts. De aard van het programma ademt samenwerking.

De VVD vraagt om helderheid in het oerwoud van begrippen rondom energie, zoals: energieneutraliteit, milieu, klimaat, biodiversiteit en circulariteit. Ik begrijp uw behoefte daaraan. In de commissie heb ik reeds de toezegging gedaan te kijken of wij daarvoor een masterclass kunnen organiseren. Samen met de griffie gaan wij dat invullen. U vraagt om goede prestatie-indicatoren op het gebied van energie. Op dit moment zit er een aantal resultaatindicatoren in de begroting die een goede thermometer zijn om te volgen hoe ver wij zijn in deze provincie, al zijn wij afhankelijk van anderen voor het slagen daarvan. U vraagt om indicatoren die dichterbij onze eigen inspanningen. Het lijkt mij goed om in de komende maanden daarnaar te kijken waarin een nieuw energieprogramma ontwikke-

len. Op 4 september staat een informatiebijeenkomst gepland over het nieuwe energieprogramma. Dit is wellicht een onderwerp waarover wij tijdens deze bijeenkomst goede ideeën met elkaar kunnen uitwisselen. Bedankt voor die suggestie.

Het FvD stelt een vraag rondom de kerncentrale. Door andere partijen is de vraag gesteld waar de kerncentrale gelokaliseerd wordt in onze provincie. De provincie gaat niet over deze vraagstukken. Daarom kan ik mij aansluiten bij de woorden van mijn collega de heer Strijk. Het is goed om ons te richten op de zaken waarover wij gaan. De opdracht die regio's hebben gekregen van het Rijk met betrekking tot de regionale energiestrategieën, geeft aan welke technieken gebruikt mogen worden voor de elektriciteitsproductie tot 2030.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik begrijp dat de provincie niet gaat over kernenergie. Is de provincie wel bereid om het gesprek hierover aan te gaan met de regering?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Op dit moment zie ik daartoe geen aanleiding. Minister Wiebes heeft bij de presentatie van het klimaatakkoord aangegeven dat er een loket is bij het ministerie dat open staat voor initiatiefnemers, maar dat niemand zich meldt. Dat is het podium waar het gesprek over kernenergie thuis hoort. Ik zie geen aanleiding om ons daarin te mengen.

De planning van de regionale energiestrategieën zit als volgt in elkaar. De planning is dat de regio's een half jaar na het tekenen van het klimaatakkoord hun conceptbod moeten sturen. Vervolgens moeten de regio's uiterlijk maart 2021 een definitief bod indienen. In de tussentijd gaat het Planbureau voor de Leefomgeving een doorrekening maken van alle biedingen van de regio's en optellen tot het totaal dat het Rijk als opdracht ziet voor de regionale energiestrategieën als geheel. Dat betekent dat in het voorjaar van 2021 voor onze provincie helder is wat het bod wordt van de verschillende regio's. In het coalitieakkoord staat dat wij halverwege deze periode gaan kijken of de regio's en gemeenten voldoende vaart maken met de grootschalige opwekking. Dat is het moment waarop wij kunnen kijken of er gemeenten zijn die hun verantwoordelijkheid hierin niet nemen. Gezien de planning van de regionale energiestrategieën is dit een logisch moment om met gemeenten daarover het gesprek aan te gaan.

Verschillende partijen hebben aandacht gevraagd voor de betaalbaarheid van de energietransitie. Dat is een belangrijk onderwerp in het coalitieakkoord. Er wordt gewezen op grote investeringen die nodig zijn.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb nog een vraag over de regionale energiestrategieën. Als de ambitie van een gemeenteraad niet hoog genoeg ligt, dan gaat u het gesprek aan. Welke stap gaat u ondernemen als zij hun ambitie niet bijstellen terwijl u vindt dat deze niet ver genoeg gaat?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De regionale energiestrategieën worden door regio's uitgewerkt. Je ziet dat gemeenten een soort wederkerigheid van elkaar verwachten. Dat is heel goed, want het is niet bevorderlijk voor de samenwerking tussen de gemeenten als een gemeente niet meedoet. Daarom verwacht ik niet dat ambities van regio's niet hoog genoeg liggen. Op het moment dat dit wel aan de orde zou zijn, moeten wij het gesprek aangaan. In het coalitieakkoord kunt u lezen dat wij dan een projectbesluit kunnen overwegen. Uiteraard is dat afhankelijk van het voortraject.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik wil het graag helder krijgen, omdat dit een belangrijk punt is. Het is prima om het gesprek aan te gaan. Als de gemeente echter aangeeft dat zij niet verder gaat dan haar plan, klopt het dan dat u ingrijpt als dit niet in lijn ligt met de ambities van de provincie?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het is zeker denkbaar dat het Rijk dit na de eerste doorrekening al doet. Het Rijk vraagt het Planbureau voor de Leefomgeving om de regio-

nale energiestrategieën te beoordelen. Het kan goed zijn dat het Rijk tegen bepaalde regio's zegt: "Uw opgave is groot en wij vragen u om daaraan een invulling te geven."

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Heeft u er al over nagedacht hoe u het gaat verdelen? Gaat u het verdelen per inwoner of gaat u meer windmolens plaatsen in gemeenten waar de VVD de meerderheid heeft?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het idee van de regionale energiestrategieën is dat de gemeenten met elkaar in gesprek gaan over geschikte locaties. Wij zien vaak dat geschikte locaties de neiging hebben om in de buurt van een buurgemeente te liggen, omdat dit een minder dichtbevolkt gebied is. Het idee is dat de gemeenten gezamenlijk met een bod komen. Dat is het proces dat het komende anderhalf jaar gaat plaatsvinden en waarin de provincie een actieve rol gaat spelen. Dat is de route die wij moeten lopen. Als er gemeenten zijn die zich hieraan onttrekken en evident geschikte locaties niet wensen te benutten, dan komen wij in een ander gesprek. Vooral nog heb ik geen enkele aanwijzing dat dit het geval zal zijn.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb twee vragen naar aanleiding van de regionale energiestrategieën (RES). De eerste vraag gaat over de ingewikkelde situatie dat wij drie regionale energiestrategieë regio's hebben in onze provincie. Een aantal gemeenten is vooral gericht op bijvoorbeeld Gelderland, zoals Veenendaal en Rhenen. Daardoor dreigt er een RES-ongelijkheid te ontstaan tussen onze gemeenten als slechts een deel van de gemeenten te maken krijgt met een provincie die actief ingrijpt op een onderdeel van de RES. Als de gedeputeerde spreekt over inpassingsplannen, gaat dat vooral over de ruimtelijke aspecten van de energiestrategieën en niet over besparing of andere maatregelen. Mijn tweede vraag is hoe u dat inkadert en op welke aspecten de Staten geïnformeerd wordt in de cyclusedocumenten over de voortgang van de regionale energiestrategieë regio's, zodat wij kunnen kijken of de ambitie van de provincie daarop past. Het kan namelijk zo zijn dat de ene RES een compensatie is voor de andere RES. Als ik uw verhaal beluister verwacht ik niet dat wij deze periode toekomen aan het inpassingsplan.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De opgave voor de regionale energiestrategieën voor heel Nederland is duidelijk, namelijk 35 TeraWattuur. Dat is de elektriciteitsopwekking die alle regionale energiestrategieën grootschalig moeten leveren. Het is aan de regio's zelf met welk bod zij komen. Op dit moment worden de startnotities opgesteld en de ene regio is daarin al wat verder dan de andere. Ik kan u melden dat wij bezig zijn met een voorstel waarin wij een bundeltje maken van de verschillende startnotities, zodat u daarover geïnformeerd bent en zicht heeft op hoe dat proces zal gaan lopen. Het is wat vroeg om te zeggen op welke moment u daarbij betrokken wordt. Ik zal u daarover nader informeren als daar meer zicht op is.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij worden graag geïnformeerd. In het debat met de heer Dinklo is duidelijk geworden dat wanneer de landelijke ambitie waargemaakt wordt en de regionale energiestrategieën voldoen aan de rijksopgave, alsnog de provinciale opgave van deze coalitie de aanleiding kan zijn om inpassingsplannen te maken. Dat gaat een stap te ver. Als wij allemaal een steentje bijdragen aan de gezamenlijke opgave en dit is voldoende, dan is het raar dat de tussenlaag zegt dat wij nog een stapje verder moeten gaan. Kan de gedeputeerde daarover enige geruststellende woorden uitspreken?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De opgave uit het energieakkoord komt neer op 70% hernieuwbare elektriciteitsopwekking in 2030. Dat is heel fors. De rekensommen moeten nog gemaakt worden, maar het zou mij verbazen als de provinciale ambities niet in lijn zijn daarmee. Dat is zeker iets waar wij goed naar moeten kijken in het kader van ons nieuwe energieplan.

De PVV heeft een vraag gesteld over de natuureffecten en biodiversiteitseffecten bij het windpark Goyerbrug. Dit plan is getoetst aan de wet Natuurbeheer volgens de gebruikelijke procedure. Ik heb begrepen dat dit zijn beslag heeft gekregen en dat er op basis van die toets een ontheffing is verleend.

Dat geldt voor dit project niet anders dan voor andere ontwikkelingen, dus het lijkt mij niet opportuun dat wij daarin treden. Uiteraard is dat verder aan u.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De molens zijn in strijd met de wet Natuurbescherming. De provincie heeft daar een ontheffing verleend waarvan de vleermuizen het slachtoffer worden. U stapt daar heel makkelijk overheen, maar er is geen onderzoek gedaan naar de effecten voor de natuur. Ik heb mij met name gericht op de vleermuizenpopulatie, omdat dit een beschermde diersoort is. Maakt u dat niet uit?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Vergeeft u mij dat ik de technische details rondom de toets op de wet Natuurbeheer niet paraat heb. Als u daarover nadere informatie wilt, dan kan ik u dat verschaffen. Wat voor mij helder is, is dat de toets heeft plaatsgevonden en dat op basis daarvan een ontheffing is verleend.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Waarom mogen Europees beschermde dieren opgeofferd worden door een college dat zegt groen te zijn. Dat is verboden volgens de wet Natuurbeheer en u geeft hiervoor een ontheffing. Waarom heeft u deze ontheffing gegeven?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Deze vraag heeft een technisch karakter. Ik ga dat nader uitzoeken en u daarover schriftelijk informeren.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Kunt u dat in de tweede termijn uitgebreid uitleggen aan mij? Ik heb al een tijdje mijn best gedaan om deze informatie boven tafel te halen, maar dat valt niet mee. Die uitdaging ga ik graag met u aan.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik hoop dat ik op die termijn de informatie beschikbaar heb. Anders zal ik u alsnog schriftelijk informeren.

De PVV heeft een tweetal moties ingediend: een over Goyerbrug en een over de zonneakkers. In de motie over de zonneakkers vraagt u om een onderzoek en tot die tijd geen enkele ruimte te geven voor zonneakkers. De plannen voor zonneakkers worden getoetst aan de bestaande regels. Het gaat ons te ver om te zeggen dat wij op dit moment niks doen op dat vlak. Die motie ontraad ik u.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Het verbaast mij dat de gedeputeerde deze motie ontraad, want de zonnelader gaat op 1 juli van kracht in Nederland en dan moeten wij primair naar de daken kijken. U kunt het onderzoek naar de zonneakkers uitvoeren en als de daken vol liggen over dertig jaar kunnen wij naar de weilanden gaan kijken. Dan heeft u dertig jaar voor het onderzoek naar de zonneakkers die er al liggen. Ziet u daarin geen logisch gevolg om de motie te omarmen en het onderzoek in Utrecht uit te voeren?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij spraken zojuist over de regionale energiestrategieën. De 35 TeraWattuur kan ingevuld worden volgens het klimaatakkoord met windenergie en zonneakkers. Op het moment dat wij een streep zetten door de zonneakkers, dan kiezen wij ervoor om de regionale energiestrategieën alleen met windmolens in te vullen. Dat lijkt mij niet verstandig.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Het rijksbeleid verwijst ons vanaf 1 juli naar de daken, volgens de zonneladder. U zegt dat wij een streep zetten door een van de opties geen enkele ruimte te geven aan zonneakkers, maar wij zijn een groot voorstander van zonnepanelen op de daken en dit geeft u de mogelijkheid om onderzoek te doen naar zonneakkers. Laten wij daarin een compromis zoeken en het onderzoek naar zonneakkers uitvoeren.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik ben het met u eens dat een versnelling nodig is bij het plaatsen van zonnepanelen op het dak. Wij bereiden een energieplan voor waarover wij na het zomerreces met elkaar te spreken komen. Het versnellen van het plaatsen van zonne-

panelen op daken zal daarin een belangrijk onderdeel zijn. Deze week was er nieuws over initiatieven op dat vlak, bijvoorbeeld dat er met een relatief beperkte inspanning een versnelling te bewerkstelligen is in het agrarische gebied. Dat is heel goed. Als je kijkt naar de totale opgave rond hernieuwbare elektriciteitsopwekking, dan is het plaatsen van zonnepanelen op het dak onvoldoende. Wij gaan hierin versnellen, maar dat is niet voldoende om de ambities die wij van het Rijk meekrijgen te behalen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Er is in Nederland geen onderzoek gedaan naar de gevolgen van het plaatsen van zonneakkers voor de bodemkwaliteit, bestaande uit biodiversiteit, CO₂-opname, de capaciteit van wateropname en de gevolgen voor drinkwater. Die vraag hebben wij hier ooit gesteld. De provincie heeft dit aan het Rijk gevraagd, maar hier is geen onderzoek naar. Van daar dat ik met een motie kom, zodat mensen bij zinnen komen. In mijn bijdrage heb ik gevraagd of de provincie het nieuwe klimaatakkoord in die zin wil omarmen dat er geen mensen gedwongen van het gas af gaan. Deze vraag krijg ik graag beantwoord.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wat is 'gedwongen van het gas af'. Ik woon in een woning zonder gasaansluiting. Dat geldt voor de hele wijk waar ik woon. Dat is met zachte hand gegaan en heeft geen enkel probleem opgeleverd. U doelt vooral op bestaande woningen met een gasaansluiting waarbij je er met een wijkgerichte aanpak naartoe werkt om een wijk van het gas af te halen. Dat vereist een heel zorgvuldig proces. Het idee achter een wijkgerichte aanpak is dat je niet voor drie woningen een heel gasnetwerk in stand houdt. Tegelijkertijd moet iedereen in de wijk daarin meegenomen worden en moet het voor bewoners betaalbaar zijn. Dat is een belangrijk aandachtspunt en het idee achter het klimaatakkoord. Wij zullen er nauwlettend toezicht op houden dat het op deze manier gaat.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! U geeft geen antwoord op mijn vraag. Gaat de provincie zich terugtrekken uit projecten waar mensen gedwongen van het gas af moeten? Ik heb allemaal juichende VVD'ers op de televisie gezien die hebben gezegd dat mensen niet meer worden gedwongen, maar dat wij hen gaan verleiden. Conformanceert u zich aan het rijksbeleid?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik kan niet zeggen of het Rijk daarmee zegt dat een wijkgerichte aanpak niet meer wordt uitgevoerd. Volgens mij is dat niet de intentie. Als u 'gedwongen' interpreteert als het stoppen van de wijkgericht aanpak, dan lijkt mij dat niet verstandig. Wij moeten er uiteraard voor zorgen dat iedereen in de wijk mee kan komen.

Dan kom ik bij de motie van de PvdD over de klimaatnoodtoestand. Deze motie kan op twee manieren geïnterpreteerd worden. De Provinciewet voorziet in een noodtoestand. Het is de vraag wat wij daaronder verstaan. Is dat een avondklok of het buitenspel zetten van de volksvertegenwoordiging? Ik neem aan dat u dat laatste niet voor ogen heeft. Als het meer een symbolische motie is waarbij de noodtoestand gaat over de erkenning van een probleem en de urgentie hiermee uit te drukken, dan krijgt de motie een andere betekenis en kunnen wij daarmee uit de voeten. Deze motie laat ik aan de Staten, afhankelijk van de interpretatie hiervan.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Zoals ik reeds in mijn antwoord op de vraag van de heer Eggermont heb gezegd, gaat het om de laatste interpretatie. Het gaat niet om censuur of een avondklok. Het is meer een symbolische motie en een vraag aan PS om voor deze motie te stemmen. In aanvulling op de SP wil ik zeggen dat de SP in Amsterdam voor de noodtoestand voor het klimaat heeft gestemd.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Mijn vraag aan de gedeputeerde is of woorden ertoe doen. Wilt u met ons de PvdD adviseren een symbolische motie op die manier in te dienen waarin er niet van een noodtoestand, maar van een crisis gesproken wordt? Daardoor worden alle verwijzingen die met antidemocratische dingen te maken hebben voorkomen.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb moeite met de kreet van de noodtoestand. Niet omdat er geen urgentie is om het klimaatprobleem op te pakken, maar omdat een noodtoe-

stand tijdelijk van aard is. Bij deze maatschappelijke ontwikkeling en de gevolgen daarvan zien wij dat het zich over generaties uitstrekt. Hoewel ik waardering heb voor de noodkreet van de PvdD om de urgentie te benadrukken, zou ik het zeer ongepast vinden om de noodtoestand uit te roepen. Als je het woord 'noodtoestand' googelt en naar de afbeeldingen kijkt, dan zie je een heel ander soort beelden dan wat mevrouw Keller beoogt. In lijn van de opmerking van de heer Eggermont vraag ik u om een andere term te kiezen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Het zal toch verschrikkelijk zijn als deze noodtoestand blijvend is? Het is de bedoeling dat deze op een gegeven moment opgeheven wordt, omdat het klimaat dan verbeterd is en de biodiversiteit vergroot is.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dat lijkt mij een mooi streven en u weet dat de VVD optimistisch is. Het lijkt ons echter verstandig dat de Staten zich vooral uitspreken over de dingen waarop wij invloed hebben en die wij binnen onze termijn redelijkerwijs kunnen oplossen. Als wij deze noodtoestand uitroepen, dan moeten wij dat over 45 jaar terugdraaien.

De VOORZITTER: Er is voldoende gesproken over deze motie. Het verzoek is aan mevrouw Keller gericht en zij heeft daarop geantwoord.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De motie wordt gepresenteerd als een symbolische motie. Als het geïnterpreteerd wordt als een noodtoestand, dan zou ik deze motie negatief adviseren. Als de motie puur symbolisch is om een urgentie uit te drukken, dan laat ik het aan u of u dat met deze woorden een juist signaal vindt of dat het bij u teveel associaties oproept waar u niet achter kunt staan.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Als het een symbolische noodtoestand is, dan is het mijn voorstel om dit in het dictum van de motie zo te benoemen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Nee.

De VOORZITTER: Deze discussie is klaar.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik ga door naar de Omgevingsvisie. De ChristenUnie heeft gevraagd of de provinciale organisatie al omgevingswetproof is. De invoering van een omgevingswet is een enorme opgave. In de tweedaagse in Bergen aan Zee bent u hierover op hoofdlijnen geïnformeerd. Er zijn vijf verschillende pilaren binnen de invoering waaruit gewerkt wordt: visie, ordening, werkwijze, digitale stelsel en de MER. Dat is een heel traject dat op dit moment de volle aandacht heeft. De provinciale organisatie is daar al een tijd mee bezig. De invoering is op dit moment nog niet klaar. Na een maand is mijn beeld wel dat het op de rails is, maar dat het nog een enorme opgave wordt om te zorgen dat de gemeenten en de provincie op 1 januari 2021 helemaal klaar zijn. Het is goed om te beseffen dat er een groot verschil is tussen gemeenten en de provincie, want wij hebben geen overgangsregime. Op 1 januari 2021 is dit hetgeen waarmee wij werken.

Mevrouw RIKKOERT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Waarom staat de invoering van de Omgevingswet niet in de kadernota? Het is een hele belangrijke verandering.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat is een goede vraag en lijkt mij iets om bij de begroting te herstellen. Het invoeren van de Omgevingswet is een belangrijk project dat aandacht verdient. Bedankt voor de suggestie.

De SGP heeft een vraag gesteld over de uitbreiding van zeven bedrijventerreinen. Dat heeft een hele zure voorgeschiedenis voor de betreffende gemeenten. Als ik u goed begrijp, dan vraagt u of het mogelijk is om een MER-procedure te starten voor deze zeven bedrijventerreinen. Sinds het moment dat dit is toegevoegd aan de partiële herziening is er de PAS-uitspraak. Dat compliceert deze vraag enorm. Door de PAS-uitspraak is de ontwikkelruimte in onze provincie hoogst onzeker geworden en is de afweging waarvoor wij staan complexer geworden. Ik heb u beloofd om een informatiesessie te beleg-

gen over de PAS-uitspraak in relatie tot deze zeven bedrijventerreinen. Dat lijkt mij een goed moment om nadere informatie met elkaar te wisselen en te kijken hoe wij ervoor kunnen zorgen dat wij de urgentie voor deze gemeenten en de enorme opgave waarvoor de PAS-uitspraak ons stelt met elkaar tot een bevredigd antwoord kunnen brengen.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Dat is precies wat wij niet moeten doen. Als heel Nederland gaat wachten op de effecten van de PAS-uitspraak, dan komen wij terecht in een grote economische crisis. Wij hebben schriftelijke vragen gesteld waarin duidelijk is aangegeven dat de PAS en de MER bij deze bedrijventerreinen geen belemmering voor elkaar zijn. Wij zijn het aan de gemeenten verplicht om de MER te starten. Wij zijn ver gevorderd met de planvorming. Op het laatste moment bleek dat er bij ons een vormfout heeft plaatsgevonden, waardoor het niet door kan gaan. Deze vormfout moeten wij snel herstellen en de MER laten draaien. Dan kunnen wij kijken of er PAS-maatregelen nodig zijn of niet. Wij moeten de PAS niet als argument gebruiken om geen MER te doen, want wij moeten de MER zo snel mogelijk opstarten.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik begrijp wat u zegt en ik begrijp de urgentie die u geeft om aan de wens van deze gemeenten tegemoet te komen. Het is wel goed om te beseffen dat het hier eveneens geldt dat wij op een partiële herziening van de PRS/PRV uitkomen als wij hiervoor ruimte willen maken. Daarnaast zou de MER voor deze zeven locaties parallel lopen aan een plan-MER voor de hele omgevingsverordening. Dat zijn twee MER's die parallel lopen en voor een groot deel over hetzelfde gaan, maar op een verschillend abstractieniveau. De inschatting is dat twee MER's tegelijk een groot risico kunnen vormen als er bezwaren worden gemaakt. Als wij niet oppassen dan is de conclusie dat wij de MER voor de omgevingsverordening in de waagschaal stellen. Dat is een complicerende factor die meegenomen moet worden in deze overweging.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! De partiële herziening ligt klaar. De MER kan opgestart worden en er is nog geen omgevingsverordening waarvoor de MER al draait. Deze zullen ongetwijfeld deels parallel lopen, maar ik zie geen reden om morgen geen opdracht voor de MER uit te doen, zodat deze zeven gemeenten een serieuze MER-behandeling krijgen. Daarna kijken wij wat er nodig is om die plannen nodig te maken. Heeft de gedeputeerde wel de wil om deze zeven gemeenten van dienst te zijn en deze bedrijventerreinen in de MER-procedure te brengen?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Die wil heb ik zeker. Het traject van de MER voor de Omgevingsvisie loopt al wel. Deze loopt parallel aan de ontwikkeling van de omgevingsvisie en de omgevingsverordening. Dat is niet iets wat pas aan het eind wordt gedaan. Als wij deze twee MER-procedures naast elkaar gaan doen, dan is het risico dat wij uiteindelijk met lege handen staan. Vanwege de noodzaak om de gemeenten te helpen vind ik het onverstandig om dit naast elkaar in gang te zetten, omdat het risico op de interferentie tussen de twee sporen zo groot is.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik snap de uitleg van de gedeputeerde niet. Wij hebben afgesproken dat het proces voor de zeven bedrijventerreinen voortgezet zou worden zonder te wachten op andere discussies op het terrein van de Omgevingsvisie en de omgevingsverordening. Wij hebben überhaupt niet gesproken over een twee-sporen-MER. Het staat bewust niet in het collegeakkoord, maar het is nadrukkelijk genoteerd dat wij hiermee doorgaan. Ik hoor de gedeputeerde echter alleen maar zeggen dat hij niet weet of het verstandig is. Nee, wij hebben afgesproken dat wij het zouden doen.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij gaan door met de zeven bedrijventerreinen, maar om daarvoor een apart spoor te starten is af te raden. Wij hebben hierover een informatiesessie afgesproken om deze complexiteit te bespreken. Ik adviseer u om die informatiesessie eerst te houden, zodat wij de risico's en de kansen hiervan in beeld kunnen brengen. Ik benadruk nogmaals dat het geen onwil is van mijn kant. Ik wil de gemeenten net zo hard helpen als u dat wilt, maar als wij hier te kort door de bocht gaan, schieten wij in onze eigen voet. Daarmee is niemand geholpen, zeker niet de zeven gemeenten.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik sluit aan bij wat de heer Van den Dikkenberg zei. Er is een fout gemaakt in deze organisatie in de voorbereiding op de partiële herziening. Wij hebben gezegd dat die fout niet ten koste mag gaan van de gemeenten die het verzoek hebben ingediend. De voorstellen lagen klaar en wij waren het erover eens. Gemeenten zitten daarop te wachten, maar ik hoor alleen maar vertraging.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik hoor vooral remming op deze vraagstukken, terwijl ik wil horen dat er in mogelijkheden wordt gedacht en wat wij concreet gaan doen. Dit is iets wat wij echt willen. Die wil hoor ik graag terug in uw woorden.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik heb zojuist benadrukt dat die wil er is en dat u daarvan op aankunt. Laten wij zoeken naar de mogelijkheden om dit zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen. Laten wij wel oppassen dat wij hierdoor in een ander traject iets niet bereiken wat wij graag willen, want dan hebben wij een groter probleem. Ik adviseer u te wachten op de informatiesessie waarin wij dit bespreken en op basis daarvan te kijken welke mogelijkheden er zijn om dit te versnellen of niet. Anders vrees ik dat wij uiteindelijk verder van huis zijn.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik voel de behoefte om deze informatiesessie op hele korte termijn te houden.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik zal kijken op welke termijn dit mogelijk is.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De oppositie is nog nooit zo groot geweest in dit huis. Ik hoor de heer Westerlaken zojuist zeggen dat er afspraken gemaakt zijn die niet in het coalitieakkoord staan. Is dat de nieuwe transparantie? Ik krijg graag inzage in alle afspraken die niet in het coalitieakkoord staan.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dit is ter sprake geweest bij de coalitieonderhandelingen. Hierover staat niks op papier en er is geen schaduwlijstje of iets dergelijks.

Mevrouw DE MAN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Tijdens de commissievergadering bij de vorige gedeputeerde heb ik dit al eerder naar voren gebracht. Door de bedrijventerreinen parallel te laten lopen aan de Omgevingsvisie heb je de mogelijkheid om de bedrijventerreinen de ruimte te geven die de PAS nog heeft en die anders misschien door andere activiteiten uit de Omgevingsvisie wordt ingenomen. De PAS is afgeschaft, maar er is een bepaalde ruimte van die depositie. Ik ben er voorstander van om het juist parallel te laten lopen, want in een integrale afweging zou de conclusie kunnen zijn dat het stukje bedrijventerrein bos moet worden.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Of een woonwijk. De vraag is welke afweging u daarin wilt maken. Zegt u dat er gezien de voorgeschiedenis koste wat het kost een preferente positie is voor deze bedrijventerreinen of dat er situaties denkbaar zijn waarbij u vanuit een integrale belangenafweging tot een andere conclusie komt. Het is wel belangrijk om het hele plaatje goed te overzien. Bij deze zeven bedrijventerreinen geeft u er hoge prioriteit aan om deze ruimte mogelijk te maken en binnen de kaders zoeken naar de mogelijkheden om dat zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen. Daarin heb ik u goed verstaan en wil ik zoeken naar alle mogelijkheden, maar wel na een reële versnelling. Wij moeten elkaar hierin niet voor de gek houden en doen alsof wij gaan versnellen, terwijl wij uiteindelijk meer problemen veroorzaken. Dat wil ik graag in meer detail met u uitdiepen in een informatiesessie. Later vandaag informeer ik u wanneer deze informatiesessie zal plaatsvinden.

Mevrouw BRUINS-SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ten eerste feliciteer ik mevrouw Rikkoert met haar maidenspeech. Er zijn verschillende opmerkingen gemaakt door de Statenleden. Aan de ene kant sprak u over het belang om nieuwe natuur te ontwikkelen en aan de andere kant het belang van innovatieve en sterke landbouw waarmee een eerlijke boterham verdient kan worden. Er zijn vragen gesteld hoe de verdere aanpak van de groene contour eruit gaat zien. Op dit moment zijn

wij bezig om de aanpak met de partijen van het Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur te intensiveren. De partijen van het actieplan zijn bezig met een aantal experimenten rondom de groene contour. Wij volgen dat op de voet en kijken nauwlettend of wij kunnen doorpakken op andere partijen. Daarnaast zijn wij bezig met de verdere uitwerking van de afspraken in het coalitieakkoord over de genoemde intensivering van 400 hectare.

De heer Boswijk zei dat hij een groot belang hecht aan de aanpak van de invasieve exoten. In het vorige debat over de voorjaarsnota is dit belang breed door andere partijen gedeeld. In de aanloop naar de programmabegroting van 2020 zullen wij met voorstellen komen om daaraan invulling te geven.

Het is van belang dat wij werken aan een innovatieve landbouwsector. Met de regiodeal FoodValley is een belangrijke stap genomen om daar een aantal trajecten te ontwikkelen en proeftuinen te doen die voor de rest van de provincie van toegevoegde waarde kunnen zijn. Ook bij de regiodeal bodemdaling Groene Hart werken wij actief aan verbeteringen met en in overleg met de agrariërs die een duurzaam verdienmodel moeten hebben. Die twee regiodeals gaan wat dat betreft hand in hand.

Er zijn verschillende vragen gesteld en moties ingediend door de PvdD over een aantal aspecten. Samen met het CDA heeft zij een motie ingediend over steenbreek. Ik had nog niet gehoord van het initiatief steenbreek. Toen u hierover sprak heb ik het opgezocht en hebben wij gekeken hoe het precies in elkaar steekt. Het lijkt sympathiek, maar ik zou graag uitzoeken wat het betekent als de provincie dit zou ondertekenen. Zitten daar inspanningsverplichtingen aan vast? Zitten daar financiële verplichtingen aan vast? Kunnen wij bepaalde afspraken maken om doelstellingen te bereiken? Mijn verzoek aan de initiatiefnemers van deze motie is of het mogelijk is om de motie aan te houden tot net na het zomerreces. Dan heeft de provincie de tijd om dit beter uit te zoeken en dan kunnen wij dit terugkoppelen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Wij vinden het prima om de motie aan te houden.

De VOORZITTER: De motie M42 is aangehouden en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Een ander punt dat onder andere door de VVD en SGP is aangebracht, is de problematiek rondom stikstof. Met de uitspraak van de Raad van State is de PAS vervallen. Daardoor vallen wij terug op de oude systematiek van externe- en interne saldering en de ADC-methode. Dat is een landelijke problematiek die gezamenlijk met de provincie goed moet worden opgepakt. Het Rijk moet niet sneller lopen dan de provincie, omdat wij het probleem gezamenlijk moeten oplossen. Dat vraagt ons om concrete maatregelen op korte, middellange en lange termijn om ervoor te zorgen dat wij op verschillende terreinen weer kunnen bouwen en ontwikkelingen in het buitengebied mogelijk kunnen maken. Dit betekent dat de provincie een inventarisatie maakt van de projecten die hierdoor geraakt worden. Na het zomerreces zou hierover duidelijkheid moeten zijn. Dat is de reden dat ik op 4 september een informatiesessie ga houden met de Staten over de PAS om de Staten op de hoogte te brengen van de laatste ontwikkelingen.

Door het Rijk en alle twaalf de provincies is afgesproken dat het gezamenlijke besluitvorming zal zijn over de stappen die wij gaan ondernemen. Voor de rechtszekerheid en de ontwikkelingen is het van groot belang dat iedereen dezelfde stappen onderneemt en niet dat provincies een 'alleingang' gaan ondernemen. In de motie zie ik heel veel positieve punten. De initiatiefnemers van de motie geven aan dat zij het van belang vinden dat de inventarisatie plaatsvindt; dat gaat gebeuren. Daarnaast vinden zij het van belang dat de Staten meegenomen wordt in de ontwikkelingen; dat heb ik de afgelopen weken al gedaan door de brief met toelichting door te geleiden. Dat zal ik op 4 september verder doen en geldt eveneens voor de rest van het proces. In de motie lees ik een oproep om met de provincie zelf dingen te gaan ondernemen. Hiervoor geldt dat het van belang is om samen met de elf andere provincies en het Rijk op te treden, omdat dit de snelste manier is om tot goede oplossingen te komen. Dat is de reden waarom ik de motie ontraad.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! U zegt dat er een informatiebijeenkomst komt over de effecten van de PAS. Kunt u in deze informatiesessie meenemen wat de kansen zijn op de stikstofdepositie te verlagen? Aan welke knoppen kunnen wij draaien en welke impact heeft dat?

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Uw vraag is of u meegenomen kunt worden in de knoppen die wij hebben om aan te draaien. In de beschrijving van het proces komt dit soort zaken aan de orde, dus dat moet zeker een mogelijkheid zijn. In dat verband is het goed om te vermelden dat er op basis van een motie in de Tweede Kamer een nieuwe adviescommissie komt die dit soort dingen moet uitwerken. Dit zijn de aspecten die ik in de informatiesessie verder ga toelichten.

Dan de motie van de PvdD over de verwilderde katten. Uit de overlevering weet ik dat hierover actief gedebatteerd is in de vorige periode. Ik snap het onderliggende dilemma. Aan de ene kant staat de kat en aan de andere kant het beschermen van de biodiversiteit en de weidevogels. De insteek van het college en het faunabeheerplan is dat wij verwilderde katten afschieten om de biodiversiteit en de weidevogels te beschermen. Daarmee ontraad ik deze motie.

De PvdD heeft een motie ingediend over het transport en de opvang van wilde dieren. Eerder had mevrouw Keller al aangegeven bij het debat over de nieuwe coalitie dat zij goede plannen van de coalitie wil ondersteunen. De opvang en het transport van wilde dieren is een plan dat in het coalitieakkoord staat. Hiervoor was dit een taak van de gemeente. Wij gaan kijken en proberen uit te werken hoe de provincie hieraan een bijdrage kan leveren. Ik ontraad deze motie, omdat wij op basis van het coalitieakkoord bezig zijn om dit plan uit te werken en hopen tegen het einde van het jaar met voorstellen te komen. U zou de motie kunnen aanhouden, maar omdat het in het coalitieakkoord staat is deze overbodig.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Ik begrijp dat u de motie ontraadt. Kunt u verzekeren dat er in 2020 een plan is? Dan zijn wij bereid om de motie aan te houden.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Mijn insteek is om in 2020 met een plan voor dit aspect van het coalitieakkoord naar de Staten toe te komen om het verder uit te werken.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Dan houden wij de motie aan.

De VOORZITTER: De motie M44 is aangehouden en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik kom langzamerhand tot een afronding. Ik bedank de leden voor hun inbreng waarin zij enerzijds aangaven dat het gaat over het maken van nieuwe natuur en anderzijds om een sterke en innovatieve landbouw die een eerlijke boterham kan verdienen.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Een aantal partijen heeft een opmerking gemaakt over de organisatieontwikkeling. De heer Dercksen was verbaasd dat hij een wijziging van de topstructuur en functies voorbij ziet komen zonder dat de Staten daarover geïnformeerd zijn. Bij de voorjaarsnota is dit al kort besproken. Volgende week zal er meer duidelijkheid komen over die informatie.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! In de personeelsadvertentie stond dat wij de directie afschaffen per 1 januari 2020. Wat is er gebeurd?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het vorige college heeft daarover een besluit genomen, maar blijkbaar is daarover niet gecommuniceerd naar de Staten. Ik ben blij dat er invulling wordt gegeven aan het besluit, maar het lijkt mij goed dat de Staten hierover informatie ontvangen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Gaat u ons die informatie geven? Gaat u ons vertellen hoe de structuur en de personele invulling eruit gaan zien?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De personele invulling is de volgende stap. Er moeten vacatures opengesteld worden en de juiste personen moeten geselecteerd worden.

Bij de bespreking van de jaarrekening is de afspraak gemaakt dat er een voorstel komt over de versterking van de organisatie. Dat stuk zal na het zomerreces beschikbaar zijn.

De opmerking van mevrouw Boelhouwer was interessant. Zij zei dat er wel eens gesprekken zijn geweest tussen de ambtelijke organisatie en PS-leden om elkaars wereld beter te leren kennen. Ik ga aan de provinciesecretaris vragen om afspraken te maken met de griffier over hoe wij invulling kunnen geven aan die interactie en dat contact.

De heer De Droog had het erover dat vertrouwen moet komen. Vertrouwen moet er zijn in de Staten, tussen de Staten en het college en met de ambtenaren. Dat soort dingen zal daarbij een invulling krijgen.

Meerdere partijen hebben een motie ondertekend over asbest. De intentie van die motie omarm ik graag. In de commissie heb ik al gezegd dat ik graag wil dat wij hiermee aan de slag gaan. Ik heb nog wel een vraag aan de indieners. In de motie staat: "om de benodigde middelen te genereren." Ik zou liever willen dat u zegt: "wij geven de opdracht om zoveel mogelijk middelen binnen te halen." In september komt er een overleg met het Rijk over asbest. Dat gaat als volgt: als wij geld inzetten, dan gaat het Rijk dat mogelijk verdubbelen en gaan de marktpartijen daaraan meedoen. Op die manier hebben wij een behoorlijke hoeveelheid geld in een revolverend fonds om daaraan invulling te geven. De 'benodigde middelen' suggereert dat je exact weet over welk bedrag het gaat, maar wij moeten een flinke pot geld krijgen om hieraan invulling te geven. De indieners zullen dat waarschijnlijk beogen met de motie.

De heer BART (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Dat is de intentie van deze motie. Er staat niet voor niks dat het gaat over de eventuele rijksmiddelen die daarbij terecht kunnen komen.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat gevoel had ik al bij deze motie gekregen.

Er zijn wat vragen gesteld over de woningbouw. Het college heeft gezegd dat de beschikbaarheid van voldoende betaalbare woningen een van de grootste vraagstukken is in deze provincie. Die ambitie is groot. Het is mede aan de inzet van de vorige gedeputeerde Van den Berg te danken dat alle 120 partijen die in Utrecht iets doen op het gebied van woningbouw – gemeenten, projectontwikkelaars, beleggers en de Woonbond – de handen ineen slaan om tot actie te komen. Twee weken geleden hebben wij een woondeal besloten die grotendeels onze actieagenda woningmarkt bevat en een beetje geld. Het belangrijke van deze woondeal is de erkenning bij het Rijk dat er een groot vraagstuk en probleem is op de woningmarkt in Utrecht. Wij hebben het Rijk hard nodig om geld, middelen en aandacht te genereren, zeker bij de grote locaties waarbij het over de ontsluiting gaat. Wij willen veel binnenstedelijk doen. Dat is mooi, maar dat zijn complexe opgaven. Ik ga mij er hard voor maken dat er een pot komt voor de binnenstedelijke vernieuwing, zoals de ISV-pot die wij ooit hadden. Daarmee kunnen wij de gemeenten helpen om de woningbouw te versnellen.

Met de planmonitor willen wij laten zien welke plannen er zijn en zorgen dat de zachte plannen zonder bestemmingsplan hard gemaakt worden. Daarvoor moet de provincie zich keihard inzetten en daar kunnen wij de gemeenten goed bij helpen. Als wij dat niet op orde krijgen en geen betrouwbaar inzicht kunnen geven, dan blijven wij vragen krijgen van Tweede Kamerleden die zich afvragen wat er in Utrecht gebeurt. Dat is een van de grote opgaven die wij moeten oppakken. Daarnaast helpen wij de gemeenten bij de transformatieopgave. Daar waar wij de gemeenten ondersteunen met ruimte, geld en de inzet van menskracht willen wij iets te zeggen hebben over de type woningen die er komen.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een vraag over de ISV-pot. Het is een belangrijke constatering dat het college denkt dat er hulp nodig is voor binnenstedelijk bouwen. Tegelijkertijd staat in het coalitieakkoord dat eerst de binnenstedelijke planopgave gerealiseerd moet zijn voordat de gemeente buiten de rode contour mag bouwen. Volgordelijk zie ik daar een probleem. Is de gedeputeerde in afwachting van de toezegging dat de ISV-pot opnieuw tot stand komt bereid buiten de rode contour te kijken, zolang de binnenstedelijke opgave binnen de harde planvoorraad blijft?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Er zijn veel plannen in ontwikkeling. Als je alle plannen voor het komende jaar bij elkaar optelt zullen er 14.000 tot 15.000 woningen gebouwd worden. Dan merk je een planoptimisme, want zelfs voor harde plannen kunnen er niet altijd voldoende middelen gegenereerd worden. Daarom moeten wij ons ervoor inzetten dat er bij het ministerie een pot komt voor de binnenstedelijke opgave en tegelijkertijd moeten wij erover nadenken om aan de randen of op grote locaties te bouwen. De heer Van Essen heeft daarover voldoende gezegd, want voordat je tot plannen bent gekomen en kunt gaan bouwen ben je vijf jaar verder. Wat mij betreft gaan wij dit allebei doen, zeker om voldoende productie te kunnen halen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw d'Hondt heeft gevraagd hoe je gaat sturen op de woningen die je gebouwd wilt hebben. U zei zojuist dat u geld geeft en dat ze dan gaan bouwen wat u wilt. Gaat u hen projectontwikkelaarsgeld geven? Kunt u concreter zijn over hoe dat plan eruit ziet?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik heb niet gezegd dat wij geld gaan geven, maar wel dat wij soms ruimte geven. Wij denken wel eens mee over binnenstedelijke transformatieopgaven. Wij hebben afgesproken dat wij tot een regionale programmering komen. Ik merk dat daarvoor in de regio veel animo is. Het is niet een gemeente die wat wil, maar wij gaan op regionaal niveau kijken wat de woningbehoefte is van de regio. Vervolgens gaan wij goed kijken welke type woningen er nodig is, in welke gemeente wat opgepakt gaat worden en dat in goede plannen brengen. Automatisch ontstaat dan de discussie over de typen woningen waar behoefte aan is. Op die manier kunnen wij sturing geven. Als gemeenten naar ons toekomen die aan de randen terecht komen, dan kunnen wij hen die ruimte geven als zij de juiste typen woningen gaan bouwen. Het is dus een spel bij de gemeenten. Ik merk bij de gemeenten dat zij die discussie graag aangaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dus u gaat aan de touwtjes van de rode contour trekken als wij een product krijgen dat ons welgevallig is.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij gaan kijken naar de randen als het ons welgevallig is en gemeenten hun stinkende best hebben gedaan om het binnenstedelijk zoveel mogelijk op te pakken. Als de ene gemeente in de problemen zit en de buurgemeente daarin kan voorzien, dan lijkt ons dat een goede optie. De gemeenten moeten met hun buurgemeenten in gesprek gaan over de opgave die nodig is, want wonen is een regionaal vraagstuk.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik ben het eens met de laatste opmerking van de gedeputeerde. Echter, het geven van ruimte wanneer er sociale woningen worden gebouwd voelt onzeker in de taak die de Staten hebben om vooral ruimtelijke besluiten te nemen en ons te richten op het programma. Ik begrijp dat de regio's iets met elkaar moeten afspreken en als wij dat voldoende vinden is dat een voorwaarde voor ruimte. Gezien de afspraak in het coalitieakkoord dat 50% van de woningen betaalbaar moet zijn ken ik geen gemeentelijke plannen die daar niet aan voldoen. Waar bent u bang voor? Volgens mij wordt de druk opgevoerd om meer sociaal te bouwen zodat je wat ruimte krijgt. Ruimtelijk is dat geen randvoorwaarde gezien de wettelijke taken en het is ook niet nodig.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik merk dat de 50% betaalbare woningen heel reëel overkomt bij de gemeenten. Veel gemeenten hebben al een ambitie om gemiddeld 30% sociaal te bouwen. In de middeldure huur spreekt men over percentage van 20 tot 25%. Ik heb gemerkt dat gemeenten op het spoor van 50% betaalbare woningen zitten en heb het gevoel dat wij

daar uit komen. Als wij daarover in gesprek gaan, dan gaan wij woningen bouwen waaraan ontzettend veel behoefte is in deze provincie.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Bij de presentatie van de woondeal zei de gedeputeerde: "Wij moeten niet alles aan de markt overlaten, want dan worden er alleen villa's gebouwd." Ik weet niet met wie u gesproken heeft, maar waar heeft u die kennis vandaan gehaald?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Als je in deze provincie een woning bouwt van € 400.000, € 600.000 of meer, dan wordt die woning verkocht; dat is geen enkel probleem. De overheid heeft de belangrijke taak om sturing te geven aan de woningbehoefte. Er zullen veel ontwikkelaars en partijen zijn die sociale woningen bouwen, maar er valt meer geld te verdienen als er duurdere woningen gebouwd worden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Als ik u was zou ik nog eens rondbellen. Ik beperk mij tot dat advies.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het laatste punt is dat de provincie tot een overprogrammering moet komen van de plannen die klaar zijn. Al zijn plannen hard, merk je dat sommige plannen alsnog een aantal jaren duren voordat deze tot uitvoering komen. Bij een overprogrammering kom je uiteindelijk tot voldoende plannen, omdat veel plannen onderweg vertraagd zijn of afvallen.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! In de Tweede Kamer is daarover een motie aangenomen van onze collega Koerhuis. Hij heeft gezegd dat je altijd 130% moet plannen. Is het college bereid die norm over te nemen?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Als wij tot 130% kunnen komen, dan zou mij dat veel waard zijn.

De VOORZITTER: Tot slot geef ik de heer Schaddelee het woord namens het college.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Als je files wil bestrijden, dan is het belangrijk dat bedrijven hun werktijden spreiden. Om die reden ben ik blij dat wij deze vergadering tot na de spits weten te rekken. Er zijn verschillende vragen gesteld, verschillende ambities geuit en verschillende moties en amendementen neergelegd; dank daarvoor. Veel moties en amendementen kan het college omarmen. Ik zal deze nalopen.

De heer Van Schie zei iets wat mij prikkelde: "Als je binnenkort kennismakingsrondjes gaat doen met alle mobiliteitswethouders, verzeker hen er dan van dat zij door blijven gaan op de ingeslagen weg." Dat is lastig. Dit college gaat niet de opdracht geven om alle draaiende betonmolens stil te zetten, want wij zijn een betrouwbare overheid. De trajecten die al ingezet zijn, ook op het gebied van infrastructuur, gaan wij netjes afmaken. Tegelijkertijd is het de bedoeling van verkiezingen en een nieuwe collegeperiode dat je ingezet beleid niet per definitie doorzet, maar dat je daaraan je eigen draai en verstaalslag geeft en nieuw inzicht daarin verwerkt. Op dat punt kan ik u dus niet helemaal geruststellen.

De PvdA bracht het punt in over de vervoersarmoede. Dat is een heel belangrijk punt waarover wij in de onderhandelingen en in de campagnetijd al veel over gesproken hebben. U hebt daarover een mooi plan gelanceerd om gratis OV voor ouderen te onderzoeken. Er ligt een mooie motie van de PvdA en 50Plus over de regiotaxi; daar zal ik later op ingaan. Dit is een punt dat onze aandacht heeft en waarmee wij actief aan de gang gaan.

De SP noemde het probleem van het plafond van de dienstregelingen. Daarover is een motie aangenomen tijdens de vorige statenvergadering. Dat was voor mij geen onbekende motie, want die had ik zelf al eens ingediend. Er wordt gewerkt aan die motie en de uitwerking daarvan krijgt u waarschijn-

lijk in de eerste commissievergadering na de zomer. U noemde de klachten over de nieuwe dienstregeling. Ik u toezeggen dat wij daarover begin september een extra sessie georganiseerd hebben.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Het is mooi dat de motie wordt uitgevoerd, maar neemt u daarin de nieuwe dienstregeling mee die 15 december ingaat? Deze dienstregeling gaat dit jaar in, maar gaat over volgend jaar.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat is de reden dat ik daar direct na de zomer mee kom. Op 11 september hebben wij daarover een informatiesessie. Het is goed om deze dingen dan in samenhang te bespreken. Ik kan u echter niks beloven op dat punt.

De SGP maakte de opmerking dat dit een kaderstellend moment is. Dit is een kaderstellend moment voor de begroting 2020, maar niet voor de dienstregeling 2020. Daarvoor hebben wij de kaders al gesteld in februari toen de financiële kaders zijn meegegeven. Daarnaast hebben wij al kaders meegegeven voor het vervoersplan. Dat zijn niet alleen de kaders die wij dit jaar hebben meegegeven en verwerkt worden in het vervoersplan 2020, maar wij zitten in een concessieperiode waarvoor de kaders al in 2014 zijn meegegeven.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Als ik het goed begrijp, dan is dit vervoersplan binnen de kaders van de provincie en kunnen wij daar niks meer aan veranderen.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat hoort u mij niet zeggen. Wij hebben de kaders echter meegegeven en daarmee zijn de vervoersbedrijven aan de gang gegaan. Zij hebben daarvoor een ingenieus vervoerplan gemaakt, waarover u in mei jl. uitgebreid geïnformeerd bent. U vroeg of de Staten voortaan de vervoerplannen kunnen krijgen. Die krijgt u. U krijgt niet het hele pakket papier, maar er is in mei een uitgebreide informatiesessie geweest waarin alle belangrijke wijzigingen zijn doorgenomen en doorgesproken. U noemde bijvoorbeeld lijn 80; een avonddienstregeling. Deze lijn is in mei besproken en daarop zijn weinig opmerkingen vanuit de commissie gekomen. Er zijn wel opmerkingen gekomen uit Rhenen. Komende week heb ik een afspraak met de wethouder uit Rhenen, onder andere om hierover te praten. Het is dus nog niet in beton gegoten, maar het vervoerplan zit zo ingenieus in elkaar dat ik geen valse verwachtingen wil wekken. Het is niet mogelijk om dat weer helemaal op zijn kop te gooien.

De VOORZITTER: Ik kijk of dit punt voldoende beantwoord is voor de heer Van den Dikkenberg.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Nee, ik heb nog een vraag hierover. Wat is een moment waarop wij dat wel kunnen veranderen en daarvoor financiën vrij moeten spelen? Volgens mij moeten wij bij de kadernota financiën vrijspelen als wij iets extra's willen bij Syntus. Dat moeten wij komend jaar betalen.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De financiële kaders hebben wij al meegegeven aan Syntus. Wij hebben de reacties gekregen op het vervoerplan. De provincie gaat op al die reacties reageren en kijken op welke manier wij dit kunnen inpassen. Ik doe daarbij wel aan verwachtingsmanagement. Ik noemde lijn 80 en mevrouw d'Hondt kon gelijk vijftien andere lijnen bedenken. Deze kunnen wij niet allemaal verwerken. U zei dat er sprake is van een kaalslag, maar dat is niet juist. Er is wel sprake van een eerder ingezette grote wijziging in deze concessie in 2020, waarbij er op sommige plekken iets meer en op sommige plekken iets minder gaat rijden. Het besluit over lijn 80 betekent misschien dat er in Rhenen in de avonduren een lijn wordt doorgetrokken en dat er vanuit Renswoude en Veenendaal extra aansluitingen komen naar Veenendaal De Klomp.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! U zegt dat er geen kaalslag plaatsvindt. Dat kun je zeggen als je alleen naar de plannen kijkt en naar de lijntjes op de kaart. Als je echter woont in gebieden waar de bushalte wegvalt, dan voelt dat wel degelijk als een kaalslag. U weet dat het in Leusden jaar op jaar een drama is en er niks aan verandert. Dat moet omgekeerd worden, want het kan zo niet langer.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Het proces om met de vervoerplannen te werken leidt ieder jaar weer tot een tamelijk vervelende discussie. Dat komt doordat wij niks van te voren op papier toegestuurd krijgen. Wij worden in een informatiesessie mondeling geïnformeerd. Vervolgens lezen wij in de krant welke bushaltes en lijnen er precies geschrapt worden en dan vinden wij er wat van. U kunt het ons niet verwijten dat wij geen kritische opmerkingen hebben gemaakt in de informatiesessie, want wij kennen niet alle specifieke problemen in de regio. Ik stel niet voor om over iedere halte een motie in te dienen, maar misschien kunnen wij zoeken naar een verbetering van dit proces. Volgens mij leidt dit aan beide kanten niet tot een bevredigende voortgang van de situatie.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat proces heb ik een aantal jaren meegemaakt en kan op verschillende manieren beleefd worden. Ik deel de analyse van mevrouw d-Hondt dat het over het algemeen een proces is waarin je had willen bijsturen als je het eerder voorzien had. Op een gegeven moment geef je kaders mee en zeg je tegen het vervoersbedrijf dat het daarvan het maximale moet maken binnen de regels van de concessie. Vervolgens komt het vervoersbedrijf met plannen en kunnen wij niet het hele plaatje overzien. Op de ene plek kun je het soms bijdraaien en op een andere plek heeft het andere consequenties. Mijn oproep is om de dingen in een breder verband te zien, ook als wij het hebben over een kaalslag.

De situatie in Leusden wordt er iedere keer bijgehaald. Om die reden ben ik vorige week dieper in deze casus gedoken. Als je onder de streep kijkt, dan worden er meer mensen vanuit Leusden vervoerd; er zijn meer mensen die in- en uitstappen. Daardoor kunnen wij niet zeggen dat er in Leusden sprake is van een kaalslag. De lijnen zijn alleen op een paar plekken gewijzigd. Je hoort altijd de mensen die hun halte zien verdwijnen, maar je hoort nooit de mensen die een nieuwe halte krijgen. Laten wij oppassen met woorden als kaalslag iedere keer te gebruiken, want daarmee geven wij een signaal naar de gebruikers van de bussen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Hele wijken in Leusden zitten zonder bus. Daar zitten mensen die nog moeten werken, omdat zij niet meer op 65-jarige leeftijd met pensioen kunnen. Deze mensen zijn niet meer goed te been en hebben daarom een huis gekocht bij een bushalte, maar de bushalte is weg waardoor zij niet meer naar Amersfoort kunnen reizen. Ik kan talloze voorbeelden geven uit Leusden, Stichtse Vecht, Nieuwegein en Woerden. Deze mensen voelen het schrapen van een bushalte of lijn als heel pijnlijk. U zegt dat wij het aan de markt overlaten en kaders meegeven. Het zou fijn zijn als wij naar het voortschrijdend inzicht in het openbaar vervoer kijken, omdat het niet zo nodig is om het aan de markt over te laten. Als het erop aan komt, dan kunnen wij dat zelf beter.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Wij moeten het hele programma niet op de schop gooien, want daarvoor hebben wij de nieuwe concessie in 2023. Echter, als wij kunnen afspreken dat wij voorafgaand aan een informatiesessie schriftelijk geïnformeerd worden over de belangrijkste wijzigingen, dan kunnen wij iets meegeven aan GS om vervolgens het vervoerplan formeel vast te stellen. Zo als het nu gaat lukt ons dat niet, omdat wij de informatie krijgen en er gelijk iets van moeten vinden. Zouden wij dat op deze manier kunnen afspreken?

De VOORZITTER: Ik geef mevrouw De Haan eerst het woord, dan kan de gedeputeerde uw vragen in samenhang beantwoorden.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Ik sluit mij aan bij de oproep van mevrouw d'Hondt en ik herken de vragen die gesteld worden. In dit proces gaat het om verwachtingsmanagement. De gedeputeerde gaf aan dat er niet veel reacties kwamen tijdens de informatiesessie, maar dit vind ik niet de plek om een formele reactie te geven; dat doen wij in de commissie. Waarop hebben wij wel en geen invloed? Dit proces vereist dat de Staten lopende het jaar inzicht krijgen in het proces en aan welke knoppen nog gedraaid kan worden. Op die manier kunnen wij deze ruis de volgende keer voorkomen.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik zal eerst ingaan op de vragen van de SP. Mevrouw Poppe maakte er een systeemdiscussie van of je het moet overlaten aan de markt. Dat

is interessant, maar dit is daarvoor niet het juiste moment. Wij delen de ambitie dat wij ons OV willen versterken, naar een hoger niveau willen brengen, robuuster willen maken en dat wij daarin willen investeren. Het is zoeken naar wat het eerstvolgende moment is waarop wij dat kunnen doen en hoe wij dat kunnen organiseren. Dan kom ik op de opmerkingen van de PvdA en de ChristenUnie. Het is inderdaad voor een deel verwachtingsmanagement en het is zoeken naar hoe je elkaar daarin zo goed mogelijk kunt meenemen. Laten wij afspreken dat wij op 11 september spreken over hoe wij dat proces zo kunnen organiseren dat nog beter aanhaakt.

Er zijn veel reacties gekomen op de vervoerplannen, maar het is uniek hoe wij dat in Utrecht organiseren. Het is geen formele zienswijzeprocedure of iets dergelijks. Wij kunnen zeggen dat de vervoerplannen er zijn en starten. In Utrecht hebben wij het echter zo georganiseerd dat wij daarvoor een heel inspraaktraject aflopen, waardoor je de verwachting creëert dat je daar wat mee gaat doen. Er wordt wel zoveel mogelijk geprobeerd dat te verwerken, maar je kunt niet alles doen. Laten wij op een goede manier kijken hoe wij dat proces kunnen organiseren.

Ik was gebleven bij de motie en de vragen van 50Plus en de PvdA over de regiotaxi. Dat is een heel interessante motie. Dit besluit heeft GS al genomen in december en de Staten zijn daarover in januari geïnformeerd. In januari is tevens in de commissie besproken hoe wij dat vorm gaan even. Wat in deze motie staat is precies wat het college wil. Het kwaliteitsniveau van hoe de regiotaxi op dit moment georganiseerd is willen wij doorgeven bij de overdracht. Dat is de reden dat wij een lange overgangperiode georganiseerd hebben tot 2023 en dat de provincie met gemeenten in overleg is. In de motie vraagt u drie dingen aan het college. Allereerst vraagt u om in beeld te brengen wat het kwaliteitsniveau van de regiotaxi is. Dan vraagt u om een nulmeting door klanttevredenheidsonderzoeken. Een klanttevredenheidsonderzoek is wellicht oppervlakkiger dan hoe wij het organiseren, want wij hebben al veel informatie over de staat van de kwaliteit. Wij weten al wat de stiptheid en de omrijdtijd is en wij hebben een klachtenprocedure. Op allerlei manieren wordt er inzicht verkregen in de kwaliteit.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Wij krijgen redelijk wat klachten over de regiotaxi, terwijl wij graag zien dat de kwaliteit van regiotaxi optimaal is als wij deze overdragen aan de gemeenten. Wij moeten niet beginnen met het korten van budgetten en het over de schutting van de gemeenten te gooien. Breng dat vervoer eerst goed op kwaliteit en breng het dan op een fatsoenlijke manier naar de gemeente. Wij hebben gezien waartoe dat heeft geleid met de jeugdzorg. Laten wij die fout niet nog een keer maken.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De vergelijking met jeugdzorg gaat mij te snel. Natuurlijk kennen wij de voorbeelden waarbij het niet zo goed gaat met de regiotaxi, maar laten wij daarmee niet zeggen dat de kwaliteit van de hele regiotaxi slecht is. Volgens mij zijn de tevredenheidscijfers over het algemeen heel goed en doen wij het heel goed. Wij willen dat de kwaliteit zo goed mogelijk geborgd blijft, ook na 2023. Dat wil ik dolgraag toezeggen, maar toen ik dat van de week met een aantal wethouders besprak zeiden zij: "Je kunt best beloven aan de Staten dat de kwaliteit na 2023 op hetzelfde niveau blijft of beter wordt als je er maar een potje geld bij regelt." Na 2023 gaan wij er niet meer over. Ik kan beloven dat het daarna beter wordt, maar dat is vanaf dat moment niet in onze handen. Wij doen wel ons best om het tot die tijd zo goed mogelijk te krijgen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik wil graag terugkomen op de nulmeting. Wij worstelen al met veel voorstellen die in december ingaan. Als het doorgaat zoals in het voorstel staat, dan zal het een gigantische verslechtering worden van het normale busvervoer. Steeds meer mensen die niet meer met het reguliere openbaar vervoer bij een knooppunt kunnen komen zullen de regiotaxi gebruiken. 50Plus en PvdA vinden het heel belangrijk dat er een nulmeting wordt gedaan vanaf het moment dat de nieuwe regeling in december ingaat en dat deze meting over een half jaar opnieuw wordt uitgevoerd. Er gaat veel veranderen en het wordt alleen maar slechter.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik steun het betoog van mevrouw Hoek. Ik heb nog twee opmerkingen. De gedeputeerde zegt dat er al veel informatie over de kwaliteit beschikbaar is, maar die informatie kennen de Staten niet. Kunnen wij daarover een notitie krijgen waarin de minimale eisen staan waaraan de regiotaxi tot 2023 moet voldoen. Alle pilots die wij gaan starten komen

daar nog bovenop, dus dat zou een kwaliteitsverbetering kunnen zijn. Het is belangrijk dat wij in de overgangperiode niet naar een kwaliteitsverslechtering gaan. De tweede opmerking gaat over de periode na 2023, want zoals Cruijff zei: "Ook al ga je er niet over, dan kun je er nog wel van zijn." In brede zin zijn wij van het vervoer van de mensen in onze provincie, ook van mensen met een WMO-indicatie. Al leggen wij die taak bij de gemeenten neer, dan kunnen wij nog wel de vinger aan de pols blijven houden. Dat doen wij niet door zwaar in te grijpen, maar door met gemeenten in gesprek te gaan als het niet goed gaat en wat wij kunnen doen om er met elkaar uit te komen.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat de gedeputeerde zijn beantwoording afrondt.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Met citaten van Cruijff moet je altijd oppassen, want hij heeft zoveel gezegd dat er altijd wel een citaat is dat bij je past. Ik zou zoals Max Verstappen willen zeggen: "Ga altijd tot de limiet."

Mevrouw Hoek heeft gelijk. Het kan zijn dat meer mensen aanvullend OV gaan gebruiken en daarvoor de regiotaxi pakken, maar op dit moment zijn 95% van de gebruikers van de regiotaxi lokale WMO-gebruikers. Slechts 5% van de gebruikers van de regiotaxi gebruikt dit als aanvullend OV, terwijl de financiële bijdrage van de provincie hoger is dan 5%. In die verhouding moeten wij het zien. Ik wil u toezeggen dat wij u inzage geven in de kwaliteitsnorm van dit moment. Dat is geen nulmeting, maar dat zijn de cijfers van de afgelopen jaren. Dan kunt u inzicht krijgen in hoe de regiotaxi gewaardeerd wordt, hoe stipt de regiotaxi rijdt enzovoorts. Op die manier kunnen wij monitoren of wij die lijn voortzetten het komende jaar. Onafhankelijk of de motie wordt aangenomen kan ik u toezeggen dat wij u ieder half jaar infomeren hoe het gaat met de overdracht van de regiotaxi aan gemeenten en wat de kwaliteitsbeleving is op dit moment.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik wil een toezegging krijgen van de gedeputeerde over het borgen van de kwaliteit. U zegt dat wij niet meer over de kwaliteit van de regiotaxi gaan als het eenmaal bij de gemeenten ligt. Het is echter slecht voor de reputatie van de provincie als de kwaliteit van de regiotaxi verslechtert, omdat de provincie over het openbaar vervoer gaat. Wat kunt u toezeggen om in de overdracht te borgen dat de provincie wel maatregelen kan nemen als het heel slecht gaat met de regiotaxi?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Daarover gaat het overdrachtsproces, dus ik kan u toezeggen dat wij de kwaliteit met elkaar borgen en in de gaten houden hoe wij de aanvullende OV-gebruikers in de overdracht kunnen meenemen.

De heer SIJBRANDIJ (VVD): Mijnheer de voorzitter! De motie vraagt om de borging van de kwaliteit. Hoe gaat de gedeputeerde dat doen als de motie wordt aangenomen?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat ga ik doen op de manier zoals ik dat zojuist gezegd heb. De provincie kan de kwaliteit borgen tot 2023. De motie kan niet meer van ons vragen dan wat wij kunnen. Ik kan borgen dat wij het zo goed mogelijk overdragen en dat wij goed in gesprek gaan met gemeenten dat zij dat niveau proberen vast te houden. Ik kan gemeenten niet dwingen om er net zoveel geld in te pompen als de provincie. Daarin zit een bepaald spanningsveld. Ik lees de motie als een oproep om mijn stinkende best te doen om de regiotaxi zo goed mogelijk te houden, ook na 2023. Als dat de opdracht is van de motie, dan neem ik die graag aan.

De heer SIJBRANDIJ (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij lezen in de motie dat het college wordt gevraagd om na 2023 de kwaliteit te borgen. Dat zie ik als een onmogelijke opgave voor het college.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat ben ik met u eens.

De vraag van de PVV over de windturbines aan de Goyerbrug valt in de portefeuille vergunningverlening. Er is ontheffing gegeven voor deze windturbines in het kader van de wet Natuurbescherming. Die is pas gegeven na uitvoerig ecologisch onderzoek waarin de voorschriften zijn getoetst omtrent de sterfte van trekvogels en vleermuizen. Er zijn wat beperkingen in het rapport opgenomen. De initia-

tiefnemer heeft dat aangevochten, omdat hij bang was voor mogelijk rendementsverlies. Voor de Awb-commissie is dat uiteindelijk overeind gebleven.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dat rapport ontvang ik graag.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik veronderstel dat het rapport openbaar is. Als dat niet het geval is, dan zal ik zorgen dat het rapport naar u toekomt.

De VOORZITTER: Ik wil met de fractievoorzitters overleggen over het vervolg van deze vergadering. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing van 18.13 uur tot 18.17 uur

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Wij zijn bezig met de behandeling van de kadernota. De eerste termijn van de Staten is aan de orde geweest, inclusief de beantwoording namens het college. Ik heb zojuist met de fractievoorzitters afgesproken dat wij de agenda vanavond afmaken. Dat doen wij in een redelijk tempo, zodat wij de vergadering rond 19.30 uur kunnen afsluiten. Dat betekent dat de tweede termijn van de kadernota niet ten volle gevoerd zal worden en dat ik slechts diegene die een motie of amendement gaat indienen daartoe de gelegenheid biedt. Daarna gaan wij over tot de laatste drie agendapunten, de drie moties vreemd aan de orde van de dag. Voor de tweede termijn kijk ik wie er nog een motie of amendement gaat indienen. Ik zie het FvD, de SGP en de PvdD. In die volgorde geef ik deze partijen het woord.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Naar aanleiding van de antwoorden van de gedeputeerde dienen wij een motie in die oproept tot het afschaffen van de egalisatiereserve. Deze motie wordt mede ondertekend door de VVD, D66, CDA en PVV.

Motie M49 (FvD, D66, PVV, VVD, CDA): afschaffing egalisatiereserve

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 10 juli 2019;

constaterende:

- *dat de egalisatiereserve gebruikt wordt om onvoorziene wijzigingen in de baten te dekken waar de Staten geen invloed op hebben;*
- *dat de egalisatiereserve nu gebruikt gaat worden om zowel mee -als tegenvallers op te vangen en er daarmee geen verschil meer is tussen de egalisatiereserve en de algemene reserve;*

overwegende:

- *dat het budgetrecht een van de belangrijkste rechten van de Staten is;*
- *dat het via de egalisatiereserve laten lopen van mee- en tegenvallers dit budgetrecht ondergraaft;*
- *dat de provincie zichzelf de opdracht heeft gegeven het aantal reserves te verminderen;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *de egalisatiereserve op te heffen met ingang van 2020;*
- *het saldo toe te voegen aan de algemene reserve;*
- *resultaten vanaf 2020 ten laste te brengen van de algemene reserve.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de be-
raadslaging.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Om de VVD en de SP over de streep te trekken hebben wij het woord 'noodtoestand' uit motie M41 veranderd in 'code rood'.

Motie M41a (PvdD): code rood klimaat en biodiversiteit

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter behandeling van het staten-voorstel Kadernota 2020-2023;

constaterende dat:

- *de klimaatcrisis een grote bedreiging vormt voor het leven op aarde;*
- *de zesde uitstervingsgolf in volle gang is, omdat de biodiversiteit in snel tempo afneemt;*
- *wereldwijd diverse landen en steden inmiddels de klimaatnoodtoestand hebben uitgeroepen;*

van mening dat

- *het uitroepen van code rood voor de biodiversiteit een sterke erkenning is van de gezamenlijke opdracht om een maximale inspanning te leveren om de biodiversiteit te beschermen en herstellen;*
- *het uitroepen van code rood voor klimaat een sterke erkenning is van de gezamenlijke opdracht om een maximale inspanning te leveren om de opwarming van de aarde zo veel als mogelijk te beperken;*

roept code rood uit voor het klimaat en de biodiversiteit,

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M41 wordt ingetrokken en de motie M41a wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Naar aanleiding van de antwoorden van de gedeputeerde hebben wij de besloten de motie in te dienen als ruggensteuntje om de bedrijventerreinen in procedure te nemen. Wij moeten de PAS en de MER van de Omgevingsvisie niet afwachten, maar zo snel mogelijk de partiële herziening in gang zetten en met de betrokken gemeenten actief in gesprek gaan om bij de invulling van deze bedrijventerreinen te komen tot meervoudig ruimtegebruik.

Motie M50 (SGP): bedrijventerreinen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2018;

gehoord de beraadslagingen over de Kadernota 2020;

constaterende dat:

- *de Staten in motie 145 ontwikkeling bedrijventerreinen het college hebben opgeroepen 'op korte termijn te komen tot oplossingen van de ontstane en eventueel nog te ontstane problemen met betrekking tot de noodzakelijke en door het college erkende problematiek van de uitbreiding van de in de oorspronkelijke tekst genoemde bedrijventerreinen';*
- *het college tot de conclusie komt dat een plan-MER-procedure onvermijdelijk is;*

overwegende dat:

- *deze gemeenten al geruime tijd, in sommige gevallen zelfs jaren, wachten op een noodzakelijke (geringe) uitbreiding van hun bedrijventerrein, dan wel realisatie van een bedrijventerrein;*
- *voor het behoud van lokale werkgelegenheid verder uitstel niet gewenst is;*
- *het meenemen in het proces van de totstandkoming van de Omgevingsvisie/Verordening naar verwachting extra vertraging zal betekenen;*
- *de NOVI uitnodigt tot meervoudig ruimtegebruik bij nieuwe ontwikkelingen;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *zo snel als mogelijk de voorbereidingen voor een partiële herziening van de PRS/PRV en de benodigde procedures daarvoor te starten, met als doel de beoogde uitbreidingen en realisatie van de bedrijventerreinen van de voornoemde zeven gemeenten mogelijk te maken;*
- *daarbij met de betrokken gemeenten actief in gesprek te gaan om bij de invulling van deze bedrijventerreinen te komen tot meervoudig ruimtegebruik, waarbij de opwekking van energie een voorwaarde is.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de raadsdeling.

Ik kijk naar het college, maar volgens mij heeft het in zijn beantwoording voldoende geduid wat het van de respectievelijke moties vindt.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het is goed om nader in te gaan op de motie van de SGP. Er zitten delen in de motie waarmee ik uit de voeten kan, zoals het in gesprek gaan met de gemeenten. Op korte termijn zullen de afspraken ingepland worden. Wat betreft de partiële herziening, waarschuw ik u voor het risico dat wij onze eigen ruiten en de ruiten van de gemeente ingooien als wij de partiële herziening in gang zetten. Dat heeft te maken met het grotere detailniveau dat in het kader van de PRS/PRV wordt gevraagd ten opzichte van de Omgevingsvisie. Dat geeft een extra risico, omdat het een ander detailniveau is.

Ik kan u aanbieden om een memo te maken waarin ik de inhoudelijke kant, de risico's en de mogelijkheden aan u uitleg. Het idee was om hierover een informatiesessie te organiseren samen met de informatiesessie over de PAS. Gezien het belang en de urgentie die ik hier voel voor deze zeven terreinen, stel ik voor om een aparte informatiesessie te organiseren. Wellicht dat hierbij juridische deskundigen aanwezig kunnen zijn die ons hierin goed kunnen meenemen. Ik wil voorkomen dat wij een weg inslaan waardoor wij uiteindelijk verder van huis raken.

De VOORZITTER: Die waarschuwing is helder. U kunt bij uw stemverklaring aangeven hoe u dat laat meewegen in uw oordeel. Wij hebben voldoende over de kadernota gesproken en het is helder welke moties en amendementen zijn ingediend.

Moties vreemd aan de orde van de dag.

De VOORZITTER: Agendapunt 16 betreft een drietal moties vreemd aan de orde van de dag. Als eerste is de motie vreemd aan de orde van de dag over de overlast van de eikenprocessierups aan de orde. De heer Berlijn gaat deze motie toelichten.

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag overlast eikenprocessierups, ingediend door FvD.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! De eikenprocessierups is een ware plaag die aangepakt moet worden. Wij zien dat de bestrijding van de rups dit jaar volop moeite kost en niet effectief is. Dat blijkt onder meer uit de vele meldingen van overlast die wordt veroorzaakt door deze rups. Binnen het beheergebied van deze provincie staan 60.000 bomen, waarvan 39.000 eikenbomen. De provincie richt de bestrijding vooral op bomen langs de N-wegen, waar bestrijdingsploegen worden ingezet om de rupsen weg te zuigen. Volgens eikenprocessierups-expert de heer Sondeijker, bestrijdingscoördinator in de provincie Limburg en verbonden aan de landelijke expertgroep voordat deze werd opgeheven, is dit een kostbare methode die niet veel zoden aan de dijk zet. Milieuarts Henk Jans, verbonden aan het kenniscentrum eikenprocessierups van de Universiteit van Wageningen, denkt dat de bestrijding van de eikenprocessierups op veel plekken efficiënter kan. Volgens hem is de Limburgse methode op termijn goedkoper dan de huidige bestrijdingsmethode.

Het Kennisplatform Eikenprocessierups heeft een aantal aanbevelingen gepubliceerd voor een effectieve bestrijding van de eikenprocessierups. Zo geeft het kennisplatform aan dat het aantal natuurlijke vijanden gestimuleerd kan worden door een diversiteit aan boomsoorten. Extensief maaibeheer en

bloemrijke bermen dragen bij aan het vergroten van de biodiversiteit en daarmee de toename in het aantal natuurlijke vijanden. Gaasvlieglarven en larven van het tweestippelig lieveheersbeestje zijn verkrijgbaar op de markt. Andere natuurlijke vijanden moeten spontaan verschijnen door de juiste maatregelen te implementeren.

Verder adviseert het kennisplatform dat binnen elke organisatie met eiken in het beheer minimaal een coördinator aangesteld dient te worden. Het kennisplatform noemt hierbij expliciet de provincie. Deze persoon is het aanspreekpunt voor particulieren en aannemers en coördineert de werkzaamheden ten behoeve van de eikenprocessierups. In Limburg hebben ze goede ervaringen met een dergelijke coördinator, waardoor er in Limburg relatief weinig overlast is. Het beheersen van de rups in Limburg begint bijvoorbeeld al in november en december, zodat de overlast in het voorjaar minimaal is.

Een andere voorwaarde voor een succesvolle bestrijding is de samenwerking tussen alle gemeenten, zodat er eensgezindheid ontstaat over de bestrijding van de eikenprocessierups. Dat de bestrijdingsmethode aan de hand van het middel XenTari door de provincie omstreden wordt genoemd, geeft aan dat er behoefte is aan kennis en coördinatie. De heer Sondeijker stelt dat hierdoor geen andere rupsen doodgaan dan de eikenprocessierups en dat eensgezindheid en afstemming in de bestrijding van de eikenprocessierups van cruciaal belang zijn voor het succes van deze bestrijding.

De provincie heeft een zorgplicht naar haar inwoners toe. Als de inwoners van de provincie gezondheidsklachten oplopen door de eikenprocessierups, kan dat leiden tot succesvolle schadeclaims jegens de eigenaar van de eiken. De kans op een schadevergoeding wordt kleiner als de eigenaar actiever is in het beheer van de eikenprocessierups. Het FvD is bij uitstek een partij die het belang van de inwoners voorop heeft staan en graag in praktische oplossingen denkt. Het probleem van de eikenprocessierups treft veel mensen en kan volgens ons met relatief weinig moeite beheersbaar gemaakt worden. Daarom dienen wij een motie in.

Voordat ik deze motie indien volg ik het goede voorbeeld van mijn collega. Ik zal niet uitweiden over mijn persoonlijke verleden, maar wil graag aangeven dat morgen een belangrijke dag is voor mijn gezin. Op 11 juli is het 24 jaar geleden dat Srebrenica viel en er vervolgens een genocide plaatsvond in Bosnië. Tijdens de julidagen in 1995 is de vader van mijn vrouw vermoord. Morgen is er een herdenking in Den Haag voor alle slachtoffers van deze genocide. Mijn gezin en ik zullen daar uiteraard aanwezig zijn en ik nodig u allen van harte uit om daarbij aanwezig te zijn.

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag (FvD): overlast eikenprocessierups

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 10 juli 2019;

constaterende:

- *dat de overlast van de eikenprocessierups steeds grotere vormen aanneemt;*
- *dat bestrijding steeds lastiger wordt;*

overwegende:

- *dat als er nu geen effectieve maatregelen genomen worden de rupsen in steeds grotere gebieden gaan voorkomen en in steeds grotere aantallen;*
- *dat er in Limburg plaatsen zijn waar de rups verdwenen is door effectieve maatregelen;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *dat zo snel mogelijk maatregelen opgeschaald moeten worden, inclusief financiële middelen, om de eikenprocessierups te bestrijden;*
- *dat hiervoor ook (maar niet uitsluitend) natuurlijke vijanden als de koolmees en de sluipwesp ingezet kunnen worden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de be-
raadslaging. Dank voor uw mooie woorden en mijn complimenten voor uw maidenspeech. Heel veel
sterkte morgen. Het is fantastisch dat u dit met ons gedeeld heeft.

Bij een motie vreemd aan de orde van de dag is het gebruikelijk dat er eerst een kort antwoord wordt
gegeven door het college. De heer Schaddelee heeft het woord namens het college.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Mijn complimenten aan de heer Ber-
lijn en felicitaties voor zijn maidenspeech. Het is mooi om te horen dat er een persoonlijke noot wordt
toegevoegd, waardoor je elkaar wat beter leert kennen of iets hoort wat je niet wist.

Je moet de afgelopen twee maanden onder een steen hebben geleefd als je niet hebt meegekregen dat
het probleem van de eikenprocessierups zich enorm verspreidt over ons land. Dat signaal is in Den
Haag reeds opgepakt. Het is goed om te horen dat het FvD een partij is die het belang van de burgers
centraal stelt en denkt in praktische oplossingen. Daarom is het belangrijk dat de provincie hier niet
direct bovenop springt, maar de ruimte geeft aan het Rijk die dit primair naar zich toe heeft gehaald.
Het probleem is in die zin opgeschaald. Het Rijk kijkt met het kennisplatform naar de beste oplossing
om deze plaag aan te pakken.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het kenniscentrum geeft duidelijk aan dat elke or-
ganisatie die eiken in haar beheer heeft een coördinator aanstelt voor de bestrijding. Dat geldt dus ook
voor de provincie en gemeenten. De bestrijding is het afgelopen jaar niet effectief gebleken. Als wij
daarin een verandering willen aanbrengen, dan moet er iets gebeuren. Dat kunnen wij niet afschuiven
op het Rijk.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat is de reden waarom de minister
van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan het kenniscentrum heeft gevraagd om met een groot-
schaligere aanpak te komen dat er tot nu toe is gedaan. Wij zijn erachter gekomen dat de rups zich niet
houdt aan de rood/witte linten die om de bomen gespannen worden. Dat hadden wij niet voorzien.
Daarnaast sta ik hier vanuit mijn portefeuille mobiliteit, omdat wij het vanuit de provincie zien als een
beheerstaak in het kader van het wegbeheer. In dat kader kan ik u melden dat wij met name voorrang
geven aan het bestrijden van de eikenprocessierups op plaatsen waar fietsers en wandelaars langs de
provinciale weg gaan, zodat zij daarvan geen last hebben. Daarnaast zoeken wij zoveel mogelijk naar
manieren om het op te lossen. Wij haken aan bij de kennis die wij krijgen vanuit het landelijke kennis-
centrum en wachten af wat daar de signalen zijn die wij krijgen.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het kennisplatform is naar mijn weten ingezet door
het ministerie. De aanbevelingen die op de website genoemd worden kunt u nalezen en komen in prin-
cipe van het ministerie. Het is raar als deze aanbevelingen niet overgenomen worden.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Natuurlijk zullen wij de aanbevelin-
gen overnemen, maar dan voor het wegbeheer. De motie vraagt om dit nog meer naar ons toe te halen
en hiervan een soort provinciaal kennisplatform te maken. Natuurlijk gaan wij voor het wegbeheer ie-
dere maatregel en oplossing uitproberen en ons verdiepen in wat het kenniscentrum ons adviseert. Dat
zullen wij uiteraard opvolgen.

De VOORZITTER: Het is gebruikelijk de andere Statenleden de gelegenheid te bieden hierop te rea-
geren. Ik stel voor dat u dit vanachter uw tafel doet.

Mevrouw VAN ELTEREN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik had mij mijn maidenspeech an-
ders voorgesteld.

De VOORZITTER: U kunt uw maidenspeech de volgende keer houden, dan kunt u uw antwoord kort
houden.

Mevrouw VAN ELTEREN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik wil graag even stilstaan bij van-
daag. Vandaag is het honderd jaar geleden dat de Eerste Kamer stemde over het initiatiefwetsvoorstel

Marchant dat actief vrouwenkiesrecht bewerkstelligde. Als ik om mij heen kijk kunnen wij concluderen dat wij in honderd jaar best ver gekomen zijn, maar ik weet dat er nog een mooie en uitdagende taak voor ons ligt voor diversiteit en inclusie in de politiek. Het is aan ons om er samen voor te zorgen dat iedereen hier de vrijheid voelt om te zijn wie hij of zij is. Ik ga mij daarvoor volledig inzetten. Ik hoop dat u hetzelfde doet.

Het verhaal van de eikenprocessierups gaat eveneens over diversiteit. De rups houdt de gemoederen bezig. Het is goed dat wij hiervoor aandacht hebben in de provincie. GroenLinks benadrukt dat het probleem van de enorme toename van het aantal eikenprocessierupsen een door mensen veroorzaakt probleem is. De eikenprocessierups profiteert van de veranderingen in het klimaat. De zachte winters en de droge hete zomers stimuleren de groei van de eikenprocessierups populaties en de biodiversiteit neemt af. De natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups hebben het moeilijk. Weinig diversiteit in het bomenbestand zorgt ervoor dat er voorlopig nog voldoende voedsel voor de rupsen is en dat zij zich makkelijk van de ene plek naar de andere kunnen verplaatsen.

Bij dit soort problemen zijn mensen geneigd om te grijpen naar kortetermijnoplossingen. Wij bestrijden de rupsen met gif, verbranden nesten of zuigen deze weg. Dat is geen structurele oplossing voor de toename van eikenprocessierupsen in ons land. Bovendien hebben de meeste milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen negatieve gevolgen voor de biodiversiteit. GroenLinks kijkt graag naar natuurlijke alternatieven, zoals het lokken van de natuurlijke vijanden van deze rups. Hoe mooi zou het zijn als wij straks minder overlast ervaren van de eikenprocessierups op het moment dat de natuur haar werk kan doen. Daarvoor moeten wij de natuur wel de ruimte bieden. Wij zijn benieuwd naar de uitkomsten van de pilot die gaande is in de provincie, waarbij mezenkasten in eikenbomen geplaatst worden. De uitkomsten daarvan worden dit najaar verwacht. GroenLinks kijkt graag verder dan de mezenkasten. Daarom volgt er nog een motie van de PvdD die wij samen met de PvdA met liefde mede indienen.

De VOORZITTER: Mijn complimenten voor uw maidenspeech.

Mevrouw VAN GILSE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Voor mij geen maidenspeech, want ik houd het graag kort. Dat veel inwoners en bezoekers van onze provincie lichamelijke klachten ondervinden van de rups en dat er veel eikenbomen naast onze provinciale fiets- en wandelpaden staan, maakt het belangrijk dat de provincie er alles aan doet om de overlast te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Daarom is het belangrijk dat daar op dit moment veel aan gedaan wordt. Daarnaast vragen wij aan de gedeputeerde of er een plan van aanpak gemaakt kan worden voor de bestrijding van de eikenprocessierups voor het komend jaar, met daarin een groot deel preventie.

Mevrouw KOELEWIJN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Het CDA kan zich aansluiten bij de woorden van de VVD. Daarbij wil ik de suggestie meegeven aan de gedeputeerde dat het niet alleen een kwestie is van wegbeheer, maar dat het daadwerkelijk een probleem is in het hele gebied van de provincie Utrecht.

Mevrouw DE WIDT (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik heb mijn maidenspeech voorbereid en breng dit graag ten gehore. "Eigen schuld dikke bult", heb ik mevrouw d'Hondt vandaag al een keer horen zeggen over dit onderwerp. In het geval van de eikenprocessierups krijg je een heleboel bultjes en geldt dit voor een heleboel mensen. Wij hebben daar flink last van, maar de rups kan daar niks aan doen. De rups vindt het heel aangenaam bij ons met zoveel eiken en warmere seizoenen. Wat doet de provincie hieraan?

Voor dit seizoen kunnen wij constateren dat de preventieve maatregelen en de bestrijding van de rupsen onvoldoende zijn geweest; het waren er teveel. Bij D66 houden wij niet van symptoombestrijding. Wij zijn blij met structurele maatregelen die al in het beleid zitten. Ten eerste is dat het zorgen voor variatie in boomsoorten langs wegen, zodat er op termijn een gezonde hoeveelheid eiken zal zijn. Ten tweede is dat het inzetten op natuurlijke vijanden door het stimuleren van vogels. Dat doen wij door het stimuleren van variatie in de natuurlijke milieus. Ten slotte moeten wij op tijd beginnen met het aanpakken van specifiek deze rupsen door beginnende kolonies weg te zuigen, zodat er minder verspreiding plaatsvindt.

Wij vragen de gedeputeerde om goed te volgen wat het landelijke kennisplatform doet. Laten wij vooral leren van wat er elders wel en niet werkt en op basis daarvan de Utrechtse aanpak bijstellen. Wij vragen om voor het volgende seizoen voldoende geld en capaciteit vrij te maken om het niet opnieuw zo erg te laten worden.

D66 heeft er vertrouwen in dat wij met het huidige beleid op de goede weg zijn wat betreft het beperken van de overlast van de eikenprocessierups. Daarom zullen wij de motie van het FvD niet steunen.

De VOORZITTER: Mijn complimenten met uw maidenspeech.

Mevrouw DE BOER (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Mijn maidenspeech bewaar ik voor later, want ik wil graag kort reageren. De PvdA vindt dat het Rijk en de gemeenten elk hun eigen taak hebben in de bestrijding van deze rups en dat de provincie een toegevoegde waarde kan hebben door een helpende hand te reiken. Daarin zien wij een taak voor de provincie. Wij willen graag vooroplopen in een moderne natuur en een diervriendelijke bestrijding van de rupsen. De PvdD zal de motie toelichten die wij mede indienen.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Wij herkennen allemaal dat eikenprocessierupsen veel overlast geven. Tegelijkertijd sluit ik mij aan bij de PvdA, want de bestrijding hiervan is voornamelijk een taak van het Rijk en de gemeenten. De provincie is de wegbeheerder en heeft in die zin een toegevoegde waarde.

Wij zijn terughoudend op het punt uit de motie van het FvD over de financiële middelen. Ik breng u in herinnering dat wij bij de voorjaarsnota over de invasieve exoten hebben gesproken. Dat is een provinciale taak waarvoor wij nagenoeg onvoldoende middelen hebben. Voor de eikenprocessierups staan wij niet direct aan de lat en daarvoor vraagt u om geld uit te trekken. Dat is een discrepantie in dit verhaal.

De ChristenUnie ziet een rol voor de provincie in de zin van het delen van kennis tussen de gemeenten in onze provincie. Er zijn namelijk gemeenten die veel minder overlast ervaren door preventieve maatregelen. Die kennis kan gedeeld worden. Er ligt een pilot voor de bomen langs de N-wegen. In die zin vind ik de motie van de PvdD sympathiek. Verder is het Rijk bezig met een kenniscentrum en is daar een motie aangenomen om vooral te werken aan biodiversiteit en bestrijdingsmiddelen. Dat ondersteunen wij, maar u hoort van ons vooral een bepaalde terughoudendheid.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dank voor het initiatief van het FvD. Ik zou graag een berichtje uit de Arnhemse Courant voorlezen: "Aan de jonge eikenbomen is een rups ontdekt die voor enige jaren grote nadelen aan eikenbossen in Duitsland heeft veroorzaakt. Deze gevreesde rups is bekend onder den naam van processierups. Deze plaatst zich gedurende den dag aan den voet des booms in een nest en gaat 's nachts de bomen op om haar voedsel te halen." Dit berichtje stond in de Arnhemse Courant op van 30 juni 1875, met dank aan de heer Hazeleger.

De VOORZITTER: Ik wilde u er al mee complimenteren dat u de kranten zo lang bewaart (Hilariteit).

De heer VAN DER STEEG (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Dank aan de heer Dercksen voor zijn krantenbericht. Hieruit blijkt dat de eikenprocessierups geen exoot is. In mijn verhaal zult u soms iets voor de tweede keer horen, maar de kracht zit soms in de herhaling.

Wat ons betreft zijn er twee hoofdoorzaken te benoemen voor de toename in het aantal eikenprocessierupsen: klimaatverandering in combinatie met het verlies van biodiversiteit. De biodiversiteit in Nederland staat onder druk en daardoor staan ook de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups onder druk. Wat ons betreft zit hier dan ook de mogelijke structurele oplossing. Het zou namelijk heel interessant kunnen zijn om te zien wat er gebeurt als de natuurlijke vijanden van deze rups de ruimte krijgen. Dat omvat dan wel een ecologische totaalblik, waarbij de aanwezigheid van bijvoorbeeld mezen, kauwen, vleermuizen, sluipvliegen en sluipwespen gestimuleerd wordt. Alleen het ophangen van een paar mezenkastjes zet vermoedelijk onvoldoende zoden aan de dijk. Wij moeten de natuur als vriend zien, die voor ons een ecosysteemdienst kan verrichten. Dan moeten we wel een beetje aardiger zijn voor diezelfde natuur en haar hierbij helpen. Dat kan dan inderdaad betekenen dat wij mezenkast-

jes ophangen, maar ook bijvoorbeeld ons maaibeleid aanpassen in de buurt van eikenbomen. Er is nog onvoldoende kennis van hoe wij het beste de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups kunnen inzetten. Chemische en biologische bestrijdingsmiddelen werken in principe contraproductief op langere termijn, omdat zij geen onderscheid maken. Met andere woorden: zij doden ook ander leven dan alleen de eikenprocessierups. Dat kunnen bijvoorbeeld rupsen van mooie vlinders zijn en natuurlijke vijanden, zoals vogels. Deze week bleek uit Belgisch onderzoek dat Vlaamse mezen verontrustend veel gif in zich hebben, wat leidt tot sterfte onder jongen. Ik vermoed zomaar dat de situatie in Nederland niet veel anders zal zijn, mede gezien de recente gifverkoop om de buxusmot te bestrijden.

De PvdD wil liever in langetermijnoplossingen denken en pogen om de natuur haar werk te laten doen. Daarom willen wij samen met de PvdA en GroenLinks een motie indienen. Wellicht komt er dan ooit een tijd dat wij gewoon van dit diertje kunnen genieten. Want vergeet niet, ook deze rups ontpopt zich uiteindelijk tot een mooie vlinder.

Motie M51 vreemd aan de orde van de dag (PvdD, PvdA, GroenLinks): laat de natuur haar werk doen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de motie vreemd aan de orde van de dag met betrekking tot de eikenprocessierups;

constaterende dat:

- *ondanks bestrijding door mensen de laatste jaren de aanwezigheid van de eikenprocessierups sterk is toegenomen;*
- *er een gebrek aan kennis is hoe natuurlijke vijanden het best ingezet kunnen worden;*

overwegende dat:

- *ook biologische bestrijdingsmiddelen veroorzaken dat ander leven dan de eikenprocessierups wordt gedood;*
- *deze bestrijdingsmiddelen direct of indirect ook natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups kan treffen;*

verzoeken het college van GS:

om een pilot natuurlijke bestrijding op te zetten ten aanzien van de eikenprocessierups, waarbij de aanwezigheid van natuurlijke vijanden (zoals bijvoorbeeld vogels, vleermuizen, sluipwespen en sluipvliegen) gestimuleerd wordt en om de resultaten daarvan terug te koppelen aan PS,

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de raadsdeling.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Op het eerste oog leek de motie van het FvD ons een sympathieke motie. Toen ik echter hoorde wat het dictum betekent, namelijk een reclamecampagne voor XenTari, draaide ons gevoel over de motie. De rest van de discussie horende klinkt de weg van de PvdD als een slimmere weg.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! 50Plus sluit zich aan bij de PvdD, GroenLinks en de PvdA om op langere termijn maatregelen te nemen. Wij moeten oog hebben voor wat er op dit moment gebeurt bij de buxushagen waarvoor uitgebreid gif wordt gebruikt. Dat is iets om eens naar te kijken, want de meeste mezen halen de eikenboom niet. Bij de nieuwe aanplant van eikenbomen moeten wij oog hebben voor de afstand waarop wij deze planten. Wij moeten de eiken niet clusteren, maar behoorlijk ver uit elkaar planten.

Op de korte termijn kunnen de eikenprocessierupsen die zijn opgezogen niet verwerkt worden. De zakken blijven in containers staan. Wie weet voor hoe lang. Daardoor kunnen deze rupsen zich tot

vlinders ontpoppen die eitjes leggen. Uit ervaring weet ik hoeveel eitjes een vlinder kan leggen. De provincie moet contact opnemen met de bedrijven waar alle eikenrupsen in zakken zijn opgeslagen in containers. Wij moeten de helpende hand uitsteken om dat traject op korte termijn af te werken.

De VOORZITTER: Zoals gebruikelijk is het laatste woord aan de gedeputeerde.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het laatste pleidooi van mevrouw Hoek lijkt een pleidooi om ons in het kader van de Omgevingsvisie te beraden op wat wij moeten doen aan het verschrikkelijke probleem van de eikenprocessierups. Ik beperk mij echter tot wat wij vanuit het bermbeheer moeten doen.

Ik kan mij aansluiten bij het pleidooi van GroenLinks om te kijken wat wij kunnen doen aan natuurlijke vormen van bestrijding. De provincie is al dertien jaar preventief biologisch bezig met de bestrijding van de eikenprocessierups en wij doen al lang aan ecologisch bermbeheer. Op dat gebied doen wij alles wat wij kunnen en loopt de pilot met de mezenkasten, waarbij wij hopen dat dit extra zoden aan de dijk zet.

De VVD vroeg om een plan van aanpak voor komend jaar om in te zetten op preventie. Het is mogelijk om daarnaar te kijken, omdat het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen dezelfde vraag heeft gekregen met adviezen te komen over hoe wij volgend jaar tot nieuwe bestrijdingsmethoden kunnen komen. Dat kunnen wij toezeggen.

Ik ben het enigszins eens met de opmerking van het CDA dat het probleem veel breder is dan het wegbeheer. Wij zijn verantwoordelijk voor de 39.000 eikenbomen die in de provinciale bermen staan. Daarnaast zijn er veel takken van bijvoorbeeld van het Utrechts Landschap of particulieren die over provinciale wegen, fietspaden en wandelpaden hangen. Daar doen wij niet veel aan. Dat is een probleem dat wij bij de particulieren moeten laten liggen, want voor je het weet zijn wij aan zet om alle 100.000 eikenbomen in de provincie Utrecht te lijf te gaan. Dat is een aap die ik niet op mijn schouder wil nemen.

Ik onderstreep de oproep van D66 dat wij moeten zoeken naar een structurele manier van bestrijding. Vanuit het bermbeheer moeten wij kijken hoe wij met gevarieerdere beplanting in de bermen ervoor kunnen zorgen dat de eikenprocessierups minder stammen krijgt om in te kruipen.

Tegen die achtergrond ontraad ik beide moties vreemd aan de orde van de dag. Deze moties schieten allebei hun doel voorbij. Dit is een taak voor het Rijk en het Rijk heeft deze taak vrij uitvoerig op zich genomen. Door het aanvaarden van deze moties gaan wij dubbel werk doen. Zoals de ChristenUnie zei, zitten wij al te beknibben op onze centen om de normale invasieve exoten te bestrijden. Met de eikenprocessierups gaan wij ons iets op de hals halen waarvan wij het einde niet kunnen zien. Ik ben verantwoordelijk voor het bermbeheer en kan niet overzien wat wij ons hiermee op de hals halen. Ik ontraad deze moties allebei met klem.

De VOORZITTER: Deze moties vreemd aan de orde van de dag hebben wij voldoende besproken. Bij de stemverklaring kunt u aangeven hoe uw fractie gaat stemmen.

Motie M29 vreemd aan de orde van de dag vergunning biovergistingsinstallatie, ingediend door PVV.

De VOORZITTER: Aan het begin van de vergadering heb ik het voorstel gedaan om de agendapunten 16b en 16c tegelijkertijd te behandelen. De volgorde is als volgt: als eerste biedt ik de ChristenUnie en de VVD de gelegenheid om de vragen te stellen die zij in het vragenhalfuurtje wilden stellen. Daarna geef ik de PVV het woord voor de toelichting op de motie onder agendapunt 16b. Nadat wij hierover de discussie hebben gevoerd geef ik het woord aan het CDA voor de toelichting op de motie onder 16c.

De heer DE HARDER (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Dit is mijn maidenspeech. Ik zal u geen half uur meenemen in mijn overwegingen. Mochten u daarin geïnteresseerd zijn, dan ben ik hier regelmatig aanwezig. Het staat u vrij om mij hierover te informeren.

Het dossier rondom de stankoverlast maakt dat de biogascentrale ondertussen een buitengewoon bekend bedrijf is in dit huis. Het lopende dossier over deze stankoverlast is echter niet de reden om vragen te stellen vandaag. Eind juli dook de naam van dit bedrijf tot onze schrik op in de media in een andere context. Het OM verdenkt het bedrijf namelijk van een bepalende rol bij grootschalige mestfraude. Te bedenken dat dit bedrijf notabene gesubsidieerd wordt met een rijkssubsidie, is voor ons de reden de volgende vragen aan de gedeputeerde voor te leggen.

- Bent u bekend met het artikel 'OM: internationale criminele organisatie fraudeerde met mest' van het NRC van 27 juni 2019 (<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/06/27/om-internationale-crimineleorganisatie-fraudeerde-met-mest-a3965321>)?
- In dit artikel wordt het bedrijf A. van de Groep en Zonen uit Bunschoten genoemd als betrokken bij grootschalige mestfraude. Het bedrijf zou illegale afvalstoffen van Biopetrol hebben vergist en digestaat illegaal als meststof hebben geleverd aan nabije veehouders. Bent u bekend met deze verdenkingen?
- Heeft het onderzoek van het OM invloed op de lopende vergunningprocedure die al enige tijd onderweg is? Zo ja, wat voor invloed? Zo nee, waarom niet?
- Bent u bereid, indien het bedrijf schuldig wordt bevonden, om de minister van Economische Zaken te verzoeken de subsidie aan het bedrijf voor de productie van groengas stop te zetten?

De VOORZITTER: Mijn complimenten met uw maidenspeech.

Mevrouw VAN GILSE (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD-fractie is het eens met de vragen van de ChristenUnie en heeft een aanvullende vraag. Wij vinden het een zeer serieuze kwestie waarvoor zo snel mogelijk een oplossing moet komen. Daarom vragen wij deze extra informatie aan het college. Dit betreft de volgende vraag: overweegt het college van GS te onderzoeken of onderzoekt het wat de juridische mogelijkheden kunnen zijn voor het eventueel besluiten de vergunning in te trekken, de vergunning te schorsen of het voornemen te uiten tot het intrekken van de vergunning van de biogascentrale?

De VOORZITTER: Ik geef de heer Dercksen van de PVV het woord om de motie vreemd aan de orde van de dag toe te lichten.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Zolang ik in de Staten zit is er gedoe met deze biovergistingsinstallatie en is er sprake van stankoverlast. De gedeputeerden tot 2015 hebben hier niet veel aan gedaan. De vorige gedeputeerde was al een stuk actiever met de nodige hulp van PS. Er is onder andere een andere RUD met meer specifieke kennis ingeschakeld. Dat hadden wij zes jaar geleden moeten doen.

Op dit moment is er een grote rechtszaak over meststoffenfraude, waarbij de exploitant van deze gesubsidieerde installatie de spin in het web lijkt te zijn. Ik citeer een berichtje uit de media: "Van de Groep wordt verdacht van deelname aan een criminele organisatie, valsheid in geschriften en overtreding van de Meststoffenwet." Zij zijn dus niet alleen verdachten, maar zij worden vervolgd. Er ligt een dossier van 15.000 bladzijdes, bestaande uit 32 mappen en het vermoeden is dat er duizenden tonnen digestaat, restafval van de installatie, illegaal als mest is gebruikt. Dit is gevaarlijk voor de volksgezondheid, het milieu en de voedselveiligheid.

Mijn fractie vindt het onbegrijpelijk dat er geen stappen zijn ondernomen om deze inrichting te sluiten, gelet op de geschiedenis van deze onderneming en de feiten die het OM aan de rechtbank produceert. In artikel 3 van de Wet Bibob staat: "Voor zover bestuursorganen bij of krachtens de wet daartoe de bevoegdheid hebben gekregen, kunnen zij weigeren een aangevraagde beschikking te geven dan wel een gegeven beschikking intrekken indien ernstig gevaar bestaat dat de beschikking mede zal worden gebruikt om:

- uit gepleegde strafbare feiten verkregen of te verkrijgen, op geld waardeerbare voordelen te benutten, of

- strafbare feiten te plegen."

In artikel 2 staat dat er een redelijk vermoeden moet zijn dat de betrokkene in relatie staat tot deze strafbare feiten. Het OM is intussen overgegaan tot vervolging, want aan deze voorwaarde is meer dan ruimschoots voldaan. Ik verwijs naar het sluiten van een kroeg in Utrecht deze week. Daar zijn ze lang niet zo ver als in deze casus, maar de kroeg is gesloten vanwege een gerechtvaardigd vermoeden dat de kroeg meewerkt aan het witwassen van geld. Dat is aan de orde van de dag in Nederland. Waar er een aanmerkelijk risico is dat er wordt witgewassen zal de overheid ingrijpen, terwijl de provincie helemaal niks doet.

Tijdens de verkiezingscampagne was iedereen aanwezig in Amersfoort en zeiden wij dat wij deze installatie willen sluiten. Wij hebben hier een juridische basis om een einde te maken aan de overlast en kunnen hiermee de inwoners voor het eerst sinds acht jaar een fatsoenlijke zomer bieden. Dat moeten wij doen. Je kunt nog aan de gang met de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Daarin staan artikelen die je kunt gebruiken om deze installatie te sluiten, maar de Wet Bibob is verreweg de kortste weg. Ik raad u aan om dit te doen en leg dat voor in een motie.

Motie M29 vreemd aan de orde van de dag (PVV): intrekking vergunning biovergistingsinstallatie Bunschoten/Spakenburg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de motie vreemd aan de orde van de dag;

overwegende:

- *dat de exploitant van de biovergistingsinstallatie in Bunschoten/Spakenburg al vele jaren stankoverlast veroorzaakt;*
- *dat deze exploitant bij herhaling de wet heeft overtreden en de provincie handhavend en beboetend moest optreden;*
- *dat het OM de exploitant vervolgt, onder andere vanwege het deelnemen aan een criminele organisatie;*
- *dat er mogelijk sprake is van schade voor de volksgezondheid, milieu en de voedselveiligheid;*
- *dat daar waar serieuze verdenkingen zijn en het OM tot vervolging overgaat de overheid in de regel overgaat tot het direct sluiten van een inrichting;*
- *dat de wet BIBOB (artikel 3) de mogelijkheid biedt om de beschikking in te trekken.*

verzoeken GS:

per omgaande de vergunning van de betrokken biovergistingsinstallatie in te trekken en in overleg met de gemeente te komen tot het zo spoedig mogelijk sluiten van de inrichting in afwachting van het oordeel van de rechter.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de beraadslaging.

Motie M30 vreemd aan de orde van de dag verscherping en intensivering van het toezicht, ingediend door CDA.

De VOORZITTER: Ik heb de volgorde zojuist anders aangekondigd, maar ik vraag mevrouw Koelewijn om haar motie toe te lichten namens het CDA. Daarna gaat de gedeputeerde antwoord geven op de gestelde vragen en de overwegingen uit de moties.

Mevrouw KOELEWIJN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Wij moeten constateren dat er niet langer sprake is van een langjarige soap, want er is inmiddels sprake van een drama. Het onderwerp van de vele beraadslagingen hier was vooral de stankoverlast. Inmiddels blijkt dat het OM uitvoerig onder-

zoek heeft gedaan naar de wereld van de biovergistingsinstallaties en dat de firma Van de Groep uit Bunschoten daarbij wordt genoemd. Wat ook keer op keer opvalt, is dat de firma Van de Groep haar plichten met betrekking tot 'good housekeeping' – het verrichten van metingen, het nemen van afvalmonsters enzovoorts – niet uitvoert. Dit is volledig in strijd met de omgevingsvergunning. In deze kwestie moet het recht zijn loop hebben. Daarom beperkt het CDA zich in deze motie vreemd aan de orde van de dag tot de zaken die PS direct aangaan. Voor het CDA betekent dit wel dat het risicoprofiel van de firma Van de Groep aangepast en verhoogd moet worden. Wij roepen met deze motie Gedeputeerde Staten op om het toezicht te verscherpen en te intensiveren, waarbij de firma Van de Groep geacht wordt zich aan de omgevingsvergunning te houden.

Motie M30 vreemd aan de orde van de dag (CDA): verscherping en intensivering van het toezicht op de werking van de biovergistingsinstallatie (VDG) in Bunschoten

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 juli 2019, ter bespreking van de motie vreemd aan de orde van de dag;

overwegende dat:

- *Provinciale Staten op de hoogte zijn van de al jaren door de inwoners van Spakenburg/Bunschoten ervaren klachten als gevolg van stankoverlast door de biovergistingsinstallatie (VDG);*
- *Provinciale Staten herhaaldelijk deze kwestie aan de orde hebben gesteld, gegeven de overlast voor de inwoners;*
- *er in Bunschoten mogelijk door VDG in strijd met de omgevingsvergunning is gehandeld door o.a. metingen van (afval)watermonsters niet uit te voeren volgens de eisen van de vergunning en in het voorjaar van 2017 zonder vergunning door VDG de (voormalige) rioolwaterzuiveringsinstallatie in gebruik is genomen;*
- *dat in deze kwestie zoals gebruikelijk het recht zijn loop moet hebben, maar dat hoe dan ook het risicoprofiel van VDG bij het navolgen van de vergunning veranderd, respectievelijk verhoogd wordt.*
- *dat zulks ertoe moet leiden dat het bevoegd gezag, i.c. namens de provincie, de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) zijn handhavingsstrategie en uitvoering bijstelt;*

verzoeken GS;

de RUD opdracht te geven het toezicht zodanig de verscherpen en te intensiveren dat risico's als stankoverlast en onrechtmatig gebruik van digestaat geminimaliseerd worden. Dat door VDG conform de omgevingsvergunning wordt gehandeld en de daar uit voortvloeiende verplichtingen worden uitgevoerd.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt aan het statensysteem toegevoegd en maakt deel uit van de be-raadslaging. Ik vraag de heer Schaddelee de verschillende vragen te beantwoorden.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Tegen de heer Dercksen zeg ik: wij lopen hier even lang mee en ik deel uw frustratie. Wij zijn hier al ontzettend lang mee bezig en er heeft weinig licht gezeten tussen wat wij met elkaar beogen, namelijk dat de stank moet ophouden. Dat is waarvoor wij staan en waar de provincie keihard mee bezig is. Ik kan u verzekeren dat alle duim-schroeven op de vingers en tenen van de firma Van de Groep zijn gezet en dat wij die structureel aan-draaien. Als wij een einde willen maken aan de stankoverlast, dan moeten wij dat op een zorgvuldige manier doen. Ik snap uw emotie om de firma te sluiten, omdat het een keer klaar moet zijn. Er is echter een aantal regels die je in een democratische rechtsstaat moet aflopen om dat op een goede manier te kunnen doen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik haak niet in op de stankoverlast, maar op het gegeven dat deze firma vervolgd wordt. Dat is een stadium verder dan waarmee je met de Wet Bibob

een inrichting kunt sluiten. Stank is vervelend en door dit op te lossen kunnen wij de omwonenden een fijne zomer bieden. Wij hebben eindelijk de mogelijkheid om deze onderneming, die al sinds 2013 de boel besodemetert, te sluiten. Ik snap niet dat dit nog niet gedaan is en dat wij met een motie moeten komen. Als u alle schroeven aandraait, dan had u dit moeten herkennen. Misschien dat de gemeente feitelijk tot sluiting overgaat, dat is prima. Hierbij haak ik aan op de criminele activiteiten waarvan de firma Van de Groep wordt verdacht en waarvoor zij vervolgd wordt.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat de heer Schaddelee zijn beantwoording afmaakt, want het is duidelijk wat u wilt.

De heer DE HARDER (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een punt van orde. Het zou prettig zijn als de heer Schaddelee eerst de vragen beantwoordt, want ik zie hier een debat ontstaan over deze motie.

De VOORZITTER: Ik wilde hetzelfde voorstel doen. De gedeputeerde heeft zowel vragen te beantwoorden als de moties vreemd aan de orde van de dag te beoordelen.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik ga verder met de vragen van de ChristenUnie. Op de eerst vraag kan ik antwoorden dat wij het artikel uit het NRC natuurlijk kennen. De tweede vraag is hoe wij omgaan met het digestaat en de vergisting. Wij spreken over de firma Van de Groep alsof deze al veroordeeld is, maar zij is verdacht van de betrokkenheid bij de uitvoer van het digestaat dat als meststof is gebruikt. Zij is nog niet veroordeeld. Het is goed om te constateren dat de provincie niet gaat over het transport, het gebruik en de eventuele export van digestaat. Wel heeft de provincie bevoegd gezag over de vergunningen van dit bedrijf. In het kader van de vergunningverlening wordt een Bibob-onderzoek uitgevoerd. U bent daarover uitvoerig geïnformeerd. Die aanvraag ligt bij het landelijk bureau Bibob. Het is goed om zorgvuldig af te wachten waarmee dat bureau komt. Dat is het moment waarop het college kan handelen en vervolgmaatregelen kan nemen. Kortom, afhankelijk van de uitkomsten van het advies van bureau Bibob kunnen wij eventuele maatregelen treffen. Uw derde vraag is of het onderzoek van het OM invloed heeft op de lopende vergunningprocedure. Dat heb ik bij dezen beantwoord.

De laatste vraag van de ChristenUnie is: wat als het bedrijf schuldig wordt bevonden en hoe zit dan de relatie met het ministerie van economische zaken? Het is goed om met u te delen dat wij inmiddels zo integraal mogelijk werken aan de aanpak van de firma Van de Groep. Dat betekent dat wij niet alleen binnen het provinciehuis bezig zijn met stankoverlast, maar dat wij met alle andere partners in overleg zijn die bezig zijn met Van de Groep, vergunningen, overtredingen of andere zaken die aan de orde kunnen zijn. Alles wat wij doen stemmen wij op elkaar af. Dat bedoel ik ermee toen ik zei dat wij alle duimschroeven zo zorgvuldig mogelijk aandraaien. Of aan de subsidievoorwaarden is voldaan, is uiteindelijk de beoordeling van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. U mag van ons aannemen dat wij daarover contact hebben.

Dan komen wij bij de vragen over de gezondheidsrisico's. U heeft inmiddels vernomen dat er op 3 juli onaangekondigde controles zijn uitgevoerd bij het bedrijf. Daarbij zijn luchtmonsters genomen van de lucht die uit de vergistingsinstallatie afkomstig is. Die monsters worden onderzocht, want wij nemen de gezondheidsrisico's erg serieus.

Mevrouw KOELEWIJN (CDA): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde noemt de onaangekondigde controle op 3 juli. Als wij terugtellen was de vervolging van het OM op dat moment al bekend bij de firma. Zijn wij daar niet te laat geweest?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat hoop ik niet. Dit was niet de eerste keer dat wij monsters hebben meegenomen, maar het was wel een onaangekondigde controle. Ik neem aan dat zij op dat moment door had dat alle partners haar in het vizier hebben. Wij hadden het erbij kunnen laten zitten, omdat het OM een onderzoek uitvoert. De provincie heeft echter gemeend om haar aandeel te leveren. In ieder geval op het gebied van het aanpakken van de stankproblematiek

en de gezondheidsrisico's, want de gezondheid van de omwonenden is hoe het hun gezondheid raakt. Op 3 juli hebben wij monsters genomen. Daarnaast hebben de omwonenden installaties gekregen om monsters te nemen op het moment dat het stinkt en zij zich afvragen wat dit betekent voor hun gezondheid. Ik hoop dat wij half augustus de eerste resultaten hebben van dat soort onderzoeken. Zodra wij het kunnen, zullen wij dat met u delen. Wij hopen dat dit geen enkele aanleiding geeft tot bezorgdheid, maar als dat wel aan de orde is, dan zullen wij daar onmiddellijk tegen optreden.

Mevrouw KOELEWIJN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Wij moeten vaststellen dat het niet alleen over stank gaat, gezien wat er verwerkt wordt in de biovergistingsinstallatie. Dat moet een extra zorg zijn, want dan hebben wij het over afwerkproducten van biodiesel en farmaceutische glycerine bijvoorbeeld.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat klopt, maar dat zijn twee trajecten die wij uit elkaar moeten houden. Enerzijds is dat Bibob en anderzijds zijn dat de gezondheidsrisico's. Alhoewel, op grond van wat er in de krant staat moeten wij ons meer zorgen maken over de gezondheid. Laten wij daarop niet teveel vooruitlopen, maar afwachten wat wij uit de geurmonsters krijgen en daarop acteren zodra wij meer weten. Tegelijkertijd hopen wij zo snel mogelijk een advies te krijgen van bureau Bibob. Daarbij zullen wij handelen naar bevind van zaken.

Mevrouw KOELEWIJN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Wij moeten alert zijn op de datum van het onaangekondigde bezoek in relatie tot het tijdspad van wat er met het OM is gebeurd.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Uiteraard.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Het stuit mij tegen de borst dat wij misschien wel iets verontrustender hadden moeten zijn. Ondertussen draaien wij alle duimschroeven aan bij de betrokken ondernemer. Alles blijft een beetje vaag. Ik zou graag willen dat de gedeputeerde concreet wordt. Wat is de planning van wanneer wij het advies krijgen van bureau Bibob? Hoe interpreteert de gedeputeerde de feiten en de Wet Bibob? Kent de gedeputeerde de Wet Bibob en hoe interpreteert hij zijn handelingsvrijheid daarin? Het kan wat mij betreft wat concreter, want wij blijven in hetzelfde cirkeltje draaien waarin wij al vijf jaar draaien.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij weten niet wanneer wij het advies van bureau Bibob krijgen. Dat advies is al lang geleden aangevraagd, maar kennelijk is dat erg complex. Op dat punt zitten wij bureau Bibob op de huid. In theorie kunnen wij handelen zonder dat advies te krijgen van bureau Bibob. De inschatting die wij echter maken is dat het juridisch niet handig is en dat je zelfs het risico loopt dat het juridisch onderuit gehaald wordt. Wij kennen Van de Groep als een partij die juridisch alles uit de kast haalt en de hele trukendoos gebruikt om overal onderuit te komen. Het lijkt mij handig om het hoofd koel te houden, scherp te zijn en zorgvuldig te acteren. Anders snijden wij uiteindelijk onszelf in het vlees.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Wij moeten scherp zijn, maar wij weten niet wat daar gebeurd is, wat de inwoners van Bunschoten hebben ingeademd en wat daar vergist is. Dit is een risico voor de volksgezondheid waarop wij moeten acteren als wij de burger centraal zetten. Het lijkt alsof het iedere keer juridisch schermen wordt. Al lopen wij daar een juridisch risico, wij moeten op dit moment acteren voor de burgers van Bunschoten.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat ben ik met u eens. Dat is de reden dat wij aan het monsteren zijn en dat wij zo snel mogelijk in beeld willen brengen wat de risico's zijn. U zei zojuist zelf al dat wij niet weten wat daar in de lucht hangt, dus wij moeten niet doen alsof het al vast staat dat er allerlei giftige stoffen in de lucht hangen. Dan zijn wij niet zorgvuldig bezig. Laten wij dat vooral meten, want dan weten wij het.

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! Denkt de gedeputeerde dat er niet voldoende rechtsgrond is om de vergunning in te trekken? Ik probeer het terug te brengen tot deze vraag. Is uw

afweging dat er teveel juridisch onbekende zaken zijn als wij de vergunningen laten intrekken, waardoor wij de bietenbrug opgaan? Laat u dat zwaarder wegen dan alle andere argumenten?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De inschatting die wij maken is dat wij onvoldoende rechtsgrond hebben en dat het nog veel dramatischer is als wij de boel sluiten en daarmee nat gaan bij de rechter. Dan ben je terug bij af en moet je het proces opnieuw van het begin af aan doorlopen. Laten wij wachten tot wij het advies van bureau Bibob hebben. De verwachting is dat wij dat advies half augustus hebben. Het college zal daarna zo snel mogelijk acteren.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde zei zelf dat de provincie het bevoegd gezag heeft om deze installatie te sluiten. U hoeft niet te wachten op het advies van bureau Bibob. Er worden dagelijks inrichtingen gesloten op verdenkingen. In de Wet Bibob staat dat het gaat over een vermoeden van een ernstig gevaar, maar dat stadium zijn wij allang voorbij, want het OM is al aan het vervolgen. Wij hebben de Wet Bibob niet meer nodig, want het OM vervolgt al. U moet de vergunning van Van de Groep intrekken. Dat is wat heel veel stadsbesturen in het land doen als zij denken dat er criminele activiteiten plaatsvinden. Het stadium van verdenking zijn wij al voorbij en het stadium van vervolging ingegaan.

Wanneer u de vergunning van Van de Groep intrekt, zal zij ongetwijfeld naar de rechter gaan. Waarschijnlijk gaat u dat eenvoudig winnen. Stelt u zich echter eens voor dat u dat verliest, dan moet u zijn winst vergoeden die hij niet heeft kunnen maken in de periode dat de vergunning is ingetrokken. Deze kunt u bij het Rijk ophalen, want dat is subsidie. Hij maakt geen winst, maar verdient subsidie. Financieel lopen wij dus helemaal geen risico.

Mevrouw DE BOER (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Wat is de rol van de gemeente? De burgemeester kan een bedrijf sluiten als er vermeende criminele activiteiten plaatsvinden of als de volksgezondheid in gevaar is.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn daarover in gesprek met de gemeente. De burgemeester zit aan tafel bij de overleggen die wij voeren met alle organisaties die betrokken zijn bij het aandraaien van de duimschroeven.

Ik begrijp de frustratie van de heer Dercksen, want deze voel ik zelf ook. Wij moeten echter niet doen alsof vervolgen hetzelfde is als een bevestiging van het vermoeden. Wij leven in een democratische rechtstaat. Laten wij daar zorgvuldig mee omgaan. Dat is de wens die wij hebben en de reden dat de provincie wacht op het advies van bureau Bibob alvorens te handelen.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Vijf jaar geleden heb ik in de gemeente Utrecht meegemaakt dat er boten gesloten werden. Dat was niet op grond van een Bibob, maar op grond van de vermoedens van de burgemeester van criminele activiteiten. Ik snap dat het voor de gemeente Bunschoten lastiger is om dit soort maatregelen te nemen. Wij zouden de gemeente Bunschoten wel kunnen helpen, want het is onze vergunning waarmee wij iets kunnen doen. Kunt u schetsen wat het niveau is van de risico's die wij lopen?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De PVV kwam met de vergelijking met een café in Utrecht en u noemt de bootjes. Van de bootjes weten wij dat dit niet op een namiddag geregeld was. Daaraan lag een bestuurlijk ingewikkeld traject ten grondslag. Bij het café weten wij niet wat er allemaal is gebeurd voordat dit daadwerkelijk gesloten werd. Bij de vergistingsinstallatie voltrekt het zich wat meer in de openbaarheid, omdat wij het tot in Amersfoort kunnen ruiken. Dat betekent daarmee niet dat wij onzorgvuldig moeten gaan handelen. Wij zijn de risico's aan het onderzoeken. Zodra wij het idee hebben dat het risico serieus raakt aan de gezondheid van de inwoners van Bunschoten, dan gaan wij daarop acteren. Acteren is in dit geval handelend optreden en niet nog eens een vriendelijke brief sturen naar Van de Groep.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Deelt de gedeputeerde de mening dat er een ernstig gevaar is dat de biogascentrale gebruikt is voor het plegen van strafbare feiten?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Nee, want ik heb geen oordeel over iets dat onder de rechter is. Dat zou erg onzorgvuldig zijn.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Is hier een jurist in huis die kennis heeft van de Wet Bibob, want op deze manier komen wij niet verder. Het is ons volstrekt helder dat je bureau Bibob niet nodig hebt, omdat je met de wet in de hand zelfstandig kunt acteren. In de wet staat dat je kunt overgaan tot sluiting als er een ernstig gevaar bestaat voor witwassen. Daarnaast worden de mensen al vervolgd. In Amersfoort zei u dat Van de Groep moet sluiten. U zou zich in Spakenburg bijzonder populair kunnen maken door de wet uit te voeren.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Laten wij niet de suggestie wekken dat wij niet precies weten wat wij aan het doen zijn. Er zitten veel mensen aan tafel die daarnaar kijken, juist vanuit de invalshoek van de vergunningverlening, toezicht, handhaving en de Wet Bibob.

Mevrouw VAN GILSE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Mijn vraag over het onderzoeken van de juridische mogelijkheden tot het eventueel besluiten de vergunning in te trekken, de vergunning te schorsen of het voornemen te uiten tot het intrekken van de vergunning van de biogascentrale is niet beantwoord. Op alle drie de opties heb ik geen duidelijk antwoord gekregen.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij brengen in kaart welke mogelijkheden er zijn en wat ons handelingsperspectief is. Zodra wij daar meer over weten, informeren wij u daarover.

Mevrouw VAN GILSE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Kan die procedure niet versneld worden?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Daar wordt hard aan gewerkt.

De VOORZITTER: De beide moties vreemd aan de orde van de dag inclusief de beantwoording van de gestelde vragen neem ik in een. Ik maak nog een rondje langs de fracties.

De heer BART (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks kan de motie van het CDA steunen en die van de PVV niet. Ik heb nog een antwoord op de vraag van de VVD. Vanochtend is de beantwoording van een aantal schriftelijke vragen rondgestuurd. Daarin staat toegelicht dat een veroordeling van Van de Groep niet zonder meer een grondslag vormt voor het intrekken van de huidige vergunning. Daarom lijkt het ons niet verstandig om vooruit te lopen op de zaak die nog bij de rechter ligt.

Mevrouw VAN GILSE (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD neemt deze kwestie serieus en zit al vanaf het begin dicht op dit onderwerp. Daarom hebben wij een vraag gesteld. Er loopt echter een strafrechtelijk onderzoek waardoor het niet aan ons is om daarover te oordelen en verstrekkende gevolgen aan te verbinden. Daarom zullen wij de motie van de PVV niet steunen. Omdat wij wel zijn voor geïntensiveerd toezicht en handhaving zullen wij de motie van het CDA wel steunen.

Mevrouw KOELEWIJN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik heb nog de vraag aan de gedeputeerde wat hij van onze motie vindt.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de voorzitter! D66 sluit zich aan bij GroenLinks en de VVD. Het is een stinkende zaak en die stankoverlast moet zo snel mogelijk opgelost worden. Wij moeten dit wel zorgvuldig doen en wachten tot de zaak onder de rechter is klaargemaakt.

Mevrouw DE BOER (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Wij willen niet storen in een rechterlijk onderzoek. Daarom zullen wij de motie van de PVV niet steunen. De motie van het CDA steunen wij wel, want wij willen een statement maken naar de bevolking van Bunschoten dat ons dit aan het hart gaat.

De heer DE HARDER (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de antwoorden van de gedeputeerde. Wij steunen de motie van de PVV niet. Het werd hier een juridische discussie en ik ben blij dat er een Bibob-deskundige is en iemand die inzicht heeft in de boeken van Van de Groep vanwege de kosten. Wij volgen het oordeel van de gedeputeerde en wachten liever het advies van bureau Bibob af voordat er stappen worden gezet. De motie van het CDA steunen wij.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! In de commissie heeft de SGP opgeroepen om te onderzoeken wat de samenstelling is van de stof die wordt uitgestoten. Achteraf blijkt dat wij met die vraag op de zere plek gedrukt hebben, omdat wij eigenlijk niet weten wat er vergist wordt.

De motie van het CDA zullen wij steunen, omdat hierin eigenlijk wordt gevraagd of de RUD zijn werk wil doen. Wat dat betreft is dat niet erg spannend. Wij zullen de motie van de PVV steunen, omdat wij na wat navraag bij juristen voldoende grond zien voor dit artikel van de Wet Bibob. Wij zijn verantwoordelijk vanuit de volksgezondheid in Bunschoten. Vanuit het oogpunt dat wij niet weten wat er vergist is of wordt, zullen wij de motie van de PVV steunen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! 50Plus zal de motie van de PVV steunen. 50Plus heeft moeite met de motie van het CDA, omdat deze vraag al tien keer voorbij is gekomen. Deze motie zal 50Plus wel steunen.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Schaddelee, omdat er nog een vraag aan hem is gesteld.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het college omarmt de motie van het CDA. Wij zien deze motie als ondersteuning van waar wij mee bezig zijn en als een opduwmotie om hier nog harder ons best voor te doen. Ik maak daarbij wel de kanttekening dat de intensivering extra geld kan gaan kosten. Dat is wat ons betreft geen enkele belemmering om ons hiervoor nog meer in te gaan zetten.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat wij over de moties vreemd aan de orde van de dag en de vragen die zijn gesteld in het vragenhalfuurtje voldoende hebben gesproken.

Ik stel voor om de vergadering te schorsen tot 19.45 uur. U krijgt de stemlijst uitgedeeld. Dan gaan wij om 19.45 uur over tot de stemverklaringen, gevolgd door de stemmingen. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 19.26 uur tot 19.51 uur.

Stemverklaringen.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Aan de orde zijn de stemverklaringen bij de verschillende besluiten, moties en amendementen. De fractievoorzitter van de VVD heeft aangegeven dat hij een van de moties wil aanhouden. Ik geef de heer Van Schie het woord om aan te geven over welke motie dat gaat.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Mijn woordvoerder loopt naar de mede-indieners, want ik stel voor om de motie M37 aan te houden. Vier van de vijf aandachtspunten zijn overgenomen door de gedeputeerde, maar zij kon de motie niet omarmen door de onzekerheid op een van de aandachtspunten. Daarom zullen wij deze motie aanhouden, zodat wij deze na het reces opnieuw kunnen inbrengen. Ik kijk of de mede-indieners daarmee instemmen.

De VOORZITTER: De motie M37 wordt aangehouden en besluiten wij vanavond niet over.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik ga een motie intrekken. De gedeputeerde is meegegaan met motie M32 over Invest NL. Het andere deel van de motie omvat de amendementen van de collega's van de SP en de VVD.

De VOORZITTER: De motie M32 wordt ingetrokken.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De PvdD heeft twee moties ingetrokken. Eigenlijk willen wij deze moties aanhouden, maar ik heb begrepen dat dit niet kan volgens het reglement van orde.

De VOORZITTER: U mag de moties aanhouden en elk moment weer gebruiken om in stemming te brengen. Ik stel vast dat deze moties al niet meer op de stemlijst stonden.

Ik vraag de fracties op volgorde van fractiegrootte om stemverklaringen af te leggen zover zij daaraan behoefte hebben. Daarna gaan wij over tot de stemming.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks heeft een vijftal stemverklaringen. De eerste gaat over motie M34a. Wij snappen de intentie van deze motie, maar zien te weinig relatie terug met het totaalbeeld van de Omgevingsvisie en vinden de motie niet genoeg in balans met het groene aspect. Daarom zullen wij tegen de motie M34a stemmen.

Bij amendement A11 ziet GroenLinks de meerwaarde van de egaliseringsreserve en kan zich daarom vinden in het voorstel om deze binnen een bepaalde bandbreedte te behouden.

Hoewel GS de motie M41a typeert als symbolisch, zien wij hiervan de urgentie. Daarom zullen wij deze motie steunen.

GroenLinks zal de motie M45 steunen omdat er voldoende alternatieven zijn voor de afschot van katten.

Tot slot wil GroenLinks geen onderscheid maken tussen buslijnen door de motie M47 te ondersteunen. Wij maken ons wel zorgen over de veranderende lijnvoering en bushaltes in algemene zin.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben de stemverklaringen verdeeld en ik neem daarmee uw taak over. De heer Kocken zal een stemverklaring afleggen bij motie M31a.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! De motie M31a is aangepast en gaat nu over het inzichtelijk maken van de effecten. Daarom kunnen wij instemmen met deze motie. Omdat de gedeputeerde het woord 'meekoppelkansen' nog niet kende, lijkt het ons bovendien aardig om haar met het aannemen van deze motie te blijven herinneren aan dat woord.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Bij motie M43 verzoekt de VVD-fractie om verdeeld te mogen stemmen, omdat wij dit als een levensbeschouwelijk onderwerp beschouwen. Drie leden van onze fractie zullen voor deze motie stemmen en vijf fractieleden zullen tegen deze motie stemmen. Mevrouw Van Ulzen zal een stemverklaring geven bij motie M46.

Mevrouw VAN ULZEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD steunt de motie M46. De asbestsanering zit al in een programma en het zal zeer zonde zijn om deze daken later niet in te kunnen inzetten voor zonnepanelen.

Mevrouw DE MAN (VVD): Mijnheer de voorzitter! In de motie M50 staat dat de bedrijventerreinen meekoppelkansen hebben met energieopwekking. De energieopwekking die wordt bedoeld in deze motie interpreteren wij als de energieopwekking voor eigen gebruik in plaats van grootschalige energieopwekking voor naastgelegen gebieden.

Mevrouw VAN GILSE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik ben vergeten de heer Berlijn en de andere woordvoerders te feliciteren met hun maidenspeech. Helaas ben ik daar zelf niet aan toegekomen. Echter, wij blijven erbij dat de provincie de focus moet houden op de bestrijding van de eikenprocessierupsen langs de provinciale wegen, fiets- en wandelpaden. Wij vertrouwen erop dat de gedeputeerde hiervoor zijn uiterste best zal doen. Daarom steunen wij de motie M28 en M51 niet.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Schie, u deed het voortreffelijk als voorzitter.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een punt van orde. Mijn fractie heeft in de tweede termijn geen gebruik gemaakt voor het wijzigen van een motie.

Motie M31a (GroenLinks, D66): klimaat in Regio Deal Foodvalley

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op woensdag 10 juli 2019, aan de orde hebbende het staten-voorstel Regio Deal Foodvalley, PS2019BEM10;

constaterende dat:

- *een klimaatneutrale landbouw een belangrijke pijler vormt van het provinciale landbouwbeleid, zoals dat onder meer is vastgesteld in de Landbouwvisie en de daaruit voortvloeiende Samenwerkingsagenda Landbouw;*
- *het recent gesloten Klimaatakkoord het belang van de reductie van de uitstoot van broeikasgasen nogmaals onderstreept en een afname van 3,5 Mton broeikasgasemissies als taakstelling opgeeft aan de landbouw- en landgebruiksectoren;*

overwegende dat:

- *in het coalitieakkoord is afgesproken om de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Landbouw te intensiveren;*
- *de Regio Deal Foodvalley hier een belangrijke bijdrage aan kan leveren;*
- *klimaat in de nu voorliggende Regio Deal Foodvalley één keer genoemd wordt, maar het in de uitvoeringssporen nauwelijks terugkomt;*
- *de provincie € 10 miljoen investeert in de Regio Deal Foodvalley en het daarom van belang is dat deze investering waar mogelijk bijdraagt aan provinciale beleidsdoelstellingen;*
- *de reductie van broeikasgassen, waaronder CO₂, een belangrijke beleidsdoelstelling is en daarom in de uiteindelijke projecten moet terugkomen;*

dragen het college op:

- *zich in te spannen om de reductie van broeikasgassen, waaronder CO₂, die voortkomt uit projecten vanuit de Regio Deal Foodvalley inzichtelijk te maken en te monitoren;*
- *waar mogelijk meekoppelkansen aan te grijpen voor emissiereductiemaatregelen van broeikasgassen uit andere initiatieven en die te koppelen aan projecten uit de Regio Deal Foodvalley;*
- *Provinciale Staten over de resultaten van deze inspanning te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

In de motie M31a over FoodValley is het eerste gedachtestreepje van het dictum veranderd. Mensen kunnen hierover niet stemmen als zij niet weten dat deze motie gewijzigd is. Daarom zal ik dit eerste punt voorlezen: dragen het college op om zich in te spannen om de reductie van broeikasgassen, waaronder CO₂ die voortkomt uit projecten vanuit de regiodeal Foodvalley inzichtelijk te maken en te monitoren. Mijn excuses voor de onderbreking.

De VOORZITTER: Kunt u het allen nog volgen. De VVD heeft zojuist haar steun gegeven aan deze motie, maar dat verandert niet.

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het FvD heeft een stemverklaring bij de motie M51. Deze zal worden afgelegd door de heer Berlijn.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb met verbijstering geluisterd naar de toelichting op de motie M51. In deze motie wordt onder andere gesteld dat de overlast van de rupsen door de mens gecreëerd zou zijn. Dat komt simpelweg doordat wij teveel eiken geplaatst hebben, maar niet door de klimaatverandering. De PVV haalt een krantenbericht aan uit 1875, maar zelfs in 1820 is er al een melding gemaakt van deze rups in Nederland. De eikenprocessierups is een inheemse soort en geen invasieve exoot. De motie M51 roept op tot het inzetten van de natuurlijke vijanden van de rups,

maar dat is simpelweg niet voldoende. Je denkt een eenvoudige oplossing voor een serieus probleem te hebben. Wij leggen alle adviezen van experts naast ons neer, denken het wiel opnieuw uit te moeten vinden en schuiven de verantwoordelijkheid af op het Rijk. Daarbij wordt de vlinder van de eikenprocessierups door de PvdD een mooie vlinder genoemd, maar dat beest is echt afzichtelijk.

De heer BOSWIJK (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik krijg de vraag of wij vijf minuten mogen schorsen.

De VOORZITTER: Als er een vraag is om te schorsen, dan moet die vraag aan mij gericht worden. U vraagt aan mij of wij vijf minuten kunnen schorsen? U krijgt vijf minuten schorsing. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 20.00 uur tot 20.08 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Wij zijn bezig met de stemverklaringen over al onze besluiten, moties en amendementen. Ik was gebleven bij de heer Boswijk van het CDA.

De heer BOSWIJK (CDA): Mijnheer de voorzitter! Het CDA heeft een stemverklaring bij motie M50 over de bedrijventerreinen. Het mag duidelijk zijn dat dit voor het CDA een belangrijk punt is, omdat wij graag zien dat deze zeven gemeenten de ruimte krijgen die tijdens de coalitieonderhandeling is afgesproken. Wij hebben echter begrepen dat het niet handig is, de risico's groter zijn en de tijdswinst minimaal is als er een parallel spoor gaat lopen. De gedeputeerde heeft ons toegezegd dat er direct na het zomerreces een informatiebijeenkomst komt over deze specifieke casus, zodat wij alle informatie hebben en daarover een goed oordeel kunnen vellen. Mochten wij dan niet overtuigd zijn, dan zullen wij in de volgende vergadering met een motie vreemd aan de orde van de dag komen over motie M50. Daarom stemmen wij vandaag tegen deze motie.

Dan hebben wij nog een stemverklaring bij de motie M28. Dit is een sympathieke motie, maar omdat het een financiële onderbouwing mist zullen wij tegen deze motie stemmen. Wij zien zeker een rol voor de provincie in het bestrijden van de eikenprocessierups.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Het zal u niet verbazen dat D66 een discussie heeft gevoerd rondom de motie M50. Uiteindelijk gaan wij tegen deze motie stemmen, maar wel met pijn in het hart. Wij vinden dit een ontzettend belangrijk onderwerp waarvan wij willen dat dit voortgang krijgt. De risico's op dat pad zien er nog lastig uit, maar wij willen op korte termijn met GS in gesprek hoe wij hierin voortgang houden en wat de opties zijn om het te doen. Dit mag niet van de agenda verdwijnen of op de grote hoop van de Omgevingsvisie landen. Bij de motie M43 zal D66 verdeeld stemmen. Drie leden van onze fractie stemmen tegen deze motie en twee leden stemmen hier voor.

Mevrouw LEJEUNE (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik kan volstaan met de verklaring dat wij bij de motie M43 verdeeld zullen stemmen. Een van ons zal tegen deze motie stemmen en de rest stemt voor deze motie.

Mevrouw RIKKOERT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! De ChristenUnie heeft een aantal stemverklaringen, waaronder bij de motie M36. Wij stemmen tegen deze motie, omdat wij vinden dat de green deal-aanpak voldoende is, zeker met de extra toezegging van GS om te overleggen met de sportvissers.

Bij de motie M40 willen wij de kosten van een gemeentelijke herindeling in beeld hebben, maar de duiding van de toezegging van de gedeputeerde vinden wij hierbij voldoende. Daarom zullen wij tegen de motie M40 stemmen.

Wij stemmen tegen de motie M41a, omdat dit teveel symboolpolitiek is.

Wij stemmen tegen motie M47. Het uitlichten van een buslijn vinden wij niet zorgvuldig. Dit moet in een breder perspectief bekeken worden.

Tot slot stemmen wij tegen de motie M50. De ChristenUnie wil dat de bedrijventerreinen bij de gemeenten komen. Direct na het zomerreces gaan wij verder met dit onderwerp, zoals door het CDA is aangegeven.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De PVV zal tegen de voorjaarsnota en de kadernota stemmen, omdat dit het beleid was van het vorige college waar wij tegen waren. Daarnaast wordt er structureel € 50.000 aan een bevrijdingsfestival toegekend, daar waar andere partijen die subsidiëren niks doen.

Dan heb ik een stemverklaring bij de motie M41a. Er was geen tweede termijn, anders had ik kunnen zeggen dat China 216 vliegvelden opent tot 2035 en honderden kolencentrales bouwt, dat India 52 kolnmijnen heeft geopend en dat het IPCC in het assessmentreport 5 heeft vastgesteld dat er geen extremer weer is.

Mocht de motie M43 worden aangenomen, dan bestel ik voor mijn fractie alvast vlees voor de komende vier jaar.

Bij de motie M45 zijn wij voor het tweede punt, namelijk om het op de meest diervriendelijke methode te doen. Wij denken echter dat de afschot van katten daarbij niet uit te sluiten is. Daarom zullen wij uiteindelijk tegen deze motie stemmen.

De heer VAN DER STEEG (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De PvdD heeft een verklaring bij de motie M51 over de eikenprocessierups. De heer Schaddelee had het over een aap op zijn schouder. Dat is een interessante ontwikkeling. GS geeft in zijn beantwoording op technische vragen van GroenLinks aan dat het gebruikte middel XenTari omstreden is, omdat het andere rupsen doodt die een voedselbron zijn voor vogels. Hoezo heeft de provincie hierin geen rol als zij 39.000 eikenbomen in eigen beheer heeft? Wij handhaven daarom onze motie. Om in de woorden van de heer Schaddelee te spreken: wij raden deze motie met klem aan. Tegen de heer Berlijn zeg ik: schoonheid is een subjectief begrip.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! De SP zal verdeeld stemmen bij de motie M43.

Dan hebben wij een stemverklaring bij de motie M47. Wij zijn niet gediend bij het uitlichten van een buslijn. Wij zijn gediend met het opheffen van het dienstregelingurenplafond waardoor meer lijnen bediend worden. Daarom stemmen wij tegen deze motie. Het idee op zich is prima, maar niet voor een buslijn.

Bij de motie M48 moet wat ons betreft de regiotaxi niet naar de gemeenten als de kwaliteit niet goed is. Daarom stemmen wij tegen deze motie. De heer Eggermont heeft nog twee korte stemverklaringen namens de SP.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn blij dat de PvdD de motie M41 heeft ingetrokken en de motie M41a heeft ingediend. Het is wel jammer dat zij bij de constatering nog steeds de verkeerde vertaling van het Engelse woord 'emergency' blijft gebruiken. Dat zullen wij door de vingers zien, want wij kunnen met het dictum instemmen.

Bij de motie M51 duidt de gedeputeerde de opdracht van deze motie te breed. Er wordt in de motie gevraagd naar een pilot. Daarmee kijk je hoe het reguliere wegonderhoud op een andere manier kan doen. Daarom steunen wij deze motie.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Wij zullen de kadernota alleen steunen als amendement A10 aanvaard wordt.

De SGP stemt tegen de motie M43.

De motie M50 laat de nieuwe bestuursstijl van deze coalitie mooi zien. Als je een motie indient in de samenwerking tussen de oppositie en de coalitie, dan is er opeens een coalitieoverleg op de gang. Het dualisme faalde blijkaar, want de gedeputeerde stond erbij toen de stemmen werden opgemaakt. Richting de komende periode wil ik meegeven dat dit de tweede lakmoesproef is die mislukt is. De volgende statenvergadering komt de derde maal. Als drie maal scheepsrecht is, dan ken ik mijn rol weer.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! 50Plus zal tegen de motie M43 stemmen. Alhoewel ik de motie sympathiek vindt, is dit een aantasting van de vrijheid om zelf te kunnen kiezen of je wel of geen vlees eet.

50Plus stemt tegen de motie M50, omdat je het anders onder een punt schaarst. In de huidige structuurvisie staan hectares van bedrijventerreinen die er ooit een keer verdwaald in zijn gekomen en die wij er met veel moeite nog niet uit hebben gekregen. Er wordt verschillend over gedacht of je bedrijventerreinen wel of niet moet uitbreiden.

50Plus stemt voor de motie M29 over de biovergistingsinstallatie.

50Plus stemt tegen de motie M30 over de biovergistingsinstallatie, omdat deze vraag al tien keer voorbij is gekomen en het moet stoppen. Iedere keer wordt het opgerekt en kansen gegeven, maar het is daar klaar.

De VOORZITTER: Ik kijk rond of iemand een stemverklaring is vergeten.

Mevrouw RIKKOERT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben een aanvullende stemverklaring bij de motie M43. Twee leden zullen voor deze motie stemmen en twee leden zullen tegen deze motie stemmen.

Stemming.

De VOORZITTER: Wij gaan over tot de stemming over de statenvoorstellen, moties en amendementen. Dat blijft ingewikkeld zolang wij nog niet digitaal stemmen. Mijn voorstel is dat ik voorlees over welk onderwerp wij gaan stemmen. Degene die voor dat onderwerp zijn steken hun hand op, zolang totdat de griffier en ik hebben vastgesteld welke fracties voorgestemd hebben. Dit is een hybride vorm van wat de fractievoorzitters vanmorgen bedacht hebben.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Zou het in het vervolg niet handig zijn dat alle statenleden een stemlijst krijgen in plaats van alleen de fractievoorzitter? Ik vertrouw volledig op onze fractievoorzitter, maar het zou handig zijn als iedereen deze lijst de volgende keer digitaal of op papier krijgt.

De VOORZITTER: De stemlijst is digitaal beschikbaar. Het is een wijs advies om naar uw fractievoorzitter te kijken voordat u stemt.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel wijziging subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap provincie Utrecht, PS2019RGW05.

Provinciale Staten verwerpen het amendement A7. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de PVV, PvdD, SP en 50Plus.

De VOORZITTER: Het amendement A is ingetrokken en vervangen door het amendement A6a.

Provinciale Staten aanvaarden het amendement A6a. Tegen het amendement heeft gestemd de fractie van de PvdD.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde statenvoorstel regiodeal FoodValley, PS2019BEM10, met de aantekening dat de fracties van de PvdD en SP geacht worden te hebben tegengestemd.

De VOORZITTER: De motie M31 is ingetrokken en vervangen door de motie M31a. De motie M32 is eveneens ingetrokken.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M31a. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van FvD, PVV en SGP.

Provinciale Staten aanvaarden het amendement A8. Tegen het amendement hebben gestemd de fracties van het CDA, PvdA, PVV en PvdD.

De VOORZITTER: Het amendement A9 is ingetrokken en vervangen door het amendement A9a.

Provinciale Staten aanvaarden het amendement A9a. Tegen het amendement hebben gestemd de fracties van het CDA, PvdA en PvdD.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde statenvoorstel Voorjaarsnota 2019, PS2019PS18, met de aantekening dat de fracties van de PVV en SP geacht worden te hebben tegengestemd.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M33.

De VOORZITTER: De motie M34 is ingetrokken en vervangen door de motie M34a.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M34a. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdD en SP.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M35. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA en ChristenUnie.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M36. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van de VVD, CDA, ChristenUnie en SGP.

Provinciale Staten aanvaarden het amendement A10. Tegen het amendement heeft gestemd de fractie van de PvdD.

Provinciale Staten aanvaarden het amendement A11. Tegen het amendement hebben gestemd de fracties van GroenLinks, ChristenUnie, PVV, SP, SGP en PvdD.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde statenvoorstel Kadernota 2020-2023, PS2019PS19, met de aantekening dat de fracties van de PVV en SP geacht worden te hebben tegengestemd.

De VOORZITTER: De motie M37 is ingetrokken.

Provinciale Staten verwerpen de motie M38. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdD, 50Plus, FvD, PVV en SGP.

Provinciale Staten verwerpen de motie M39. Voor de motie hebben gestemd de fracties van FvD, PVV, PvdD, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen de motie M40. Voor de motie hebben gestemd de fracties van FvD, D66, PVV, PvdD, SP, SGP en 50Plus.

De VOORZITTER: De motie M41 is ingetrokken en vervangen door de motie M41a.

Provinciale Staten verwerpen de motie M41a. Voor de motie hebben gestemd de fracties van GroenLinks, D66, PvdA, PvdD, SP en 50Plus.

De VOORZITTER: De motie M42 is ingetrokken.

Provinciale Staten verwerpen de motie M43. Voor de motie heeft gestemd de fractie van GroenLinks, drie leden van de VVD, twee leden van D66, drie leden van de PvdA, twee leden van de ChristenUnie, de fractie van de PvdD en een lid van de SP.

De VOORZITTER: De motie M44 is ingetrokken.

Provinciale Staten verwerpen de motie M45. Voor de motie hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, SP en 50Plus.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M46. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van FvD en PVV.

Provinciale Staten verwerpen de motie M47. Voor de motie hebben gestemd de fracties van FvD, PVV, PvdD, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M48. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van de VVD, FvD, PVV en SP.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M49. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van GroenLinks, ChristenUnie en PvdD.

Provinciale Staten verwerpen de motie M50. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de VVD, FvD, PVV en SGP.

Provinciale Staten verwerpen de motie M28. Voor de motie hebben gestemd de fracties van FvD, PVV, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen de motie M51. Voor de motie hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PVV, PvdD, SP en 50Plus

Provinciale Staten verwerpen de motie M29. Voor de motie hebben gestemd de fracties van FvD, PVV, PvdD, SP, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M30. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van de PVV.

Sluiting.

De VOORZITTER: Wij zijn aan het einde gekomen van de vergadering. Bedankt voor uw inbreng. Ik wil u allen een enorm goede zomerperiode toewensen. Dat u de rust mag vinden die u toekomt na een ingespannen halfjaar dat wij achter de rug hebben. Geniet daarvan. Kom weer op sterkte en op kracht. Ik hoop u gezond en wel in september weer terug te zien. Ik nodig u graag uit om een glaasje te drinken in Bobs Bar. Wel thuis voor straks. Ik sluit de vergadering.

Einde van de vergadering om 20.42 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 25 september 2019.

De voorzitter,

De griffier,